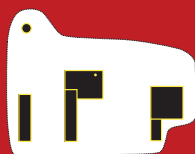

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
MESTSKEJ ČASTI

BRATISLAVA-NOVÉ MESTO

NA ROKY 2022-2030

Verzia: september 2022

Identifikačné údaje

Obstarávateľ

Názov	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto
Sídlo	Junácka 1, 832 91, Bratislava
IČO	00603317
Web	www.banm.sk
Starosta	Mgr. Rudolf Kusý
Kontaktná osoba	Ing. Anton Gábor, vedúci oddelenia životného prostredia a územného plánovania

Spracovateľ

Názov	„Inštitút priestorového plánovania“
Sídlo	Ľubľanská 1, 831 02 Bratislava 3
IČO	36 064 645
Web	ipp-oz.sk
Predseda	Ing. Ľubomír Macák
Zodpovedný riešiteľ	Ing. Ľubomír Macák

inštitút priestorového plánovania

Riešiteľský kolektív zo strany spracovateľa

Kľúčoví experti:

Ing. Ľubomír Macák	vedúci tímu, koordinácia úlohy
Mgr. Filip Polonský, Ph.D.	občianska vybavenosť a mapové výstupy
Ing. Matúš Bizoň, PhD.	doprava a technická infraštruktúra, bezpečnosť, územný rozvoj a grafické práce
Ing. Kristína Kaliničová	demografia, sociálna starostlivosť
Ing. Karin Pätoprstá	turizmus, kultúra
Ing. Pavol Petrík	hospodárska štruktúra, výskum a inovácie
Ing. Michal Štiffel	životné prostredie

Ďalší experti:

Ing. arch. Marek Adamczak	územný rozvoj
---------------------------	---------------

Gestor úlohy:

Ing. arch. Július Hanus, PhD.

Podakovanie

Autormi tohto dokumentu sú Ľubomír Macák, Filip Polonský, Matúš Bizoň, Kristína Kaliničová, Pavol Petrík, a Michal Štiffel.

Tím autorov ďakuje Ing. arch. Júliusovi Hanusovi, PhD. (gestor expertného tímu) za jeho cenné rady a pripomienky počas celého trvania realizácie tejto úlohy.

Tím autorov ďakuje Mgr. Rudolfovi Kusému (starosta), Ing. arch. Petrovi Vaškovičovi (zástupca starostu-do 30.6.2022), PhDr. Branislavovi Filipovičovi, MBA (zástupca starostu) a Ing. Antonovi Gáborovi, vedúci Oddelenia životného prostredia a územného plánovania za aktívnu spoluprácu na vypracovaní dokumentu.

Autori sa chcú poďakovať aj odborníkom určených zo strany mestskej časti Bratislava-Nové Mesto (členom pracovných skupín) ako aj ďalším expertom, ktorí sa podieľali na tvorbe dokumentu formou odborných konzultácií, pripomienkovania, ako aj podpore pri organizácii a realizácii odborných stretnutí s predstaviteľmi miestnej územnej samosprávy a sociálno-ekonomickými partnermi v území.

Legislatívne a metodické pozadie spracovania

Strategický dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030 (ďalej aj ako „PHRSR Nové Mesto“) je vypracovaný v zmysle § 8 Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Dokument je spracovaný aj v súlade s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií schválnej uznesením vlády Slovenskej republiky č. 197/2017 zo dňa 26. apríla 2017 a Metodikou tvorby PHRSR 2020, verzia: 1.0.3, január 2020.

V zmysle Čl. 18, ods. 4, písmeno n) Štatútu hlavného mesta Slovenskej republiky v znení dodatkov č. 1 až 20 je miestnemu zastupiteľstvu vyhradené schvaľovať plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti, koncepcií a rozvojových programov.

Taktiež v zmysle č. 29 ods. 1, písmeno a) je mestskej časti vyhradené zabezpečovať hospodársky a sociálny rozvoj mestskej časti v nadväznosti na celomestský rozvoj a celomestské rozvojové dokumenty.

Spracovanie textu tohto dokumentu je realizované spracovateľom („Inštitút priestorového plánovania“) v zmysle Zmluva č. Z2022-026 zo dňa 21. 2. 2021.

Prehľad najpoužívanějších skratiek

BANM	Mestská časť Bratislava-Nové Mesto
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
EÚ	Európska únia
IKT	informačné a komunikačné technológie
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MČ	mestská časť
MŠ	materská škola
PHRSR	program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
SPODaSK	sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela
TEN-T	transeurópsky dopravný koridor
TIOP	Terminál integrovanej osobnej prepravy
VaV	výskum a vývoj
ZŠ	základná škola

Obsah

A	ÚVOD	11
A.1	Inštitucionálne východiská	11
A.1.1	Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR	11
A.2	Obsahové východiská	13
A.2.1	Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR	13
A.2.2	Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúracie stratégie PHRSR	14
A.2.3	Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	15
A.2.4	Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií	19
A.2.5	Územné plánovanie	29
A.2.6	Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR	37
B	ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ	40
B.1	Analýza východiskovej situácie	40
B.1.1	Identifikácia územia	40
B.1.2	Sociálno-ekonomická analýza	49
B.1.3	Územno-technická analýza	97
B.1.4	Bezpečnosť	131
B.1.5	Prírodno-environmentálna analýza	136
B.1.6	Inštitucionálno-organizačná analýza	152
B.2	Kľúčové trendy vývoja	155
B.3	Identifikácia potenciálov, výziev, limitov a problémov	157
B.4	Výstupy SWOT analýzy	161
B.5	Výstup porovnania v kontexte širšieho územia	167
B.6	Strom výziev a problémov	172
C	ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	173
C.1	Intervenčná logika stratégie	173
C.2	Vízia rozvoja	174
C.3	Ciele rozvoja	176
C.4	Priority rozvoja mestskej časti	177
C.4.1	Priorita 1 Udržateľná mobilita	178
C.4.2	Priorita 2 Kvalitné a udržateľné životné prostredie	183
C.4.3	Priorita 3 Moderné školstvo a šport	190
C.4.4	Priorita 4 Rozmanitá kultúra pre všetkých a udržateľný turizmus	194
C.4.5	Priorita 5 Kvalitná a dostupná zdravotná a sociálna starostlivosť	199

C.4.6	Priorita 6 Moderné a digitálne služby pre obyvateľov mestskej časti a účinná bezpečnosť obyvateľov.....	204
D	REALIZAČNO-FINANČNÁ ČASŤ.....	208
D.1	Inštitucionálne zabezpečenie implementácie PHRSR	209
D.1.1	Základná štruktúra inštitucionálneho zabezpečenia.....	209
D.2	Monitorovanie a hodnotenie	211
D.2.1	Monitorovanie.....	211
D.2.2	Hodnotenie.....	217
D.3	Akčný plán mestskej časti Bratislava-Nové Mesto	219
D.4	Finančné špecifiká	220
E	ZÁVER	221
F	PRÍLOHY.....	223
F.1	Akčný plán mestskej časti Bratislava-Nové Mesto	223
F.2	Výsledky dotazníkového prieskumu	224
F.3	Bibliografia	225
F.4	Zoznam tabuliek, grafov, obrázkov a mapiek.....	226

A ÚVOD

A.1 Inštitucionálne východiská

A.1.1 Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR

Strategický dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030 (ďalej aj ako „PHRSR Nové Mesto“) je vypracovaný v zmysle § 8 Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Dokument je spracovaný aj v súlade s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií schválnej uznesením vlády Slovenskej republiky č. 197/2017 zo dňa 26. apríla 2017 a Metodiky tvorby PHRSR 2020, verzia: 1.0.3, január 2020.

Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR

V zmysle § 8, ods. 5) zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov dokument „program rozvoja obce“ (resp. program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce) schvaľuje obecné zastupiteľstvo. V tomto prípade teda orgánom kompetentným na prijatie (resp. schválenie) Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je **zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Nové Mesto**.

Tabuľka 1 Vymedzenie kľúčových partnerov rozvoja mestskej časti

1. Definovanie hlavných aktérov rozvoja mestskej časti				
- Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Miestny úrad Bratislava - Nové Mesto); - Rozpočtové a príspevkové organizácie: EKO - podnik verejnoprospešných služieb, ZŠ/MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ, Stredisko kultúry Bratislava - Nové Mesto, Knižnica Bratislava - Nové Mesto; - Dcérske spoločnosti mestskej časti Bratislava-Nové Mesto: Novomestská parkovacia spoločnosť, s. r. o.				
2. Definovanie dotknutej verejnosti				
Návrhy kľúčových riešení pre územie mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sú určené pre široké spektrum cieľových skupín a beneficentov. Môžeme teda konštatovať, že procesom implementácie PHRSR bude dotknutá aj široká verejnosť.				
Verejnosť bola informovaná o zahájení procesu tvorby PHRSR ako aj o priebežných výstupoch procesu tvorby PHRSR. Zároveň bola zo strany mestskej časti k dispozícii kontaktná osoba pre proces prípravy PHRSR.				
Zároveň bolo umožnené relevantným zástupcom občianskych iniciatív zúčastniť sa procesu tvorby PHRSR prostredníctvom ich účasti na stretnutiach pracovných skupín.				
Dodatočne mohla verejnosť participovať aj v priebehu procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (tzv. proces SEA).				
3. Definovanie partnerov verejného sektora – sociálno-ekonomických partnerov				
Identifikácia partnera	Hlavná motivácia partnera pre spoluprácu	Kapacita pre zapojenie do tvorby PHRSR	Návrh inštitucionalizácie partnerstva resp. využitia existujúcej	Návrh kľúčových fáz zapojenia partnera
Hl. m. SR Bratislava	Realizácia projektov na území mestskej časti, gestor celomestskej stratégie	MIB	Asociovaný člen v rámci pracovnej skupiny.	Vstupná správa, Analytická časť, Návrhová časť vrátane akčného plánu.
Bratislavský samosprávny kraj	Realizácia projektov na území mestskej časti, gestor regionálnej stratégie	Inštitút regionálnej politiky Bratislavského kraja	Asociovaný člen v rámci pracovnej skupiny.	Vstupná správa, Analytická časť, Návrhová časť vrátane akčného plánu.

BTB	Realizácia projektov na území mestskej časti		Asociovaný člen v rámci pracovnej skupiny.	Analytická časť, Návrhová časť vrátane akčného plánu.
BVS a. s.	Realizácia projektov na území mestskej časti		Asociovaný člen v rámci pracovnej skupiny.	Analytická časť, Návrhová časť vrátane akčného plánu.
Mestské lesy	Realizácia projektov na území mestskej časti		Asociovaný člen v rámci pracovnej skupiny.	Analytická časť, Návrhová časť vrátane akčného plánu.
4. Návrh koordinačnej štruktúry procesu spracovania PHRSR				
Gestor tvorby stratégie	Mgr. Rudolf Kusý, starosta			
Koordinátor prípravných prác	Ing. Anton Gábor, vedúci oddelenia životného prostredia a územného plánovania			
Koordinátor tvorby stratégie	Ing. arch. Peter Vaškovič (zástupca starostu)			
Členovia pracovných skupín	Samospráva: starosta, zástupcovia starostu, vedúci odborov MsÚ a ďalší zamestnanci Iné subjekty: EKO - podnik verejnoprospešných služieb, Novomestský športový klub, Mestské lesy, Novomestský športový klub, ZŠ, Stredisko kultúry Bratislava - Nové Mesto, Knižnica Bratislava - Nové Mesto Samospráva: Hl. m. SR Bratislava, BSK Ďalšie subjekty z podnikateľského sektora: .ArcGEO s.r.o., Trimel s.r.o.... Ďalší odborníci a špecialisti za oblasti: cyklodoprava, sociálna starostlivosť, ľudské zdroje, doprava, územné plánovanie a výstavba, životné prostredie, kultúra a cestovný ruch			
Tím pre koordináciu tvorby a implementácie	A. Pracovné skupiny: 1. Výskum, vývoj, informačno-komunikačné technológie a inovácie ľudské zdroje, ľudský kapitál 2. Školstvo a šport 3. Zdravotná a sociálna starostlivosť 4. Cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel 5. Udržateľná mobilita a technická infraštruktúra a energetika 6. Životné prostredie B. Externí experti „Inštitút priestorového plánovania“			

A.2 Obsahové východiská

A.2.1 Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR

Hlavným dôvodom je potreba reflektovať aktuálne celospoločenské dianie v oblasti regionálnej politiky na Slovensku ale aj v EÚ.

K ďalším dôvodom patria aj nasledujúce skutočnosti:

- Aj prostredníctvom prípravy vlastného strategického dokumentu je možné vytvoriť adekvátne podklady pre usmerňovanie regionálneho rozvoja na celomestskej úrovni.
- Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov (doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie).
- Aktuálna stratégia rozvoja mesta/mestskej časti bola definovaná do roku 2020.
- Rok 2021 ako začiatok nového programového obdobia politiky súdržnosti EÚ.
- Schválenie kľúčového dokumentu pre územie Bratislavského kraja.
- Príprava strategického dokumentu na úrovni mesta.
- Pretrvávajúca situácia v podobe zdravotnej a ekonomickej krízy.
- Nové metodické pokyny pre tvorbu strategického dokumentu.

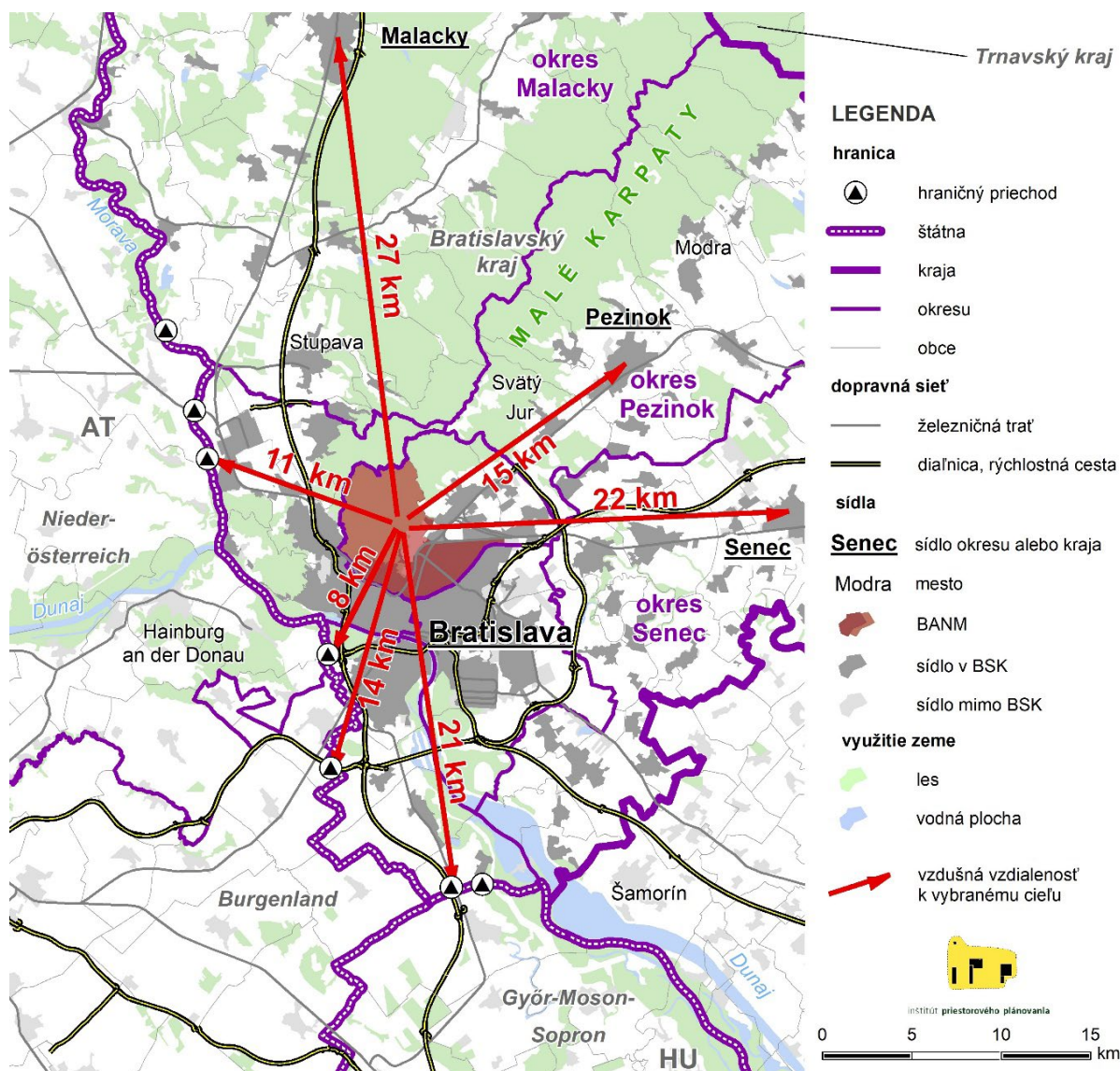
Podrobnejšie boli jednotlivé dôvody popísané vo Vstupnej správe, ktorá tvorí samostatnú prílohu PHRSR BANM 2022-2030.

A.2.2 Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúrácie stratégie PHRSR

V rámci PHRSR sa neuvažuje s variantným návrhom stratégie. Rozvojová stratégia bude spracovaná ako invariantná. Strategický dokument bude, v zmysle metodických pokynov, pokrývať celé územie mestskej časti.

Územie mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, ako už z názvu vyplýva, leží na území mesta Bratislavy a patrí do okresu Bratislava III a administratívne patrí pod územie Bratislavského kraja. Navrhované riešenie bude spracované v súlade s rozvojovými prioritami a očakávanými výsledkami definovanými v regionálnej stratégii a v súlade s celomestskou stratégiou po roku 2021.

Mapa 1 Identifikácia územia mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Zdroj: „Inštitút priestorového plánovania“, 2022

A.2.3 Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov

A.2.3.1 Aktuálne priority a návrhy smerovania strešných dokumentov na národnej úrovni

Ku kľúčovým programovým dokumentom na národnej úrovni môžeme zaradiť najmä dva dokumenty a to Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Plán obnovy“) a Operačný program Slovensko.

Plán obnovy

Jedným z prvých dokumentov na národnej úrovni v oblasti podpory regionálneho rozvoja je Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Plán obnovy“). Dokument bol pripravený za účelom efektívnejšieho vysporiadania sa s celospoločenskou hospodárskou a zdravotnou krízou v rámci územia Európskej únie a teda aj Slovenska. Dňa 13. 7. 2021 bol Plán obnovy schválený Radou pre hospodárske a finančné záležitosti a začalo sa s jeho implementáciou.

Tabuľka 2 Komponenty Plánu obnovy v piatich kľúčových oblastiach verejných politik

Zelená ekonomika
1 Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra
2 Obnova budov
3 Udržateľná doprava
4 Dekarbonizácia priemyslu
5 Adaptácia na zmenu klímy
Vzdelávanie
6 Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch
7 Vzdelávanie pre 21. storočie
8 Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl
Veda, výskum, inovácie
9 Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu a inovácií
10 Lákanie a udržanie talentov
Zdravie
11 Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť
12 Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie
13 Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť
Efektívna verejná správa a digitalizácia
14 Zlepšenie podnikateľského prostredia
15 Reforma justície
16 Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva
17 Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)
18 Zdravé, udržateľné a konkurencieschopné verejné financie

Zdroj: Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, 2021, MF SR

Najviac finančných prostriedkov je alokovaných v rámci komponentov Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť; Udržateľná doprava; Obnova budov a Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu a inovácií.

Operačný program Slovensko

Tento dokument slúži pre implementáciu Európskych štrukturálnych a investičných fondov na Slovensku pre roky 2021-2027. V súčasnosti je pripravený návrh smerovania, ktorý podrobnejšie špecifikuje 5 politických cieľov definovaných zo strany EÚ. Implementácia programu by sa mala začať v polovici roka 2022 (resp. po schválení príslušných dokumentov na národnej úrovni).

Tabuľka 3 Návrh rozvojových opatrení OP Slovensko

Politický cieľ 1 – Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT.
1.1. Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
1.2. Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy
1.3. Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti MSP a tvorby pracovných miest v MSP, a to aj produktívnymi investíciami
1.4. Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie
Politický cieľ 2 – Zelenšia, nízkouhlíková s prechodom na hospodárstvo s nulovým čistým obsahom uhlíka a odolná Európa vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility.
2.1. Podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov
2.2. Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené
2.3. Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete (TEN-e)
2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy
2.5. Podpora prístupu k vode a udržateľného vodného hospodárstva
2.6. Podpora prechodu na obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje
2.7. Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach a zníženie všetkých foriem znečistenia
2.8. Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasti prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít: - Rozvoj verejnej dopravy (okrem cyklo dopravy) – Podpora cyklo dopravy – Bratislava železničný uzol
Politický cieľ 3 – Prepojenejšia Európa vďaka posilneniu mobility.
3.1. Rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej a intermodálnej siete TEN-T (európske koridory) odolnej proti zmene klímy
3.2. Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy, vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility
Politický cieľ 4 – Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv.
4.1. Zvyšovanie účinnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu rozvíjaním sociálnej infraštruktúry a podporou sociálneho hospodárstva
4.2. Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry, vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu
4.3. Záruky pre mladých – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít: Zamestnanosť, vzdelávanie a integrácia mladých
4.4. Zabezpečenie rovného prístupu k zdravotnej starostlivosti a zvýšením odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti vrátane primárnej starostlivosti a podpory prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na rodinnú a komunitnú starostlivosť
4.5. Potravinová a materiálna deprivácia – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít: Riešenie materiálnej deprivácie
4.6. Sociálne inovácie a experimenty – uvedené opatrenie/oblasť sa bude naplňať prostredníctvom nasledujúcich aktivít: Sociálne inovácie a experimenty
Politický cieľ 5 – Európa bližšie k občanom vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území a miestnych iniciatív.
5.1. Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
5.2. Kvalitnejšie verejné politiky a otvorené vládnutie
5.3. Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
5.4. Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity, voľný čas, cykloturistiku

5.5. Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch

Podpora národných kultúrnych pamiatok, vrátane kultúrnych a prírodných pamiatok zaradených v Zozname svetového dedičstva UNESCO a príprava na hostovanie akcie Európske hlavné mesto kultúry 2026 sa zvažujú ako operácie strategického významu.

Zdroj: OP Slovensko, MIRRI SR, 2022

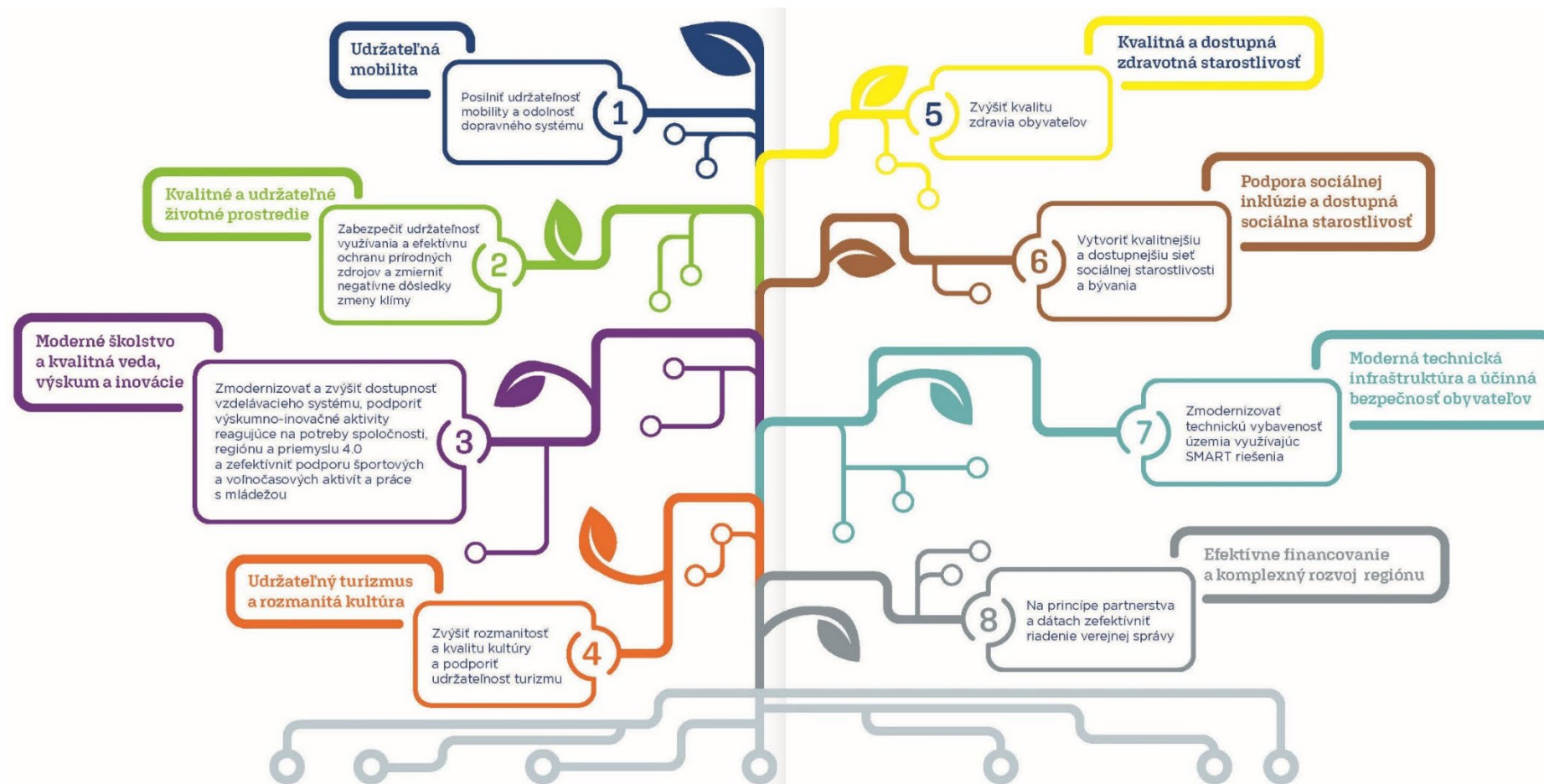
Podrobnejší popis aktivít, prostredníctvom ktorých sa budú jednotlivé opatrenia/oblasti naplňať je uvedený vo Vstupnej správe, ktorá tvorí samostatnú prílohu PHRSR BANM 2022-2030.

A.2.3.2 Aktuálne priority rozvoja na regionálnej úrovni

V júni 2021 bol schválený základný strategický dokument na úrovni regiónu-Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja pre roky 2021 – 2027 (s výhľadom do roku 2030). Dokument definuje nové očakávané ciele a výsledky v rámci regionálneho rozvoja na území Bratislavského metropolitného regiónu. Dokument definuje spolu 8 priorít, ktorými sú:

1. Udržateľná mobilita;
2. Kvalitné a udržateľné životné prostredie;
3. Moderné školstvo a kvalitná veda, výskum a inovácie;
4. Udržateľný turizmus a kultúra;
5. Kvalitná a dostupná zdravotná starostlivosť;
6. Podpora sociálnej inklúzie a dostupná sociálna starostlivosť;
7. Moderná technická infraštruktúra a účinná bezpečnosť obyvateľov a
8. Efektívne financovanie a komplexný rozvoj regiónu.

Obrázok 1 Ciele a priority PHRSR BSK 2021 – 2027 (s výhľadom do roku 2030)

Zdroj: PHRSR BSK 2021 – 2027 (s výhľadom do roku 2030), BSK, 2021

A.2.4 Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Môžeme konštatovať, že na úrovni mestskej časti je jedným z hlavných strategických dokumentov práve program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Z pozície mestskej časti aj v zmysle kompetencií a štatútu hlavného mesta SR Bratislavy nevyplýva povinnosť tvorby viacerých sektorových strategických dokumentov. Okrem spomenutého PHRSR patrí k ďalším strategickým dokumentom na úrovni mestskej časti ešte Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti, ktorého návrh na roky 2022-2026 je aktuálne predmetom prerokovania v rámci miestneho zastupiteľstva mestskej časti. Okrem toho sú na úrovni mestskej časti spracované materiály v oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu a rozvoja cyklo dopravy. Samostatnou oblasťou je príprava jednotlivých projektov, ktoré sú realizované zo štrukturálnych fondov EÚ a iných verejných zdrojov.

Väčší počet strategických dokumentov je spracovávaný na celomestskej úrovni. Ich zameranie je pomerne široké a zahŕňa viaceré sociálno-ekonomické oblasti.

Strategické dokumenty regionálneho charakteru zabezpečuje samosprávny kraj. Kontinuálne sú vypracovávané, resp. inovované jednotlivé strategické dokumenty (územný plán regiónu, PHRSR VÚC) vrátane sektorových dokumentov. Pričom aktuálne sa pracuje na sektorových strategických dokumentoch v oblasti zdravotníctva, športu a cestovného ruchu.

Podrobnejšie zhodnotenie vyhraných strategických dokumentov je uvedené aj v nasledujúcom texte.

A.2.4.1 Vybrané strategické dokumenty na úrovni mestskej časti

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2016-2020

Ostatný strategický dokument mestskej časti Bratislava-Nové Mesto v oblasti regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2016 a bol definovaný na roky 2016-2020. Dokument avšak doteraz neprešiel žiadnou revíziou, resp. aktualizáciou (obsah strategickú časť zostal pôvodný) a tak je jeho výpovedná hodnota po roku 2022 značne limitovaná.

Dlhodobý cieľ bol definovaný na roky 2016-2020: "Nové Mesto bude atraktívnou mestskou časťou s kvalitnou a modernou verejnou infraštruktúrou a správou, s dostupnou vzdelávacou, sociálnou a zdravotnou starostlivosťou, s kvalitným životným prostredím a zároveň športovým i oddychovým centrom Bratislavy s aktívnou účasťou obyvateľov na riadení rozvoja."

Dlhodobé smerovanie (definované prostredníctvom dlhodobého – vyššie uvedeného cieľa) bolo v programovom období 2016-2020 napĺňané prostredníctvom špecifických cieľov:

1. Zvýšenie kvality verejných priestorov a zariadení verejných služieb
2. Zlepšenie ochrany prírody, starostlivosti o verejnú zeleň a podpora prispôsobovania sa zmenám klímy vrátane podpory nízko uhlíkového hospodárstva
3. Zlepšenie stavu technickej infraštruktúry
4. Prispôbenie vzdelania súčasným podmienkam na trhu práce a celoživotné vzdelávanie
5. Zvýšenie ponuky digitálnych služieb poskytovaných miestnou správou

6. Zvýšenie kvality cestnej infraštruktúry a podpora udržateľných spôsobov prepravy
7. Zvýšenie kvality služieb poskytovaných miestnou správou
8. Zvýšenie bezpečnosti
9. Zvýšenie podielu obyvateľov na správe vecí verejných
10. Zlepšenie práce so sociálne ohrozenými a znevýhodnenými skupinami obyvateľstva
11. Rozvoj ponuky kultúrnych a voľnočasových aktivít
12. Efektívnejšie využitie kreativity a inovatívneho potenciálu

ZHOTOVITEĽ A ROK: Inštitút priestorového plánovania, 2016

Koncepcia rozvoja cyklodopravy v Mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Dokument je zameraný na riešenie a podporu rozvoja cyklistickej dopravy prostredníctvom špecifikovaných opatrení.

Dokument obsahuje návrh doplnkovej cykloinfraštruktúry (stojany, mapy, informačné tabule a pod.), návrh cyklistických trás (vrátane cyklociest, cyklopruhov, spoločného pohybu s ostatnou dopravou, sprejazdňovanie jednosmeriek), ktorý vytvárať ucelenú sieť. Cieľom je riešiť optimálne prepojenie jestvujúcich obytných súborov, rekreačnej a administratívnej časti mestskej časti na hlavné cyklistické trasy s dôrazom na:

- a) Priečne prepojenie hlavných cyklistických trás,
- b) Prepojenie administratívneho a kultúrneho centra mestskej časti, rekreačnej oblasti (lesopark, Kuchajda), centra mesta, štvrtí Kramáre/Koliba a susediacich mestských častí
- c) Vytipovanie komunikácií s jednosmernou premávkou, vhodných na vedenie cyklistov v protismere.

Na území MČ BA-NM je navrhovaných 6 rozvojových oblastí:

- Výskumný ústav zväračský,
- ISTROCHEM,
- Pasienky,
- Za stanicou - Turbínová a
- Filiálka.

ZHOTOVITEĽ A ROK: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto, 2017

Koncepcný zámer rozvoja a pedagogicko-organizačné a materiálno-technické zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu škôl a školských zariadení 2021-2024

Cieľom dokumentu je analýza súčasného stavu v oblasti školstva na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Dokument konštatuje, že kapacity materských škôl sú nedostatočné. Vzniká potreba budovania nových materských škôl a zvyšovania kapacity už v existujúcich materských a základných školách.

Investičné zámery zriaďovateľa pre zvýšenie kapacít materských škôl na obdobie 2021-2024:

- ZŠ s MŠ Riazanská –rozšírenie kapacít ZŠ a alokované pracovisko MŠ Letná

- MŠ Teplická - vybudovanie novej budovy MŠ
- MŠ Vihorlatská - rekonštrukcia a prístavba
- MŠ Šuňavcova - rekonštrukcia, vrátane rozšírenia kapacít
- MŠ Legerského - rekonštrukcia, vrátane rozšírenia kapacít
- ZŠ s MŠ Sibírska - rozšírenie kapacít MŠ
- MŠ Halašová - vybudovanie novej MŠ
- MŠ Račianska - vybudovanie novej MŠ

Investičné zámery zriaďovateľa pre zvýšenie kapacít základných škôl na obdobie 2021-2024:

- ZŠ s MŠ Odborárska - rozšírenie kapacít základnej školy
- ZŠ s MŠ Cádova - PD a realizácia rozšírenia kapacít
- ZŠ s MŠ Jeséniova –telocvičňa a dopracovanie PD na rozšírenie kapacít základnej školy
- ZŠ a MŠ Kalinčiakova - zateplenie a energetické opatrenia, rozšírenie kapacít po odchode nájomcov
- ZŠ Riazanská
- ZŠ s MŠ Sibírska - rozšírenie kapacít ZŠ v aktuálne prenajatých priestoroch pri ŠJ

ZHOTOVITEĽ A ROK: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto, 2021

Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Nové Mesto 2022-2026 (návrh)

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto si v dokumente stanovila víziu, ktorá je založená na tom, že mestská časť bude pre svojich občanov neustále vytvárať podmienky pre kvalitný, rozmanitý život s adresnými sociálnymi službami bez ohľadu na ich vek, pohlavie, sociálnu situáciu, pôvod, rasu či vierovyznanie a bude naklonená inovatívnym a novým výzvam. Pre komunitný plán boli spracované 3 aktivity:

- A. Aktivita č.1 - Centrum včasnej intervencie
- B. Aktivita č.2 - Zariadenie opatrovateľskej služby
- C. Aktivita č.3 - Debarierizácia denných centier

ZHOTOVITEĽ A ROK: GEMINI GROUP, 2022

Realizácia projektov financovaných zo štrukturálnych fondov EÚ a iných verejných zdrojov

Úspešné ukončené projekty za obdobie rokov 2017-2021:

- -Významné projekty financované prostredníctvom Nórskeho fondu EHP a ŠR:
 - Revitalizácia verejného priestranstva Gaštanice – Jeséniová ul.,
 - Voľnočasový priestor JAMA
- Významné projekty financované prostredníctvom IROP:
 - Polytechnická učebňa ZŠ Sibírska
 - IKT učebňa ZŠ Jeséniova
 - Biologicko-chemická a jazyková učebňa ZŠ Riazanská
- Významné projekty financované prostredníctvom Interreg V-A SK-AT:

- Kooperácie v oblasti vzdelávania v pohraničnom regióne SK-AT (BIG SK-AT)
- Významné projekty financované priamo z EÚ:
 - WIFI4EU
- Významné projekty dotované z Hlavného mesta SR Bratislava:
 - Rekonštrukcia športového areálu pre Kramáre a Kolibu (Športovisko Ladzianskeho)

Prebiehajúce projekty za obdobie rokov 2017-2021:

- Schválené projekty:
 - Novostavba MŠ Teplická (IROP)
 - MŠ Vihorlatská (IROP)
 - Detské jasle Vihorlatská (IROP)
 - Kooperácie v oblasti vzdelávania SK-AT_bilingválne (Interreg)
 - Rozvoj opatrovateľskej služby v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto (OP ĽZ)
- Predložené projekty:
 - Adaptácia parku na Račianskom mýte prostredníctvom vodozádržných opatrení (OP ZP)
 - Rekonštrukcia športového areálu na Riazanskej ulici - Školak klub - exteriér (IROP)
 - Rozšírenie kapacít tried ZŠ Odborárska č.2 (IROP)
 - Zlepšenie úrovne technického vybavenia Knižnice Bratislava-Nové Mesto, Pionierska 12 (IROP)
 - Zlepšenie úrovne technického vybavenia Domu kultúry Kramáre, Bratislava-Nové Mesto (IROP)
 - Zlepšenie úrovne technického vybavenia Strediska kultúry Vajnorská, Bratislava-Nové Mesto (IROP)
 - Rozšírenie kapacít tried ZŠ Cádrová (IROP)
 - Revitalizácia športoviska Pionierska (Fond na podporu športu)
 - Centrum včasnej intervencie (IROP)

Spolufinancovanie žiadateľa na prebiehajúcich schválených projektoch je vo výške približne 1 440 000 EUR a spolufinancovanie na predložených projektoch sa odhaduje vo výške približne 850 000 EUR.

„Mestská časť Bratislava-Nové Mesto zrealizovalo za obdobie rokov 2017 – 2021 projekty, na ktoré získalo dotácie z fondov EÚ a iných verejných zdrojov vo výške približne 2 580 000 EUR.“

A.2.4.2 Vybrané strategické dokumenty na úrovni mesta

Bratislava 2030 – Program rozvoja mesta 2022 – 2030

Na obdobie rokov 2022-2030 bolo pre mesto Bratislava stanovená nasledovná vízia: “Bratislava v roku 2030 ako starostlivé, dostupné a odolné mesto pre všetkých.” Dokument je rozdelený na analytickú a strategickú časť, ktorá obsahuje tematické kapitoly, strategické ciele, integrované špecifické ciele a špecifické ciele.

Dokument obsahuje 3 tematické kapitoly s cieľmi:

1. Vytvorené pre ľudí: mesto pre všetkých, ktorí sa v ňom rozhodnú žiť;
Ciele: -Starostlivé mesto pre dôstojný život všetkých
-Spolupráca ako princíp
2. Jedno mesto, mnoho susedstiev: živé a zdravé mesto s mierkou;
Ciele: -Dostupné mesto
-Mesto, ktoré ponúka kvalitnú kultúru a súdržné susedstvá
-Zelené a zdravé mesto
3. Príprava na budúcnosť: proaktívne riadená metropola pripravená čeliť výzvam budúcnosti;
Ciele: -Bratislava, rozpoznávaná európska metropola
-Moderné a efektívne mesto
-Mesto pripravené čeliť zmene klímy

ZHOTOVITEĽ A ROK: Metropolitný inštitút Bratislavy, 2022

Štúdia demografického potenciálu (do roku 2050)

Medzi mestské časti, kde dochádzalo najviac dochádzajúcich do zamestnania patrilo aj MČ Bratislava-Nové Mesto.

Napriek rastu plodnosti a migračným ziskom vo všetkých troch prognostických scenároch, očakávaný vývoj počtu, prírastkov a vekového zloženia obyvateľov Bratislavy bude nepriaznivý. Bratislava bude čeliť demografickému starnutiu a prirodzenému, neskôr i celkovému úbytku obyvateľstva. Dôvodom je, že počet ľudí v dôchodkovom veku bude stúpať a vo veku najintenzívnejšej reprodukcie budú málo početné ročníky. Tento fakt čiastočne zmierni imigrácia, ktorá bude kompenzovať reprodukčné straty a omladzovať vekové zloženie.

ZHOTOVITEĽ A ROK: INFOSTAT - Výskumné demografické centrum, 2015

Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na roky 2023 – 2030

Dokument je tretím v poradí a zameriava sa na rozširovanie oblastí plánovania sociálnych politík a znižovanie investičných dlhov do sociálnej politiky mesta. Medzi špecifické východiská patrí integrácia sociálnej politiky, udržateľný dialóg v území a budovanie kapacít. Komunitný plán bude doplnený v ďalšom spracovaní o celomestské ciele rozvoja sociálnej politiky a hlavné mesto SR Bratislava bude spolupracovať mestskými časťami, aj z dôsledku zmeny legislatívy.

Strategická časť definuje strategické a špecifické ciele s opatreniami a finančnými zdrojmi na úrovni mesta a taktiež obsahuje súhrn opatrení z platných KPSS MČ.

Strategická časť obsahuje prioritné témy s cieľmi:

1. Všeobecné témy spojené s rozvojom soc. služieb
-Posilnenie spolupráce na riešení potrieb obyvateľov
2. Oblasť starších obyvateľov
-Dôstojný, bezpečný a čo najsamostatnejší život starších obyvateľov podporený dostupnou sieťou soc. služieb
3. Oblasť drogovej politiky a exponovaných lokalít
-Zabezpečiť prístup k sieti soc. služieb pre ľudí, ktorí majú skúsenosti s drogami reflektujúc ich špecifické potreby
4. Oblasť detí, mladých a rodín v ohrození
-Sprístupniť sieť pomoci a podpory občanom vo všetkých úrovniach intervencie (preventívna, krízová, dlhodobá)
5. Oblasť ľudí bez domova
-Rozvoj kvalitnej a dostupnej siete služieb pre ľudí bez domova s dôrazom na dôstojnosť, bezpečnosť a ukončovanie bezdomovectva v meste
6. Oblasť osôb so zdravotným znevýhodnením
-Nezávislý život OZZ s vyššou dostupnosťou a kvalitou komunitných soc. služieb a súvisiacich podmienok

ZHOTOVITEĽ A ROK: Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, 2022

Koncepcia rozvoja MHD pre roky 2013 -2025

Dokument vychádza zo spracovaného Územného generelu dopravy (ďalej ako UGD). Koncepcia spracovala zámery rozvoja mestskej hromadnej dopravy, ktoré analyzoval ÚGD, obsahuje tiež informácie o modernizácii a vybudovaní prestupných uzlov v sieti MHD, všeobecné požiadavky na technické riešenie tratí a vybavenie zastávok a riešenie preferencie vozidiel MHD. Rozvoj mestskej hromadnej dopravy je naplánovaný aj v rámci mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

ZHOTOVITEĽ A ROK: Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, 2016

Akčný plán udržateľného energetického rozvoja Hlavného mesta SR Bratislavy 2013

Dokument definuje aktivity mesta zamerané na znižovanie emisií CO₂. Spracovaný bol v nadväznosti na prístup mesta k celoeurópskej iniciatíve Dohovor primátorov a starostov.

Opatrenia v akčnom pláne sú zamerané na sektor budov; verejné osvetlenie; doprava; miestnu výrobu energie; plánovanie, reguláciu a prácu s verejnosťou.

ZHOTOVITEĽ A ROK: Energetické centrum Bratislava, 2013

Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky

Dokument má za úlohu vytvorenie podmienok pre systémový rozvoj sústav tepelných zariadení na území mesta. Koncepcia obsahuje analýzu súčasného stavu, návrh sústavy tepelných zariadení, varianty budúceho zásobovania teplom územia mesta a závery a odporúčania pre rozvoj tepelnej energetiky na úrovni hl. mesta SR Bratislavy.

Ciele koncepcie sú:

- zabezpečiť spoľahlivosť a bezpečnosť dodávky tepla,
- zabezpečiť hospodárnosť pri výrobe, rozvoje a spotrebe tepla na princípe trvalo udržateľného rozvoja,
- ochrany životného prostredia,
- zabezpečiť výrobu energie z odpadu,
- zabezpečiť súlad so zámermi energetickej politiky Slovenskej republiky,
- zabezpečiť súlad s legislatívnymi predpismi v oblasti energetiky

ZHOTOVITEĽ A ROK: Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, aktualizácia 2019

Akčný plán ochrany pred hlukom bratislavskej aglomerácie (zahr.: Strategické hlukové mapy)

Najvýraznejším zdrojom hluku v Bratislave a jej okolí je cestná, železničná a električková doprava. Akčný plán definuje kompetencie a všeobecne problémy a opatrenia.

ZHOTOVITEĽ A ROK: EUROAKUSTIK s.r.o., 2016

Koncepcia pomoci ľuďom bez domova na roky 2018-2023

V koncepcii neboli stanovené odporúčania pre mestskú časť Bratislava-Nové Mesto. Koncepcia definuje 7 prioritných oblastí v rámci pomoci ľuďom bez domova:

1. prevencia;
2. zníženie počtu ľudí bez strechy – „roofless“;
3. skvalitnenie systému poskytovaných sociálnych služieb;
4. zvyšovanie kvality integračných prístupov pri práci s ľuďmi bez domova;
5. tvorba dokumentov „Prevencia vzniku extrémnej formy sociálneho vylúčenia a znižovanie rizík spojených s extrémnym sociálnym vylúčením“, „Housing first“, Práca s osobami pracujúcimi v Sex biznise“, „Harm reduction“, za spoluúčasti mimovládnych organizácií;
6. priebežná evalvácia a kontrola služieb pre ľudí bez domova,
7. spolupráca aktérov, informovanosť ľudí bez domova a scitlivovanie verejnosti.

ZHOTOVITEĽ A ROK: OZ STOPA SLOVENSKO, 2017

Koncepcia mestskej bytovej politiky na roky 2020 – 2030

Koncepcia definuje 5 prioritných oblastí, ktoré sa zaoberajú územnými predpokladmi rozvoja bývania; budovaním mestského bytového fondu; spolupráce so súkromným sektorom; správy, údržby a obnovy mestského fondu; dostupného bývania pre sociálne ohrozené skupiny.

ZHOTOVITEĽ A ROK: Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy v spolupráci s Metropolitným inštitútom Bratislava, 2021

Koncepcia udržateľného rozvoja kultúry Bratislava (do roku 2030)

Koncepcia pozostáva zo 4 tematických oblastí: Kultúrny a komunitný život, kultúrne dedičstvo, kreatívny potenciál a kapacity. Ku každej tematickej oblasti prislúchajú špecifické ciele, ktoré sú tvorené míľnikmi na ich dosiahnutie a príkladmi aplikovateľných merateľných ukazovateľov.

ZHOTOVITEĽ A ROK: Magistrát hlavného mesta SR Bratislava, 2022

A.2.4.3 Vybrané strategické dokumenty na úrovni samosprávneho kraja

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023

Koncepcia analyzuje možnosti rozvoja sociálnych služieb na území BSK a definuje priority a ciele rozvoja na regionálnej úrovni. Zameriava sa na odstraňovanie sociálnych bariér, dostupnosť, efektívnosť a finančnú udržateľnosť sociálnych služieb a zvyšovanie ich kvality.

ZHOTOVITEĽ A ROK: Bratislavský samosprávny kraj, 2018

Koncepcia sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020 – 2030

Koncepcia sa zameriava na seniorov, ľudí bez domova, deti a mladých ľudí, nízkopríjmové skupiny, cudzincov a Rómov. Cieľom analýzy je charakteristika vybraných problémov sociálnej inklúzie na regionálnej úrovni.

ZHOTOVITEĽ A ROK: Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, 2020

Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2022-2026 (v procese spracovania)

Stratégia analyzuje a hodnotí situáciu v oblasti rozvoja zdravotnej starostlivosti na roky 2022-2026 na území BSK a definuje opatrenia a aktivity na regionálnej úrovni. Cieľom stratégie je podpora dostupnosti zdravotnej starostlivosti a jej skvalitnenie a modernizácia.

Najviac nemocníc a ústavov v pôsobnosti ministerstva zdravotníctva sa nachádza v okrese Bratislava III, a to konkrétne v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto (celkovo 3 zariadenia). Najviac odborných špecializovaných zariadení je za okres Bratislava III v chirurgii a kardiológii. Najviac zariadení poskytujúcich biomedicínsky výskum na území BSK sa nachádza v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto (celkovo 4).

ZHOTOVITEĽ A ROK: BSK, Inštitút regionálnej politiky BK, 2022

Koncepcia rozvoja športu a mládeže v podmienkach Bratislavského samosprávneho kraja 2021-2025 (v procese spracovania)

Hlavným cieľom je realizovať navrhnuté opatrenia v rámci koncepcie a spolupracovať so školami, školskými zariadeniami, inštitúciami, subjektmi zameranými na prácu s mládežou pôsobiacimi na území kraja.

ZHOTOVITEĽ A ROK: Consulting Associates, s.r.o.,

Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí Bratislavského samosprávneho kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

Publikácia obsahuje adaptačné opatrenia na regionálnej a lokálnej úrovni, ktoré reagujú na negatívne dôsledky zmeny klímy v intraviláne obcí s dôrazom na urbanizované prostredie. Adaptačné opatrenia sú aplikovateľné na sídelné prostredie a sú zoskupené podľa hlavných vplyvov zmeny klímy na Slovensku - častejší výskyt horúčav, sucha, silných vetrov a víchric, zvýšené priemerné ročné teploty a zvýšená intenzívnosť zrážok).

ZHOTOVITEĽ A ROK: Karpatský rozvojový inštitút, 2016

A.2.5 Územné plánovanie

Umiestňovanie nových investičných zámerov, ako aj zmeny využívania jednotlivých častí územia mestskej časti, musia byť v zmysle Stavebného zákona v súlade s územným plánom. Všetky ďalšie ekologické a stavebnotechnické aspekty nových budov a stavieb sa posudzujú až následne.

Rozhodnutie o umiestnení stavby sa nevyžaduje na drobné stavby¹, no taktiež sa však nevzťahuje na stavby, ktorých podmienky na umiestnenie podrobne rieši územný plán zóny, ak je to v jeho záväznej časti uvedené². Obstarávanie, schvaľovanie a aktualizácia územných plánov zóny je v zmysle Štatútu hlavného mesta SR Bratislavy (ďalej aj ako Štatút) spravidla úlohou mestskej časti. Schvaľovanie je však v zmysle Štatútu³ podmienené „dohodou“ magistrátu a mestskej časti. Keďže však predmet ani obsah takejto dohody formálne upravený nie je, pri umiestňovaní stavieb v MČ budú aj naďalej rozhodovať negociačné procesy. Rovnakú právomoc obstarania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie zóny má však aj mesto⁴. Záväzné časti sa v tomto prípade vyhlasujú všeobecne záväzným nariadením Bratislavy. Aj tu sa však musí mesto s mestskou časťou dohodnúť.

Podľa stavebného zákona⁵ sú na území hlavného mesta dotknutými orgánmi mestskej časti, ak podľa Štatútu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy vykonáva kompetencie stavebného úradu mesto Bratislava. Ak kompetencie stavebného úradu vykonáva mestská časť, dotknutým orgánom je mesto. Takáto analógia platí aj pri územnoplánovacích činnostiach na zonálnej úrovni mesta, resp. mestskej časti.

Povoľovanie stavieb a zmeny stavieb sa v zmysle Stavebného zákona⁶ uskutočňuje podľa územnoplánovacej dokumentácie, t. j. podľa územného plánu hlavného mesta Bratislavy v platnom znení a/alebo podľa územného plánu zóny. Územný plán zóny však musí byť pritom v súlade so záväznou časťou schválenej územnoplánovacej dokumentácie mesta⁷. Odlišné koncepcie či iné funkcie tak zonálna dokumentácia uplatniť nemôže. Územný plán zóny môže územný plán mesta len sprísiť, upresniť alebo spodrobniť.

Mesto Bratislava má platný Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy v znení Zmien a doplnkov 01, 02, 03, 05, 06 a 07 (marec 2022). Obstarávania Zmien a doplnkov 04 bolo uznesením mesta Bratislava zrušené. Aktuálne sú v procese obstarávania Zmeny a doplnky 08. Ďalšie zmeny sú avizované. Aktualizovať by mali problematiku nájomného bývania, výškového zónovania stavieb, zmeny vo verejnom záujme, celomestské centrum Petržalka a tiež podnety od fyzických a právnických osôb.

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto má schválených 5 územných plánov zóny a pripravuje 10 nových územných plánov zóny. Ich zoznam, ako aj plné znenie, sú uvedené na webovom sídle mestskej časti⁸. Vymedzenie riešených území týchto územných plánov zóny reflektuje aj schéma na konci tejto kapitoly.

Praktické skúsenosti z povoľovania stavieb prinášajú stavebnému úradu častokrát rôznorodé interpretácie mesta, mestskej časti a investora. Územný plán mesta totiž exaktne nedefinuje vzťah k schváleným

¹ § 139b ods. (7) Stavebného zákona.

² § 39a ods. (3) písm. a) Stavebného zákona.

³ Čl. 42 Štatútu Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v znení dodatkov č. 1 až 14

⁴ Čl. 41 písm. e) Štatútu Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v znení dodatkov č. 1 až 14.

⁵ § 140a a § 140b Stavebného zákona.

⁶ Oddiel 4 Zákona Stavebného zákona..

⁷ § 25 ods. (1) písm. a) Stavebného zákona.

⁸ Zdroj údajov: <https://www.banm.sk/6346-sk/uzemne-planovanie/>

územným plánom zóny. Taktiež v regulačnom výkrese kódom „S“ (rozvojová a stabilizovaná plocha je situovaná na území, pre ktoré je schválená územnoplánovacia dokumentácia podrobnejšieho stupňa, ktorá obsahuje jej reguláciu) necharakterizuje všetky plochy, kde je územný plán zóny schválený. Takéto dvojstupňové rozhodovanie (mesto a mestá časť) má tak viacero problémov, čo prináša niekedy nejednoznačný výklad platného právneho stavu, čo generuje odklad výstavby. V Bratislave pritom podľa dostupných analýz⁹ chýba až 40 000 nových bytov. Dostupnosť bývania je čoraz komplikovanejšia a ceny novostavieb rastú. V prvom kvartáli roku 2022 priemerná cena novostavieb v hlavnom meste presahuje 4 000 eur za štvorcový meter vrátane DPH. Rozvoj kvalitného sídelného prostredia, no najmä dostupnosť bývania by mali byť jedným z najdôležitejších verejných záujmov nielen mestskej časti, ale aj celého mesta Bratislava. Nakoľko sa však mestu Bratislava v posledných rokoch nedarí na svojom území vytvoriť dostatočnú ponuku nových bytov, čo analogicky eskalovalo aj výrazný nárast cien nehnuteľností v hlavnom meste, spoločnosť zintenzívnila suburbanizačné procesy v bezprostrednom okolí susedných sídiel. Počtom obyvateľom i počtom bytov tak rásť prakticky všetky sídla v obalovej krivke Bratislavy, čo však Bratislava každodenne pociťuje na dopravných vstupoch do mesta vysokou intenzitou osobných vozidiel.

A.2.5.1 Formovanie priestorového rozvoja mestskej časti podľa územného plánu mesta

Plánované koridory nadradeného dopravného vybavenia mesta tvoria spolu s vybudovanou cestnou a železničnou infraštruktúrou základné kompozičné limity, ktoré utvárajú celkový obraz o rozvoji urbanizovaného územia mestskej časti Nové Mesto. Medzi nimi sa nachádza sústava ciest a ulíc, hmotovo – priestorová štruktúra budov a objektov, a tiež plochy pre lokalizáciu všetkých mestotvorných aktivít. Protipólom k zastavanej časti krajiny sú lesy karpatského masívu, ktorý pokrývajú prakticky celú severnú a severozápadnú časť MČ. Interakčným prostredím medzi prírodnou a urbanizovanou časťou krajiny je štruktúra viníc v podhorskom páse Karpát.

Budúci priestorový rozvoj mestskej časti je formovaný územným plánom Bratislavy, ktorý definuje viaceré urbanistické intervencie celomestského charakteru aj na území MČ Bratislava-Nové Mesto. Ide najmä o oblasť cestnej a železničnej dopravy. Z hľadiska dobudovávaní radiálno – okružného systému dopravnej obsluhy Bratislavy rezervuje viaceré územia pre stavbu nových ciest. Ide najmä o severnú tangentu, tangentu Pionierska – Vinohrady, tunel pod Karpaty, prepojenie Tomášikova - Zátisie – Račianska, spojenie Vlárskiej alebo predĺženie Odborárskej cez areál Novej Cvernovky. V rámci rozvoja železničnej dopravy je stále v hre aj železničná stanica Filiálka, či tranzitný tunel nákladnej dopravy, vyrovnávajúci oblúk k hlavnej stanici.

Medzi rozvojové zámery patria v zmysle platného územného plánu Bratislavy najmä nasledovné priestorové javy. Graficky ich reflektuje nasledujúca schéma s názvom Funkčno – priestorové regulácia podľa ÚPN HL. M. SR Bratislavy.

- **Severná tangenta ako Tunel pod Jaskovým radom.** Najvýznamnejším dopravným zámerom je tunel pod Jaskovým radom. Táto severná tangenta má doplniť chýbajúce prepojenie dopravného okruhu mesta v jeho severnej časti, a tým odbremeniť predovšetkým neúnosne zaťaženú Šancovu ulicu. V zmysle územného plánu hl. m. SR je definovaná ako verejnoprospešná stavba „D5. výstavba Severnej tangenty v úseku Pražská – Jarošova“. Bude tak reprezentovať cestu, ktorá sa začína

⁹ Inštitút urbánneho rozvoja: <https://iur.sk/2020/06/19/na-slovensku-chyba-vyse-200-000-bytov-co-s-tym/>

na Jarošovej ulici a popod križovatku Račianska - Jarošova pokračuje 360 metrov dlhým podjazdom. Potom opäť vychádza na povrch a pokračuje v koridore medzi Pionierskou ulicou a železničnou traťou takmer až po Smrečiansku ulicu. Prekrižuje železničnú trať a pokračuje opäť tunelom popod Jaskový rad. Tunel by mal byť dlhý takmer 700 metrov a tangenta by opäť vychádzala na povrch asi 30 - 50 metrov od železničného tunela pri Pražskej ulici. Ponad železničnú trať by sa estakádou napojila na Brniansku ulicu. V celomestských súvislostiach bude do takto avizovanej prípravy severnej tangenty viesť aj rýchlostná cesta R7 - z juhu cez Bajkalskú, Jarošovu a Pioniersku. Naopak v smere od Kramárov výrazne odbremení križovatku Pražská - Šancová - Štefánikova. Na základe výsledkov dopravného modelovania o 70 - 80 %. Rovnako tak aj Račianske mýto.

- **Tangenta Pionierska - ŽST Vinohrady.** Pokračovania severnej tangenty je od Jaskovho radu stanovené prepojením poza (severne) areál Výskumného ústavu zväračského na Račiansku ulicu. V zmysle územného plánu hl. m. SR je taktiež definovaná ako verejnoprospešná stavba „D5. výstavba Severnej tangenty v úseku Pražská – Jarošova“. Od modernizovanej Pionierskej ulice a pripojenia na Račianske mýto bude mimoúrovňou križovatkou nová tangenta vedená popri železnici severným smerom cez Vyhniansku cestu, aby sa za Mladou Gardou a Bielym krížom pri železničnej stanici Vinohrady napojila na Račiansku ulicu.
- **Tunel pod Karpaty.** Územný plán Bratislavy počíta aj s ďalším tunelom. Od diaľničnej križovatky Lamač pri rozrastajúcej sa štvrti Bory, východným až juhovýchodným smerom popod Karpaty v MČ Bratislava-Nové Mesto. Nový cestný úsek by sa mal napojiť na Račiansku ulicu v MČ Rača, neďaleko vozovne Krasňany, resp. v trase ulice Nový Záhon. Takto vznikne základ stredného dopravného okruhu Bratislavy. V zmysle územného plánu hl. m. SR je definovaná ako verejnoprospešná stavba „D8. prestavba Bojnickej ul. v úseku Rožňavská - Vajnorská vrátane MÚK s Ivanskou cestou a výstavba v úseku Vajnorská - tunel pod Karpatmi – Lamačská“.
- **Prepojenie Tomášikova - Zátišie – Račianska.** Tomášikova ulica vedie severným smerom popri jazere Kuchajda, kde sa stretáva s Vajnorskou ulicou. Plánované je jej pokračovanie cez Zátišie, aby sa pri obchodnom dome Lidl, resp. pri Guthause napojilo na Račiansku ulicu. V zmysle územného plánu hl. m. SR je definovaná ako verejnoprospešná stavba „D29. predĺženie Tomášikovej v úseku od Vajnorskej po Račiansku a rozšírenie Tomášikovej v úseku od Rožňavskej po Kaštielsku na 4-pruh.“ I keď sa jedná o komplikované územie s viacerými objektmi funkcionalistickej výstavby, zberným dvorom, či individuálne stojacimi garážami, v zmysle stále platného územného plánu tu má viesť cesta.
- **Vlárska - predĺženie z Kramárov na Kolibu.** Predĺžením Vlárskej ulice cez Bárdošovu späť do pokračovania Vlárskej by sa malo zabezpečiť spojenie Kramárov a Koliby. Vyústenie je stanovené do Jeséniovej ulice pri konečnej zastávke trolejbusovej dopravy Koliba. V zmysle územného plánu hl. m. SR je definovaná ako verejnoprospešná stavba „D19. Vlárska ul. - predĺženie po Kolibu“.
- **Predĺženie Odborárskej.** Aktualizácia územného plánu hlavného mesta definovala v roku 2008 nové dopravné prepojenie Odborárskej ulice s Račianskou s podjazdom popod železničnú trať. V zmysle územného plánu hl. m. SR je definovaná ako verejnoprospešná stavba „D87. Prepojenie Nobelova – Račianska vo F.T. C1 s podjazdom popod železničnú trať“. Týmto spôsobom by mohla vzniknúť nová dopravná tepna (tangenta) spájajúca Račiansku a Vajnorskú ulicu, čím by sa navyše eliminovalo aj úrovňové železničné priecestie Nobelova. V koridore stanoveného dopravného

prepojenia celomestského významu začal vznikať park pri Novej Cvernovke, čo vytvára budúci možný konflikt o prioritách stvárnenia tejto plochy.

- **Železničná stanica Filiálka.** Pri Trnavskom mýte stanovuje územný plán podzemný (zapusetný) železničný koridor so stanicou Filiálka, odkiaľ by mala trať pokračovať tunelovým prevedením do Petržalky. Návrh lokalizácie je riešený v súlade s čístopisom Dopravnej urbanistickej štúdie prepojenia železničných koridorov č. IV a V projektu TEN-T 17 a napojenia letiska na železničnú sieť v Bratislave. V zmysle územného plánu hl. m. SR je definovaná ako verejnoprospešná stavba s dlhým názvom „D62. Železničné stanice a zastávky: Bratislava Hlavná stanica, Bratislava Nové Mesto, Bratislava Predmestie, Bratislava Vinohrady, Východné nádražie, Petržalka Centrum, Bratislava Slovany, Bratislava Nivy, Bratislava Centrum, Bratislava Filiálka, Bratislava Letisko, Bratislava Lamačská brána.“ V rámci opatrenia sa plánuje aj zdvojkolaženie prepojenia Bratislava Hlavná stanica - Bratislava Nové Mesto (VPS D84.).

Aj keď realizácia týchto zámerov je v niektorých prípadoch otázna, ide o platný právny stav, ktorý je potrebné v zmysle Stavebného zákona rešpektovať. Na druhej strane dlhodobé sledované ciele koncepčného rozvoja dopravy celého mesta je potrebné ctiť a dotknuté územia rezervovať až do fázy, kým buď nebudú zrealizované, resp. kým nebudú stanovené iné, rovnako dôležité, riešenie inovatívneho charakteru.

A.2.5.2 Usmerňovanie rozvoja

Závazná časť územného plánu Bratislavy stanovuje pre mestskú časť Bratislava-Nové Mesto zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, vrátane parametrického zadefinovania rozvojových území, ako aj viaceré špecifické osobité požiadavky pre rešpektovanie a dotváranie urbanistickej štruktúry celej MČ.

Ide najmä o potrebu dotvorenia stavebnej štruktúry priestorov ulíc Račianska, Vajnorská, Trnavská, Stromová a zvýšiť ich spoločenskú atraktivitu. Taktiež je potrebné rešpektovať lokalitu Pasienky ako športovo - rekreačné centrum a centrum občianskej vybavenosti celomestského až nadmestského významu, so stabilizovaním športových areálov vyhradených organizovaným vrcholovým športovým aktivitám. Taktiež je v zmysle ÚPN potrebné ďalej dotvoriť:

- Stavebnú štruktúru priestoru Račianskej, Vajnorskej, Rožňavskej a Trnavskej ulice na mestotvorné radiály, hlavne v uzlových priestoroch ich križovania s okružnými dopravnými systémami mesta.
- Spoločensko-komunikačné centrum celomestského až nadmestského významu v uzlovom priestore Filiálka medzi Račianskym mýtom a Trnavským mýtom, rozvoj občianskej vybavenosti a bývania.
- Obslužno-vybavenostné aktivity v priestore Stromovej ulice ako významnej ťažiskovej mestskej triedy Kramárov s lokálnym centrom vybavenosti v uzlovom priestore napojenia Bárdošovej až po napojenie s Magurskou.
- Ťažiskovú spoločenskú os Koliby, ktorú predstavuje Podkolibská a Jeséniova ulica s posilnením ich spoločenského významu.
- Územia existujúcej zástavby rodinných domov zodpovedajúcou občianskou vybavenosťou, dopravnou a technickou infraštruktúrou.
- Nové zóny bývania s vlastnými centrami občianskej vybavenosti lokálneho charakteru

- Priestor Vajnorskej, Odborárskej a Rožňavskej ulice, nahradiť zaniknuté výrobnoprodukčné prevádzky funkčne zmiešanými aktivitami komerčnej vybavenosti mestského charakteru, obslužno-vybavenostných, obchodných a administratívnych funkčných zložiek.
- Jestvujúcu štruktúru areálov na Starej Vajnorskej ceste na funkčne zmiešané územie vybavenosti, výrobných služieb a distribučno-skladovacích aktivít.
- Zdevastované a nevyužívané plochy pozdĺž železničnej trate v Zátíši.

A.2.5.3 Nová výstavba

Stanovenie zastavovacích podmienok funkčného využitia a priestorového usporiadania je skrz územný plán mesta v kompetencii magistrátu. Ten určuje rozvojové územie s presným parametrickým zadefinovaním (index a koeficienty), ako aj stabilizované územia. V nich je výstavba taktiež možná, avšak rozvoj je usmerňovaný len pomerne vágnymi zásadami. Z pohľadu tvorby PHRSR je samozrejme komplikované komplexne zhodnotiť metodické spôsoby aplikovanej funkčno – priestorovej regulácie rozvoja, aj keď praktické skúsenosti nasvedčujú aj o výraznejšej potrebe aktualizácie územného plánu Bratislavy, ktoré by okrem prehodnotenia jednotlivých funkcií, spresnili v záväznej časti aj aplikáciu použitých nástrojov urbanistických intervencií.

Pre metodicko-regulačné, ako aj pre funkčno-priestorové pochopenie usmerňovania rozvoja mestskej časti je spracovaná aj nasledovná schéma. Reflektuje aktuálny platný právny stav územného plánu mesta v znení Zmien a doplnkov 01, 02, 03, 05, 06 a 07. Vzhľadom na potrebu zmenšenia schémy na formát A4 je obsah zjednodušený. Pre zachovanie prehľadnosti mapy sa nezobrazujú úplne všetky vrstvy (najmä ochranné a bezpečnostné pásma dopravy, kódové označenie plôch, ako aj všetky javy, ktoré sa na území MČ nenachádzajú alebo ktoré ju formujú len okrajovo). Doplnené je však popisné označenie najvýznamnejších zámerov rozvoja mesta v zmysle predchádzajúcej textu tejto kapitoly.

Magistrát mesta Bratislava zároveň v rámci prípravy svojho dokumentu Bratislava 2030, ktorý de facto predstavuje PHRSR mesta Bratislava, skloňuje aj proces prípravy Nového Územného plánu mesta.

„Úlohou mestskej časti by v tomto procese malo byť dosiahnutie explicitného zadefinovania vzťahu medzi územným plánom mesta a územnými plánmi zóny.“

S tým súvisí aj eliminovanie praktických problémov, ktoré vyplýva z dvojstupňového povoľovania stavieb. Existujú pritom dve podoby, ako stanoviť, čo bude v kompetencii mestských častí a čo magistrátu.

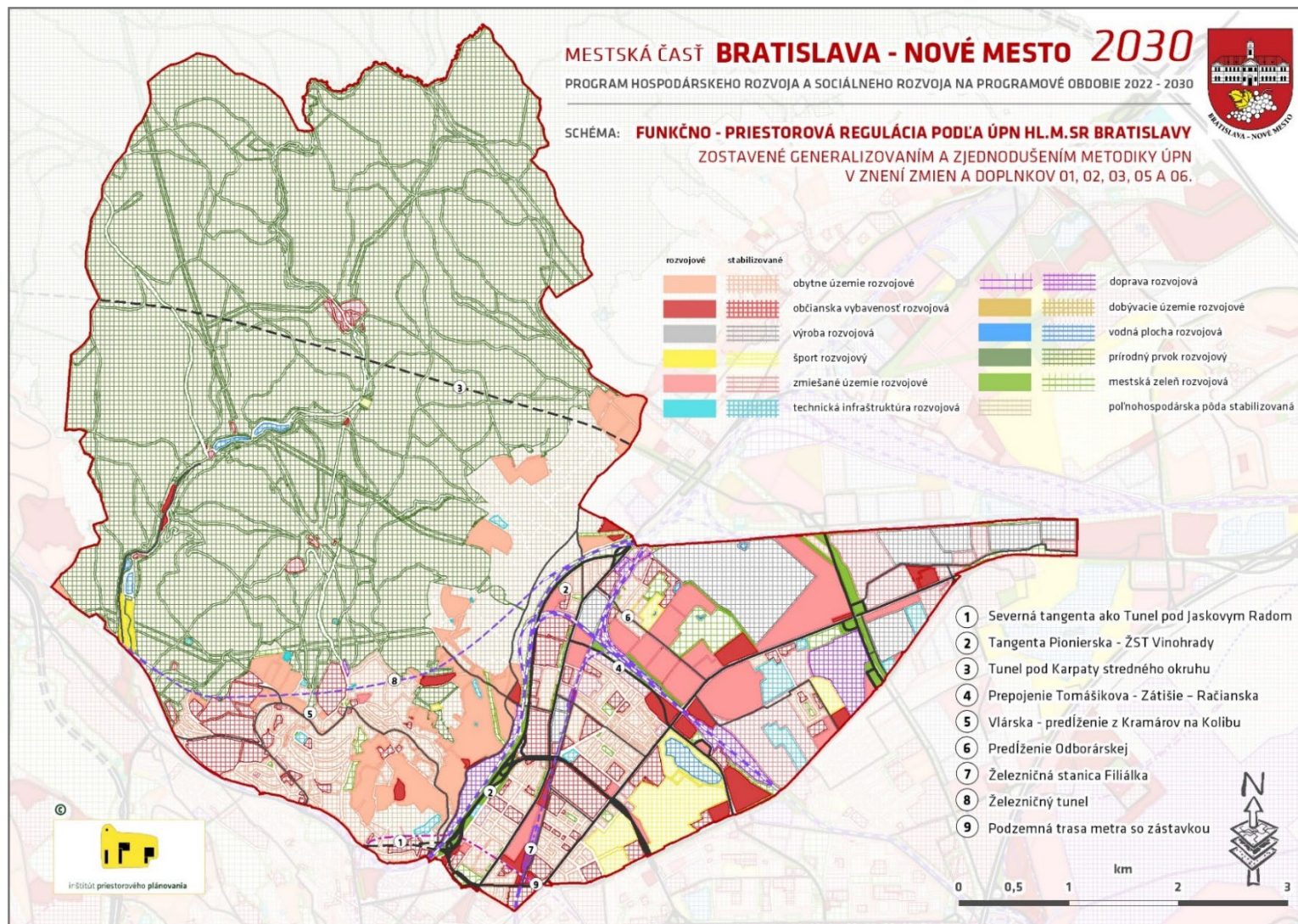
Po prvé. Podrobnosť Územného plánu Bratislavy bude plne zodpovedať potrebám rozhodovania o umiestňovaní stavieb. Ak dokáže nový plán stanoviť adekvátnu funkčno-priestorovú reguláciu, územné plány zóny stratia svoj aj tak vágny zmysel. Takéto dvojstupňové riadenie výstavby sa totiž v praxi ukázalo ako kontraproduktívne.

Po druhé. Územný plán Bratislavy bude mať vyššiu mieru abstrakcie. Výkresy spracuje v menšej mierke. Sústrediť sa bude pritom na celomestské súvislosti. Zareguluje systém rozvoja dopravnej obsluhy, stanoví koncepciu výškového zónovania a určí štyri či päť základných funkcií. Rozvojových i ochranných. Okrem toho môže územno-technicky reagovať aj na zmenu klímy, nájomné bývanie, resp. mal by sformulovať

zásady rozvoja pre všetky vecné i normatívne aspekty územného plánovania. Záväzné stanoviská k investičnej činnosti by v tomto prípade dostali do agendy výhradne mestské časti. Či už podľa územných plánov zón alebo podľa územného plánu celej mestskej časti Bratislava-Nové Mesto vo väčšej mierke.

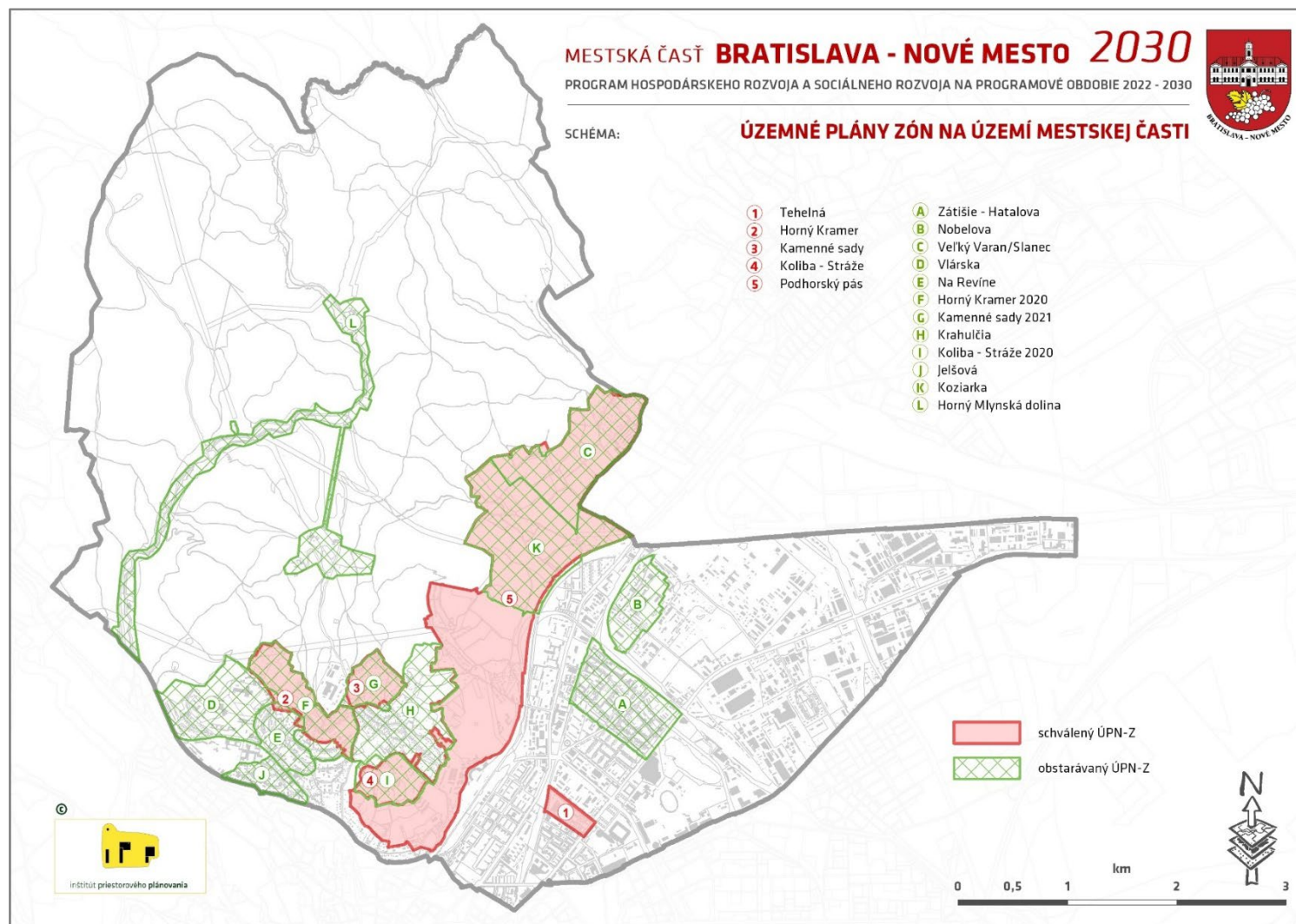
Mapa 2 Funkčno – priestorová regulácia podľa Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy

Zdroj: ÚPN HL. m. SR Bratislavy v znení zmien a doplnkov, 2022

Mapa 3 Územné plány zóny na území mestskej časti

Zdroj: MČ Bratislava-Nové Mesto, 2022

A.2.6 Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR

Vecný a časový harmonogram realizácie tvorby strategického dokumentu bol zostavený tak, aby zastrešoval všetky fázy a aktivity tvorby strategického dokumentu. Indikatívny harmonogram zároveň zahŕňa aj aktivity spojené s procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie a zdravie.

Tabuľka 4 Vecný a časový harmonogram realizácie tvorby strategického dokumentu

AKTIVITA	Rok 2022										
	Jan	Feb	Mar	Apr	Máj	Jún	Júl	Aug	Sep	Okt	Nov
1. Tvorba analytickej časti											
1.1 Návrh analytickej časti a práca v pracovných skupinách											
1.2 Prerokovanie návrhu analytickej časti aj za účasti verejnosti											
1.3 Finalizácia analytickej časti											
2. Tvorba návrhovej časti											
2.1 Návrh stratégie vrátane akčného plánu											
2.2 Prerokovanie stratégie aj za účasti verejnosti											
2.3 Finalizácia stratégie											
3. Schvaľovanie											
4. Proces SEA											

Zdroj: vlastné spracovanie

Úvodná etapa práca zahŕňajúca prípravné práce a vypracovanie Vstupnej správy PHRSR BANM 2022-2030 sa realizovalo v priebehu augusta a októbra minulého roka (r. 2021).

Návrhy kľúčových riešení pre územie mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sú určené pre široké spektrum cieľových skupín a beneficentov. Môžeme teda konštatovať, že procesom implementácie PHRSR bude dotknutá aj široká verejnosť.

Verejnosť bola informovaná o zahájení procesu tvorby PHRSR ako aj o priebežných výstupoch procesu tvorby PHRSR. Zároveň bola zo strany mestskej časti k dispozícii kontaktná osoba pre proces prípravy PHRSR.

Zároveň bolo umožnené relevantným zástupcom občianskych iniciatív zúčastniť sa procesu tvorby PHRSR prostredníctvom ich účasti na stretnutiach pracovných skupín.

Dodatočne mala verejnosť možnosť participovať aj v priebehu procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie a zdravie (tzv. proces SEA).

Zapojenie kľúčových aktérov a odborníkov

Kľúčovou aktivitou pre tvorbu strategického dokumentu boli stretnutia pracovných skupín (1. Výskum, vývoj, informačno-komunikačné technológie a inovácie ľudské zdroje, ľudský kapitál; 2. Školstvo a šport; 3. Zdravotná a sociálna starostlivosť; 4. Cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel; 5. Udržateľná mobilita a technická infraštruktúra a energetika 6. Životné prostredie).

Členmi pracovných skupín boli vedúci predstavitelia mestskej časti, vedúci pracovníci jednotlivých oddelení ako aj ďalší zamestnanci jednotlivých oddelení a útvarov miestneho úradu. Súčasťou pracovných skupín boli aj zástupcovia kľúčových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti ako napr. zástupcovia materských a základných škôl, EKO-podniku VPS, Strediska kultúry, knižnice, IT spoločností, Novomestského športového klubu.

Samostatne prebiehali aj konzultácie so zástupcami hl. m. SR Bratislavy najmä s ohľadom na tvorbu celomestskej stratégie (Bratislava 2030) ako aj zo zástupcami Bratislavského samosprávneho kraja (resp. Inštitút regionálnej politiky Bratislavského kraja)-gestor regionálneho rozvoja kraja, zodpovednými za jednotlivé oblasti ako najmä energetika, mobilita, kultúra a cestovný ruch, sociálne veci a zdravotníctvo.

Počas tvorby dokumentu prebehli aj konzultácie s poslancami miestneho zastupiteľstva, ktorí zároveň mali možnosť participovať aj na stretnutiach pracovných skupín ako aj predkladať svoje pripomienky a požiadavky.

Individuálne boli priebežné výstupy konzultované v rámci expertného tímu spracovateľa (Inštitút priestorového plánovania) a to najmä v oblastiach ako udržateľná mobilita a kvalitné životné prostredie.

Zapojenie verejnosti

Verejnosť bola informovaná o začiatku procesu tvorby strategického dokumentu prostredníctvom tlačovej správy uverejnenej na oficiálnom webovom sídle mestskej časti.

Široká verejnosť mala možnosť participovať na tvorbe tohto strategického dokumentu prostredníctvom dotazníkového prieskumu (identifikácia slabých a silných stránok mestskej časti), ktorý prebiehal v máji a júni 2022, kde boli zberané podnety od miestnych obyvateľov aj podľa príslušnosti ku konkrétnej štvrti.

Návrh strategického dokumentu bol aj verejne prezentovaný 20. 6. 2022 v Stredisku kultúry Vajnorská. Všetky priebežné výstupy a informácie boli zároveň propagované aj na sociálnej sieti mestskej časti.

Následne bola publikovaná analytická aj návrhová časť dokumentu, ktorá bola k dispozícii na verejné pripomienkovanie.

Verejnosť bola taktiež informovaná aj prostredníctvom začatia procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (tzv. proces SEA).

Prostredníctvom procesu SEA boli samostatne oslovené dotknuté subjekty či už zo strany štátnej správy, samosprávy alebo súkromného sektora v celkovom počte približne 50 subjektov.

Pre jednoduchší prístup verejnosti k informáciám bola zriadená aj samostatná webstránka (<https://www.banm.sk/program-hospodarskeho-rozvoja-a-socialneho-rozvoja-mestskej-casti-bratislava-nove-mesto-na-roky-2022-2030/>) so všetkými súvisiacimi informáciami a priebežnými výstupmi z procesu tvorby strategického dokumentu.

Zároveň akékoľvek otázky a podnety k tvorbe strategického dokumentu bolo možné adresovať na samostatnú e-mailovú adresu: phsr@banm.sk.

Zisťovanie potrieb obyvateľov a návštevníkov

V priebehu tvorby strategického dokumentu bola oslovená aj široká verejnosť a to prostredníctvom dotazníka, ktorý zisťoval pocity, resp. nedostatky a problémy obyvateľov mestskej časti. Dotazník bolo možné vyplňať elektronicky prostredníctvom interaktívneho webového formulára ale aj fyzicky prostredníctvom doručeného dotazníka na miestny úrad mestskej časti. Spolu bolo získaných viac ako 500 podnetov od obyvateľov mestskej časti.

Z výsledkov je zrejmé, že najzásadnejším problémom obyvateľov je organizácia dopravy a problémy s parkovaním na území mestskej časti a slabá výstavba, zriaďovanie parkovísk a parkovacích garážových domov. Medzi ďalšie zásadné problémy, slabé stránka obyvatelia onačili kapacitu verejných materských škôl, bariérovosť verejných priestranstiev a kvalitu chodníkov, nedostatočne vybudované cyklotrasy a podmienky pre cyklistov, absenciu miestnych trhovísk s regionálnymi produktmi, triedenie odpadu a rozumné využívanie organického odpadu z domácností, kapacity verejných zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov (jasle), ale aj dostupnosť a kapacitu všeobecných lekárov a pediatrov.

Naopak pozitívne je vnímanie možnosti relaxu v prírode, vybavenosť a dostupnosť internetu a komunikačných sietí, komunikáciu zo strany miestneho úradu, ponuka aktivít pre seniorov, možnosti umeleckého vzdelávania pre deti a kvalitu vzdelávacieho procesu (ZŠ).

Podrobnejší popis výsledkov dotazníkového prieskumu je súčasťou samostatnej prílohy.

Obrázok 2 Dotazník pre zisťovanie potrieb obyvateľov

8. Špecifické otázky (Odpovedzte v škále od 1 do 5, pričom 1 znamená „Mám úplne žiadny problém“, 5 znamená „Mám veľmi veľký problém“)

1. V čom považujete najväčší nedostatok/problem vo vašej štvrti?

2. Zdravotná a sociálna starostlivosť

3. Doprava a mobilita

4. Kultúra

5. Časový ruch, relax a šport

6. Funkcie verejného priestranstva

7. Technická infraštruktúra

C. Vaše ďalšie potreby a požiadavky (napíšte, pokiaľ máte, ďalšie problémy, ktoré považujete za dôležité)

ZAPOJTE SA DO ROZVOJA NOVÉHO MESTA PRE NASLEDUJÚCICH 8 ROKOV

A. Základná otázka (špecifikácia osoby a lokality podľa mapy)

1. Pohlavie: ☐ Muž ☐ Žena 2. Vek: ☐ 0-20 ☐ 21-40 ☐ 41-60 ☐ 61+

3. Prosím, vyznačte na mape miesto, kde žijete v rámci mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

Bratislava Nové Mesto

Zdroj: MČ Bratislava-Nové Mesto

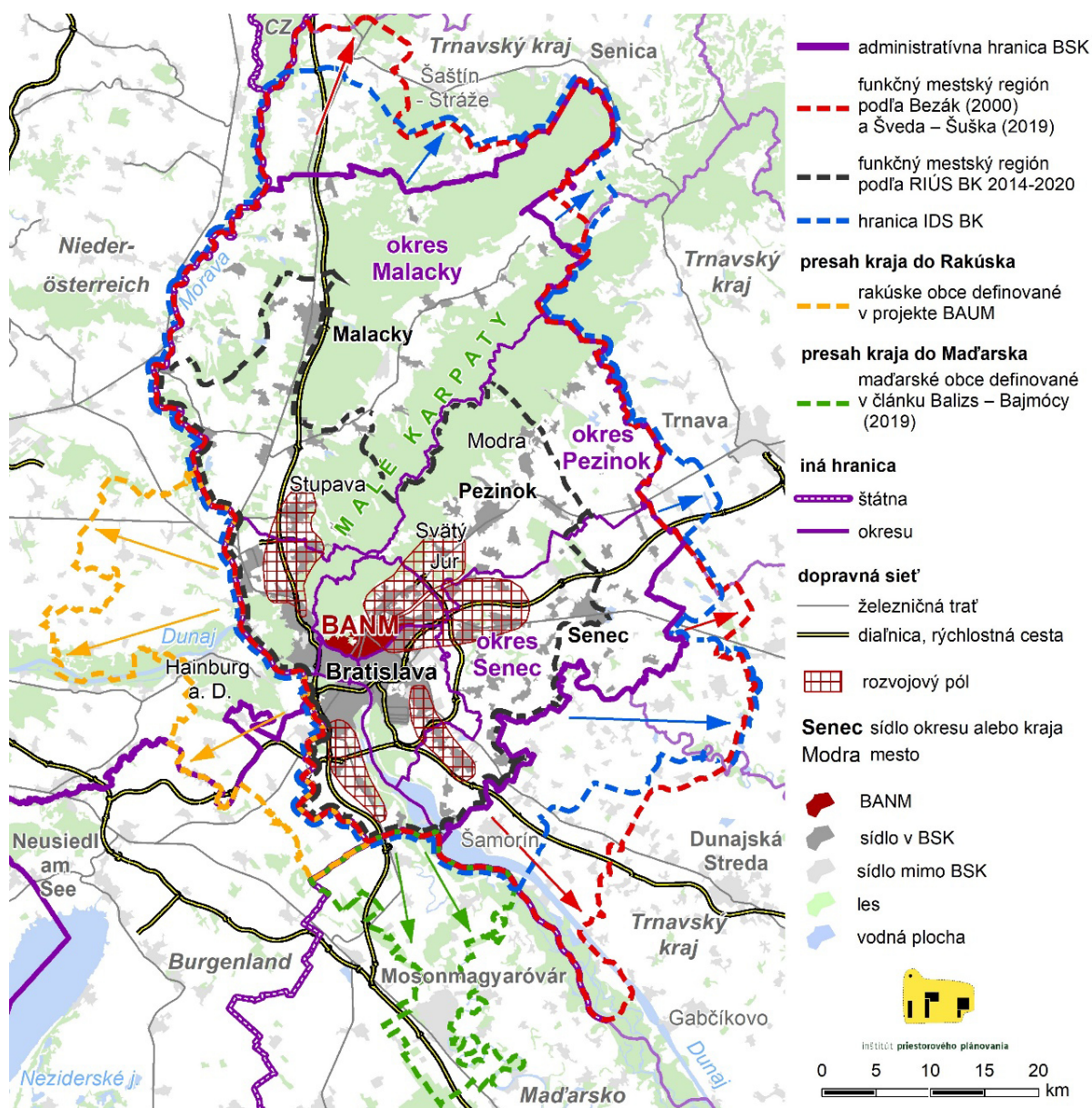
B ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

B.1 Analýza východiskovej situácie

B.1.1 Identifikácia územia

Územie mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, ako už z názvu vyplýva, leží na území mesta Bratislavy a patrí do okresu Bratislava III a administratívne patrí pod územie Bratislavského kraja.

Mapa 4 Pozícia mestskej časti v rámci funkčného mestského regiónu Bratislavy (rôzne prístupy)

Zdroj: „Inštitút priestorového plánovania, 2022

B.1.1.1 Členenie mestskej časti na urbanistické obvody

Z hľadiska administratívno – evidenčného členenia obcí a organizačno - štatistických potrieb SR, pozostáva mestská časť Bratislava-Nové Mesto z 42 základných sídelných jednotiek (ZSJ)¹⁰. V obciach mestského charakteru sa ZSJ nazývajú aj urbanistické obvody (UO). Pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov predstavujú najnižšiu územne vymedziteľnú úroveň, za ktorú sa evidujú sumárne hodnoty. Využívajú sa nie len pre aspekty socioekonomického plánovania, ale aj pri územných plánoch na zonálne úrovni. Členenie mestskej časti na urbanistické obvody, t. j. na základné sídlené jednotky, vrátane ich názvov a územno-technického vymedzenia, reflektuje nasledovná schéma. (Pozn.: Počet obyvateľov za jednotlivé ZSJ zo SODB 2021 nebol doposiaľ štatistickým úradom spracovaný.)

Tabuľka 5 Počet obyvateľov v základných sídelných jednotkách Nového Mesta

Číslo ZSJ	Názov ZSJ	Počet obyvateľov ZSJ podľa SODB 2011	Počet obyvateľov ZSJ podľa SODB 2021
29	Hrubý Drieňovec	23	
30	Kamzík	6	
31	Nad Bielym krížom	579	
32	Briežky	55	
33	Železničné depo	387	
34	Koliba	1 236	
35	Filmové ateliéry	0	
36	Belianska ulica	2 036	
37	Na Revíne	2 802	
38	Jelšová ulica	1 308	
39	Nemocnica Kramáre	349	
40	Krásna Hôrka	216	
48	Matúškova ulica	568	
49	Stráže	155	
57	Pokrok	1 970	
58	Podkolibský vodojem	120	
59	Unitas	887	
60	Jiskrova ulica	1 144	
65	Pri starej prachárni	3 071	
66	Pasienky	1 534	
67	Trnavské mýto	7	
68	Elektrotechnické závody	40	
69	Filiálna stanica	0	
70	Tehelné pole	3 723	
71	Ľudová štvrť	1 102	
72	Zátišie	1 599	
73	Hostinského sídlisko	1 558	
74	Brezovská ulica	884	
75	Vlečka chemických závodov	0	
76	Železničná stanica Nové Mesto	0	
77	Chemické závody - Istrochem	1 365	
78	Stará Vajnorská cesta	353	
79	Biely kríž	900	
80	Figaro	247	
81	Mladá garda	10	

¹⁰ Základné sídlené jednotky (ZSJ) sú skladobnými časťami sídelných útvarov (obcí a ich častí) určenými na priestorovú identifikáciu a sledovanie sociálno-ekonomických a územno-technických javov priamo viazaných na osídlenie. ZSJ tvoria referenčnú bázu na vytvorenie sčítacích obvodov, pretože v rámci skladobnosti priestorových jednotiek predstavujú najpodrobnejšiu štruktúru, ktorá vychádza zo sídlennej štruktúry územia. Urbanistické obvody, ktoré sú v rámci mestskej časti totožné so základnými sídelnými jednotkami (ZSJ). Vymedzuje a označuje ich Slovenská agentúra životného prostredia v spolupráci so Štatistickým úradom SR. Vymedzovanie ZSJ sa žiaľ v priebehu rokov menilo.

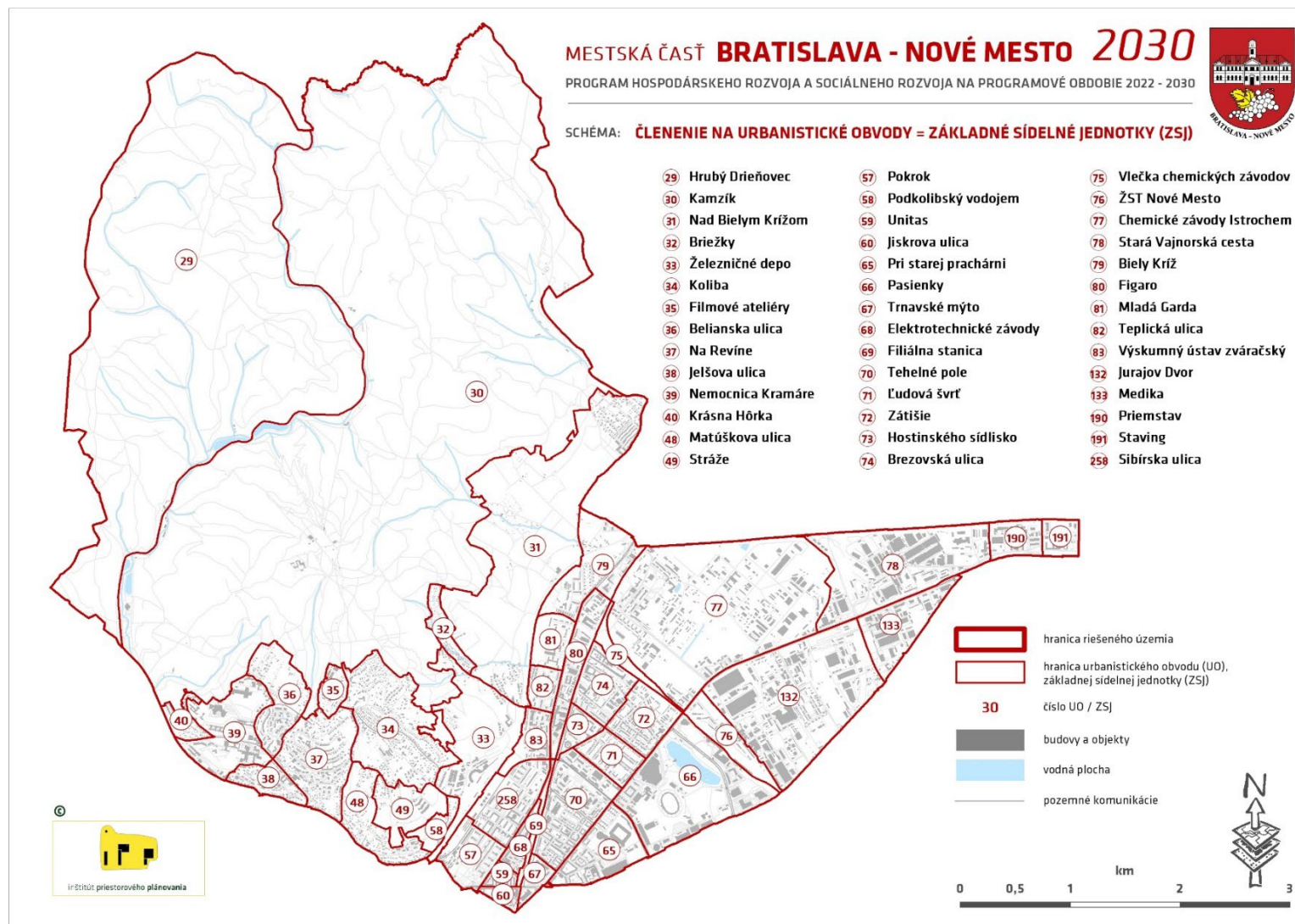

82	Teplická ulica	1 340	
83	Výskumný ústav zvaračský	34	
132	Jurajov dvor	889	
133	Medika	73	
190	Priemstav	0	
191	Staving	3	
258	Sibírska ulica	3 741	

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2021

Mapa 5 Členenie na urbanistické obvody, t. j. na základné sídlenské jednotky

Zdroj: „Inštitút priestorového plánovania“, ŠÚ SR, 2022

B.1.1.2 Hmotovo-priestorová analýza a kompozícia mestskej časti

Pre lepšiu predstavivosť textu tejto kapitoly PHRSR je spracovaná aj nasledovná grafická schéma s názvom Kompozičné vnímanie riešeného územia mestskej časti. Slúži na zhodnotenie potreby uplatňovania rôznych nástrojov, metód a stimulov usmerňovania hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých celkov a subcelkov mestskej časti. Do istej miery ju možno interpretovať aj ako skĺbenie dvoch najdôležitejších aspektov rozvoja územnosprávnych jednotiek. Regionálneho rozvoja (PHRSR) a územného plánovania (ÚPN-Z). Kým územné plánovanie presne identifikuje všetky urbanistické a architektonické aspekty s presnosťou na mestské bloky, regionálny rozvoj, a teda aj PHRSR MČ, člení územie na celky, ktoré napomáhajú programovej časti tohto dokumentu formulovať rozvojové priority, aktivity regionálnej politiky a konkrétne organizačné opatrenia socioekonomického charakteru.

Severné a severozápadné územie mestskej časti tvorí prírodná časť krajiny Karpatského masívu. Prevažne zalesnené územie sa využíva najmä pre účely rekreácie v prírodnom prostredí. Špecifickými prvkami sú v tejto polohe extenzívne urbanizovaná Železná Studnička a vrch kopca Kamzík, ktoré pre exponované športovo – rekreačné vyžitie vyhľadáva množstvo obyvateľov a rekreantov celého mesta.

Juhozápadnú časť tvoria dva pomerne kompaktné, aj keď nie príliš vhodne Vlárskou ulicou prepojené celky. Kramáre, s prevažne viac podlažnou bytovou zástavbou, a Koliba, s prevažne s individuálnou zástavbou v rodinných domoch, aj keď aj tu sa v posledných rokoch zrealizovala značná výstavba nových bytových domov. Hoci Koliba získala charakter prémiovej lokality pre bývanie s výhľadom na mesto, dopravné vybavenie a vybavenosť infraštruktúra nesekundovali. Investičné projekty sa sústredili prioritne na vlastné areály, pričom chodníky a cesty takýto nárast počtu obyvateľov dnes už saturať nedokážu. V rámci Kramárov ma špecifické postavenie aj zóna s koncentráciou zdravotníctva, kde okrem Nemocnice s poliklinikou Ladislava Dérera Bratislava (Kramáre) sídli aj Národný ústav srdcových a cievnych chorôb a Slovenská zdravotnícka univerzita. Osobitne tu možno vyčleniť aj areál filmových ateliérov (TV JOJ) pri Ceste na Kamzík.

Podhorský pás medzi železničnou traťou a Karpatským masívom je tvorený sústavou viníc. Niektoré si zachovali svoj jedinečný ráz dodnes, iné boli medzičasom zdevastované. Tento pás vytvára do istej miery interakčné prostredie medzi prírodnými zložkami a intenzívne urbanizovaným prostredím mesta. Do budúcnosti tu možno očakávať požiadavky na investičné zámery, nie len vzhľadom k tomu, že dostupnosť bývania sa v hlavnom meste zhoršuje, ale tieto exponované plochy znamenajú pre investorov lukratívny pôl rastu. Dôkazom je postupná, no živelná transformácia záhradkárskych osád, kde sa čoraz intenzívnejšie nachádzajú aj rodinné domy. Úlohou MČ by malo pritom byť overenie rôznych scenárov transformácie tohto prostredia. A hoci sa v tomto území pripravuje územný plán zóny Koziarka alebo územný plán zóny Veľký Varan-Slanec, ich invariantné záväzné časti musia byť v súlade s územným plánom mesta, ktorý tu definuje poľnohospodársku pôdu (kód 1202). Riešením by v tomto smere mohlo byť spracovanie územnoplánovacieho podkladu (Urbanistická štúdia viníc na území hlavného mesta SR Bratislavy), ktorý by vo variantoch overil územno-technické možnosti ďalšieho vývoja. Mesto aktuálne spracováva zadanie.

Líniový charakter má aj obytné územia medzi Račianskou ulicou a železničnou traťou (v smere Hlavná stanica - Trnava). Ide prevažne o stabilizované územia bytových domov. Viac podlažných aj nízko podlažných (Pionierska, Mladá garda, Biely Kríž). Sídlí tu taktiež „think-tank“, ktorý je spracovateľom tohto

PHRSR. Do budúcnosti možno v tomto území očakávať len funkčno-priestorovú kompletizáciu na nezastavaných prielukách a tiež postupné nahrádzanie budov v nevyhovujúcom stavebno-technickom stave. Významnejšou intervenciou môže byť avizovaná transformácia areálu zväčšačského ústavu na obytné prostredie.

Priestor medzi Račianskou ulicou a Kukučínovou sa skrz zrealizovanie rezidenčného developmentu (Pri Mýte, Urban Residence, Guthaus) postupne zmenil z rozvojového územia na fyzicky stabilizované. Na oficiálne preklasifikovanie rozvojových plôch na stabilizované je však potrebná aktualizácia územného plánu Bratislavy. Komplikovanou otázkou je tu modernizácia Trnavského mýta, ktoré je významným uzlom Bratislavy. Rozsiahla automobilová križovatka a prestupná stanica verejnej dopravy autobus – trolejbus – električka. Okrem toho je tu plánovaná železničná stanica Filiálka, a tiež križovanie dvoch liniek podzemnej koľajovej dopravy (železnica a metro-, resp. nosný systém MHD). Aj keď je realizovateľnosť týchto zámerov dnes nejasná, v zmysle územného plánu Bratislavy je tu ich poloha stanovená jasne. Všetky investičné zámery a umiestňovanie nových budov tak formujú prostredie dodnes. Situáciu odrzkadľuje najmä zámer Nového Istropolisu. Obdobne sa začína vynárať aj diskusia o budove Železničnej nemocnice s poliklinikou, ktorú sa vlastní (ŽSR, š.p.) usiluje predať. Solitérnym problémom tu ostáva aj budúcnosť budovy Novej Tržnice. Špecifickým priestorom modernizácie Račianskej ulice do mestského bulváru sú aj areály Figara a bývalej Palmy, nakoľko sú v zmysle platného územného plánu definované ako Priemyselná výroba (kód 301). Aj keď sa dnes už veľmi jasne komunikujú zámery transformácie týchto areálov, predovšetkým pre aktivity moderného bývania, čo sa vzhľadom na polohu a využitie susedných pozemkov javí ako prirodzená cesta, dnes umožňujú len realizáciu aktivít najťažšieho priemyslu. Investor pripravuje urbanistickú štúdiu, ktorá by sa mala stať podkladom pre zmenu územného plánu mesta. Významnejšia súčinnosť mesta však doposiaľ absentuje.

Územie trojuholníkového tvaru Kukučínova – Vajnorská a Pluhová, resp. plánované prepojenie Tomášikova – Zátisie – Račianska, predstavuje stabilizované územie bývania (okolie Kutuzovovej ulice, Ľudová štvrť a Zátisie), v ktorom sú integrované areály občianskej vybavenosti (Ministerstvo obrany) alebo areály skladového hospodárstva (zóna Za kasárňou, zóna Pri Dynamitke alebo zóna Pluhová, transformujúca popri železničnej trati, resp. skrz plánované predĺženie Tomášikovej v úseku od Vajnorskej po Račiansku).

Obdobne trojuholníkový tvar má aj územie Kukučínova – Trnavská cesta – Tomášikova, resp. Železničná stanica Nové Mesto. Toto územie je dominantne využívané pre šport. Hokejový štadión O. Nepelu, Národné tenisové centrum, futbalové areály Slovana (Tehelné pole, resp. Národný futbalový štadión), Interu (Pasienky), športová hala Pasienky, ihriská BCT, Štart a Nepočujúcich. Taktiež sa v tomto území nachádza aj kúpalisko Tehelné pole, plaváreň Pasienky, Dom športu alebo bývalý velodróm (dnes park Jama). Športovo – rekreačné využitie dotvára aj areál jazera Kuchajda. Sídlo tu má aj Miestny úrad MČ Bratislava-Nové Mesto. Hoci bolo územie pôvodne koncipované čisto pre aktivity športu a rekreácie, postupne tu boli integrované aj budovy bývania (Tri Veže, N!DO), administratívy (Polus, Klientske centrum Tomášikova) i občianskej vybavenosti (Kaufland a Freshmarket). Nie všetky realizácie však územiu prospeli, skôr vytvorili hmotu – priestorové kontrasty voči pôvodnej myšlienke. Úlohou mesta i mestskej časti by malo byť predovšetkým zachovanie, no najmä modernizácia existujúcej infraštruktúry športových plôch a ihrísk pre deti, mládež a dospelých.

Uzavretý areál Dimitrovky (Istrochem) predstavuje nie len významný kompozično - prevádzkový problém, ale aj silnú ekologickú záťaž. Hoci sa časti územia bývalého závodu postupne transformujú na zóny

skladového hospodárstva (Dynamitka, Vajnorská), asanácia a revitalizácia tohto brownfieldu potrvá zrejme roky. Pri Istrocheme sa nachádza aj zóna Nobelova, ktorá vytvára pomerne priestorovo segregované územie bývania so základnou vybavenosťou. Integrácii územia do štruktúry mesta by malo pomôcť dopravné napojenie na Račiansku ulicu, ktoré vznikne predĺžením Odborárskej popod železničnú trať (podľa ZaD 01 ÚPN Bratislavy).

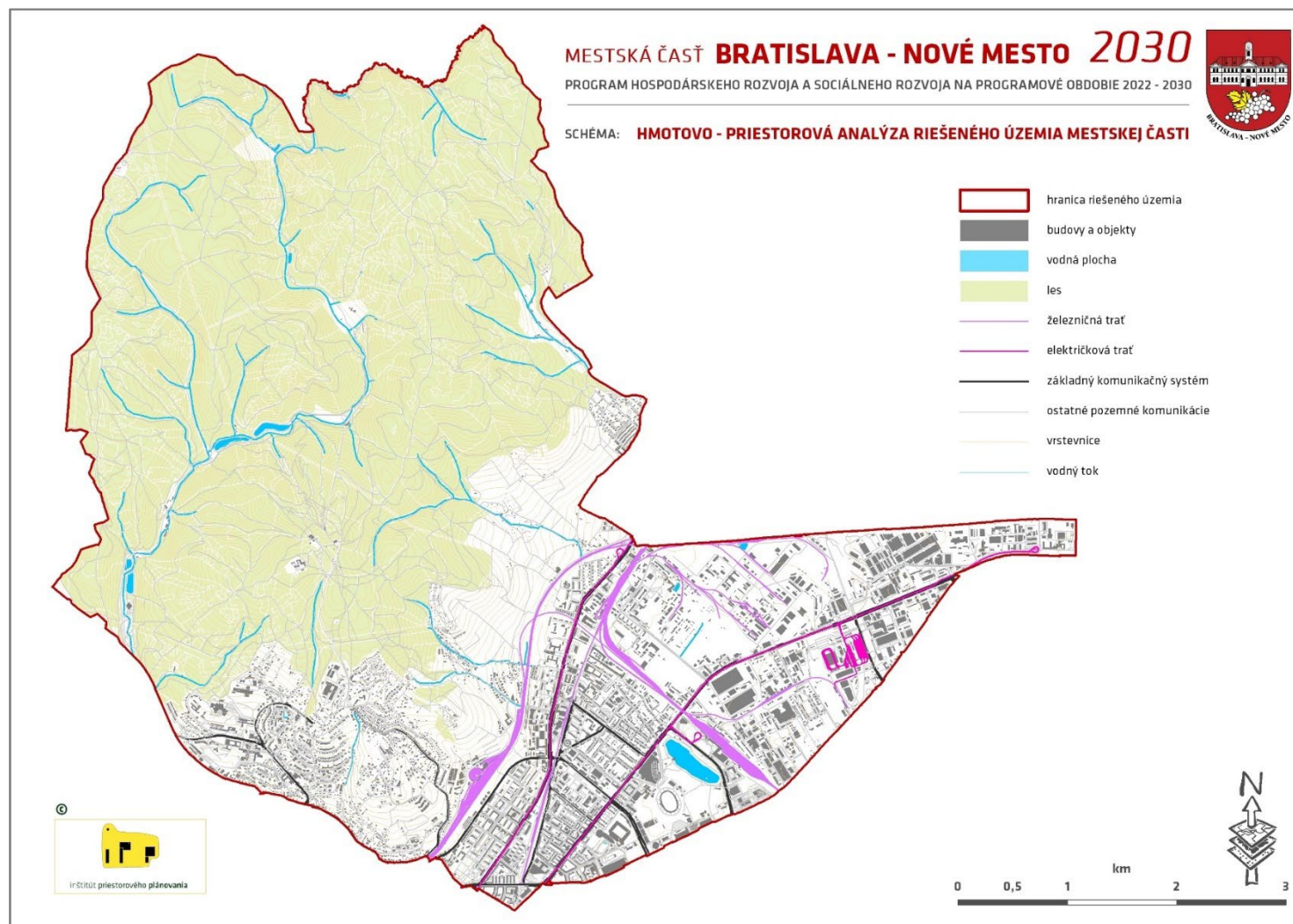
Najvýchodnejšiu časť riešeného územia tvorí územie v okolí ulíc Vajnorská a Stará Vajnorská. Stvárnené je prevažne skladovým hospodárstvom, logistikou a množstvom rôznorodých prevádzok obchodu a služieb. Do územia sa postupne integrujú nové investície administratívy, veľkoobchodu alebo predaja automobilov (showroom).

Juhovýchodný okraj MČ medzi Vajnorskou a Rožňavskou, resp. medzi železničnou stanicou Nové Mesto a Bojnickou tvorí obdobne skladové hospodárstvo a tiež dopravná (Vozovňa Jurajov Dvor) a technická infraštruktúra (ČOV na Turbínovej). Ide o územia v okolí Elektrárenskej cesty a Turbínovej ulice. Situovaná je tu aj Mierová kolónia, ktorú tvorí niekoľko nízko podlažných bytových domov.

„Nové Mesto je zaujímavé a rôznorodé. Nachádzajú sa tu rozsiahle prírodné časti, rozľahlé urbanizované územia rodinných aj bytových domov, významné športoviská ale aj skladové hospodárstvo a logistika a nákupné zóny.“

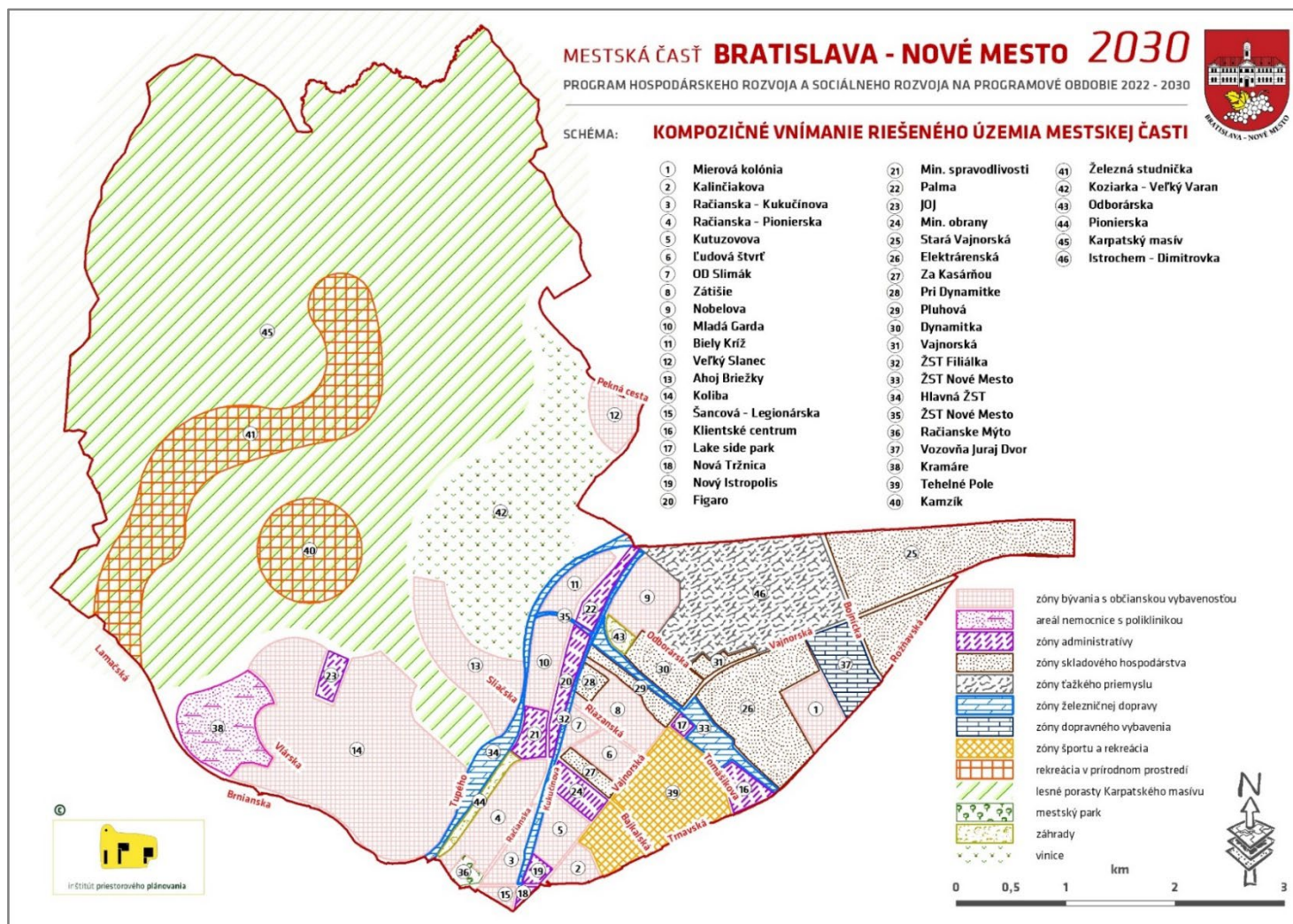
Mapa 6 Hmotovo – priestorová analýza

Zdroj: „Inštitút priestorového plánovania“, 2022

Mapa 7 Kompozičné vnímanie Mestskej časti

Zdroj: „Inštitút priestorového plánovania“, 2022

B.1.2 Sociálno-ekonomická analýza

B.1.2.1 Analýza ľudských zdrojov a demografická analýza

Vývoj počtu obyvateľov

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto patrí k sídelným štruktúram s pomerne výrazným nárastom počtu obyvateľstva. V roku 2021 dosiahla mestská časť Bratislava-Nové Mesto 44 638 obyvateľov, čo je o 7 920 obyvateľov viac ako bolo v roku 2012. Ukazovateľ rastu počtu obyvateľov pre MČ Bratislava-Nové Mesto vychádza za ostatnú dekádu približne 21,6%, pričom priemer v rámci Bratislavského kraja je 18%, čiže samotná mestská časť Bratislava-Nové Mesto prevýšila krajský priemer. Obdobná situácia je aj v porovnaní mestskej časti a mesta Bratislava ako celku, keďže mesto dosahuje index rastu 14%.

„Počet obyvateľov v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto má dlhodobu vzrastajúcu tendenciu a rast je celkom vyrovnaný. Priemerný ročný prírastok bol približne 800 obyvateľov, čo spolu za dekádu znamená takmer 8 tisíc nových obyvateľov. V ostatných rokoch sa nárast počtu obyvateľov ešte zvýšil.“

Tabuľka 6 Vývoj počtu obyvateľov v r. 2012-2021 (stav k 31.12. a 01.01.2021) – ŠÚ SR, SOBD

sídelná štruktúra	2012	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021 - SODB	prír./úbytok obyv. 2012-2021	index rastu 2021/2012 (%)
Bratislava	415 589	422 932	425 923	429 564	432 864	437 726	440 948	475 577	475 503	59 988	114
Bratislava III	62 054	63 997	65 093	66 442	67 913	69 479	70 641	76 694	76 270	14 640	124
Bratislava - Nové Mesto	36 718	37 650	38 002	38 482	38 938	39 618	40 246	44 638	44 458	7 920	121,6
Bratislava - Rača	20 068	20 791	21 384	22 088	23 006	23 904	24 419	25 964	25 733	5 896	129,4
Bratislava - Vajnory	5 268	5 556	5 707	5 872	5 969	5 957	5 976	6 092	6 079	824	115,6
Bratislavský kraj	612 682	633 288	641 892	650 838	659 598	669 592	677 024	723 714	719 537	111 032	118

Zdroj: SODB 2021, ŠÚ SR 2022

Pri porovnaní s evidenciou obyvateľstva v rámci registra obyvateľov vedeného mestskou časťou môžeme konštatovať, že počet obyvateľov v jednotlivých rokoch je približne o 6 700 vyšší oproti údajom uvedeným v rámci databázy ŠÚ SR. V porovnaní s údajmi zo ŠÚ SR za rok 2021 je počet obyvateľov o takmer 2 830 nižší, oproti údajom z registra obyvateľov, evidovaným mestskou časťou.

Tabuľka 7 Vývoj počtu obyvateľov v r. 2015-2021 (stav k 31.12.) – register obyvateľov MČ Bratislava-Nové Mesto

sídlna štruktúra	počet obyvateľov							prír./úbytok obyv. 2015 - 2021	index rastu 2015 - 2021 (%)
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Bratislava- Nové Mesto - prihlásení	44 265	44 515	45 035	45 651	46 468	47 220	47 468	3 203	107,2
<i>Slováci</i>	41 692	41 661	41 995	42 390	42 971	43 494	43 592	1 900	104,6
<i>Cudzinci</i>	2 573	2 854	3 040	3 261	3 497	3 726	3 876	1 303	150,6

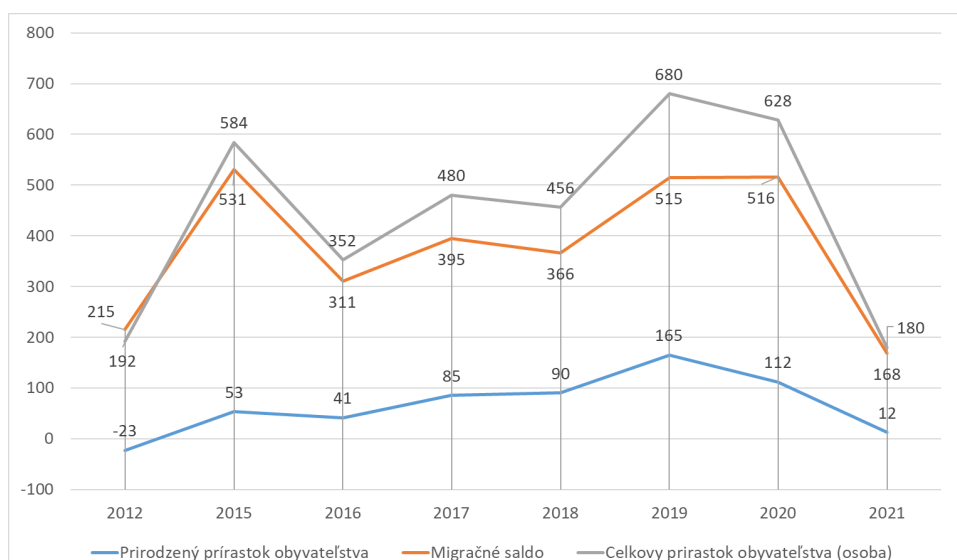
Zdroj: Register obyvateľov, MsÚ Nové Mesto 2022

Bilancia pohybu obyvateľstva

Prírodný pohyb obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sa pohybuje v kladných hodnotách. To isté sa dá povedať aj o prírastku (úbytku) obyvateľstva sťahovaním, ktorý charakterizujú kladné hodnoty. Na základe údajov ŠÚ SR môžeme konštatovať, že na celkovom prírastku obyvateľstva sa podieľal v ostatnom období prírastok obyvateľstva migráciou.

„Treba poznamenať, že rok 2021 je špecifický kvôli realizovanému sčítaniu obyvateľov, domov a bytov.“

Graf 1 Bilancia pohybu obyvateľstva MČ Bratislava-Nové Mesto v r. 2012-2021

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR, 2022

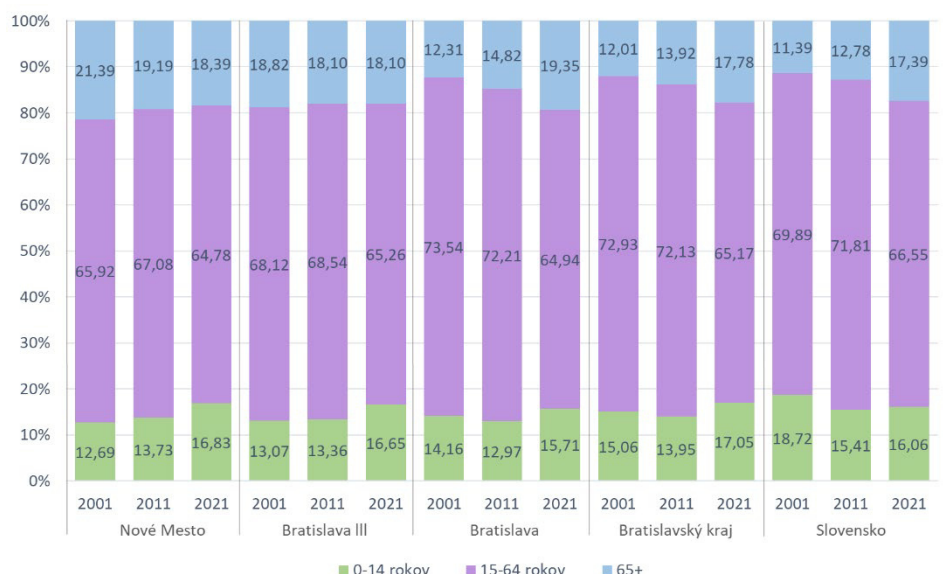
Pozn.: Celkový prírastok je súčet migračného salda a prírodného prírastku. Rok 2021 je špecifický kvôli sčítaniu obyvateľov, domov a bytov a preto predstavuje zbytok (4 212) tých, ktorí žili v MČ a pravdepodobne si prihlásili iba pobyt.

Veková štruktúra obyvateľstva

Mestská časť je na tom v porovnaní s mestom Bratislava, krajom a okresom Bratislava III na obdobnej úrovni, avšak mierne sa znížil, v porovnaní s minulými obdobiami, podiel najstaršej zložky obyvateľstva (65+ rokov), ktorá tvorí 18,39% podiel. Mestská časť Bratislava-Nové Mesto má taktiež výrazne stabilnejší vývoj v priebehu sledovaných rokov v rámci sčítania obyvateľstva. V rámci porovnávaných období pozorujeme najvýraznejší nárast práve najmladšej zložky obyvateľstva (0-14 rokov), ktorá tvorí až 16,83 % podiel.

„Z hľadiska vekovej štruktúry obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je v roku 2021 pozitívnym faktom vyšší podiel najmladšej zložky obyvateľstva (vzhľadom na priemer SR), avšak zastúpenie produktívneho obyvateľstva je nižšie a naopak zastúpenie najstaršej zložky obyvateľstva zase vyššie.“

Graf 2 Veková štruktúra obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja a v SR v r. 2001, 2011 a 2021

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR, 2022

Index populačnej dynamiky

Z hľadiska typu populácie (regresívny, stacionárny, progresívny) patrí mestská časť Bratislava-Nové Mesto k regresívnemu typu populácie. Mesto Bratislava sa ako celok zhoduje v tomto type populácie i keď s mierne nižšou hodnotou. Hodnoty boli aplikované zo ŠÚ SR za rok 2021.

$$\frac{\text{počet ľudí (predproduktívny vek)}}{\text{počet ľudí (poproduktívny vek)}} \times 100$$

- Do 120 regresívny typ populácie
- 121 – 200 stabilný typ populácie/ stacionárny

- 201 – 300 progresívny typ populácie

- **MČ Bratislava-Nové Mesto** $\frac{7\,513}{8\,209} \times 100 = 91,5$

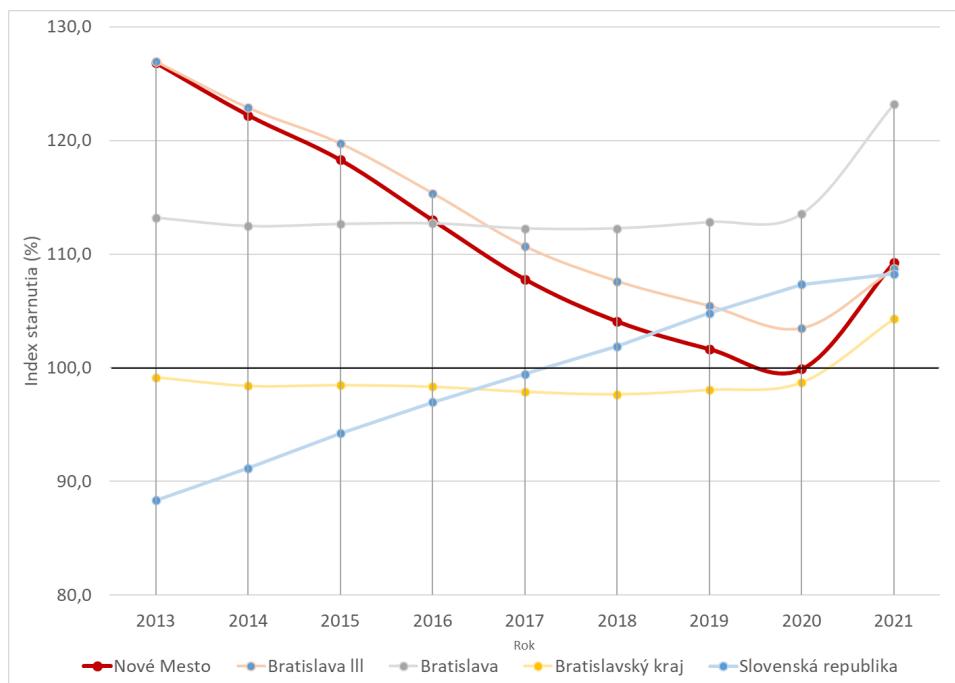
- **Bratislava** $\frac{74\,713}{92\,031} \times 100 = 81,2$

Index starnutia a index vitality

Od roku 2013 do roku 2021 klesol index starnutia obyvateľstva MČ Bratislava-Nové Mesto z hodnoty približne 127 na hodnotu 100, až na rok 2021, kedy opäť narástol na takmer 109. Dokazuje to aj pohľad na vývoj indexu starnutia, ktorý publikoval ŠÚ SR. Mesto Bratislava a Bratislavský kraj má v porovnaní s MČ Bratislava-Nové Mesto stabilnejšie hodnoty v celom sledovanom období.

„Populácia na území mestskej časti postupne mladla až do roku 2020. Od roku 2021 však opäť evidujeme vyšší nárast počtu ľudí v poproduktívnom veku.“

Graf 3 Index starnutia

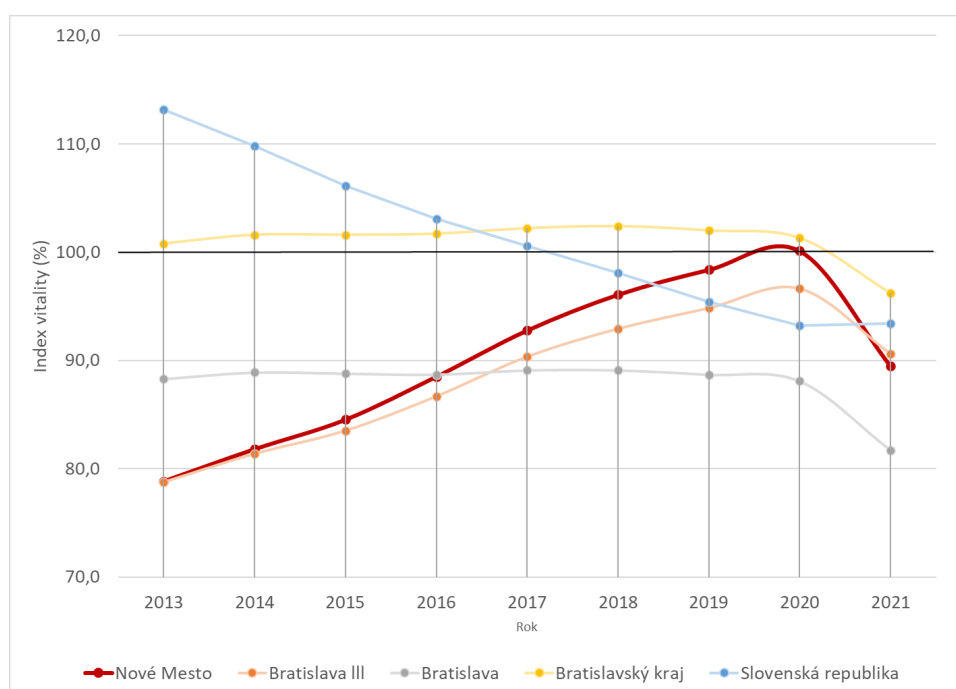
Zdroj: ŠÚ SR, 2022

Opačný trend vykazuje index vitality, ktorý na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto stúpá od roku 2013 do roku 2020 z hodnoty 79 na hodnotu 100 až na rok 2021, kedy klesol na takmer 91. Index vitality populácie mestskej časti rástol podstatne rýchlejšie ako mesto Bratislava a Bratislavský kraj.

Pomerne stabilnú tendenciu vitality malo do roku 2020 aj samotné mesto Bratislava, až na rok 2021, kedy došlo k poklesu vitality o 6,6% v rámci sledovaného časového obdobia rokov 2013 – 2021. Mierny pokles vitality je zaznamenaný aj na území Bratislavského kraja o takmer 5%. Najvýznamnejšiu odchýlku zníženia vitality za obdobie rokov 2013-2021 zaznamenala Slovenská republika a to o takmer 20%.

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto mala oveľa vyššie vychádzajúce hodnoty, je možno teda konštatovať, že sa v pomerne krátkom časovom období čiastočne priblížilo k hodnotám mesta a kraja. Ak porovnáme údaje mestskej časti a trendu v rámci Slovenska, tak MČ Bratislava-Nové Mesto má populáciu staršiu o 1%. Uvedené trendy vývoja môžeme predpokladať aj v ďalších rokoch.

Graf 4 Index vitality

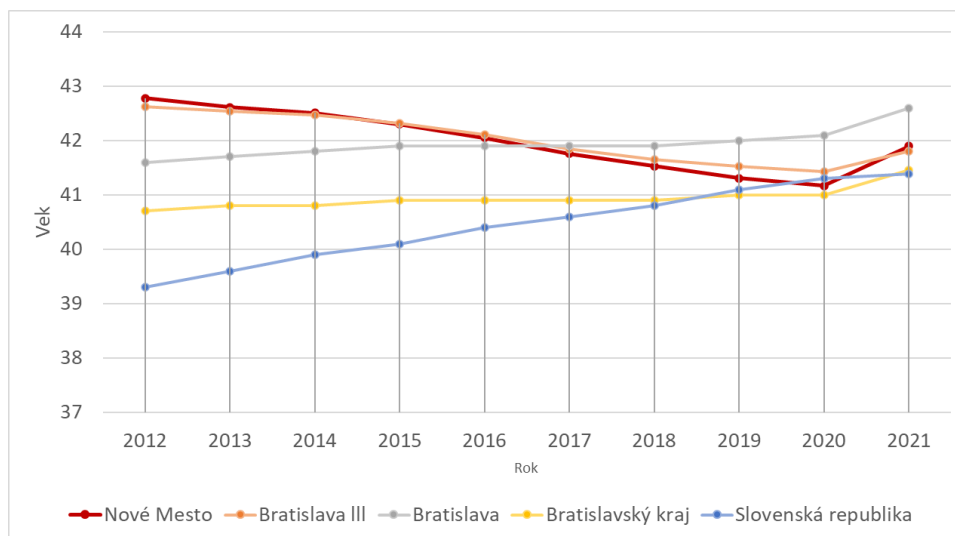
Zdroj: ŠÚ SR, 2022

Priemerný vek

Priemerný vek obyvateľstva mestskej časti bol dlhodobo vyšší ako je priemer mesta Bratislavy, až do roku 2017. Priemerný vek obyvateľstva MČ Bratislava-Nové Mesto bol v roku 2021 na úrovni 41,9 rokov čo je približne o pol roka menej ako priemer mesta. Uvedený trend bude pravdepodobne pokračovať aj v nasledujúcich rokoch.

„Priemerný vek obyvateľov mestskej časti až do roku 2020 pozvoľna klesal až na úroveň približne 41 rokov. V roku 2021 však priemerný vek opäť stúpol a to na takmer 42 rokov.“

Graf 5 Priemerný vek obyvateľov

Zdroj: ŠÚ SR, 2022

„Na základe aktuálneho vývoja môžeme odhadnúť, že priemerný vek obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Nové Mesto bude pre rok 2035 na úrovni 45,8 rokov.“

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva¹¹

Štruktúra trvalo bývajúceho obyvateľstva MČ Bratislava-Nové Mesto z hľadiska vzdelanostnej úrovne, tak ako ju zachytilo SODB v roku 2021, je nasledovná: k 1. 1. 2021 sa na území Nového Mesta nachádzalo 12,55 % osôb vo veku do 14 rokov bez ukončeného vzdelania, základné vzdelanie má ukončené 9,13 % obyvateľov, stredné odborné a stredné vzdelanie bez maturity 7 %, stredné odborné a stredné vzdelanie s maturitou 18,69 % a vyššie odborné vzdelanie dosiahlo 4 % obyvateľov, vysokoškolské vzdelanie dosiahlo 41,89 % obyvateľov. Podiel obyvateľstva bez školského vzdelania vrátane osôb vo veku 15 rokov a viac tvorí menej ako 1 % trvalo bývajúceho obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Nezistených bolo menej ako 7 % trvalo bývajúceho obyvateľstva v mestskej časti.

Obdobná situácia platí aj na území mesta Bratislava, kde dominujú osoby s vysokoškolským vzdelaním a úplným stredným vzdelaním s maturitou. Podobne je na tom vzdelanostná štruktúra aj na úrovni kraja. V prípade Bratislavského kraja a Slovenska stredoškolsky vzdelané osoby prevyšujú nad vysokoškolsky vzdelanými.

¹¹ Pod najvyšším dosiahnutým vzdelaním sa pri SODB rozumel najvyšší stupeň štúdia, ktorý obyvateľ ukončil. Študenti stredných odborných učilíšť a stredných škôl si vyznačili základné vzdelanie, študenti vysokých škôl príslušné stredoškolské vzdelanie.

„Podľa aktuálnych údajov zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 má takmer 42 % obyvateľov mestskej časti vysokoškolské vzdelanie. V porovnaní s hodnotami zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 sa, na území mestskej časti, znížil podiel osôb so stredoškolským vzdelaním (o takmer 21 %) a zvýšil sa podiel osôb s vysokoškolským vzdelaním (o takmer 14 %).“

Tabuľka 8 Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania (v %)

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	MČ Bratislava- Nové Mesto	Bratislava spolu	BSK spolu	SR
bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	12,55	11,66	12,52	11,44
základné vzdelanie	9,13	9,79	11,57	16,97
stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	7,00	9,59	11,81	19,22
úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	18,69	21,67	22,31	24,66
vyššie odborné vzdelanie	4,00	4,83	4,89	4,90
vysokoškolské vzdelanie	41,89	36,61	31,74	18,38
bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	0,12	0,11	0,14	0,28
nezistené	6,62	5,73	5,04	4,15
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: SODB 2021, ŠÚ SR, 2022

Výhľadový počet obyvateľov

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2040 sa predpokladá, že vývoj počtu obyvateľov v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja bude do roku 2040 prebiehať nasledovne (pre porovnanie v 2. stĺpci uvádzame aktuálne hodnoty zo SODB 2021):

Tabuľka 9 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v okresoch Bratislavského kraja do r. 2040

Sídlna štruktúra	Sčítanie 2021	počet obyvateľov v roku				Odchýlka 2025/ 2021 (%)	Odchýlka 2040/ 2021 (%)
		2025	2030	2035	2040		
Bratislava, hl. m. SR	475 503	452 864	459 038	463 177	466 274	-5,0	-2,0
okres Bratislava I	46 080	43 298	44 208	44 838	45 242	-6,4	-1,9
okres Bratislava II	125 179	123 218	126 444	128 686	130 215	-1,6	3,9
okres Bratislava III	76 270	72 392	74 341	75 752	76 667	-5,4	0,5
okres Bratislava IV	105 245	105 145	108 797	111 398	113 124	-0,1	7,0
okres Bratislava V	122 729	108 811	105 248	102 503	101 026	-12,8	-21,5
Bratislavský kraj	719 537	710 675	732 446	748 371	765 188	-1,2	6,0
Priemerná odchýlka sledovaných údajov v sídelných štruktúrach						-4,6	-1,1

Zdroj: ŠPROCHA, VAŇO, BLEHA: Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve, Populačná prognóza do roku 2040, INFOSTAT, 2019

Najnovšia oficiálna prognóza predpokladá, že počet obyvateľov Bratislavského kraja dosiahne v roku 2030 približne 732 tis. obyvateľov, čo predstavuje prírastok, vzhľadom na súčasný stav obyvateľov kraja o približne 13 tisíc. Zároveň najnovšia oficiálna prognóza teda predpokladá, že počet obyvateľov Bratislavského kraja dosiahne v horizonte publikovanej prognózy (rok 2040) približne 765 tis. osôb. Vzhľadom na súčasný stav počtu obyvateľov Bratislavského kraja by prírastok obyvateľstva do roku 2040 predstavoval cca 45 tis. osôb.

Prognóza predpokladala v roku 2040 celkom 76 667 osôb. Túto hodnotu dosiahla MČ Bratislava-Nové Mesto po SODB 2021 s počtom 76 270 osôb. Podobný scenár môžeme vidieť aj pri prognóze počtu obyvateľov v okresoch Bratislavského kraja k r. 2020 - 2040. Už dnes, vzhľadom na výsledky sčítania obyvateľov z roku 2021, môžeme konštatovať, že výsledky prognózy mali odchýlku od 0,5 % až do viac ako 21 %.

Ak aplikujeme indexy rastu z oficiálnej prognózy na v súčasnosti známe hodnoty počtu obyvateľstva v hlavnom meste, tak odhad nárastu do roku 2040 by prebiehal nasledovne:

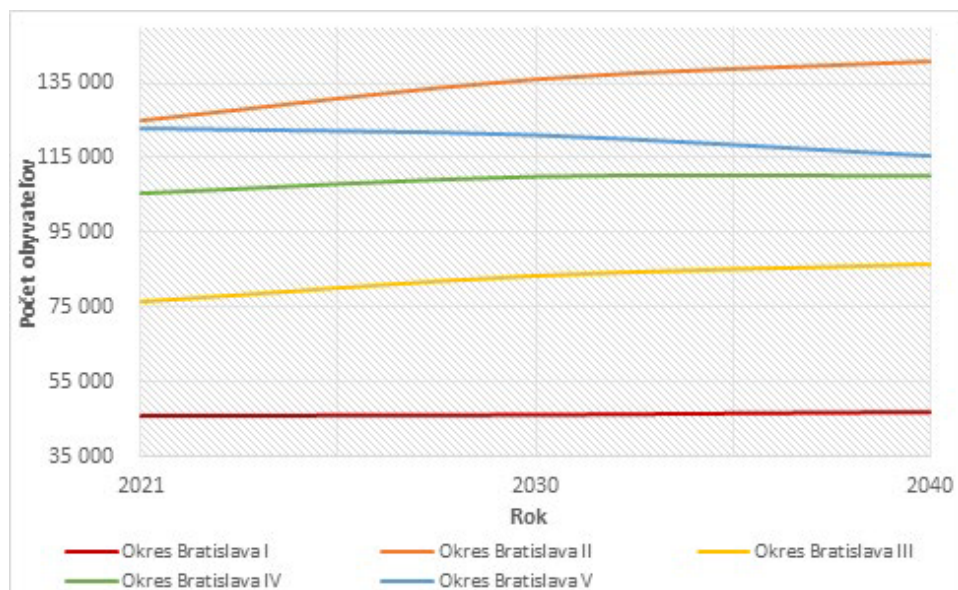
Tabuľka 10 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v okresoch Bratislavy do r. 2040

Sídlná štruktúra	Sčítanie	Prognóza odhad			
	2021	2030		2040	
		Počet	%	Počet	%
Bratislava, hl. m. SR	475 503	497 275	4,6%	502 148	5,6%
okres Bratislava I	46 080	46 299	0,5%	46 808	1,6%
okres Bratislava II	125 179	135 912	8,6%	140 591	12,3%
okres Bratislava III	76 270	83 324	9,2%	86 475	13,4%
MČ Bratislava-Nové Mesto	44 458	47 659	7,2%	49 526	11,4%
okres Bratislava IV	105 245	109 951	4,5%	110 202	4,7%
okres Bratislava V	122 729	120 951	-1,4%	115 479	-5,9%

Zdroj: vlastné spracovanie na zákl. údajov zo SODB 2021, ŠÚ SR a odhadu INDEXU RASTU z: ŠPROCHA, VAŇO, BLEHA: Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve, Populačná prognóza do roku 2040, INFOSTAT, 2019

Najprudší nárast z dlhodobého hľadiska by zaznamenal okres Bratislava III, kde by počet obyvateľov narástol približne o 13% čo by predstavovalo 10 tis obyvateľov. Prognóza pre MČ Bratislava-Nové Mesto bola vypočítaná prostredníctvom údajov zo SODB 2021, ŠÚ SR (index rastu za roky 2011 - 2021).

Graf 6 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v okresoch Bratislavy do r. 2040

Zdroj: Autorské spracovanie na základe „Populačná prognóza do roku 2040, INFOSTAT, 2019“ a údajov zo SODB 2021; 02/2022

„Podľa odhadu Populačnej prognózy aplikovanej na súčasný stav sa do roku 2030 očakáva nárast obyvateľstva mestskej časti o ďalších približne 3,2 tisíc obyvateľov a do roku 2040 o viac ako 5 tisíc obyvateľov.“

Nezamestnanosť

Ku 31.12.2021 bolo v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto podľa ÚPSVR evidovaných 863 (1,9%) uchádzačov o zamestnanie. V sledovanom období dominovali skupiny občanov, ktoré dosiahli terciárne vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa (512 uchádzačov) a sekundárne úplne stredne odborné vzdelanie (440 uchádzačov). Spolu s Bratislavským krajom (2,2%) a mestom Bratislava (2,2%) má MČ Bratislava-Nové Mesto nízky počet uchádzačov o zamestnanie. Miera evidovanej nezamestnanosti je v okrese Bratislava III nízka a má hodnotu 4,39%.

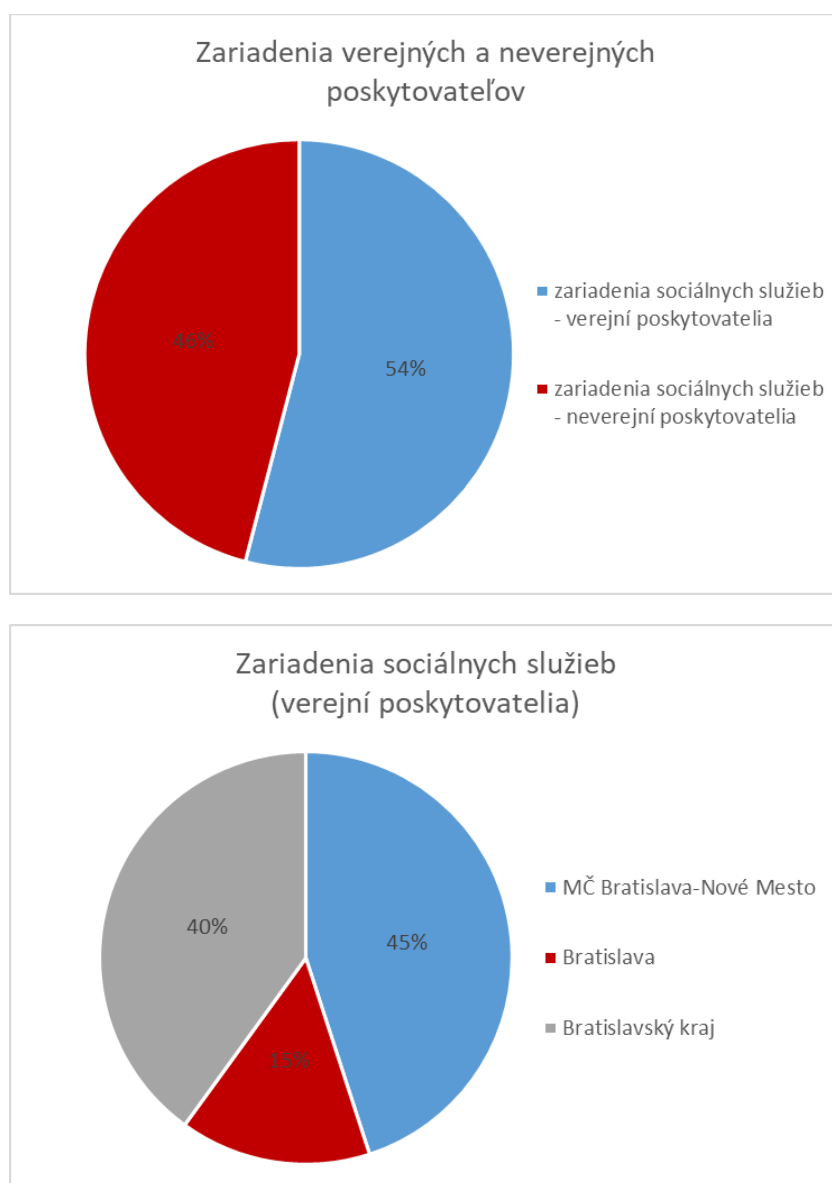
B.1.2.2 Sociálna starostlivosť a sociálna inklúzia

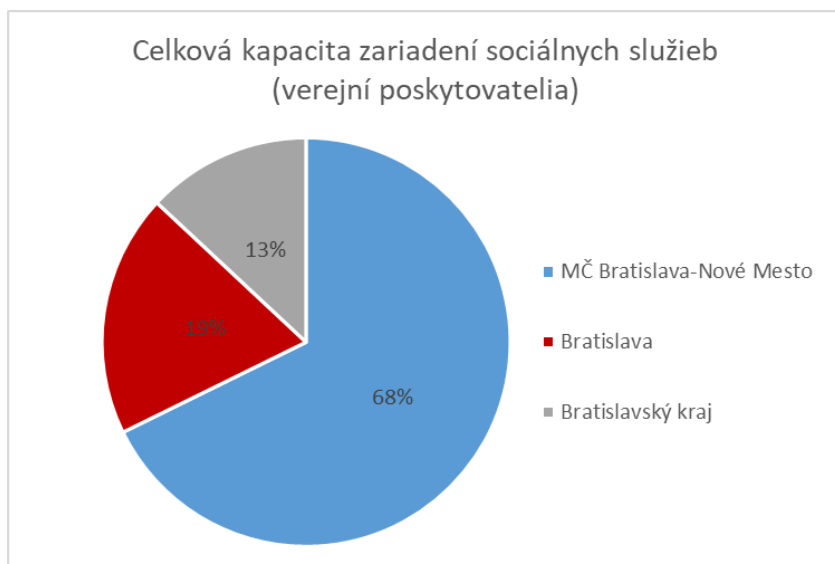
Sociálne služby sú mimoriadne významnou časťou aktivít MČ Bratislava-Nové Mesto ako aj hl. m. SR Bratislavy. Sociálne služby sa poskytujú ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou týždennou alebo pobytovou celoročnou formou, na čas určitý alebo neurčitý.

Poskytovatelia sociálnych služieb

Na území MČ Bratislava-Nové Mesto je prevádzkovaných niekoľko sociálnych služieb, pre deti a mládež a seniorov. **Z celkového počtu 20 zariadení sociálnych služieb na území MČ Bratislava-Nové Mesto je prevádzkovaných mestskou časťou Bratislava-Nové Mesto 9, mestom Bratislava 3 a Bratislavským krajom 8 služieb.** Forma poskytovaných služieb je rôzna (terénna, ambulantná, pobytová). Na území MČ Bratislava-Nové Mesto a nachádza 7 zariadení sociálnych služieb prevádzkovaných neverejnými poskytovateľmi.

Graf 7 Rozdelenie sociálnych služieb medzi poskytovateľmi

Zdroj: sos.mpsvr.gov.sk - Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb (všetky 3 grafy)

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené zariadenia sociálnych služieb zriadené alebo založené mestskou časťou Bratislava-Nové Mesto.

Tabuľka 11 Zariadenia sociálnych služieb na území MČ Bratislava-Nové Mesto, v rátane druhu, formy, kapacity a cieľovej skupiny

Druh služby	Forma	Cieľová skupina	Kapacita	Adresa pôsobenia
denné centrum	ambulantná	• fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	40	Račianska 1528/89, 831 02 Bratislava
denné centrum	ambulantná	• fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	70	Vajnorská 1318/51, 831 03 Bratislava
opatrovateľská služba	terénna	• fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	-	územie: Bratislava - mestská časť Nové Mesto
denné centrum	ambulantná	• fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	30	Nobelova 1303/30, 831 02 Bratislava
denné centrum	ambulantná	• fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	30	Stromová 2682/18, 831 01 Bratislava
denné centrum	ambulantná	• fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	50	Športová 118/1, 831 04 Bratislava
zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	ambulantná	• deti od jedného roku veku do troch rokov veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce	45	Robotnícka 3211/11, 831 03 Bratislava Nové Mesto
denné centrum	ambulantná	• fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	45	Sibírska 1601/37, 831 02 Bratislava

denné centrum	ambulantná	- fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek - fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	40	Chemická 1029/1, 831 04 Bratislava
denné centrum	ambulantná	- fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek - fyzické osoby s ŤZP alebo nepriaznivým zdravotným stavom	55	Jeséniova 2317/51, 831 01 Bratislava

Zdroj: sos.mpsvr.gov.sk - Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb

V mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sa nachádza 8 denných centier pre seniorov, a to na ulici Vajnorská, Nobelova, Račianska, Športová, Chemická, Jeséniova, Stromová, Sibírska s celkovou kapacitou 360.

V nasledujúcej tabuľke je uvedená sú uvedené zariadenia sociálnych služieb zriadené alebo založené hl. mestom SR Bratislava, prevádzkované na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

Tabuľka 12 Zariadenia sociálnych služieb v MČ Bratislava-Nové Mesto, v rátane druhu, formy, kapacity a cieľovej skupiny

Druh služby	Forma	Cieľová skupina	Kapacita	Adresa
denný stacionár ARCHA	ambulantná	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom	8	Rozvodná 7688/25, 83101 Bratislava - mestská časť Nové Mesto
zariadenie pre seniorov ARCHA	pobytová - ročná	- FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom - FO v dôchodkovom veku	83	Rozvodná 7688/25, 83101 Bratislava - mestská časť Nové Mesto
zariadenie opatrovateľskej služby ARCHA	pobytová - ročná	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom	24	Rozvodná 7688/25, 83101 Bratislava - mestská časť Nové Mesto

Zdroj: sos.mpsvr.gov.sk - Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené zariadenia sociálnych služieb zriadené alebo založené Bratislavským samosprávnym krajom, prevádzkované na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

Tabuľka 13 Zariadenia sociálnych služieb zriadené alebo založené Bratislavským samosprávnym krajom, prevádzkované na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Druh služby	Forma	Cieľová skupina	Kapacita	Adresa pôsobenia
Služba včasnej intervencie - Sibírka	ambulantná	- FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom - Rodina s maloletým dieťaťom	-	Račianska 1532/107, 831 02 Bratislava mestská časť Nové Mesto
Domov sociálnych služieb - Sibírka	Pobytová - ročná	- FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné postihnutie - FO s nepriaznivým zdravotným stavom - mentálne postihnutie	18	Sibírska 1606/69, 83102 Bratislava - mestská časť Nové Mesto

		• FO s nepriaznivým zdravotným stavom - telesné postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - zmyslové postihnutie		
Domov sociálnych služieb - Sibírka	Pobytová týždenná	• FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - mentálne postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - telesné postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - zmyslové postihnutie	12	Sibírka 1606/69, 83102 Bratislava - mestská časť Nové Mesto
Domov sociálnych služieb - Sibírka	ambulantná	• FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - mentálne postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - telesné postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - zmyslové postihnutie	8	Sibírka 1606/69, 83102 Bratislava - mestská časť Nové Mesto
Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA	pobytová - ročná	• FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom	13	Tylova 1045/21, 83104 Bratislava - mestská časť Nové Mesto
Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA	pobytová - týždenná	• FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom	13	Tylova 1045/21, 83104 Bratislava - mestská časť Nové Mesto
Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA	ambulantná	• FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - telesné postihnutie • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - zmyslové postihnutie	6	Tylova 1045/21, 83104 Bratislava - mestská časť Nové Mesto
Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA - špecializované zariadenie	ambulantná	• FO s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné postihnutie - Pervazívna vývinová porucha • FO s nepriaznivým zdravotným stavom - zmyslové postihnutie	8	Tylova 1045/21, 83104 Bratislava - mestská časť Nové Mesto

Zdroj: sos.mpsvr.gov.sk - Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb

V rámci mestskej časti Bratislava-Nové Mesto pôsobia aj neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. Ide o nasledujúce typy a služby, ktoré poskytujú sociálne služby pobytovou alebo ambulantnou formou:

1. Bc. Pavel Zeman - Sociálno - ekonomické poradenstvo, Vajnorská 1305/1, 831 01 Bratislava-Nové Mesto (sociálne poradenstvo - základné ambulantná)
2. Centrum včasnej intervencie Bratislava, n.o., Háľkova 2953/11, 83103 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (služba včasnej intervencie ambulantná)

3. DEPAUL SLOVENSKO, nezisková organizácia, Hattalova 1070/6, 83103 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (zariadenie opatrovateľskej služby, pobytová ročná)
4. DEPAUL SLOVENSKO, nezisková organizácia, Hattalova 1070/6, 83103 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (útulok, pobytová ročná)
5. Dom Seniorov Rudi n.o.; Odbojárov 60/3, 831 04 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (zariadenie pre seniorov, pobytová ročná)
6. Dom Seniorov Rudi n.o.; Odbojárov 60/3, 831 04 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (špecializované zariadenie, pobytová ročná)
7. Domov sv. Jána z Boha, n. o.; Hattalova 1070/6, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (stredisko osobnej hygieny, ambulantná)
8. Domov sv. Jána z Boha, n. o.; Hattalova 1070/6, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (integračné centrum, ambulantná)
9. Domov sv. Jána z Boha, n. o.; Hattalova 1070/6, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (nízkoprahové denné centrum, ambulantná)
10. G1 Bratislava s.r.o., Pri Bieloom križi 1152/6, 831 02 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, ambulantná)
11. Krok vpred n.o., Elektrárnska 12091/15, 831 04 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (sociálne poradenstvo - základné, ambulantná)
12. Občianske združenie Slniečnica Slovensko, Svätovojtešská 462/40, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (požičiavanie pomôcok, ambulantná)
13. OZ Vagus; Račianska 1575/78, 831 02 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (sociálne poradenstvo-špecializované, ambulantná)
14. Slovenská humanitná rada, Budyšínska 75/1, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (sociálne poradenstvo-špecializované, ambulantná)
15. VIERA reštart n.o., Vajnorská 1305/1, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (sprostredkovanie osobnej asistencie, ambulantná)
16. VIERA reštart n.o., Vajnorská 1305/1, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (sociálne poradenstvo-základné, ambulantná)
17. VIERA reštart n.o., Vajnorská 1305/1, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto (pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, ambulantná)

Zariadenia sociálnych služieb

Sociálne služby sú obyvateľom územia poskytované prostredníctvom:

- zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí,
- iných fyzických a právnických osôb, poskytujúcich sociálnu pomoc v zmysle zákona o sociálnych službách (ďalej len „neverejný poskytovateľ“).

V sledovanom období počet sociálnych zariadení ako aj počet miest v týchto zariadeniach v celoslovenskom meradle stúpal, čo sa týkalo aj územia Bratislavského kraja. Stúpajúci trend sa prejavil v každom okrese. Konkrétne v okrese Bratislava III je nárast mierny a konštantný. Od roku 2001 sa počet zariadení sociálnych služieb navýšil o 7 zariadení a počet miest narástol takmer dvojnásobne.

Tabuľka 14 Zariadenia sociálnych služieb na území kraja v rokoch 2001-2021

Územie	počet zariadení			počet miest		
	2020	2011	2001	2020	2011	2001
SR	1 363	1 135	670	51 259	45 328	33 847
BSK	157	134	95	5 725	5 480	4 338
Okres Bratislava I	23	18	12	808	561	417
Okres Bratislava II	21	19	15	810	974	652
Okres Bratislava III	15	12	8	691	573	392
Okres Bratislava IV	22	20	9	1 324	1 242	1 120
Okres Bratislava V	22	13	17	715	666	492
Okres Malacky	20	18	13	442	664	543
Okres Pezinok	21	20	14	572	512	442
Okres Senec	13	14	7	363	288	280

Zdroj: ŠÚ SR, 2022

*2021 nie je zatiaľ zverejnený

Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti MČ Bratislava-Nové Mesto na konkrétne sociálne služby za roky 2016-2021:

Tabuľka 15 Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti za roky 2016-2021

ROK	2016	2017	2018	2019	2020	2021
opatrovateľská služba	114	110	230	109	125	107
Zariadenie pre seniorov	232	232	198	225	150	161
Zariadenie opatrovateľskej služby	196	196	230	137	139	155
denný stacionár	3	3	14	7	8	18

Zdroj: interné údaje MsÚ MČ, 2022

Na základe prognózy obyvateľov sa predpokladá do roku 2030 navýšenie kapacít v sociálnych zariadeniach približne o 20 miest.

Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú aj v priestoroch subjektov oprávnených na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sa SPODaSK nevenovala žiadna organizácia.

Na území mestskej časti sídli nezisková organizácia Návrat, o.z. – Centrum Návrat v Bratislave, ktorá sa zaoberá podporou návratu opustených detí z inštitúcií (detských domovov) do rodín.

Sociálne podnikanie

Celkov na území Bratislavského kraja pôsobilo v roku 2021⁵ spolu 23 sociálnych podnikov, najviac ich pôsobilo na území hl. m. SR Bratislavy. V rámci mestskej časti Bratislava-Nové Mesto pôsobí 1 sociálny podnik. Ide o Cacaofé s.r.o.

Osoby so zdravotným znevýhodnením

Podľa zistení v mesačných štatistikách Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, mala mestská časť Bratislava-Nové Mesto 24 UoZ so zdravotným postihnutím (2,1 % z celkového počtu znevýhodnených UoZ za daný okres). V rámci hodnôt v iných okresoch kraja je miera uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím nízka.

Marginalizované rómske komunity

Bratislavský kraj sa na geografickom rozmiestnení obcí s rómskou komunitou, v porovnaní s ostatnými krajinami Slovenska, podieľa iba marginálne. Na území hlavného mesta Bratislava boli evidované osídlenia MRK aj v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

Ľudia bez domova

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011* bolo v Bratislavskom kraji 2 396 ľudí bez domova, z toho 1 289 mužov a 1 107 žien. Podľa Konceptie sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020-2030, bol v malých obciach a mestách Bratislavského kraja podiel ľudí bez domova výrazne nižší. Historicky prvý výskum z roku 2016, ktorý uskutočnil Magistrát hl. mesta SR Bratislavy v spolupráci s Inštitútom pre výskum práce a rodiny a mimovládnyimi organizáciami zistil, že v Bratislave žije minimálne 2 064 ľudí bez domova, z toho 1 780 je dospelých osôb a 284 detí. Podľa neoficiálnych odhadov sa však čísla môžu pohybovať až pri hodnotách 4 000 až 5 000 ľudí bez domova.

Priamo na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sa venuje ľuďom bez domova organizácia Domov sv. Jána z Boha, n. o. (nízkoprahové denné a integračné centrum) a organizácia DEPAUL SLOVENSKO, n.o. (útulok, zariadenie opatrovateľskej služby).

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto spracovalo lokalizáciu ľudí bez domova na svojom území. Medzi lokality, kde bola zaznamenaná vyššia prítomnosť ľudí bez domova patrí Račiansky park, okolie Trnavského mýta, Filiálneho nádražia, park Sadová, Eurovia Aréna, okolie na ulici Junácka pri plavárni Pasienčky, okolie na ulici Kyjevská pri železničnej trati, okolie železničnej trati pri železničnej stanici Nové Mesto, okolie na ulici Magnetová v blízkosti vozovne Jurajov dvor, križovatka Rožňavská a Bojnická, Nobelova záhrada, okolie železničnej trati pri železničnej stanici Vinohrady.

*údaj bude aktualizovaný (SODB 2021 ešte nebol zverejnený)

Cudzinci

Podľa Konceptie sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja 2020-2030, BSK (2020) počet cudzincov na území Slovenska v poslednom období dynamicky rastie. Na území BSK ich počet, v roku 2018, dosiahol 38 819 osôb. Väčšina z nich prišla na územie Slovenska so zámerom zlepšenia svojej ekonomickej situácie a cieľom zamestnať sa. Až 81 % cudzincov z tretích krajín bolo evidovaných v mestských okresoch Bratislavy najviac v okrese Bratislava II, Bratislava III a Bratislava I. V rámci hlavného mesta sa nachádza

31 491 cudzincov s platným pobytom. Za okres Bratislava III je to 21% (6 663 osôb) a samotná mestská časť Bratislava-Nové Mesto eviduje k 31.12.2021 na svojom území 3876 cudzincov s platným pobytom.

Sociálna inklúzia a bývanie

Bratislavský kraj má čo sa týka dostupnosti bývania najhoršiu cenovú dostupnosť na Slovensku. Najvýznamnejšie identifikované problémy v rámci dostupnosti bývania sú: rast nadobúdacích cien nehnuteľnosti – vysoká zadlženosť, vysoké ceny trhového nájomného – nedostatok obecných nájomných bytov, nedostatok cenovo dostupného bývania, neexistujúca evidencia nájomných bytov, nedostatočná kapacita zariadení pre ľudí bez domova, osobitne so zdravotným postihnutím.

V BSK sa priemerne ročne dokončuje približne 5 až 6 tisíc nových bytov (25%-30 % všetkých nových bytov). V roku 2020 sa cena za 1 m² nehnuteľnosti pohybovala okolo 2 300 €, čo je oproti roku 2015 nárast o takmer 600 €. Záujem bol prevažne o menšie byty. Priemerná plocha dokončených bytov bola 64 m². Napriek tomu, že príjmy domácností v BSK sú v rámci Slovenska najvyššie, môžeme tu hovoriť o najhoršej cenovej dostupnosti bývania.

„Z hľadiska bytovej politiky môžeme konštatovať, pre územie celého mesta, vrátane mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, nedostatok cenovo dostupného bývania a nájomných bytov, ktorý pociťuje najmä početná skupina nízkopříjmových pracujúcich.“

Dostupné nájomné bývanie zároveň vytvára aj vhodné motivačné podmienky pre dlhodobu chýbajúce profesie na území mesta akými sú najmä zamestnanci v školstve, zdravotníctve alebo sociálnych službách.

Pri porovnaní s evidenciou dokončených bytov v rámci registra dokončených bytov vedeného mestskou časťou môžeme konštatovať, že počet dokončených bytov v jednotlivých rokoch je vyšší oproti údajom uvedeným v rámci databázy ŠÚ SR. Počet dokončených bytov má za celé sledované obdobie rokov 2012 - 2020 kolísavú krivku.

Tabuľka 16 Počet všetkých dokončených bytov v mestskej časti Nové Mesto za roky 2018-2020 a čiastočne za rok 2021

Územie	2020	2019	2018
MČ Bratislava-Nové Mesto	237	788	981

Zdroj: MsÚ MČ Bratislava-Nové Mesto, Oddelenie územného konania a stavebného poriadku, Koncepcný zámer rozvoja škôl, 2021

Tabuľka 17 Počet všetkých dokončených bytov v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto za roky 2012-2020

Územie	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
MČ Bratislava-Nové Mesto	224	670	787	315	228	215	339	80	1285

Zdroj: ŠÚ SR, 2021

Tabuľka 18 Počet všetkých dokončených bytov

Územie	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Okres Bratislava I	53	59	82	143	350	87	748	147	86
Okres Bratislava II	362	447	829	440	417	293	834	354	157
Okres Bratislava III	287	273	709	1 025	676	513	338	536	274
Okres Bratislava IV	819	662	958	611	411	643	309	320	455
Okres Bratislava V	389	1352	260	552	940	416	165	329	597
BSK	4 819	5 776	5 770	5 978	5 637	4 548	4 746	3 591	3 568
Slovenská republika	20 649	21 490	20 171	19 071	16 946	15 672	15 471	14 985	15 100

Zdroj: ŠÚ SR, 2022

Pri porovnaní cien za 1 m² obytnej plochy v rámci samosprávnych krajov a Slovenska, Bratislavský kraj prevyšuje celoslovenský priemer za rok 2021 o 740 eur za 1 m². V rámci mesta Bratislava sú ceny za 1 m² najvyššie v okrese Bratislava I a najnižšie v okrese Bratislava IV. Čo sa týka okresu Bratislava III a mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, tak cena za 1 m² je približne rovnaká ako priemer mesta Bratislava.

Tabuľka 19 Cena za 1 m² obytnej plochy (v €) v krajoch SR

Rok	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	SK
2015	1 693	830	633	556	753	712	745	946	1 240
2016	1 790	863	653	587	812	714	784	932	1 301
2017	1 896	936	740	663	864	745	833	1 015	1 388
2018	1 973	1 060	786	748	936	777	875	1 071	1 464
2019	2 102	1 138	877	944	1 123	825	1 036	1 034	1 574
2020	2 333	1 196	951	1 054	1 312	989	1 148	1 325	1 762
2021	2 832	1 329	1 069	1 215	1 480	1 169	1 486	1 354	2 092

Zdroj: NBS, 2022

Tabuľka 20 Cena za 1 m² obytnej plochy (v €) v okresoch Bratislavy, v meste Bratislava a v MČ Bratislava-Nové Mesto

Rok	Bratislava I	Bratislava II	Bratislava III	Bratislava IV	Bratislava V	Bratislava	MČ Bratislava-Nové Mesto
2021	4242	2746	2716	2204	3289	2787	2728

Zdroj: Realitný portál Trh nehnuteľností, 2022 [Štatistiky cien nehnuteľností - Bratislava \(trh.sk\)](https://trh.sk/)

Sociálna inklúzia a starnutie obyvateľstva

Na území Bratislavského kraja pozorujeme demografické starnutie obyvateľstva, t. j. znižovanie podielu produktívneho obyvateľstva a nárast počtu obyvateľov vo veku 65 a viac rokov. Podľa Prognózy vývoja vekovej štruktúry do roku 2035, resp. 2040 počet obyvateľov vo veku 65 a viac rokov môže dosiahnuť v priemere až 25 %. Pre porovnania v súčasnosti je počet obyvateľov vo veku nad 65 rokov na úrovni, v Bratislavskom kraji, približne 110 tis. osôb, pričom v horizonte prognózy (do roku 2040) počet týchto ľudí môže narásť až na viac ako 190 tisíc. osôb. Súvisiacim problémom bude aj rastúci dopyt po službách v oblasti sociálnej starostlivosti a zdravotníctva.

S postupným starnutím obyvateľstva sa identifikujú problémy, ktoré môžu byť spojené s nedostatočnou kapacitou poskytovaných sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb, preferenciou sociálnych služieb pobytovou formou pred terénnou a ambulantnou formou nedostatkom sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím, hlavne v oblasti duševného zdravia, nízkou ponukou služieb, nerovnomerným

rozložením sociálnych služieb a ich koncentracie do miest, nedokonalým systémom evidencie žiadateľov odkázaných na sociálnu službu v zariadeniach poskytujúcich sociálne služby pobytovou formou v duplicitnej evidencii žiadateľov, neexistujúcou prepojenosťou informácií medzi poskytovateľmi sociálnych služieb a nedostatok odborných pracovníkov v sociálnych službách – nízkou motiváciou pracovať v sociálnych službách, podporou aktívneho starnutia a podporou neformálnych opatrovateľov, chýbajúcou dlhodobou zdravotno-sociálnou starostlivosťou.

Zistenia v priebehu tvorby komunitného plánu sociálnych služieb

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto pracuje na aktualizácii sektorového dokumentu zameraného na oblasť sociálnej starostlivosti (Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2026).

Pre komunitný plán boli spracované 3 aktivity:

- A. Aktivita č.1 - Centrum včasnej intervencie
- B. Aktivita č.2 - Zariadenie opatrovateľskej služby
- C. Aktivita č.3 - Debarierizácia denných centier

Medzi silné stránky mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb je existencia opatrovateľskej služby, prítomnosť 8 denných centier, zabezpečený rozvoz stravy a možnosť stravovania sa v jedálni, aktívne komunikačné kanály, prevencia sociálnej izolácie (linka pre osamelých obyvateľov, prítomnosť komunitného centra a pod.) a sociálna výdajňa potravín a spotrebného tovaru. Medzi významné slabé stránky sa radí absencia zariadenia pre seniorov, absencia zariadenia opatrovateľskej služby, trvalá prítomnosť ľudí bez domova, nedostatok bezbariérových prístupov pre telesne postihnuté osoby.

B.1.2.3 Ekonomika a hospodárstvo

Pri hodnotení postavenia mestskej časti v štruktúre hospodárstva sa vychádza z predpokladu, že celé územie mestskej časti patrí pod centrum osídlenia najvyššieho významu na Slovensku a to hl. m. SR Bratislava, ktoré zároveň administratívne patrí pod región Bratislavský kraj, ktorý má aj v rámci európskeho priestoru pomerne významnú pozíciu vo vytváraní ekonomickej hodnoty. Preto pri niektorých špecifických údajoch sa popisujú agregované údaje či už za región (napr. HDP) alebo celý okres. Popis jednotlivých charakteristík je však doplnený o niektoré špecifiká viažuce sa k územiu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto, ako súčasť hlavného mesta SR Bratislavy patrí k najrozvinutejším a ekonomicky najsilnejším územiám nielen v rámci Slovenska, ale aj európskeho priestoru. V rámci hodnotenia úrovne HDP na obyvateľa (vyjadrený v parite kúpnej sily), ktorý sa sleduje na úrovni regiónu, Bratislavský kraj dlhodobo figuruje medzi najrozvinutejšími regiónmi EÚ.

Bratislavský kraj je zároveň najbohatší región z hľadiska tvorby HDP na obyvateľa v rámci Slovenska, kde sa vytvorí až jedna tretina hrubého domáceho produktu Slovenska. Hoci v ostatných rokoch pozorujeme postupné zmierňovanie medziregionálnych rozdielov, stále je úroveň Bratislavského regiónu viac ako dvojnásobná oproti druhému najvýmornejšiemu, Trnavskému regiónu.

Rovnako je to aj v prípade **tvorby hrubej pridanej hodnoty** (v bežných cenách), kde sa Bratislavský kraj v roku 2020 podieľal na celkovej tvorbe pridanej hodnoty v SR takmer 30 %. Táto dominancia bratislavského regiónu je dlhodobá a súvisí s koncentráciou hospodárskych aktivít v hlavnom meste SR Bratislavy a jeho okolí.

Organizačná štruktúra hospodárstva

Z hľadiska ekonomických činností najviac podnikov v m.č. Bratislava-Nové Mesto pôsobí v kategórii odborné, vedecké a technické činnosti (vyše 22 %), kde nastal aj najväčší nárast počtu podnikov v absolútnom vyjadrení od roku 2015. Významné zastúpenie majú aj podniky v sektore administratívne a podporné služby (15 % podiel) a veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov (necelých 15 %). Okrem kategórie odborných a technických činností najväčší nárast počtu podnikov v absolútnom vyjadrení medzi rokmi 2015 a 2020 zaznamenali práve kategórie administratívne a podporné služby a stavebníctvo. Najvyšší relatívny nárast bol zaevidovaný v sektore poľnohospodárstva, čo je však dané nízkou východiskovou bázou. Okrem toho najvýraznejšie rástli odvetvia stavebníctva a priemyselnej výroby. Prehľad počtu podnikov podľa ekonomických činností je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 21 Vývoj počtu podnikov podľa ekonomických činností v okrese Bratislava III v rokoch 2015 – 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	39	59	65	70	85	111
Priemysel spolu	587	666	924	1 092	1 224	1 327
Ťažba a dobývanie	5	5	4	3	3	2
Priemyselná výroba	503	579	841	1 011	1 133	1 234
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	35	36	36	35	37	36
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	44	46	43	43	51	55
Stavebníctvo	578	671	875	969	1 163	1 446
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	2 145	2 841	2 478	2 274	2 265	2 322
Doprava a skladovanie	277	279	341	404	461	560
Ubytovacie a stravovacie služby	324	354	371	391	450	535

Informácie a komunikácia	694	737	846	975	1 068	1 205
Finančné a poisťovacie činnosti	57	52	51	46	46	46
Činnosti v oblasti nehnuteľností	823	870	894	930	1 005	1 075
Odborné, vedecké a technické činnosti	2 409	2 568	2 805	3 031	3 196	3 440
Administratívne a podporné služby	1 396	1 559	1 690	1 780	2 082	2 338
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	0	0	0	0	0	0
Vzdelávanie	149	172	205	200	225	256
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	136	142	146	144	147	147
Umenie, zábava a rekreácia	147	160	183	191	212	236
Ostatné činnosti	155	175	234	260	340	454
Spolu	9 916	11 305	12 108	12 757	13 969	15 498

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

V mestskej časti Bratislava-Nové Mesto v roku 2020 pôsobilo 10 034 právnických osôb a 3 091 fyzických osôb – podnikateľov, čo spolu predstavuje 13 125 aktívnych ekonomických subjektov. Zatiaľ, čo v prípade fyzických osôb – podnikateľov evidujeme z dlhodobého hľadiska permanentný pokles, naopak, počet právnických osôb vykazuje dlhodobý trvalý nárast. Uvedené pravdepodobne súvisí so zmenou organizačnej formy podnikania, ktorá je aktuálne výhodnejšia.

Mestská časť, ako súčasť hlavného mesta SR predstavuje významnú hospodársku základňu nielen mesta Bratislava, ale aj širšieho regiónu. Hospodárstvo je orientované predovšetkým do oblasti terciárneho sektora.

„Z hľadiska počtu zamestnancov pôsobiach v jednotlivých sektoroch vidíme jednoznačnú dominanciu terciárneho sektora v okrese Bratislava III, či už voči mestu Bratislava, kraju no najmä Slovensku ako celku.“

Z hľadiska organizačnej štruktúry taktiež dominuje terciárny sektor, no podiel podnikov tu predstavuje necelých 60 % z celkového počtu podnikov. V sekundárnom sektore pôsobí vyše 17 % podnikov. Najviac zamestnancov v sektore služieb tvoria kategórie veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov a doprava a skladovanie.

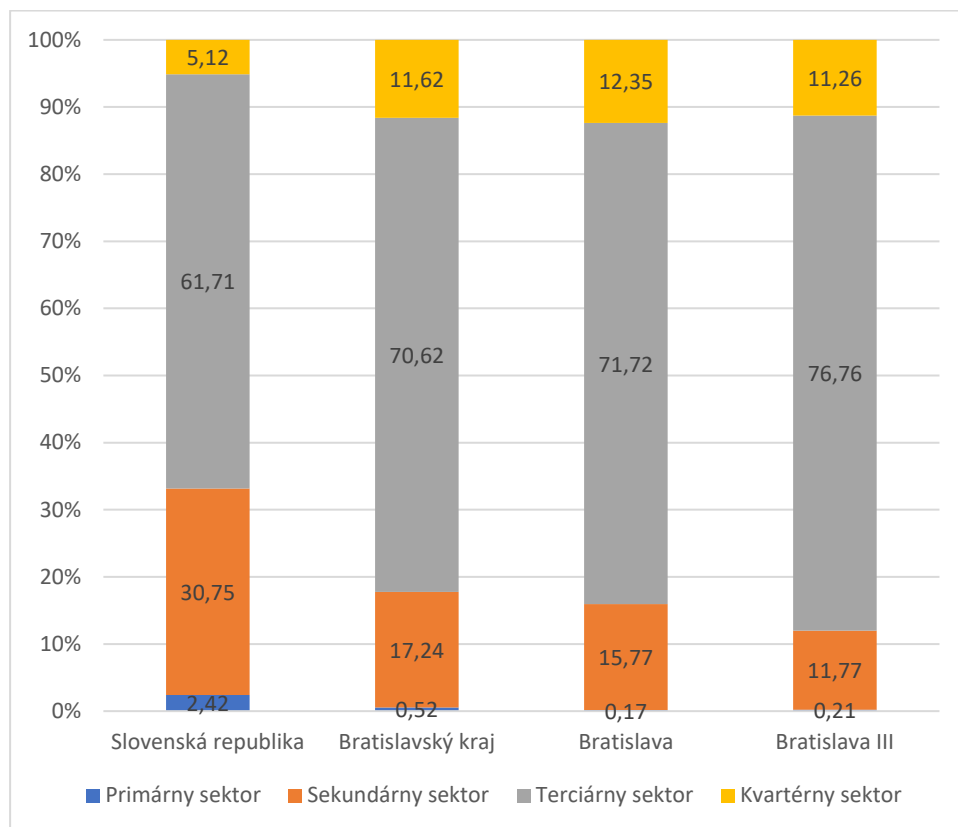
Na území mestskej časti je vysoká koncentrácia sídel podnikov (aj s celoslovenskou pôsobnosťou), centier zdieľaných služieb, organizácií pôsobiach v oblasti kreatívneho priemyslu, IT, výskumu a inovácií.

Z najvýznamnejším centráram zdieľaných služieb môžeme zaradiť sídlo Slovenskej sporiteľne (na Tomášikovej), myhive Vajnorská, AT&T Lakeside Park).

Zároveň na území mestskej časti sídlia viaceré nákupné centrá celomestského až regionálneho významu (Vivo!, Fresh Market), kde sa na jednom mieste koncentrujú viaceré typy prevádzok a dochádza tu ku koncentracii zamestnancov rôznych odvetviach služieb.

Sekundárny a kvartérny sektor zamestnáva zhodne takmer 12 % pracujúcich.

Graf 8 Podiel zamestnancov podľa sektorov hospodárstva v roku 2020

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

V rámci primárneho sektora pôsobí najmenší počet subjektov a tiež aj najmenej zamestnancov zo všetkých sektorov. V roku 2020 tu malo sídlo 111 podnikov z odvetvia poľnohospodárstva. Vzhľadom na geografické možnosti tu prevažuje oblasť vinohradníctva.

V roku 2020 malo v okrese Bratislava III 2 773 subjektov z odvetvia priemyslu a stavebníctva, pričom ich činnosti sú lokalizované v priemyselných zónach riešeného územia.

Z hľadiska organizačnej štruktúry najväčší počet podnikov pôsobí práve v odvetviach terciárneho sektora a to až takmer 60 percent okresu. Terciárny sektor hospodárstva zahŕňa všetky druhy komerčných a komunálnych služieb.

Obdobná situácia je aj v prípade počtu zamestnancov v jednotlivých sektoroch hospodárstva. Najväčší podiel obyvateľov je zamestnaných v terciárnom sektore (viac ako 76 % v okrese Bratislava III).

Samozrejmosťou je lokalizácia drobných prevádzok maloobchodu a komerčných služieb, ktoré tvoria neodmysliteľnú súčasť služieb každodennej potreby obyvateľov, zamestnancov i návštevníkov.

Z pohľadu veľkosti podnikov vyjadreného na základe počtu zamestnancov jednoznačne dominujú malé podniky vo veľkostnej kategórii do 50 zamestnancov, pričom ich počet dlhodobo rastie. Vývoj počtu podnikov v jednotlivých veľkostných kategóriách podľa počtu zamestnancov je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 22 Vývoj počtu podnikov v okrese Bratislava III kategorizovaných podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov

	nezistené			0 - 49			50 - 249			250 a viac		
okres	2015	2018	2020	2015	2018	2020	2015	2018	2020	2015	2018	2020
Bratislava III	5 010	7 146	9 148	4 725	5 420	6 178	152	159	141	29	32	31

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

Trh práce

Zloženie ekonomicky aktívneho obyvateľstva v MČ Bratislava-Nové Mesto kopíruje štruktúru na celomestskej úrovni. Najvyšší podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v mestskej časti v roku 2011 bol v terciárnom sektore (72,83 %), ktorého súčasťou sú služby, doprava, spoje a obchod. V sekundárnom sektore, čiže v odvetviach spracovateľského priemyslu a stavebníctva, pracovalo 18,61 % a v primárnom sektore, t. j. v odvetviach produkujúcich základné suroviny a materiály (poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo, ťažobný a energetický priemysel), 2,62 % ekonomicky aktívnych. K neudaným odvetviám sa hlásilo 5,72 % EAO.

Počet nezamestnaných, resp. evidovaných uchádzačov o zamestnanie v Novom Meste v roku 2021 bol na úrovni 863 osôb. Z údajov za sledované obdobie (viď tabuľka nižšie) vyplýva, že do roku 2014 sa tento počet postupne zvyšoval až na úroveň vyše tisíc uchádzačov o zamestnanie. Následne dochádza k postupnému poklesu až do roku 2020, kedy došlo k pomerne výraznému nárastu UoZ.

Tabuľka 23 Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie v MČ Bratislava-Nové Mesto medzi rokmi 2011 – 2021

	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2020	2021
Bratislava-Nové Mesto	794	1 024	1 117	954	634	675	1 007	863

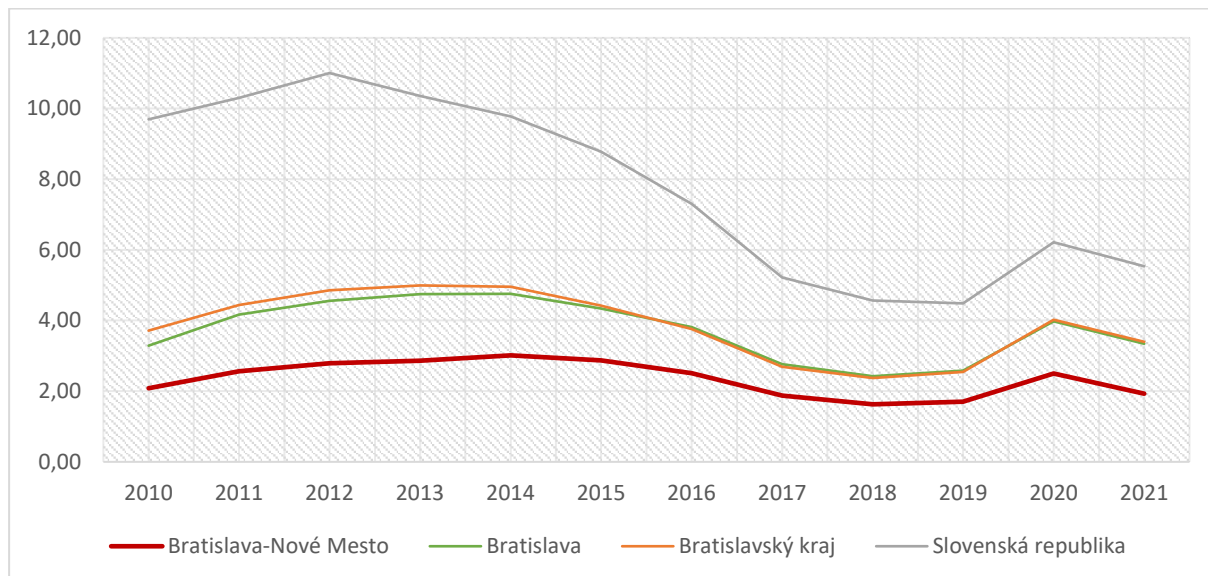
Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

Identický stav je aj v prípade podielu UoZ na počte obyvateľov vo veku 15-64 rokov, čo je ekvivalent ukazovateľa miery nezamestnanosti. Z nasledujúceho grafu vidíme, ako sa vyvíjala nezamestnanosť nielen v Novom Meste, ale aj Bratislave, Bratislavskom kraji a Slovenskej republike.

„Úroveň podielu UoZ na počte trvalo bývajúcich obyvateľov vo veku 15-64 v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je porovnateľný s úrovňou mesta, či kraja a zároveň je výrazne nižšia oproti celoslovenskému priemeru.“

Od roku 2018 pozorujeme mierny nárast a následne pokles v roku 2021. Uvedené odchýlky pravdepodobne súviseli s epidemickou situáciou spôsobenou COVID-19 v rokoch 2019 až 2020.

Graf 9 Podiel uchádzačov o zamestnanie na počte obyvateľov vo veku 15-64 rokov (2010 – 2021)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov Štatistického úradu SR, 04/2022

Podľa stupňa dosiahnutého vzdelania v štruktúre uchádzačov o zamestnanie za obdobie marec 2022 dominovali obyvatelia s vyšším sekundárnym vzdelaním a vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (podľa ISCED). V štruktúre uchádzačov podľa veku bolo najviac nezamestnaných v uvedenom období vo veku 35 - 39 rokov a 40 - 44 rokov. Z hľadiska dĺžky evidencie UoZ, najväčšiu skupinu tvoria uchádzači s dobou evidencie do 3 mesiacov (takmer 30 %), čo znamená že sa jedná predovšetkým o krátkodobú, prirodzenú nezamestnanosť. Spolu s kategóriou s dobou evidencie do 6 mesiacov je to až 45 % uchádzačov o zamestnanie.

Inflácia a vývoj cien

V ostatných mesiacoch (od začiatku roka 2022) pozorujeme pomerne výrazný nárast cenovej hladiny všetkých tovarov a služieb. Čo sa logicky odzrkadľuje aj vo výdavkoch a príjmoch samospráv.

Od začiatku roka 2022 vykazuje mesačný index spotrebiteľských cien oproti rovnakému obdobiu minulého roka (inflácia) hodnoty vyššie ako 8%, pričom v mesiaci apríl 2022 to bolo 11,8% (zdroj: ŠÚ SR).

Tento vývoj dramaticky ovplyvňuje aj fungovanie samospráv, vrátane mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Jednak sa dá očakávať rast bežných výdavkov spojený so zvyšujúcimi sa nákladmi objednávaných tovarov a služieb ako aj vyvolaný rast personálnych nákladov. Na druhej strane sa očakáva aj vyvolaný nárast kapitálových výdavkov (pri realizácii investičných aktivít), spôsobený rastúcimi cenami stavených a súvisiacich materiálov. Uvedené faktory budú musieť byť premietnuté do aktuálneho programového rozpočtu miestnej samosprávy.

B.1.2.4 Výskum a vývoj

Oblasť vedy, výskumu a inovácií je v rámci slovenských podmienok dlhodobo zanedbávaná a predovšetkým z hľadiska objemu finančných prostriedkov podhodnotená. Podiel investícií do sféry vedy a výskumu predstavoval na Slovensku v roku 2020 len 0,92 % HDP, čo nás radí medzi krajiny s najnižším podielom v rámci EÚ 27. V rámci Bratislavského kraja bol tento podiel na úrovni 1,5 %. Táto úroveň je zároveň výrazne pod priemerom krajín Európskej únie (približne 2 % HDP) a v rozpore so stratégiou Európa 2020, ktorá hovorí o potrebe navýšenia prostriedkov do vedy a výskumu a znalostnej ekonomiky na úroveň 3 % HDP. Napriek existencii viacerých koncepcných a strategických materiálov na národnej úrovni sa tento pomerne nepriaznivý stav dlhodobo nedarí zmeniť.

V rámci Slovenska najvyššia koncentrácia vedecko-výskumných a inovačných aktivít je sústredená v Bratislavskom kraji a to predovšetkým v Bratislave. Je miestom koncentrácie najväčšieho počtu inovatívnych podnikov, výskumných univerzít, Slovenskej akadémie vied, ako aj miestom najväčšieho potenciálu pre absorpciu inovácií.

V Bratislavskom kraji sa dlhodobo sústreďí najviac pracovníkov vo vede a výskume na Slovensku.

V roku 2020 to bolo 45 %, čo v absolútnom vyjadrení znamenalo viac ako 15 tisíc vedeckých pracovníkov. Podstatnú časť tvoria pracovníci v oblasti prírodných (32 %) a technických (28 %) vied.

Obdobná situácia je aj v prípade vynaložených výdavkov na výskum a vývoj, kde podiel Bratislavského kraja tvorí takmer polovicu všetkých výdavkov do VaV realizovaných na Slovensku. Hoci sa tieto výdavky dlhodobo zvyšujú, stále je podiel regionálnych výdavkov na VaV pohybuje iba do úrovne 1,5 % voči HDP Bratislavského kraja. Charakteristické však je nedostatočné vnútroštátne financovanie výskumu a vývoja nahradzované podporou zo štrukturálnych fondov EÚ, či súkromným sektorom.

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto predstavuje jedno z centier Bratislavy, kde sú lokalizované výskumné kapacity (SZU, STU a iné), ktoré sú priamo zapojené do činností súvisiacich s výskumom a vývojom a priamo tak profituje z prínosov, ktoré táto oblasť poskytuje. Tieto inštitúcie tu vykonávajú svoj výskum.

Mestská časť má okrem iného podpísané memorandum o spolupráci s Slovenskou technickou univerzitou (spolupráca v oblasti rozvoja verejných priestorov).

B.1.2.5 Turizmus a šport

Napriek tomu, že územie mestskej časti Bratislava-Nové Mesto nie je primárnym cieľom turistov a návštevníkov mesta (tým je najmä centrum mesta), má mestská časť špecifické postavenie v oblasti turizmu v celomestskom ponímaní. Veľkú časť územia mestskej časti pokývajú lesy, konkrétne Bratislavský lesopark, ktorý predstavuje hlavný cieľ rekreácie a relaxu pre všetkých obyvateľov Bratislavy.

Vybudované rekreačné zázemie pre rodiny s deťmi, turistov ale i cykloturistov predstavuje unikátne ciele domácej miestnej turistiky a relaxu.

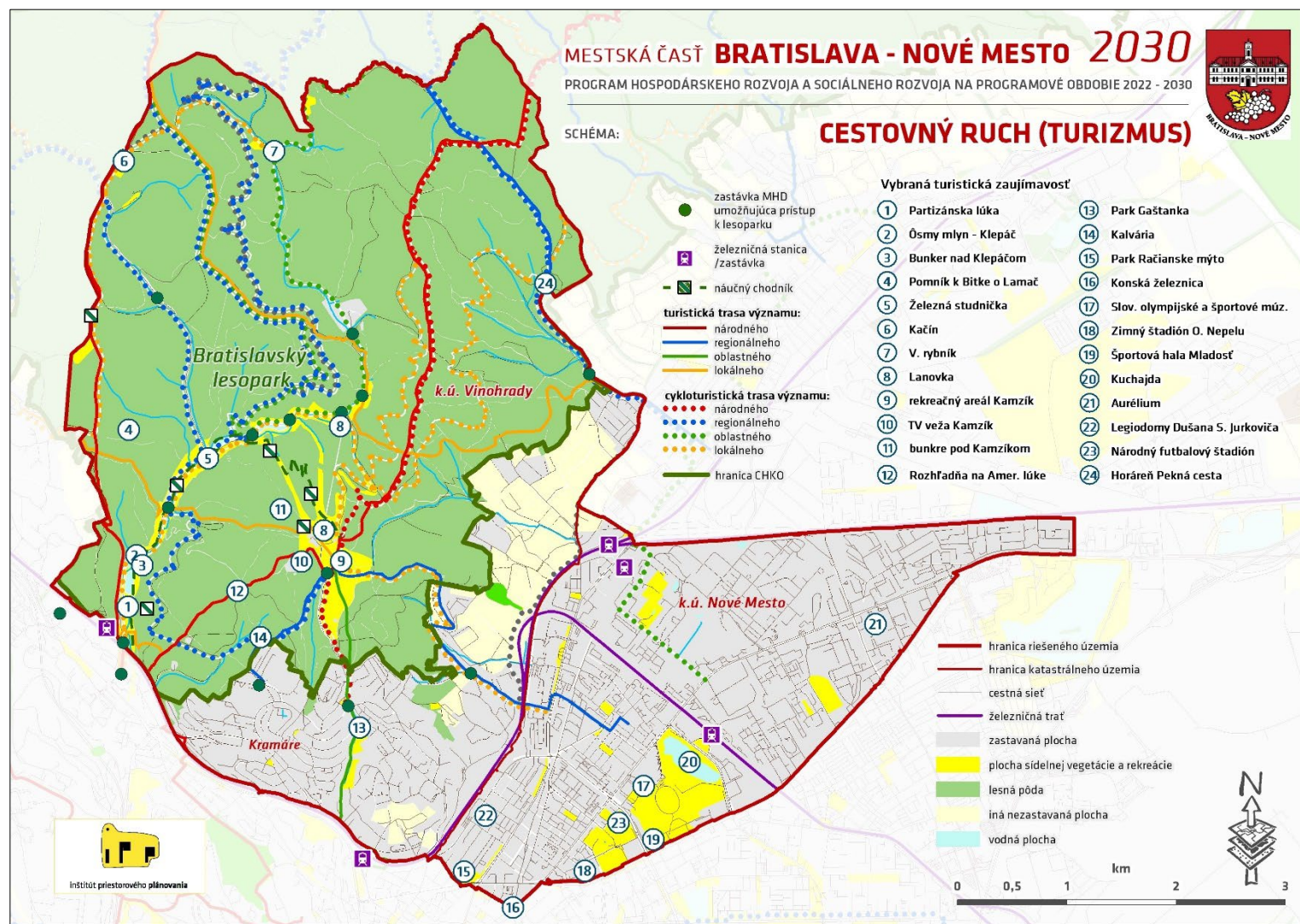
Zároveň je pre územie mestskej časti typická lokalizácia viacerých celomestských, regionálnych aj národných športovísk (napr. NFŠ, Zimný štadión O. Nepelu), ktoré priťahujú nielen obyvateľov mesta ale aj Slovenska.

Zároveň táto športová a rekreačná infraštruktúra slúži aj domácim obyvateľom.

Špecifickým prvkom je aj lanová dráha (podrobnejšie informácie sú uvedené aj v kapitole B.1.3.1.7 Lanová doprava.

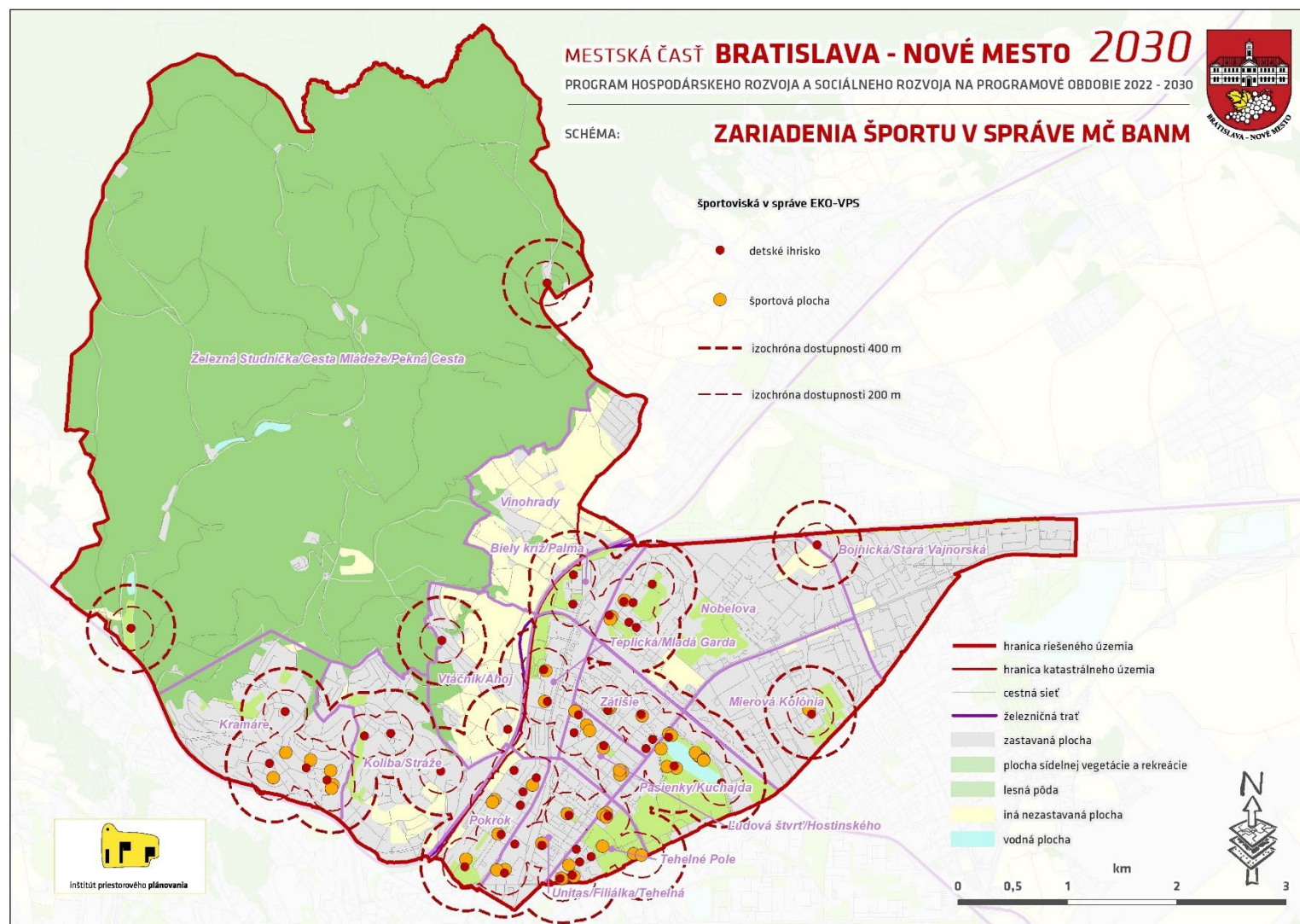
Mapa 8 Zariadenia a destinácie cestovného ruchu

Zdroj: Inštitút priestorového plánovania, nauchnechodniky.eu, © OpenStreetMap contributors, CORINE Landcover 2018

Mapa 9 Zariadenia športu

Zdroj: Inštitút priestorového plánovania, © OpenStreetMap contributors, CORINE Landcover 2018

B.1.2.6 Kultúra

Samostatnou oblasťou záujmu miestnej samosprávy je kultúra, realizácia kultúrnych podujatí a aktivít pre obyvateľov, resp. návštevníkov ako aj starostlivosť o kultúrne nehnuteľnosti a pamiatky.

Priamo v správe, resp. majetku miestnej samosprávy sa nachádza objekt Konskej železnice.

Pre miestnych obyvateľov poskytuje mestská časť Bratislava-Nové Mesto služby v oblasti kultúry (podujatia) v rámci svojho strediska kultúry (Stredisko kultúry Bratislava - Nové Mesto), ktoré zahŕňa viacero samostatných pobočiek. Zároveň sú na území mestskej časti realizované kultúrne podujatia.

Stredisko kultúry Bratislava Nové Mesto je viacúčelovým zariadením, rozpočtovou organizáciou mestskej časti Bratislava Nové Mesto. Stredisko vyvíja všestrannú kultúrnu a osvetovú činnosť v súlade s tradíciami. Stredisko kultúry podporuje rozvoj umeleckej tvorby, napomáha realizovať záujmové kultúrne aktivity jednotlivých sociálnych, vzdelanostných i vekových vrstiev obyvateľov z radov mládeže, ale aj občanov stredného a dôchodkového veku. Stredisko kultúry riadi aj Dom kultúry Kramáre.

Prehľad kultúrnych zariadení ako aj pamiatok, pamätihodností je uvedený v texte a mapách nižšie. Aj z uvedeného je možné konštatovať vysokú koncentráciu kultúrneho dedičstva na území mestskej časti.

Medzi ďalšie služby spojené s kultúrou patria aj knižnice. **Knižnica Bratislava – Nové Mesto** je rozpočtovou organizáciou Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto. Štyri pobočky Knižnice Bratislava – Nové Mesto sú rozmiestnené po celej lokalite mestskej časti Bratislava – Nové Mesto (Pobočka Jeséniova 43 – Koliba, Pobočka Kutuzovova 15/a, Pobočka Nobelova 30 – SD Vernosť, Pobočka Stromová 18 a SD Kramáre). Knižnica Bratislava – Nové Mesto má v súčasnosti 10 pracovísk, v ktorých poskytuje knižnično – informačné služby. Centrálnou knižnicou je knižnica na Pionierskej 12 so šiestimi pracoviskami: knižnično-informačné vzdelávacie a voľnočasové centrum pre deti a mládež, oddelenie beletrie s čítárňou periodík, oddelenie odbornej literatúry, študovňa odbornej literatúry, retro hudobný kabinet a kabinet cudzojazyčnej literatúry.

**„Viacere objekty kultúrnych pamiatok však patria k starším objektom
a neprešli doteraz významnou modernizáciou, ktorá
by zodpovedala požiadavkám 21. storočia.“**

Na území MČ BANM sa nachádza niekoľko kultúrnych zariadení, 21 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (NNKP) a 29 Pamätihodností MČ BANM. Mnohé z nich sú existujúcimi alebo potenciálnymi cieľmi cestovného ruchu.

Ďalšie kultúrne zariadenia

V MČ Bratislava-Nové Mesto sa nachádza kultúrne a kreatívne centrum Nová Cvernovka. Nachádza sa v areáli bývalej strednej priemyselnej školy. Centrum ponúka multifunkčné priestory pre kultúrne a vzdelávacie programy a umelecké a tvorivé ateliéry. Okrem ateliérov sa tu nachádza aj verejná knižnica, bar, bistro a kaviareň a obchodné prevádzky a vo vonkajších priestoroch sa nachádza komunitná záhrada

a verejný park. Centrum Nová Cvernovka je významným kultúrnym a kreatívnym prvkom v rámci MČ Bratislava-Nové Mesto a mesta Bratislavy.

Kultúrne pamiatky

Národné kultúrne pamiatky

Nehnutelné národné kultúrne pamiatky sa na území MČ NM nachádzajú na území oboch katastrálnych území (Nové Mesto aj Vinohrady), čo je znázornené v nasledujúcej mape. V k. ú. Nové Mesto sa jedná o pamätné tabule a architektonické diela spojené s bývaním príp. službami. V k. ú. Vinohrady sa jedná o najmä o technické pamiatky a taktiež pomníky a dve architektonické diela. Technické pamiatky súvisia s vodným hospodárstvom a sú lokalizované v Hornej Mlynskej doline a na svahoch lokality Stráže. Číslovanie je postupné: 1-10 pre NNKP k. ú. Nové Mesto a 11-21 pre k. ú. Vinohrady, s dodržaním vzostupnosti číslovania podľa zoznamov zo zdroja NPÚ SR (www.pamiatky.sk).

Ostatné pamiatky a pamätihodnosti

Zoznam Pamätihodností MČ BANM je súčasťou nasledujúcej tabuľky a taktiež sú znázornené v mape. Podobne ako v prípade NNKP sa nachádzajú na území oboch katastrálnych území, z toho až 21 v k. ú. Nové Mesto a 8 v k. ú. Vinohrady. Číslovanie je prebraté zo zdroja na stránkach MČ BANM (www.banm.sk).

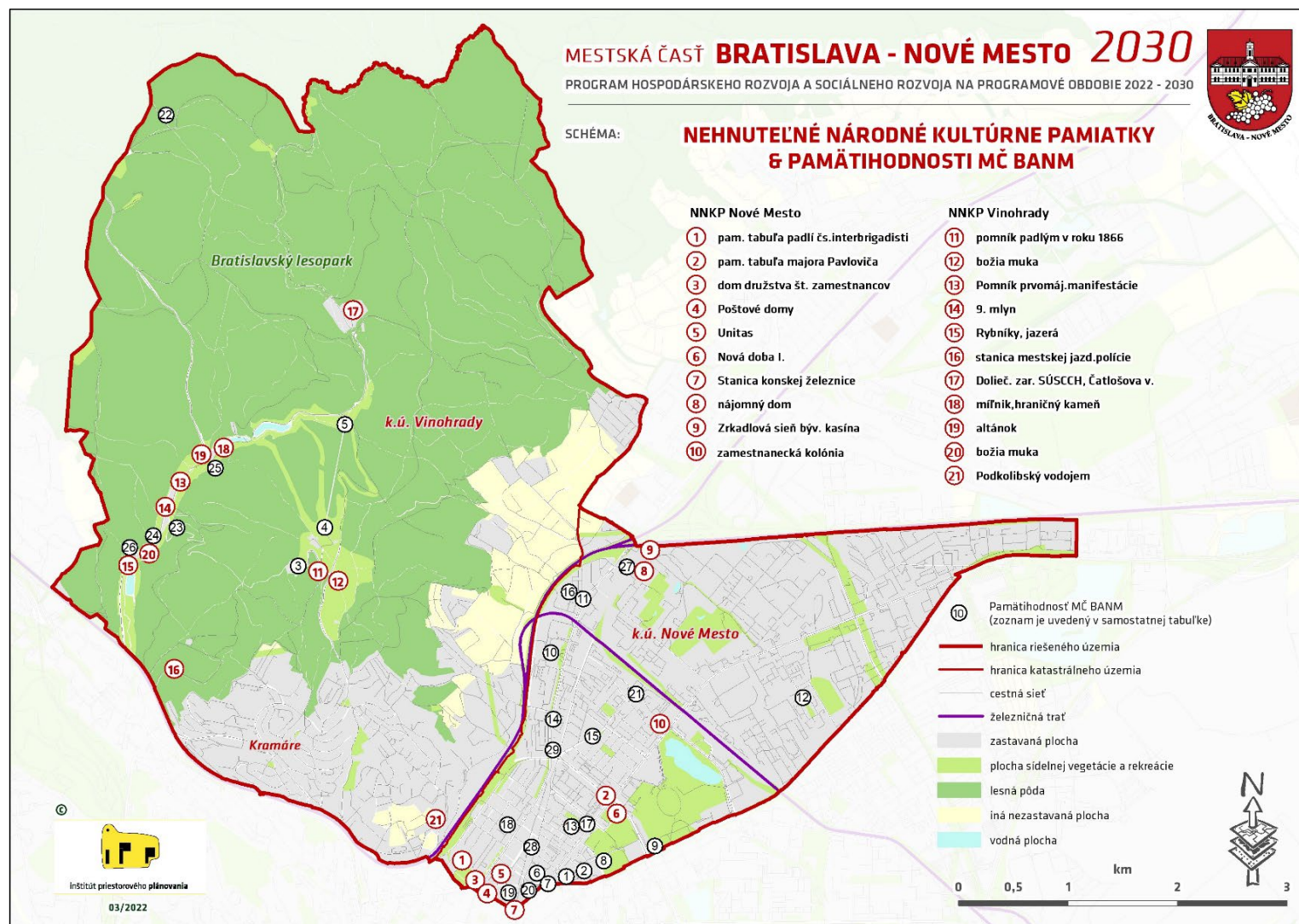
Tabuľka 24 Pamätihodnosti MČ BANM

č.	názov pamätihodnosti	č.	názov pamätihodnosti
1	Obytný blok Družstevná a Vajnorská	16	Obytné domy Mestská a Vajnorská
2	Pavlačový dom Kalinčiakova	17	Družstevné obytné domy legionárov
3	Televízna veža na Kamzíku	18	Konská železnica
4	Sedačková lanovka Kamzík	19	Berchtoldov palác *
5	Súbor objektov Domu odborov a kultúrneho zariadenia Istropolis	20	Štvrť Emyháza
6	Obytné domy z roku 1924	21	Písaný kameň
7	Kúpalisko Tehelné Pole	22	Prícestný stĺp Panny Márie
8	Športová hala Pasienky	23	Drevený kríž
9	Študentský internát Mladá garda	24	Bývalé vyústenie Železnej studničky
10	Biely kríž	25	Bývalý mlyn Klepáč
11	Obytná štvrť Mierová kolónia	26	Železničná stanica Dynamitka
12	Obytné pavlačové domy Osadná Mestská, Kutuzovova, Tehelná	27	železničná stanica Filiálka
13	Bývalá továreň Stollwerck	28	bývalá benzínová stanica *
14	Ľudová štvrť	29	Vila Jurajov dvor **
15	Sídliisko Biely Kríž	30	bývalý bunker z I. sv. vojny (pri predajni Lidl) **

Zdroj: www.banm.sk; * - pamiatka, ktorá sa nezachovala, ** - navrhovaná pamiatka

Mapa 10 Nehnutelné národné kultúrne pamiatky (NNKP) a Pamätihodnosti MČ BANM

Zdroj: www.pamiatky.sk, www.banm.sk, Urban Atlas, ÚPN hl. m. Bratislava

B.1.2.7 Občianska vybavenosť

Zdravotníctvo

Na území MČ Bratislava-Nové Mesto sa v roku 2021 nachádza 5 nemocníc s poliklinikou a 3 strediská zdravotnej starostlivosti:

- Národný onkologický ústav (NOÚ)
- Národný ústav detských chorôb (NÚDCH)
- Národný ústav srdcových a cievnych chorôb (NÚSCH)
- Nemocnica Akademika L. Déreera
- Železničná nemocnica a poliklinika (prebieha jej zrušenie a predaj)

Nehnuteľnosti Národný onkologický ústav, Národný ústav detských chorôb, Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Nemocnica Akademika L. Déreera sú v pôsobnosti ministerstva zdravotníctva. Národné ústavy sú dôležitým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti na území kraja. Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti umožňuje pacientom využívať najnovšie trendy v oblasti diagnostiky, ambulantnej, jednodňovej a ústavnej zdravotnej starostlivosti.

Železničnú nemocnicu s poliklinikou zabezpečoval donedávna súkromný prevádzkovateľ, v súčasnosti prebieha jej rušenie a predaj celej nehnuteľnosti spolu s pozemkami, inžinierskymi sieťami a hnutelným majetkom. Súčasťou odkúpenia nehnuteľnosti nie je podmienka predĺženia nájomných zmlúv s nájomcami. Predpokladá sa ich presun do Nemocnice-Bory, ktorá je vzdialená od mestskej časti Bratislava-Nové Mesto v izochróne dostupnosti približne 10-30 min automobilovou dopravou. Zrušenie nemocnice môže zhoršiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti v mestskej časti.

Počet ambulancií prvého kontaktu v Bratislave III je 188. Z hľadiska odborného zamerania je najviac zastúpené vnútorné lekárstvo. Počet ambulancií praktického lekára pre dospelých v MČ Bratislava-Nové Mesto bol v roku 2021 celkovo 35, ambulancií praktického lekára pre deti a dorast je 5, ambulancií zubného lekárstva je 50. Okrem ambulancií lekárov špecialistov pre má počet ostatných typov ambulancií kolísavý trend.

Tabuľka 25 Ambulancie na území MČ Bratislava-Nové Mesto podľa ŠÚ SR

ambulancia	2020	2011	2001
praktický lekár pre dospelých	35	41	105
praktického lekára pre deti a dorast	5	8	12
stomatológ	50	40	88
gynekológ	15	9	14
lekár špecialista	356	354	175

Zdroj: DATAcube 2022

„Aj na základe dostupných údajov môžeme konštatovať zhoršenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti, ktoré je spôsobené znížením počtu niektorých typov ambulancií (praktický lekár pre dospelých, praktického lekára pre deti a dorast alebo stomatológ).“

Tabuľka 26 Ambulancie v okrese Bratislava III v roku 2021 podľa Stratégie rozvoja zdravotnej starostlivosti Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2026

ambulancia	počet	ambulancia	počet
všeobecná ambulancia pre dospelých	50	kardiológia	20
všeobecná ambulancia pre deti a dospelých	11	diabetológia, poruchy látkovej premeny a výživy	9
ambulancia zubného lekárstva	130	psychiatria	10
gynekologicko-pôrodná ambulancia	32	klinická imunológia a alergológia	8
chirurgia	23	geriatria	2
dermatovenerológia	22	angiológia	6
oftalmológia	14	klinická biochémia	2
vnútorné lekárstvo	40	funkčná diagnostika	0
ortopédia	15	endokrinológia	7
fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia	16	klinická logopédia	11
neuroológia	18	hepatológia	5
poradenská psychológia	5	dentálna hygiena	7
hematológia a transfuziológia	12	reumatológia	5
anesteziológia a intenzívna medicína	3	radiačná onkológia	4
urológia	14	oftalmológia	14
gastroenterológia	17	čelustná ortopédia	7
ORL	14	lekárska genetika	5
nefrológia	9	pracovné lekárstvo	3

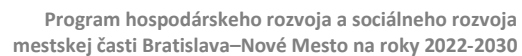
Zdroj: Stratégie rozvoja zdravotnej starostlivosti Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2026, 2021

Tabuľka 27 Počet zariadení lekárenskej starostlivosti (lekární)

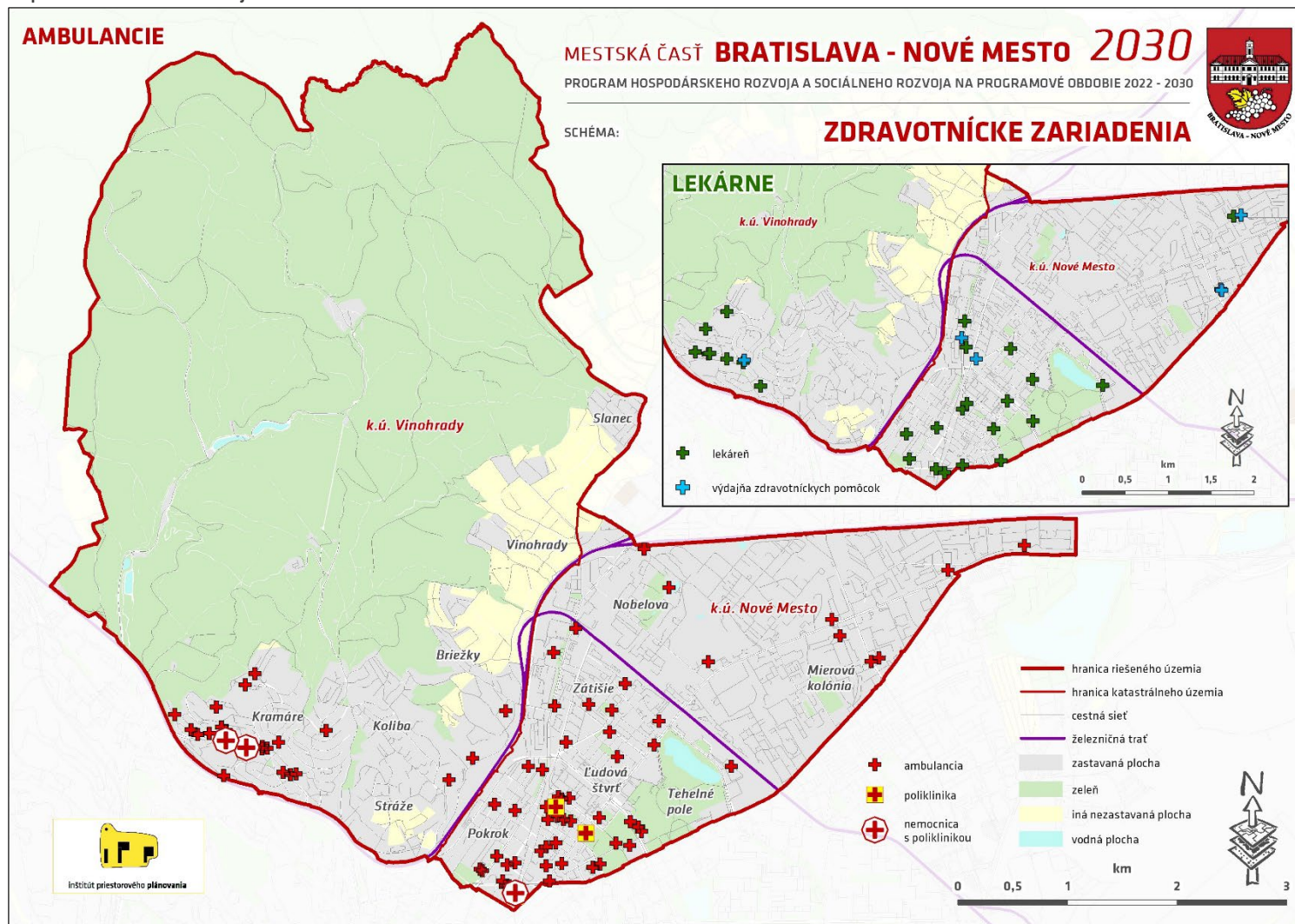
územie	2020	2011	2001
SR	1 835	1 586	1 011
BSK	273	233	134
Bratislava	201	169	106
Okres Bratislava III	41	42	27
z toho mestská časť Bratislava-Nové Mesto	29	31	22
z toho mestská časť Bratislava-Rača	9	9	4
z toho mestská časť Bratislava-Vajnory	3	2	1

Zdroj: DATAcube 2022

V roku 2022 sa nachádza v Novom Meste 29 lekární s približne rovnomerným rozmiestnením. Počet lekární má v rámci mestskej časti Bratislava-Nové Mesto kolísavý trend, avšak lekárenská starostlivosť je dostatočná.

Mapa 11 Zariadenia zdravotnej starostlivosti na území MČ Bratislava-Nové Mesto

Zdroj: e-vuc.sk

Školstvo

V roku 2022 sa na území MČ Bratislava-Nové Mesto nachádza 21 **materských škôl** (MŠ), z toho v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti je ich 13, konkrétne MŠ Cádova 15, MŠ Na Revíne 14, MŠ Osadná 5, MŠ Rešetkova 6, MŠ Jeséniova 54, MŠ Kalinčiaková 12, MŠ Odborárska 2, MŠ Letná 7, MŠ Teplická 5, MŠ Legerského 18, MŠ Šuňavcova 13, MŠ Pionierska 12/A, MŠ Šancova 65. Okrem týchto MŠ sa na území MČ nachádza 5 súkromných materských škôl a 3 špeciálne materské školy.

V MČ sa nachádza niekoľko súkromných **detských jaslí**. Výnimkou je Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa na Robotníckej 11, a to v správe mestskej časti Bratislava–Nové Mesto.

Základných škôl je celkovo 20. V zriaďovateľskej pôsobnosti MČ BANM je ich 8 a sú lokalizované na Cádrovej 23, Českej 10, Jeséniovej 54, Kalinčiakovej 12, Odborárskej 2, Riazanskej 75, Sibírskej 39 a Za kasárňou 2. Tri súkromné ZŠ sa nachádzajú na uliciach Trnavská cesta 39, Vihorlatská 10 (lokalita Mierová kolónia) a Česká 10. Zvyšok tvoria špeciálne ZŠ (ŠZS), ktorých je 9.

„Takmer ¾ zariadení predprimárneho a primárneho vzdelávania (MŠ a ZŠ) sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti.“

V MČ je evidovaných 8 **základných umeleckých škôl**. Štátne ZUŠ sú lokalizované na Háľkovej 56, Českej 10, Odborárskej 2 a Šancovej 39 (zriaďovateľom týchto ZUŠ je Hlavné mesto SR Bratislava). Súkromné ZUŠ sa nachádzajú na Cádrovej 23, Šancovej 65, Vajnorskej 19 a Za kasárňou 2.

Stredné školy tvoria 4 gymnáziá a 4 stredné odborné školy (SOŠ). Gymnáziá sú zastúpené 2 špeciálnymi gymnáziami pre mimoriadne nadané deti – Skalická 1 a Teplická a súkromnými gymnáziami na Českej 10 a Trnavskej ceste 39. SOŠ sú zastúpené Strednou školou beauty služieb na Račianskej 105, Obchodnou akadémiou na Račianskej 107, Hotelovou akadémiou na Mikovíniho 1 a Súkromnou SOŠ HOST na Pionierskej 15.

Na území MČ Bratislava-Nové Mesto sa nachádza Slovenská zdravotnícka univerzita, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Fakulta managementu Univerzity Komenského v Bratislave, Farmaceutická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave.

Počet žiakov v ZŠ má stúpajúcu tendenciu. Celkový počet detí v MŠ, klesol v ostatných rokoch o približne 6,5 % (85 detí) a celkový počet žiakov stúpol o necelých 22 % (706 žiakov). Počet tried v MŠ stúpol iba v súkromných zariadeniach a to o 3 triedy (z 9 tried v roku 2015 na 12 tried v roku 2020) a počet tried v ZŠ stúpol o 21 tried (z 123 tried v roku 2015 na 144 tried v roku 2020). Počet detí v MŠ nemá rastúcu tendenciu, no eviduje sa vysoký počet nevybavených žiadostí a sú očakávané legislatívne zmeny k umiestňovaniu detí v MŠ.

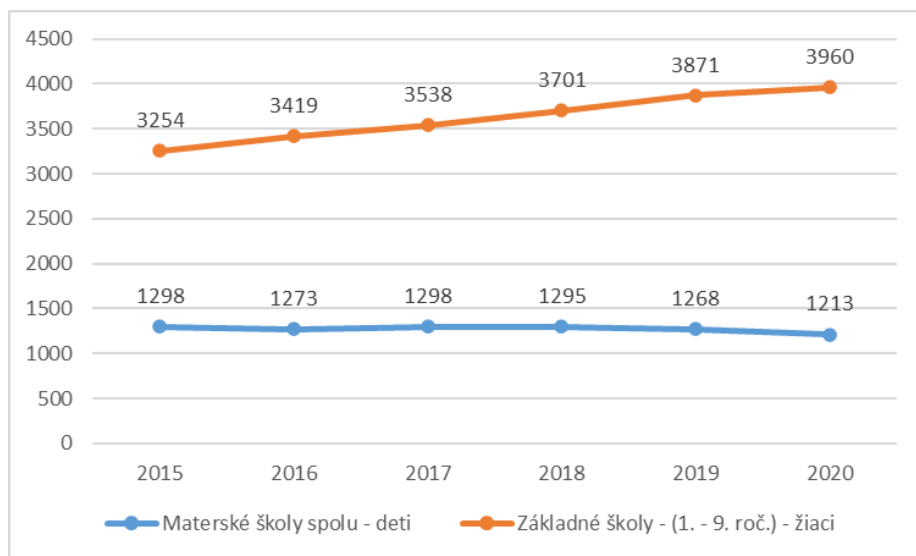
Podľa údajov (MsÚ MČ Bratislava-Nové Mesto, oddelenie školstva) z 27.09.2021 klesol počet detí od 3 do 6 rokov v materských školách na území MČ Bratislava-Nové Mesto z hodnoty 1 120 za šk. rok 2019/2020 na hodnotu 1068 za šk. rok 2021/2022. Počet žiakov na základných školách má stúpajúcu tendenciu a stúpol z hodnoty 3091 za šk. rok 2019/2020 na hodnotu 3274 za šk. rok 2021/2022. Ročný priemerný nárast žiakov v základných školách je 140.

V rámci hodnotenia škôl podľa INEKO je v MČ Bratislava III ohodnotených 7 základných škôl v intervale od 5,7 do 8,2 (priemer 6,8) z toho MČ Bratislava-Nové Mesto má ohodnotených 3 základné školy v intervale

s hodnotami 8,2; 7,5; 5,7; MČ Bratislava-Rača má ohodnotenú 3 základné školy s hodnotami 7,2; 6,8 a 6,2 a MČ Vajnory majú ohodnotenú jednu základnú školu s hodnotou 6,2. V rámci mesta Bratislava má najlepšie ohodnotenú školu Bratislava I (priemer 7,7) a najhoršie Bratislava V (priemer 6).

„Počet žiakov v ZŠ má jasnú stúpajúcu tendenciu. Počet detí v MŠ je v dlhšom časovom horizonte stabilný, resp. veľmi mierne klesá.“

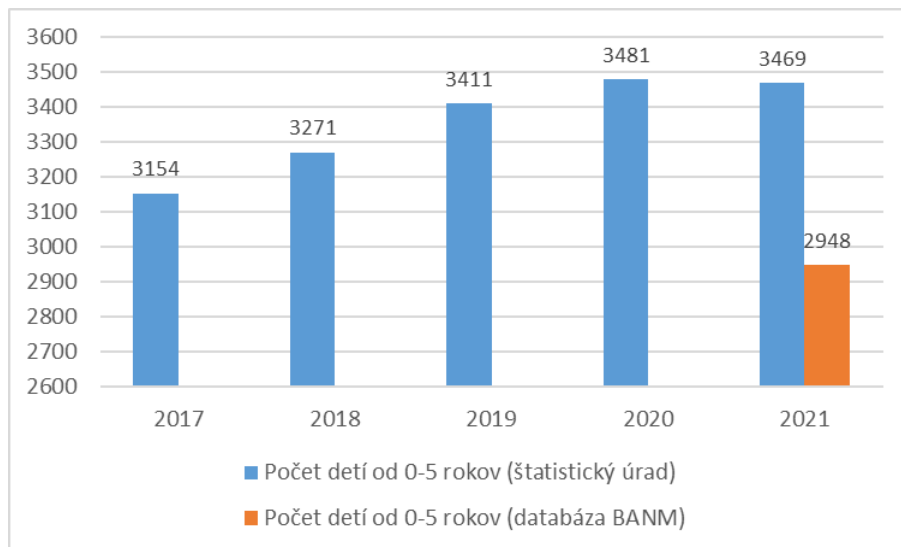
Graf 10 Počet detí / žiakov v materských a základných školách na území MČ Bratislava-Nové Mesto

Zdroj: ŠÚ SR, databáza DATAcube, 03/2022

Počet detí vo veku od 0 do 5 rokov ma podľa údajov zo štatistického úradu za posledných 5 rokov stúpajúcu tendenciu. Ročný priemerný nárast je 109 detí. Počet detí vo veku 0 rokov mal stúpajúcu tendenciu od roku 2017 po rok 2019, v ktorom bol zaznamenaný najvyšší nárast počtu detí za celé sledované obdobie. Od roku 2020 je zaznamenaný mierny pokles. Podľa dostupných údajov sa v najbližších rokoch očakáva nárast detí v materských zariadeniach s postupným ustálením.

Graf 11 Počet detí vo veku od 0 do 5 rokov na území MČ Bratislava-Nové Mesto

Zdroj: ŠÚ SR, databáza DATAcube, 2022

Tabuľka 17 Materské školy

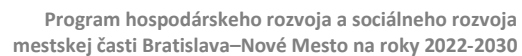
Č.	Typ	Názov	Adresa	Zriaďovateľ
1	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Cádrova 15	obec, mesto
2	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Jeséniova 61	obec, mesto
3	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Legerského 18	obec, mesto
4	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Letná 7	obec, mesto
5	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Na Revíne 14	obec, mesto
6	MŠ	Základná škola s materskou školou - predprimárne vzdelávanie	Odborárska 2	obec, mesto
7	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Osadná 5	obec, mesto
8	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Pionierska 12/A	obec, mesto
9	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Rešetkova 6	obec, mesto
10	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Šancová 65	obec, mesto
11	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Šuňavcova 13	obec, mesto
12	MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej školy s materskou školou	Teplická 5	obec, mesto
13	MŠ	Základná škola s materskou školou - predprimárne vzdelávanie	Kalinčiakova 12	obec, mesto
14	Š-MŠ	Špeciálna materská škola pre deti so sluchovým postihnutím internátna, ako organizačná zložka Spojenej školy internátnej	Hrdličkova 17	RÚŠS
15	Š-MŠ	Materská škola pri zdravotníckom zariadení	Limbová 1	RÚŠS
16	Š-MŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Materskej školy pri zdravotníckom zariadení	Limbová 5	RÚŠS
17	sMŠ	Súkromná materská škola	Česká 10	súkromník
18	sMŠ	Súkromná materská škola Felix	Mikovíniho 3	súkromník
19	sMŠ	Súkromná materská škola Centrum HAPPY	Nobelova 12/A	súkromník
20	sMŠ	Súkromná materská škola	Ďumbierska 3G	súkromník
21	sMŠ	Elokované pracovisko, ako súčasť Súkromnej materskej školy Funiversity	Na Zlatej nohe 3	súkromník

Zdroj: CVTI (2022), Poznámka: RÚŠS - Regionálny úrad školskej správy v Bratislave

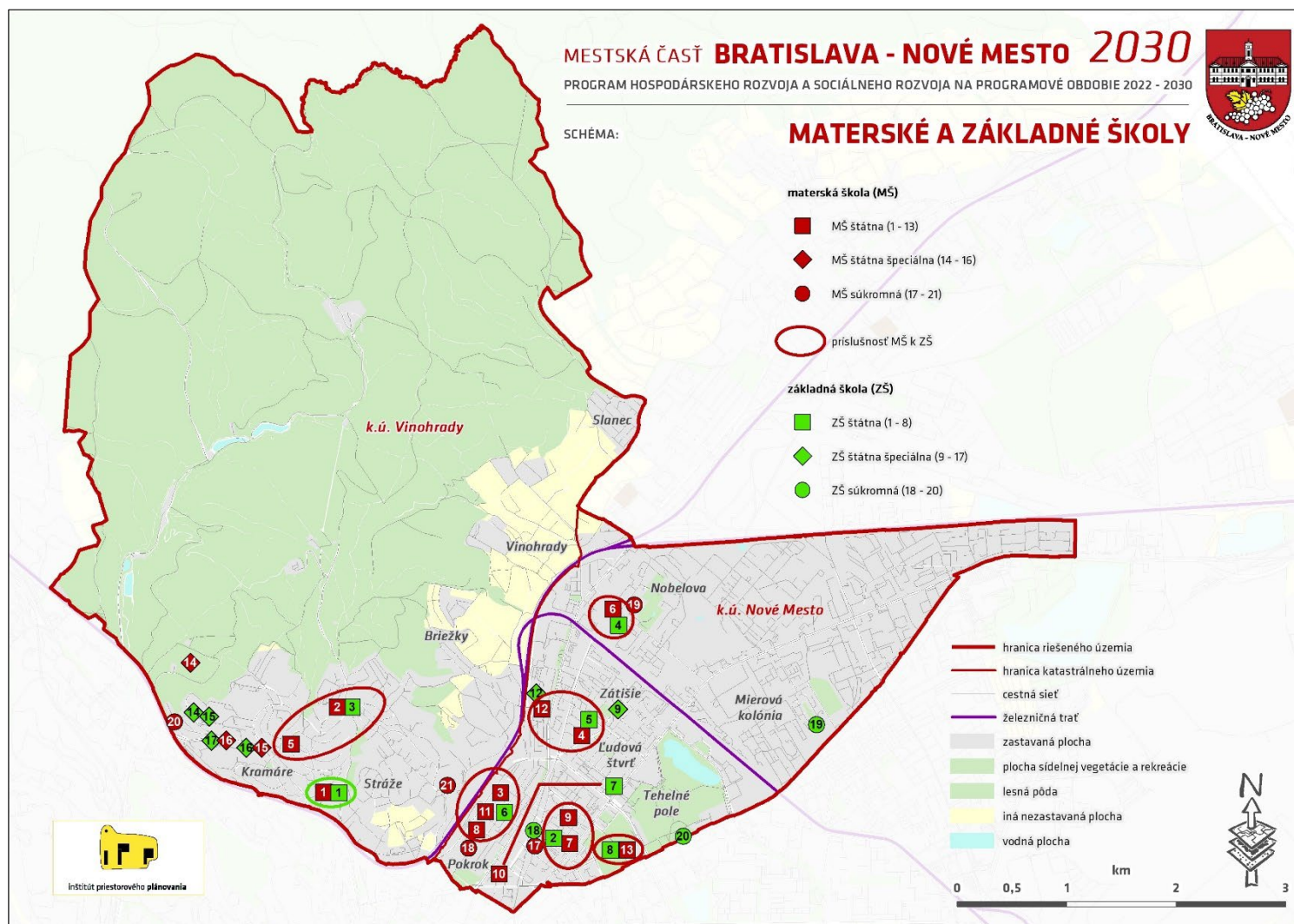
Tabuľka 17 Základné školy

Č.	Typ	Názov	Adresa	Zriaďovateľ
1	ZŠ	Základná škola s materskou školou	Cádrova 23	MČ BANM
2	ZŠ	Základná škola s materskou školou	Česká 10	MČ BANM
3	ZŠ	Základná škola s materskou školou	Jeséniova 54	MČ BANM
4	ZŠ	Základná škola s materskou školou	Odborárska 2	MČ BANM
5	ZŠ	Základná škola s materskou školou	Riazanská 75	MČ BANM
6	ZŠ	Základná škola s materskou školou	Sibírska 39	MČ BANM
7	ZŠ	Základná škola s materskou školou	Za kasárňou 2	MČ BANM
8	ZŠ	Základná škola s materskou školou	Kalinčiakova 12	MČ BANM
9	ŠZŠ	Špeciálna základná škola ako organizačná zložka Spojenej školy	Háľkova 54	RÚŠS
10	ŠZŠ	Základná škola pre žiakov autizmom ako organizačná zložka Spojenej školy	Háľkova 54	RÚŠS
11	ŠZŠ	Špeciálna základná škola pre žiakov so sluchovým postihnutím internátna, ako organizačná zložka Spojenej školy internátnej	Hrdličkova 17	RÚŠS
12	ŠZŠ	Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium	Teplická 7	BSK
13	ŠZŠ	Základná škola pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou internátna, ako organizačná zložka Spojenej školy internátnej	Hrdličkova 17	RÚŠS
14	ŠZŠ	Základná škola pre žiakov so sluchovým postihnutím Gejzu Slaninku internátna, ako organizačná zložka Spojenej školy internátnej	Hrdličkova 17	RÚŠS
15	ŠZŠ	Základná škola pri Liečebno-výchovnom sanatóriu	Hrdličkova 21	RÚŠS
16	ŠZŠ	Základná škola pri zdravotníckom zariadení	Limbová 1	RÚŠS
17	ŠZŠ	Elokované pracovisko Klinika infektológie a geografickej medicíny ako súčasť Základnej školy pri zdravotníckom zariadení	Limbová 5	RÚŠS
18	ZŠ	Súkromná základná škola	Česká 10	súkromník
19	ZŠ	Súkromná základná škola waldorfská	Vihorlatská 10	súkromník
20	ZŠ	Súkromná základná škola	Trnavská cesta 39	súkromník

Zdroj: CVTI (2022), Poznámka: RÚŠS - Regionálny úrad školskej správy v Bratislave

Mapa 12 Zariadenia školskej infraštruktúry – MŠ a ZŠ

Zdroj: CVTI 2022, banm.sk

Tabuľka 28 Základné umelecké školy

Č.	Typ	Názov	Adresa	Zriaďovateľ
1	ZUŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej umeleckej školy	Česká 10	obec, mesto
2	ZUŠ	Základná umelecká škola	Háľkova 56	obec, mesto
3	ZUŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej umeleckej školy	Odborárska 2	obec, mesto
4	ZUŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Základnej umeleckej školy Júliusa Kowalského	Šancová 39	obec, mesto
5	sZUŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Súkromnej základnej umeleckej školy	Cádrova 23	súkromník
6	sZUŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Súkromnej základnej umeleckej školy	Šancová 65	súkromník
7	sZUŠ	Súkromná základná umelecká škola	Vajnorská 19	súkromník
8	sZUŠ	Elokované pracovisko ako súčasť Súkromnej základnej umeleckej školy	Za kasárňou 2	súkromník

Tabuľka 29 Stredné školy

Č.	Typ	Názov	Adresa	Zriaďovateľ
1	GYM	Súkromné gymnázium	Česká 10	súkromník
2	GYM	Súkromné gymnázium	Trnavská cesta 39	súkromník
3	ŠGYM	Elokované pracovisko ako súčasť Školy pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium	Skalická 1	BSK
4	ŠZŠ	Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium	Teplická 7	BSK
5	SOŠ	Stredná odborná škola beauty služieb	Račianska 105	BSK
6	SOŠ	Obchodná akadémia	Račianska 107	BSK
7	SOŠ	Hotelová akadémia	Mikovíniho 1	BSK
8	SOŠ	Súkromná stredná odborná škola HOST	Pionierska 15	súkromník

Tabuľka 30 Fakulty vysokých škôl

Č.	Názov	Adresa	Zriaďovateľ
1	Fakulta managementu UK		
2	Pedagogická fakulta UK		
3	Fa ošetr.,zdrav.odb.štúdií		
4	Vysoká škola mezinárodných a veřejných vztahů Praha, o.p.s.		súkromník

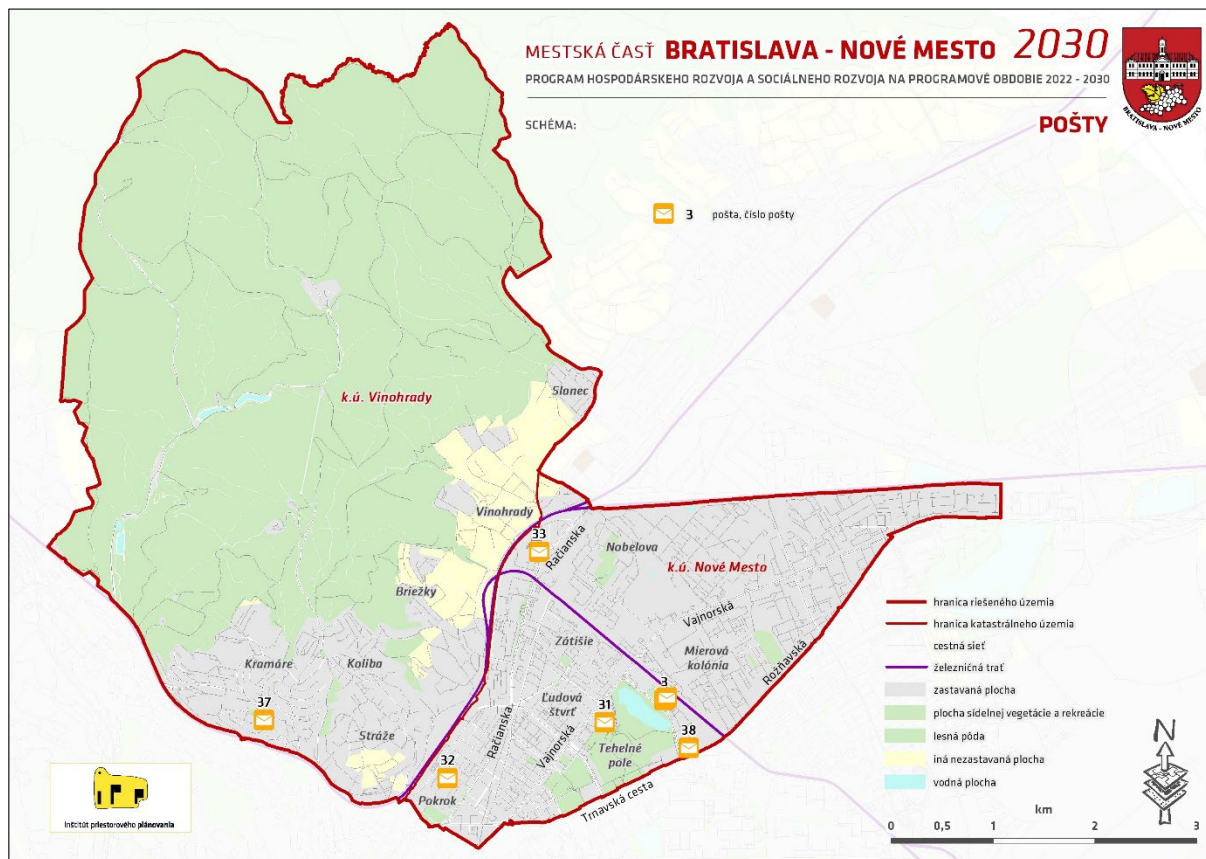
Aktuálne trendy v školstve

Aktuálnym trendom je koncept SMART školy. Tento koncept je založený na myšlienke vybudovania školy a príslušnej školskej infraštruktúry, ktorá zabezpečuje vzdelanie a komplexný rozvoj zodpovedajúci potrebám 21. storočia. Koncept je založený na viacerých školských funkciách: zelená škola, digitálna škola, inkluzívna škola, partnerská škola, aktívna a otvorená škola, podporuje celoživotné vzdelávanie, globálna škola, podporuje zdravý životný štýl žiakov, podporuje kritické myslenie, finančnú gramotnosť a podnikateľské myslenie, zabezpečuje efektívnu, bezpečnú a udržateľnú dopravu žiakov.

Ostatná vybavenosť

V MČ BANM sa nachádza 6 úradov pošty: Pošta 3, Pošta 31, Pošta 32, Pošta 33, Pošta 37 a Pošta 38.

Mapa 13 Zariadenia komerčnej vybavenosti-pošty

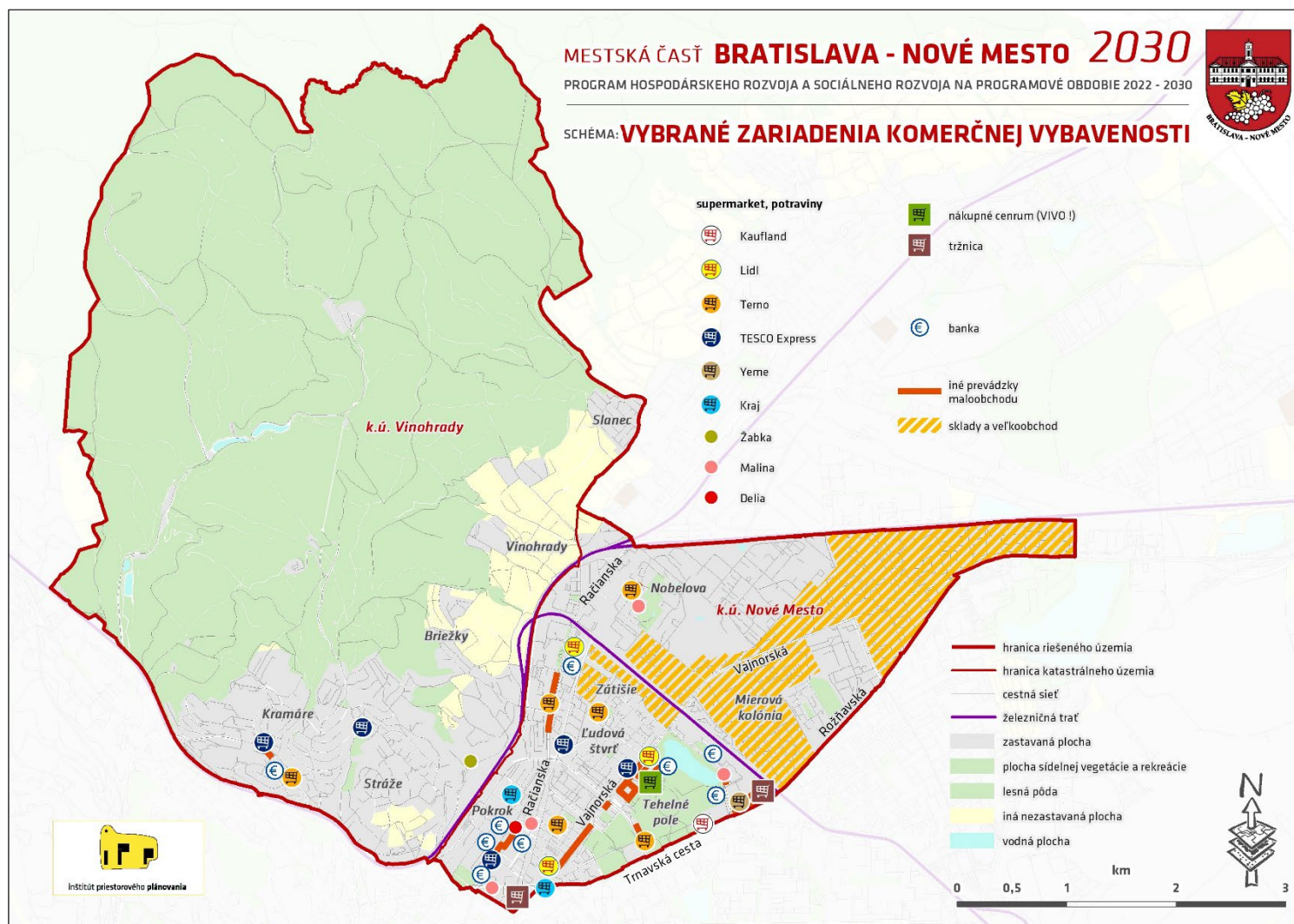

Zdroj: web stránky jednotlivých prevádzok

Komerčná vybavenosť

Prevažná väčšina komerčnej vybavenosti sa koncentruje pozdĺž hlavných osí MČ, ktorú tvoria ulice Račianska, Vajnorská a Trnavská cesta. Na nich sa nachádzajú supermarketové reťazce Lidl (3 predajne), Billa a Kaufland, okrem toho aj nákupné centrum OC Vivo! a tržnica Fresh Market. Tieto dopĺňujú supermarkety s menšou podlažnou plochou, a to aj v ďalších oblastiach mestskej časti (Kramáre, Nobelova, Riazanská) - Terno (6 predajní), Kraj (2 predajne), Tesco Expres (4 predajne), Malina (4 predajne), Delia a Žabka. Napriek absencii prevádzok potravín, stravovacích a ubytovacích zariadení v lokalitách Mierová kolónia, Briežky, Stráže a Slanec možno zhodnotiť, že v MČ BANM je komerčná vybavenosť vyhovujúca.

Mapa 14 Zariadenia komerčnej vybavenosti-vybrané

Zdroj: web stránky jednotlivých prevádzok

B.1.2.8 Digitalizácia a informatizácia

Z hľadiska vybavenia domácností na území Bratislavského kraja informačno-komunikačnými technológiami možno skonštatovať, že podiel domácností s prístupom k internetu má v posledných rokoch stúpajúcu tendenciu.

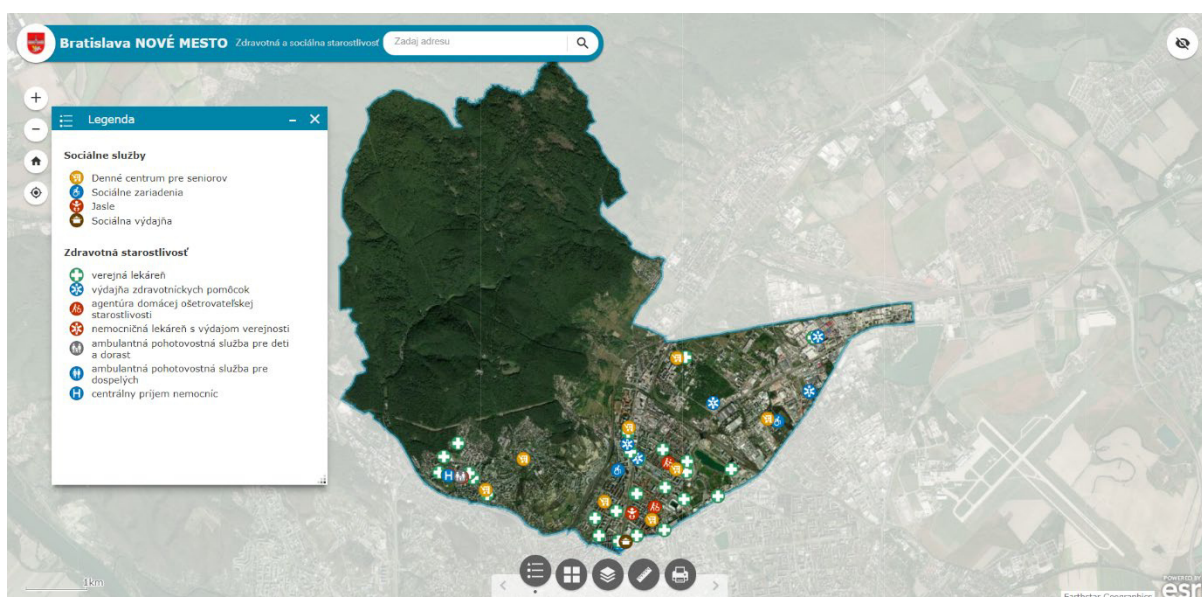
Mestská časť je zapojená do elektronických služieb, ktoré poskytuje mesto Bratislava v rámci Portálu elektronických služieb hl. m. SR Bratislavy (<https://esluzby.bratislava.sk/>).

Registre, ktoré spravuje priamo mestská časť Bratislava-Nové Mesto:

- **Školstvo:** Register školských obvodov, Základné školy, Materské školy, Zariadenia školského stravovania, Umelecké školy,
- **Doprava a komunikácie:** Doprava – hlásenia,
- **Oznamy a správy:** Úradná tabuľa, Aktuality, Správy, Zoznam žiadostí o dotáciu,
- **Pamiatky:** Zoznam pamätihodností.

Okrem základných služieb poskytuje mestská časť aj služby mapového portálu (<https://mapy.banm.sk/>), ktorý obsahuje viacero samostatných aplikácií zobrazovaných v rámci mapového podkladu - základná mapa, historická mapa, odpadové hospodárstvo, mapa pre majiteľov psov, mobiliár, územné plánovanie, školské a predškolské zariadenia, zdravotná a sociálna starostlivosť, starostlivosť o zeleň, doprava a infraštruktúra ale aj nahlasovanie autovrakov).

Obrázok 3 Príklad ukážky zdieľaných priestorových informácií - mapa zdravotnej a sociálnej starostlivosti (mapy.banm.sk)

Zdroj: oficiálna webstránka MČ BANM (www.banm.sk)

B.1.2.9 Analýza financovania samosprávy

Z porovnania vybraných finančných ukazovateľov možno konštatovať, že **finančná situácia samosprávy** mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je **veľmi dobrá**. Hodnoty ukazovateľa bilancie bežného účtu dosiahla mestská časť počas sledovaného obdobia (roky 2016, 2018 a 2020) kladné, čo znamená, že v každom roku obdobia dokázala pokrývať svoje bežné výdavky zo svojich bežných príjmov. Taktiež pozorujeme pozitívny trend vývoja bilancie bežného účtu. Pri pohľade na hodnoty ukazovateľov zadlženosti a dlhovej služby taktiež dosahuje mestská časť veľmi priaznivé hodnoty so značnou rezervou k zákonným limitom (50, resp. 60% bežných príjmov). Posledným skúmaným ukazovateľom bol čistý majetok samospráv. Z údajov tohto ukazovateľa vyplynulo, že mestská časť disponovala v roku 2020 približne 3 násobne väčšou hodnotou majetku, ako predstavoval jej ročný objem bežných príjmov.

„Celkovo možno konštatovať, že finančná kondícia mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je veľmi priaznivá, nakoľko svoj bežný chod dokáže bezproblémovo pokrývať zo svojich bežných príjmov a disponuje rezervami v prípade celkového dlhu, či dlhovej služby vo vzťahu k zákonným limitom.“

Na obdobie rokov 2022 – 2024 plánuje samospráva hospodáriť s vyrovnaným rozpočtom. Programový rozpočet na rok 2022 počíta s celkovými výdavkami na úrovni približne 39,8 mil. EUR, pričom objem bežných výdavkov predstavuje približne 25,5 mil. EUR a kapitálové výdavky 14,4 mil. EUR (čo predstavuje pomerne vysokú hodnotu v pozitívnom zmysle). Najviac financií z bežného rozpočtu samosprávy je určených pre oblasti vzdelávanie (ZŠ a MŠ), rekonštrukciu miestnych ciest a ich údržbu ako aj správu verejných priestorov, športovísk a ihrísk. Celkový dlh na úrovni iba 1,7 % z bežných príjmov (v roku 2020) poskytuje výrazný priestor pre prijímanie návratných zdrojov financovania na rozvojové aktivity.

„Odhadovaná investičná kapacita (potenciálne úvery do výšky zákonného limitu 60% zadlženosti k bežným príjmom), predstavuje takmer 15 mil. EUR.“

Podrobnejšie informácie k jednotlivým skúmaným ukazovateľom sú opísané v ďalšom texte. V rámci analýzy finančného zdravia sa posudzovali ukazovatele ako: bilancia bežného účtu, bilancia kapitálového účtu, celkový dlh, dlhová služba a čistý majetok. Zároveň v rámci analýzy aktuálneho stavu a budúceho výhľadu hospodárenia samosprávy sa hodnotil aktuálny rozpočet roku 2022 a programový rozpočet na nasledujúce 2, resp. 3 roky.

Ukazovatele finančného zdravia

V rámci hodnotenia finančného zdravia verejných financií boli použité ukazovatele bilancia bežného účtu, bilancia kapitálového účtu, celkový dlh, dlhová služba a čistý majetok. Hodnoty týchto ukazovateľov pochádzajú z verejnej databázy Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO) dostupnej na internetovej stránke www.hospodarenieobci.sk. Na danej doméne je uvedená podrobná špecifikáciu jednotlivých ukazovateľov ako aj detailný postup a metodika ich výpočtu. Pre hodnotenie stavu v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto boli použité údaje za roky 2016, 2018 a 2020.

Tabuľka 31 Prehľad vybraných ukazovateľov finančného zdravia verejných financií mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Ukazovateľ	2016	2018	2020
	Hodnoty ukazovateľa za mestskú časť Bratislava-Nové Mesto / priemer mestských častí		
Bilancia bežného účtu	4,7% (2,9) / 8,0%	5,5% (3,1) / 10,7%	10,9% (4,2) / 10,5%
Celkový dlh	0,0% (6,0) / 15,1%	0,0% (6,0) / 15,2%	1,7% (5,9) / 17,0%
Dlhová služba	0,0% (6,0) / 1,3%	0,0% (6,0) / 1,3%	0,0% (6,0) / 1,8%
Čistý majetok	444,9% (4,4) / 349,4%	361,4% (3,6) / 291,5%	306,7% (3,1) / 251,8%

Zdroj: Spracované na základe údajov z databáz INEKO, r. 2022

Pozn.: hodnota v zátvorke predstavuje prepočet dosiahnutej hodnoty v rámci škály od 0 do 6, pričom 6 predstavuje najlepšiu hodnotu

Bilancia bežného účtu

Bilancia bežného účtu je počítaná ako (bežné príjmy - bežné výdavky) / (bežné príjmy). Ukazovateľ informuje o tom, či samospráva hospodárila prebytkovo alebo deficitne z pohľadu bežného účtu. Hovorí o tom, či samospráva dokáže pokrývať výdavky na svoj bežný chod (bežné výdavky na chod úradu, prevádzku školských zariadení a podobne) zo svojich bežných príjmov (daňové príjmy, príjmy z poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady a pod.). Kladná hodnota znamená, že subjekt dokáže pokryť výdavky na svoj bežný chod prostredníctvom bežných príjmov, t. j. bežné príjmy sú vyššie ako bežné výdavky. Čím je hodnota ukazovateľa vyššia tým lepšie.

Hodnota ukazovateľa pre mestskú časť Bratislava-Nové Mesto v sledovanom období, teda medzi rokmi 2016 až 2020 rastie, čo znamená že po odpočítaní bežných výdavkov ostáva samospráve viac prostriedkov z bežných príjmov, ktoré je možné následne použiť na rozvojové aktivity. Na základe vývoja tohto ukazovateľa možno predpokladať zodpovedné hospodárenie aj v ďalšom období.

Celkový dlh

Ukazovateľ hovorí o tom, či samospráva môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania. Dlh je uvádzaný v pomere k bežným príjmom za predchádzajúci rok a podľa zákona by nemal presiahnuť úroveň 60 %. Ukazovateľ hovorí o miere zadĺženia daného subjektu. Pokiaľ je hodnota ukazovateľa na úrovni 0 znamená to, že výška celkového dlhu je nulová. Pokiaľ je hodnota ukazovateľa na úrovni 100% znamená to, že výška dlhu predstavuje 100 % bežných príjmov.

Celkový dlh mestskej časti Bratislava-Nové Mesto bol dlhodobý na nulovej úrovni. Prvým rokom, kedy pozorujeme zmenu v celkovom dlhu, predstavuje až rok 2020, kedy tento ukazovateľ vykazuje úroveň 1,7%, čo však predstavuje veľmi nízku úroveň (napr. priemer mestských častí je na úrovni 17 %). V priebehu roka 2020 bola poskytnutá návratná finančná výpomoc z Ministerstva financií SR (394 306 Eur). V súlade s podmienkami poskytnutia návratnej finančnej výpomoci boli finančné prostriedky použité na opravu a údržbu miestnych ciest, na dopravné značenie a na obstaranie komunálneho vozidla pre EKO – podnik VPS. Uvedený fakt znamená, že mestská časť má veľmi dobrú východiskovú situáciu v možnostiach prípadného čerpania návratných zdrojov financovania budúceho rozvoja (prepočítané k plánovaným bežným príjmom v roku 2022 a zadĺženosti na úrovni 1,7% v roku 2020 mestská časť môže potenciálne čerpať úvery do výšky takmer 15 mil. EUR). Navyše v ďalších rokoch je naplánované vyrovnané hospodárenie mestskej časti.

Dlhová služba

Dlhová služba je počítaná ako (výdavky na splácanie istiny + úrokové splátky) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok). Ukazovateľ informuje o tom, aké vysoké výdavky má samospráva v súvislosti s obsluhou dlhu a zároveň vypovedá o možnosti, respektíve obmedzení prijímať návratné zdroje financovania. Zo zákona vyplýva, že ak suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov prekročí 25 % nemôže prijať ďalšie návratné zdroje financovania.

V prípade mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je ukazovateľ dlhovej služby na nullovej úrovni, čo značí veľmi dobrú finančnú kondíciu samosprávy a fakt, že samospráva do roku nečerpala úverové prostriedky. Z tohto pohľadu samospráva bezproblémovo spĺňa podmienku možnosti prijímania návratných zdrojov financovania.

Čistý majetok

Indikátor informuje o výške majetku samosprávy po odpočítaní o záväzky (bankové úvery, dlhodobé záväzky a pod.) v pomere k jej bežným príjmom za predchádzajúci rok. Ukazovateľ zahŕňa údaje o výške neobežného majetku, finančných účtov, bankových úverov a výpomocí, úverov od Štátneho fondu rozvoja bývania ako aj záväzkov z predfinancovania projektov spolu hrađených z Európskych štrukturálnych a investičných fondov. Čím je uvedená hodnota vyššia tým vyššia je hodnota majetku vo vzťahu k bežným príjmom.

V prípade mestskej časti Bratislava-Nové Mesto má tento ukazovateľ v dlhšom časovom období mierne klesajúcu trend, čo znamená, že hodnota majetku mestskej časti v pomere k bežným príjmom mierne klesala. Napriek tomu hodnota čistého majetku samosprávy po odrátaní jej záväzkov bola počas sledovaného obdobia približne 3 až 4 krát väčšia ako bol objem jej bežných príjmov z predchádzajúceho roka.

Aktuálny stav a budúci výhľad hospodárenia

PREHĽAD AKTUÁLNE SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU NA ROK 2022 A VÝHLAD DO ROKU 2024

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto počíta v roku 2022 s vyrovnaným rozpočtom (obdobne aj v ďalších rokoch). Celkové príjmy sa odhadujú na úrovni 39,8 mil. EUR, pričom bežné príjmy tvoria viac ako 25,4 mil. EUR (t. j. 64 %), kapitálové príjmy sú vo výške približne 9,7 mil. EUR a príjmové finančné operácie 4,7 mil. EUR. Objem bežných výdavkov je približne rovnaký ako objem bežných príjmov, zatiaľ čo kapitálové výdavky prevyšujú kapitálové príjmy o takmer 5 mil. EUR. Z uvedených údajov vyplýva, že v aktuálnom roku 2022 samospráva pokryje približne tretinu svojich kapitálových výdavkov prostredníctvom financií z príjmových finančných operácií. Významnou investíciou v roku 2022 je vybudovanie nového sídla EKO - podniku, VPS (Zátišie). Organizácia sídli na viacerých miestach a v podmienkach, ktoré sú nevyhovujúce a nákladné. Cieľom je vybudovať nové sídlo organizácie z úveru v predpokladanej výške 2 500 000 eur. Vybudovaním nového sídla by sa dosiahla aj úspora prevádzkových nákladov. Prehľad rozpočtov na roky 2022 až 2024 poskytuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 32 Prehľad Programového rozpočtu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022, 2023 a 2024 (v EUR)

	2022	2023	2024
Bežné príjmy spolu	25 493 205,86	25 473 205,86	25 473 205,86
Kapitálové príjmy spolu	9 680 104,00	9 280 443,00	196 815,00
Finančné operácie spolu – príjmové	4 668 655,00	1 055 867,00	12 000,00
Príjmy spolu	39 841 964,86	35 809 515,86	25 682 020,86

Bežné výdavky spolu	25 429 205,86	25 409 205,86	25 409 205,86
Kapitálové výdavky spolu	14 412 759,00	10 400 310,00	272 815,00
Finančné operácie spolu - výdavkové	0,00	0,00	0,00
Výdavky spolu	39 841 964,86	35 809 515,86	25 682 020,86

Zdroj: Rozpočet mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, MČ Bratislava-Nové Mesto

Pozn.: r. 2022 – schválený rozpočet, r. 2023 a 2024 – návrh

PROGRAMOVÝ ROZPOČET NA ROK 2022 S VÝHLADOM NA ROKY 2023 A 2024

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad návrhov programových rozpočtov samosprávy na roky 2022 – 2024 za jednotlivé rozpočtové programy. Najväčší objem prostriedkov je vyčlenených na oblasti vzdelávanie, verejné služby a bývanie a občianska vybavenosť, rozvoj MČ. **Na oblasť vzdelávanie samospráva vyčlenila takmer polovicu financií z celkových výdavkov.** Výdavky v tejto oblasti majú predovšetkým smerovať na zabezpečenie výkonov materských a základných škôl. Okrem uvedených bežných výdavkov vyčlenili samospráva na kapitálové výdavky (investície) v oblasti vzdelávania približne 8,1 mil. EUR v roku 2022, ktoré zahŕňajú najmä rozširovanie kapacít materských a základných škôl. Na funkčný chod miestneho úradu je vyčlenených približne 4 mil. EUR každoročne. V rámci programu Výstavba je vyčlenených na bežný chod iba približne 1,3 mil. EUR. Tento program zahŕňa aj **opravy a rekonštrukcie miestnych ciest**, ktoré tvoria najväčšiu položku v tejto oblasti a zároveň sú pre túto oblasť (opravy miestnych komunikácií) vyčlenené aj najväčšie kapitálové výdavky. Spolu **približne 11 mil. EUR za rok 2022** (obdobne je to plánované aj za rok 2023). V rámci programu Bývanie a občianska vybavenosť, rozvoj MČ najväčšiu položku (približne 3/5) tvoria aktivity podniku EKO – podnik VPS, ktorý zabezpečuje údržbu miestnych ciest, správu verejných priestranstiev, ihrísk a športovísk.

Tabuľka 33 Prehľad navrhovaných (bežné) výdavkov programového rozpočtu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022 – 2024, za jednotlivé rozpočtové programy (v EUR)

Kód	Rozpočtový program	2022	2023	2024
01	Všeobecné verejné služby	4 039 232,31	3 989 232,31	3 989 232,31
02	Obrana	22 200,00	22 200,00	22 200,00
03	Verejný poriadok a bezpečnosť	144 249,00	144 249,00	144 249,00
04	Výstavba	1 372 209,50	1 372 209,50	1 372 209,50
05	Ochrana životného prostredia	297 900,00	297 900,00	297 900,00
06	Bývanie a občianska vybavenosť, rozvoj MČ	5 114 723,51	5 094 723,51	5 094 723,51
07	Komunikácia, kultúra a šport	1 069 574,00	1 093 574,00	1 093 574,00
08	Vzdelávanie	12 589 843,00	12 645 843,00	12 645 843,00
09	Sociálne zabezpečenie	779 274,54	779 274,54	779 274,54
	Výdavky spolu	25 429 205,86	25 409 205,86	25 409 205,86

Zdroj: Rozpočet mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, MČ Bratislava-Nové Mesto

Pozn.: r. 2022 – schválený rozpočet, r. 2023 a 2024 – návrh

AKTUÁLNE DAŇOVO-ODVODOVÉ ZMENY A ICH VPLYV NA ROZPOČET SAMOSPRÁVY

Hlavnú časť príjmov samospráv tvoria daňové príjmy, resp. podiel na dani z príjmov fyzických osôb ako aj daň z nehnuteľností. V prípade mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je v roku 2022 podiel dane z príjmov fyzických osôb (v rámci plánovaných príjmov) rozpočtovaný na úrovni približne 7,7 mil. EUR čo predstavuje približne 19% podiel.

Aktuálne schválené daňovo-odvodové zmeny (tzv. daňový bonus) zníži objem výdavkov, ktoré budú prerozdeľované medzi samosprávy a v končnom dôsledku zníži aj príjem do rozpočtu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

B.1.3 Územno-technická analýza

B.1.3.1 Dopravná infraštruktúra

Dopravnú infraštruktúru na území Nového Mesta tvoria takmer všetky druhy a formy dopravy. Individuálna automobilová s problematikou statickej dopravy, železničná, verejná hromadná doprava, prímestská integrovaná doprava, z časti aj letecká preprava v podobe heliportov a v neposlednom rade aj cyklistická a pešia doprava. Dopravným špecifikom je aj lanová dráha zo Železnej studienky na Kamzík.

B.1.3.1.1 Pešia doprava

Pešia doprava je najprirodzenejší spôsob dopravy v meste. Zároveň existuje množstvo bariér, ktoré tento druh dopravy komplikujú (zvlášť pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu, rodičov s kočíkmi alebo so zdravotným postihnutím). Pozdĺž ciest sú vo väčšine prípadov vybudované chodníky, ale mnohé nespĺňajú požadované šírkové parametre. Navyše chodníky v uliciach, kde prevažuje bytová zástavba sú blokové parkujúcimi vozidlami.

„Napriek tomu, že pešia doprava tvorí významný podiel na celkovom objeme prepravnej práce, nie je pre ňu vyčlenený adekvátny priestor.“

Hlavné pešie trasy v území predstavujú komunikácie B a C1, ostatné slúžia prevažne pre obyvateľov jednotlivých ulíc. Avšak možnosť parkovania na chodníkoch predstavuje značné obmedzenie a zodpovedá za nízku mieru bezpečnosti chodcov. Podľa aktualizovanej slovenskej legislatívy je parkovanie aut na chodníku umožnené len, ak je riadne označené dopravným značením v zmysle pravidiel o cestnej premávke. Pre pešiu dopravu je to priaznivá situácia, pre statickú dopravu komplikácia pre doriešenia značenia.

Šírkové parametre chodníkov spĺňajú iba rekonštruované pešie trasy. Staršie chodníky sú nielen úzke, ale aj vo veľmi zlom technickom stave. Na mnohých križovatkách neexistujú nájazdy na chodník. Mnoho chodníkov je nepoužiteľných pre deti v kočíkoch alebo pre invalidné vozíky. Chýbajú bezbariérové úpravy a navádzacie prvky pre nevidiacich. V nevyhovujúcom technickom stave sú aj lávky pre peších, ako aj podchody pod cestami.

B.1.3.1.2 Cyklistická doprava

Cyklistická doprava sa podľa účelu rozdeľuje na cykloturistiku a cyklodopravu. Cykloturistika je súčasťou samostatnej kapitoly v rámci podkapitoly venovanej cestovného ruchu (B.1.2.5 Turizmus). Cyklodoprava predstavuje pravidelné využívanie cyklistiky napr. pre cestu do zamestnania, či školy. Cyklodoprava má ambíciu ponúknuť obyvateľom alternatívu proti individuálnej automobilovej doprave. Bicykel ma oveľa menšie priestorové nároky v porovnaní s inými druhmi dopravy a zároveň pomáha riešiť problémy s parkovaním. Bicykel ako dopravný prostriedok je finančne dostupný širokým vrstvám spoločnosti. MČ Bratislava-Nové Mesto ma veľmi dobré predpoklady pre rozvoj nemotorovej dopravy, a to predovšetkým v rovinatých častiach.

„Cyklistická doprava bude pravdepodobne na vzostupe, čomu nasvedčujú tri faktory: 1) cenotvorba parkovacej politiky, 2) rentabilita a dostupnosť pohonných hmôt a v neposlednom rade 3) celková ekologizácia dopravy v kontexte klimatickej zmeny.“

Aj z tohto dôvodu je v MČ Bratislava-Nové Mesto potrebné dobudovať sieť cyklistických chodníkov segregovaných od cestnej automobilovej dopravy, ideálne aj od pešej dopravy.

Cyklistická doprava naráža na problém malého množstva vyznačených a bezpečných cyklistických komunikácií. Postupne vznikajú nové úseky, problémom ostáva ich nedostatočná prepojenosť. Cyklisti musia preto často využívať komunikácie vysoko zaťažené automobilovou dopravou. Nezriedkavým javom je využívanie chodníkov pre peších, kde môže dochádzať a aj dochádza ku kolíziám s chodcami.

V súčasnosti na území MČ Bratislava-Nové Mesto možno identifikovať niekoľko typov cyklistických komunikácií:

cyklochodník (cyklocestička, cyklocesta) - segregovaná cestička pre cyklistov – samostatná a fyzicky oddelená od iných druhov dopravy. Nachádza sa na vybraných úsekoch pozdĺž oboch strán Vajnorskej ulice medzi Trnavským mýtom a križovatkou Bajkalská/Jarošova.

oddelená cestička pre chodcov a cyklistov (cyklisti a peší v oddelených pruhoch) – je súčasťou komunikácie delenej s chodcami, v ideálnom prípade je cyklistická časť chodníka označená zeleným podfarbením s piktogramom bicykla. Príkladom je cestička na Starom moste a jeho nájazdoch.

cyklistický pás - súvislá plocha zložená z viacerých cyklistických pruhov určená na hlavnú cyklistickú premávku.

cyklopruh (cyklistický pruh) – je súčasťou cestnej komunikácie, väčšinou na jej okraji, od ostatného dopravného priestoru je oddelený pozdĺžnou neprerušovanou, príp. prerušovanou čiarou. V prípade použitia fyzickej bariéry (oddeľovače, príp. obrubníky) namiesto čiar, má charakter cyklochodníka.

cyklokoridor – veľmi častý typ komunikácie, ktorá je vyznačená vodorovným značením - **cyklopiktogramom** - priamo na vozovke cestnej komunikácie. Tu nastáva nebezpečenstvo kolízie s motorovým vozidlom, či nebezpečenstvo vyplývajúce

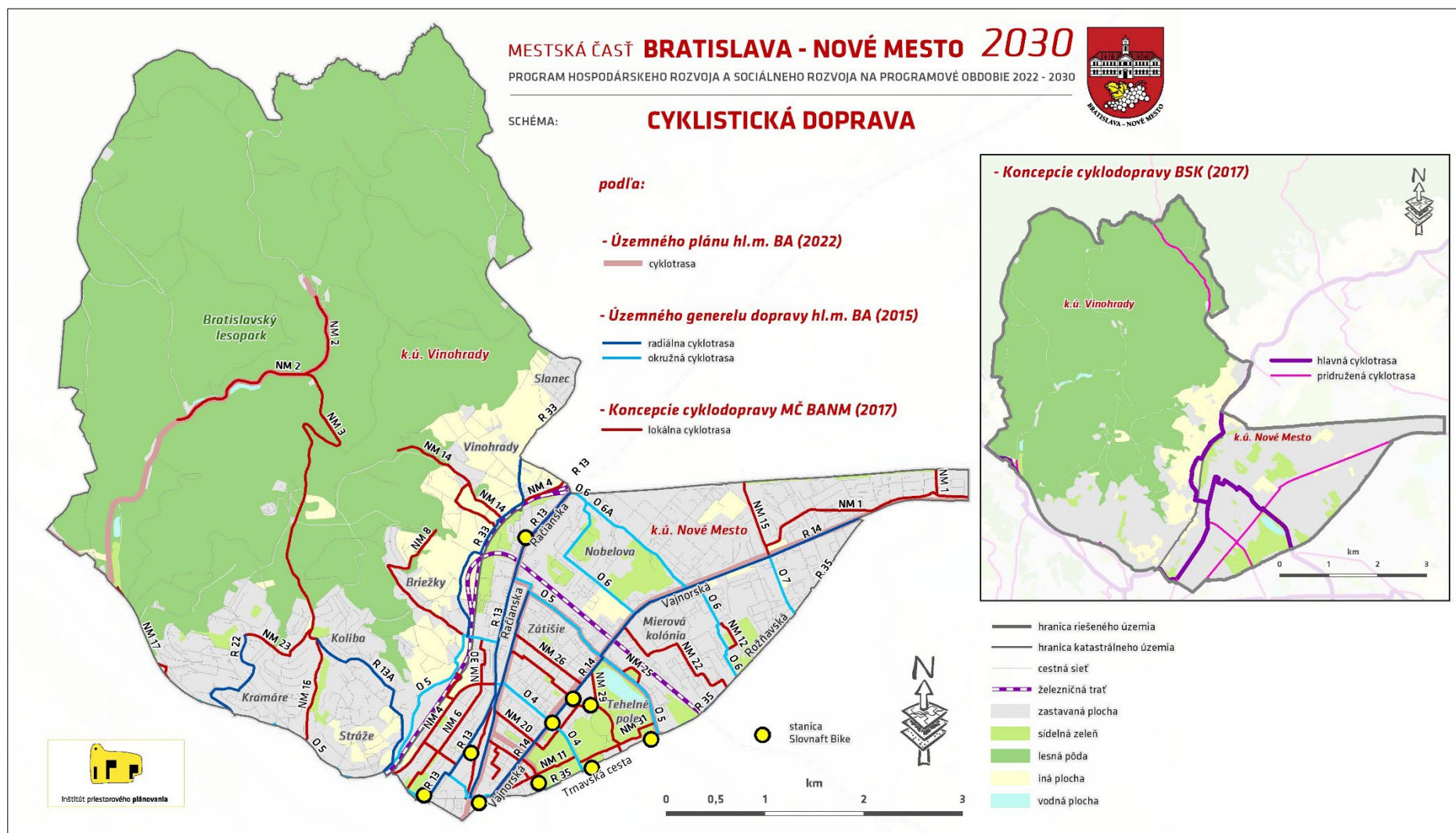
z nekvalitného stavu okrajov ciest. Životnosť piktogramu je obmedzená, dochádza k rýchlemu opotrebovaniu náteru motorovými vozidlami.

spoločná cestička pre chodcov a cyklistov (viacúčelový pruh, zmiešaný pohyb chodcov a cyklistov) – častý typ zdieľanej cesty, je však nebezpečný najmä pre chodcov

V septembri 2018 bol v meste sprevádzkovaný systém zdieľaných bicyklov - **bikesharing**. Jedná sa o zdieľaný systém staníc s bicyklami, ktoré sú umiestnené v blízkosti zastávok MHD. Napriek veľkému záujmu o tento spôsob dopravy narážajú užívatelia na problém malého množstva cyklotrás. Poloha stanovišťa zdieľaných bicyklov je znázornená v Mape nižšie.

Mapa 15 Cyklistická doprava

Zdroj: ÚPN hl. m. BA (2022), slovnafbjaj.sk, ÚGD hl. m. BA (2015), BANM (2017) - Konceptia rozvoja cyklistickej dopravy v MČ BANM, BSK (2017) - Konceptia územného rozvoja cyklotrás BSK

B.1.3.1.3 Integrovaná doprava

Územie mesta Bratislavy a celého BSK je zapojené do **Integrovaného dopravného systému Bratislavského kraja** (IDS BK). Na území mesta Bratislavy je do IDS BSK zapojená mestská hromadná doprava (MHD), prímestská autobusová doprava (dopravca ARRIVA Bratislava, a.s.) a regionálna železničná doprava (ZSSK). MHD tvorí sieť električkových, trolejbusových a autobusových tratí. V roku 2020 bolo v rámci MHD Bratislavy realizovaných 40 025 000 vozidlových km, a to v pomere 73 (autobusy) : 14 (trolejbusy) : 13 (električky). Vplyvom korona-krízy poklesli medziročne výkony všetkých traktí. Vybrané prevádzkové ukazovatele poskytuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 34 Prevádzkové ukazovatele dopravy k 31.12.2020

typ dopravy	počet vozidiel výprava	počet liniek	dĺžka prepravnej siete v km	prepravná dĺžka liniek v km
električky	109	5	42,7	103,2
trolejbusy	98	15	48,6	222,6
autobusy	356	95	575,3	1 767,1
spolu	563	115	666,6	2 092,9

Zdroj: Výročná správa DPB 2020 (2020)

Linky IDS BK na území MČ BANM

Územím MČ BANM je vedených 37 denných liniek MHD: 3 električkové (3, 4 a 7), 8 trolejbusových (40, 42, 44, 45, 47, 49, 64, 71) a 26 autobusových (21, 25, 39, 41, 43, 50, 51, 53, 56, 57, 58, 59, 61, 63, 65, 74, 75, 78, 98, 144, 145, 147, 151, 154, 163, 196); 16 denných liniek PAD (506, 510, 520, 525, 527, 528, 531, 540, 550, 565, 605, 609, 610, 620, 630, 632); 6 liniek regionálnej železničnej dopravy (S-Bahn S20, S50, S55, S60, S65 a S70); 6 nočných liniek MHD (N33, N53, N55, N56, N61 a N74); a 3 nočné linky PAD (598, 599 a 699).

MHD - Električky premávajú po Vajnorskej (linka č. 4) a Račianskej radiále (linka č. 3 a 7), kde sú nosným systémom. Trolejbusová doprava je nosnou dopravou v kopcovitej oblasti Koliby (linka č. 44) a Kramárov (linka č. 42, 45, 49, 64). Autobusy plnia rolu nosného dopravného systému na ulici Šancová/Trnavská/Rožňavská (linka č. 61, 63, 74), Jarošova/Bajkalská (linka č. 75 a 98), Riazanská/Tomášikova (linka č. 50). Taktiež obsluhujú ulice Nobelova/Odborárska (linka č. 51), Sliachská (linka č. 151), Magnetová (linka č. 58), Cesta mládeže (linka č. 43), Bojnická (linka č. 57), Stará Vajnorská (linka č. 65) a Kukučínova (linka č. 51, 151). Odľahlé kopcovité časti na pomedzí Kramárov a Koliby obsluhuje minibusová linka č. 44 (Národný onkologický ústav – Jaskový rad – Koliba). Rekreačnú dopravu zabezpečuje celoročne linka č. 43 (Lesopark) a sezónne linky č. 144 (Kamzík) a 154 (Horáreň Krasňany). Celkovo možno tvrdiť, že pokrytie územia MČ BANM linkami a spojmi MHD je adekvátne. Jedinú výnimku tvorí oblasť Slanec (v súčasnosti spadá k zastávke linky č. 75 Hubeného – 1 km, resp. k zastávke električky – 1,3 km, obe mimo riešeného územia MČ BANM) a rozvíjajúce sa lokality Podhorského pásu, kde sa v blízkej budúcnosti očakávajú zvýšené nároky na dopravu. Tie bude možné uskutočniť až po dobudovaní cestnej komunikácie Horská.

Prestupné body medzi MHD a **PAD** sú: Račianske mýto, Bajkalská, Mladá garda, Stanica Vinohrady, Nová doba, Odborárska, Depo Jurajov dvor, Vajnorská, Zlaté piesky.

Linky **regionálnej železničnej dopravy** (regionálny expres - REx a osobný – Os) vychádzajú najmä z hlavnej železničnej stanice (Bratislava hl. st.), ktorá je situovaná v bezprostrednej blízkosti, no mimo územia MČ

BANM a taktiež z ŽST Bratislava-N. Mesto (tučným písmom sú znázornené železničné stanice/zastávky nachádzajúce sa na území MČ BANM):

- S20: Bratislava hl. st. - **Bratislava-Železná studienka** - Devínska Nová Ves – Malacký – Kúty
- S50: Bratislava hl. st. - **Bratislava-Vinohrady** - Bratislava-Rača - Pezinok - Trnava
- S55: **Bratislava-N. Mesto** - **Bratislava predmestie** - Bratislava-Rača - Pezinok - Trnava
- S60: Bratislava hl. st. - **Bratislava-Vinohrady** - Senec – Galanta
- S65: **Bratislava-N. Mesto** - **Bratislava predmestie** - Senec – Galanta
- S70: Bratislava hl. st. - **Bratislava-N. Mesto** - Podunajské Biskupice – Kvetoslavov

Vybavenie IDS BK

Z hľadiska **infraštruktúry IDS BK** ani v roku 2022 nemožno zhodnotiť stav ako vyhovujúci. Viacerým zastávkam na račianskej radiále (Ursínyho, Pionierska, Riazanská, Mladá Garda, Biely kríž) a na niektorých zastávkach vajnorskej radiály (Nová doba, Kuchajda, PPA Controll, Shopping Palace) chýbajú prístrešky. Prístrešky chýbajú aj na zastávkach trolejbusov/autobusov na Kolibe (Tupého) a Kramároch (Vlárska). Obmedzenie rýchlosti (o 10 až 20 km/h) je na štyroch úsekoch električkových tratí: (1) Pred križovatkou Račianska – Pionierska/Jarošova, (2) Tomášikova, (3) Račianska – v priestore Nám. Biely kríž a (4) Vajnorská (približne medzi zastávkami Jurajov dvor a Vajnorská). Pozitívom je postupné zavádzanie **jednotného dizajnu označovníkov zastávok** na všetkých zastávkach MHD aj PAD a v niektorých prípadoch elektronických tabúl s odchodmi. Vhodne je riešený aj prestupný uzol Trnavské mýto.

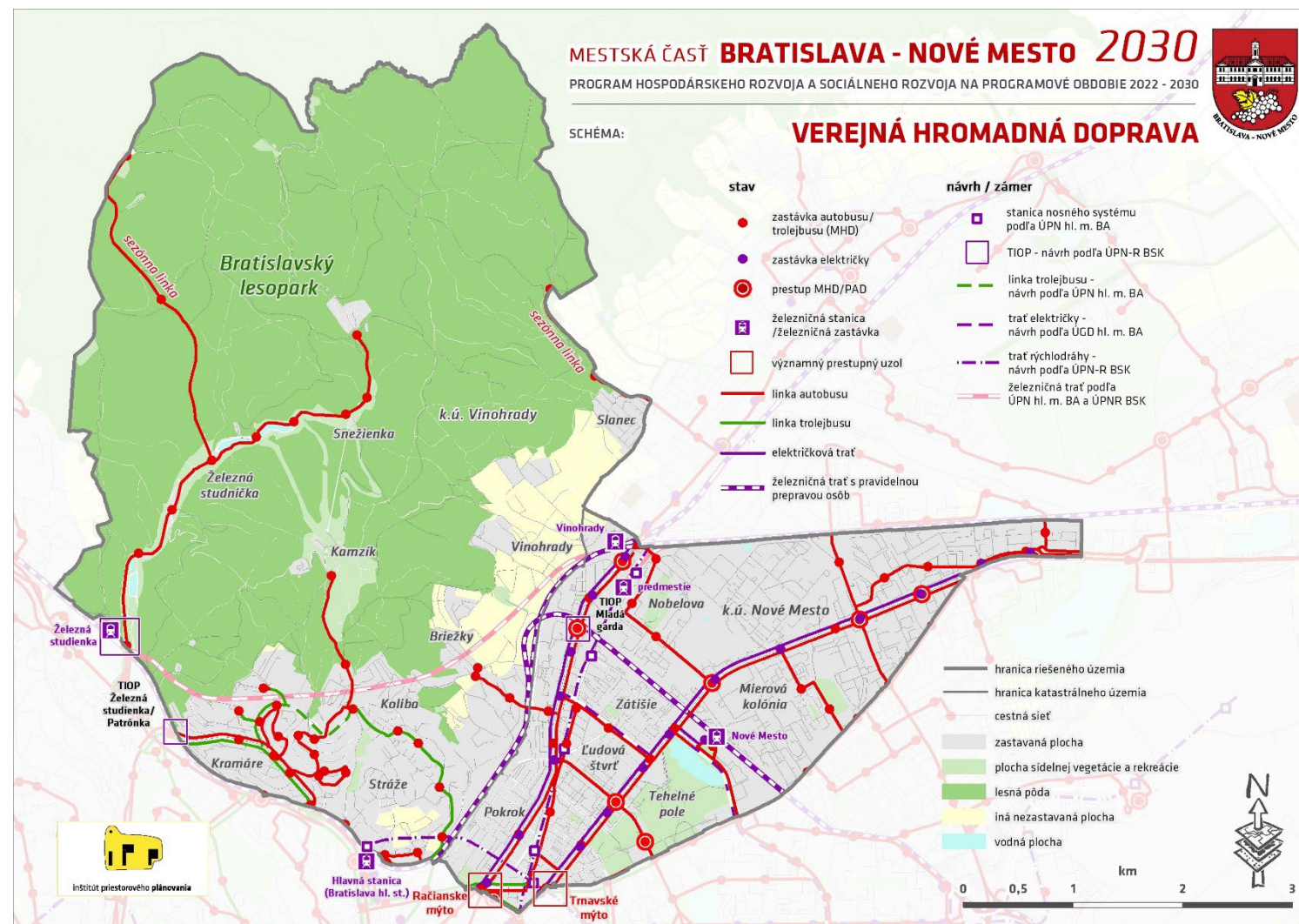
Rozvoj IDS BK

Projekty verejnej hromadnej dopravy pre najbližšie roky:

1. Modernizácia trolejbusovej trate Patrónka - Hlavná stanica (súčasťou je vybudovanie odbočky Pražská - Hlavná stanica) - v príprave, realizácia 2022 - 2023
2. Modernizácia Vajnorskej radiály - v príprave, realizácia cca. 2025 – 2028
3. Predĺženie Vajnorskej radiály k ŽST Vajnory - vypracovaná štúdia realizovateľnosti, nasledovať by malo získanie územného rozhodnutia
4. Modernizácia západnej vetvy železničného uzla Bratislava (súčasťou je strojkoľajnenie úseku Bratislava hl. st. – Bratislava-Lamač vrátane vybudovania tretej tunelovej rúry - Lamačské tunely) - vypracovaná štúdia realizovateľnosti, v súčasnosti prebieha proces EIA
5. Terminály integrovanej osobnej prepravy (TIOP) Mladá garda (pripadá do úvahy až po zdvojkoľajnení úseku Bratislava hl. st. – Bratislava-N. Mesto) a Patrónka resp. Železná studienka
6. Železničná trať Bratislava predmestie – Slovany - železničná stanica Filiálka (Trnavské mýto)¹²

¹² ŽSR, dopravný uzol Bratislava - štúdia realizovateľnosti (ŽSR 2019)

Mapa 12 Integrovaná doprava

Zdroj: www.dpb.sk, www.imhd.sk, www.idsbk.sk, ÚPN-R BSK (2017), ÚPN hl. m. BA (2022), ÚGD hl. m. BA, ŽSR (2019)

B.1.3.1.4 Cestná doprava

Južnú hranicu riešeného územia MČ Nové Mesto tvorí cesta I. triedy I/61 v správe Slovenskej správy ciest. Situovaná je od križovatky Bajkalská – Trnavská, odkiaľ sa z Bajkalskej ulice stáča doprava severovýchodným smerom v koridore ulíc Trnavská – Rožňavská – Cesta na Senec.

V smere od Vrakunskej a Trnavskej ulice vchádza do riešeného územia cesta II. triedy II/572 v správe Bratislavského samosprávneho kraja. Od križovatky Trnavská cesta – Tomášikova je vedená v koridore Trnavskej ulice západným smerom v peáži s cestou I/61 až po križovatku Trnavská – Bajkalská. Cesta I. triedy vedie do Bajkalskej ulice až po Diaľnicu D1. Cesta 2. triedy pokračuje západným smerom cez Trnavské a Račianske mýto do Šancovej ulice, kde cez Staré Mesto pokračuje na Pražskú a Brniansku ulicu.

Z Račianskeho mýta je Račianska ulica v celej svojej dĺžke vedená ako cesta II. triedy II/502 v správe Bratislavského samosprávneho kraj.

Mestská cestná sieť sa skladá zo zberných a obslužných ciest. Ich usporiadanie stanovuje Územný plán Bratislavy v platnom znení. Ostatné cesty v riešenom území sú miestne. Ich usporiadanie reflektuje priložená schéma.

Územný plán Bratislavy definuje základný komunikačný systém mesta (ZÁKOS), ktorý tvoria dopravné okruhy a radiály. Na území MČ Bratislava-Nové Mesto ide hlavne o stredný dopravný okruh v koridore od Prístavného mosta cez ulice Bajkalská, Jarošova, Račianska a Šancová. V koridore Legionárskej ulice sa MČ z časti dotýka aj vnútorný dopravný okruh mesta. Vonkajší dopravný polokruh ZÁKOSu tvorí Bojnická ulica. V rámci mestských radiál dopravnú obsluhu MČ Bratislava-Nové Mesto formujú tzv. Račianska a Senecká radiála. Račianska radiála je vedená po cestách Púchovská, Račianska ulica, s ukončením na vnútornom dopravnom okruhu na Račianskom mýte. Senecká radiála je trasovaná po cestách Rožňavská, Trnavská a Krížna, s ukončením na vnútornom dopravnom okruhu. Spojovacím úsekom ZÁKOSu je Šancová ulica v úseku od Račianskeho mýta po Trnavské mýto.

V rámci rozvoja dopravnej obsluhy základného cestného systém mesta Bratislava stanovuje Územný plán mesta Bratislavy aj nové investičné zámery v podobe nasledovných intervencií do cestnej siete:

- Severná tangenta v úseku Pražská - Jarošova, vrátane mimoúrovňových križoviek s Pražskou, Smrečianskou a Račianskou (stredný dopravný okruh).
- Prestavba Račianskeho mýta na čiastočne mimoúrovňovú križovatku.
- Predĺženie Bojnicej v úseku Vajnorská - Račianska, vrátane mimoúrovňovej križovatky s Račianskou (vonkajší polokruh) a mimoúrovňové križovatky Galvaniho - Rožňavská, Bojnická - Vajnorská a Galvaniho – Ivanská.
- Prestavba Bajkalskej v úseku Prístavná - Vajnorská, vrátane mimoúrovňových križoviek s Trnavskou a Vajnorskou (stredný dopravný okruh).
- Predĺženie Bojnicej ul. cez masív Karpát do diaľničnej križovatky D2 v Lamači vrátane mimoúrovňového uzla s cestou I/2.
- Preložka cesty II/502 v úseku Pionierska - Gaštanový hájik.
- Preložka cesty II/502 v úseku od Gaštanového hájika po križovatku Rybníčná - Račianska v polohe predĺzenej ul. Na pántoch, vrátane mimoúrovňových napojení.
- Prepojenie Nobelova – Račianska s podjazdom popod železničnú trať.

V rámci intervencií do miestnych ciest sú Územným plánom Bratislavy stanovené aj viaceré nové prepojenia. Ide o predĺženie Vlárskiej ulice po Kolibu, predĺženie Tomášikovej v úseku od Vajnorskej po Račiansku, ďalej o prepojenie Račianskej ulicou Pri Bielom kríži s Kadnárovou a taktiež o vybudovanie obslužnej cesty v úseku Podkolibská - Nad Bielym krížom.

Nasledujúca schéma vyjadruje cieľovú podobu usporiadania cestnej siete MČ Nové Mesto podľa Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy v znení Zmien a doplnkov 01, 02, 03, 05, 06 a 07.

Vo viacerých prípadoch nie sú skutočné parametre cesty zhodné s parametrami, ktoré pre danú kategóriu a funkčnú triedu uvádza platná STN. Je to z dôvodu, že ide o staršie cesty, pre výstavbu ktorých platili iné normy ako v súčasnosti. Uvedená kategória vychádza z dnes platnej STN 73 61010, a teda nie vždy zodpovedá skutočnému šírkovému usporiadaniu cesty. Územný plán tak stanovuje cieľovú podobu.

Lokálne problémy uzlového charakteru (problematické križovania) riešia aj územné plány na zonálnej úrovni. Mestská časť Bratislava-Nové Mesto má schválených 5 územných plánov zóny a pripravuje 10 nových územných plán zóny. Ich zoznam, ako aj plné znenie, sú uvedené na webovom sídle mestskej časti ¹³.

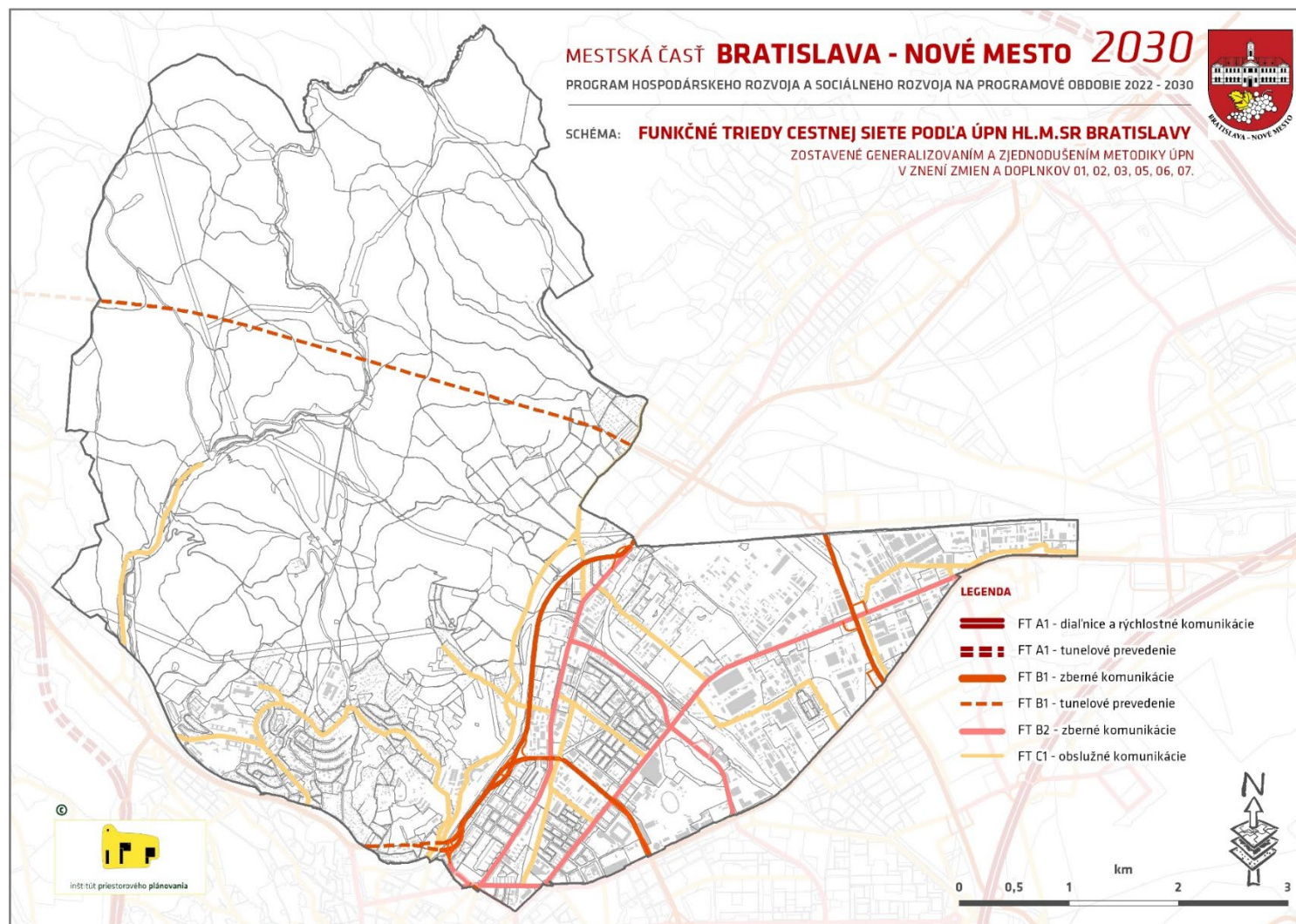
Intenzity dopravy na cestách a križovatkách v meste sú sporadicky monitorované v rámci jednotlivých investičných projektov, pre ktoré bývajú spracovávané dopravno-inžinierske podklady. V rámci nich bývajú vykonávané dopravné prieskumy, často veľmi podrobné. Spracované dopravné štúdie a dopravné údaje sa nachádzajú väčšinou v majetku konkrétneho investora, resp. v databázach spracovateľov spomínaných podkladov a je náročné ich získať a následne použiť. V súčasnosti sú najaktuálnejšie a najkomplexnejšie dopravné údaje tie, ktoré boli zisťované pre potreby Územného generelu dopravy hl. mesta SR Bratislavy (ÚGD hl. m. BA). Cieľom spracovania ÚGD hl. m. BA bola aktualizácia dopravných charakteristík s ich priemetom do reálneho návrhu riešenia. Výstupným materiálom bola analýza zistených údajov a dopravný model územia, ktorý bol výsledkom spracovania zistených údajov. Materiál poskytuje tiež aktualizáciu prognózy dopravy. V rámci ÚGD hl. m. BA bola spracovaná aj dopravná prognóza do roku 2040.

V rámci územného generelu dopravy hl. mesta SR Bratislavy boli spracované modelové analýzy intenzity dopravy. Priložená schéma reflektuje na pentlograme modelové intenzity dopravy na hranách cestnej siete pre módy privátnej cestnej dopravy. Za ňou nasleduje druhý pentlogram, ktorý znázorňuje modelové intenzity dopravy na hranách cestnej siete pre módy TND (ťažká nákladná doprava, označenie v modeli HF) a LND (ľahká nákladná doprava, označenie v modeli LF).

¹³ Zdroj údajov: <https://www.banm.sk/6346-sk/uzemne-planovanie/>

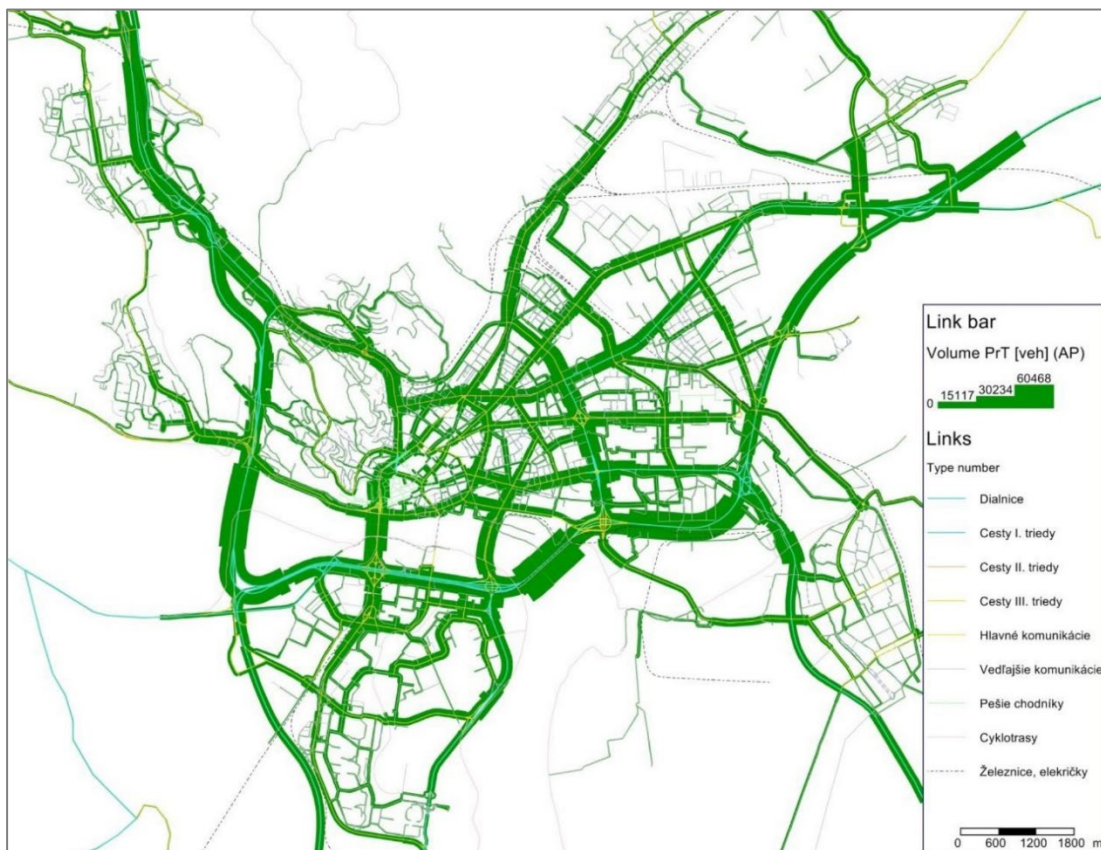

Mapa 16 Funkčné triedy cestnej siete podľa Územného plánu Bratislavy

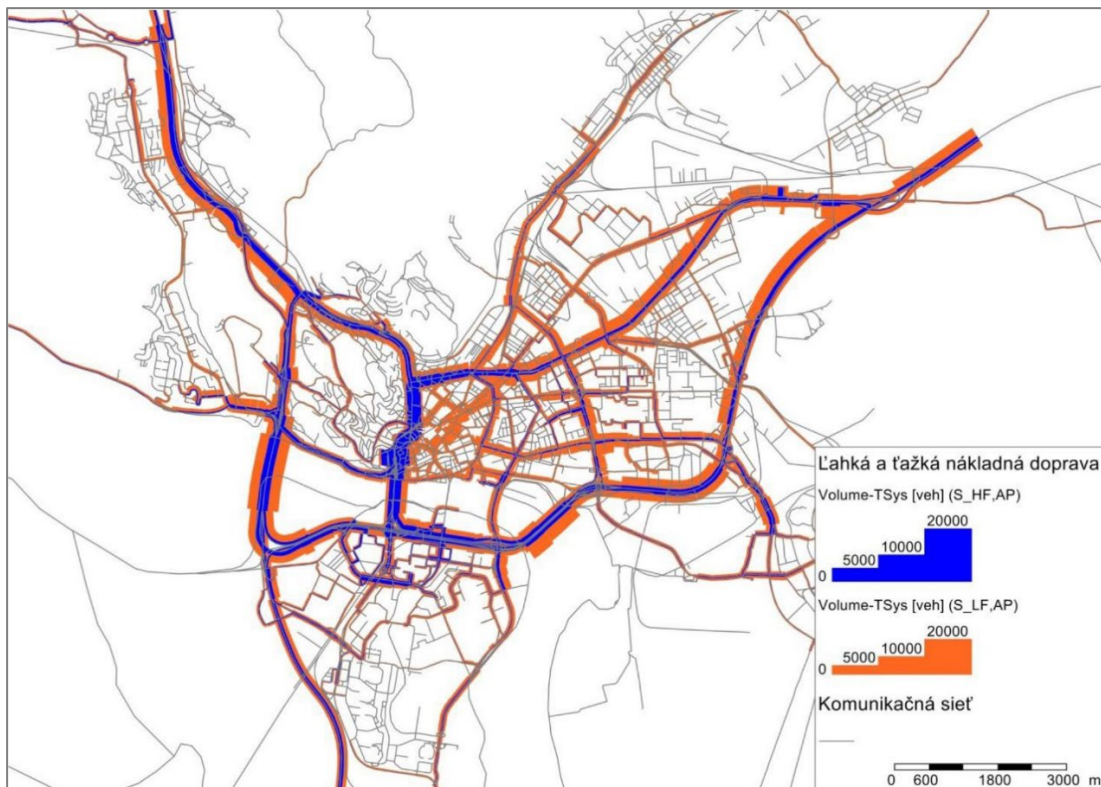

Zdroj: ÚPN HL. m. SR Bratislava

Mapa 17 Modelové intenzity privátnej cestnej dopravy (IAD, LND a TND)

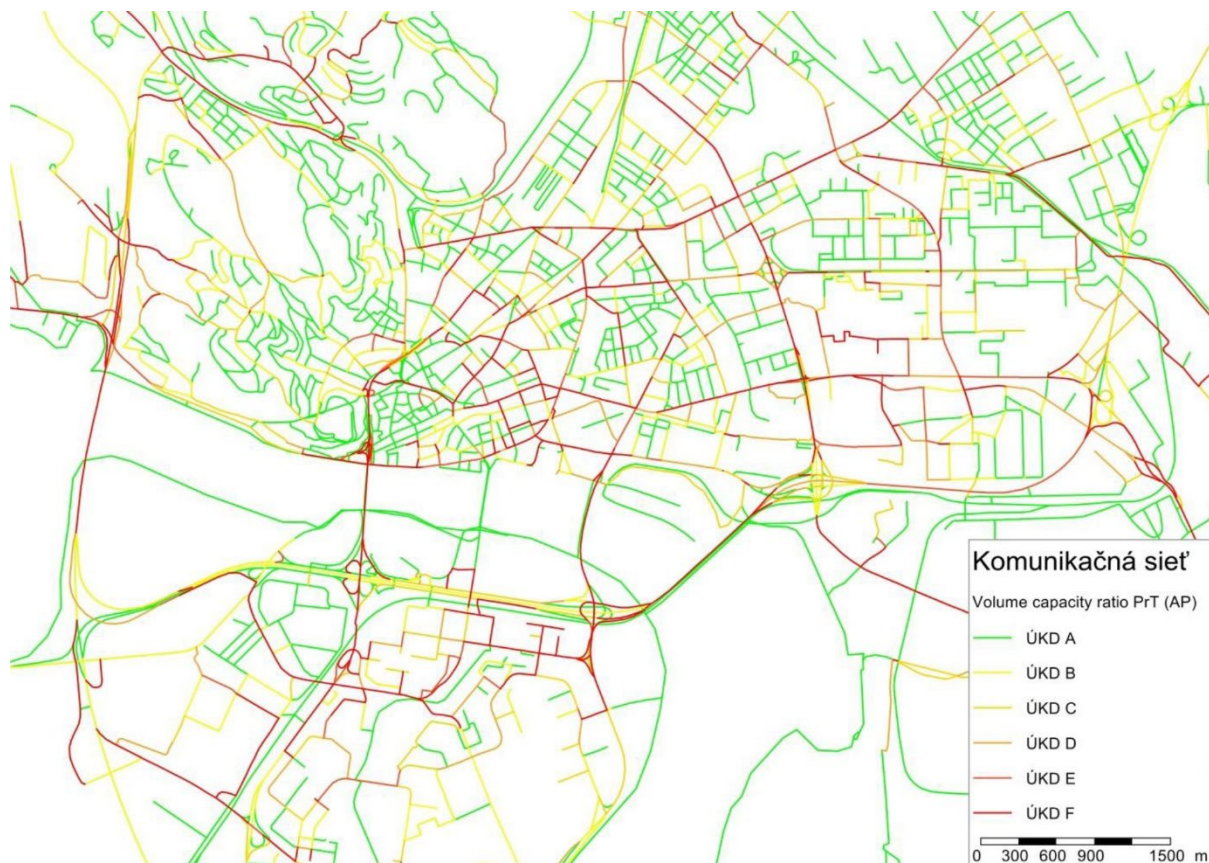
Mapa 18 Modelové intenzity TND a LND

Zdroj oboch máp: Územný generel dopravy hl. mesta SR Bratislavy, Centrum dopravného výzkumu 2014

Porovnaním denných intenzít a kapacity ciest možno zobraziť pomer kapacita-intenzita na všetkých hranách siete modelovaného územia. Technické predpisy SR definujú úrovne kvality dopravy v kategóriách A až F práve na základe tohto pomeru. Nasledujúca schéma vyjadruje tento pomer pre rannú špičkovú hodinu do ôsmej hodiny rannej.

Mapa 19 Úroveň kvality dopravy v širšom centre Bratislavy

Zdroj: Územný generel dopravy hl. mesta SR Bratislavy, Centrum dopravného výskumu 2014

Kapacita úsekov závisí od priepustnosti križovatiek, ktoré sa na trase nachádzajú. Priepustnosť ovplyvňujú aj zastávky MHD (vjazd a výjazd vozidiel na zastávku), skladba dopravného prúdu a pod.

Z výsledkov dopravného modelu vo forme modelovaných intenzít dopravy a zobrazenia pomeru intenzita - kapacita cestnej siete bolo zistené, že mestská časť Bratislava-Nové Mesto patrí medzi problémové mestské časti z hľadiska vysokého podielu cestnej dopravy - stupeň kvality dopravy sa pohybuje v stupňoch D, E, alebo F, pričom F predstavuje prekročenie kapacity cesty alebo križovatky. Problematickými sú cesty smerujúce radiálne do centra mesta, kde je plynulosť premávky ovplyvnená sériou križovatiek. Ide najmä o cesty spájajúce stred Bratislavy a východnú časť mesta – patria sem aj ulice Šancová, Krížna, Trnavská, Rožňavská, ako aj Račianska, Bajkalská, Jarošova. Nepriaznivá situácia kapacity dopravného prúdu je aj na uliciach Tomášikova a Pluhová.

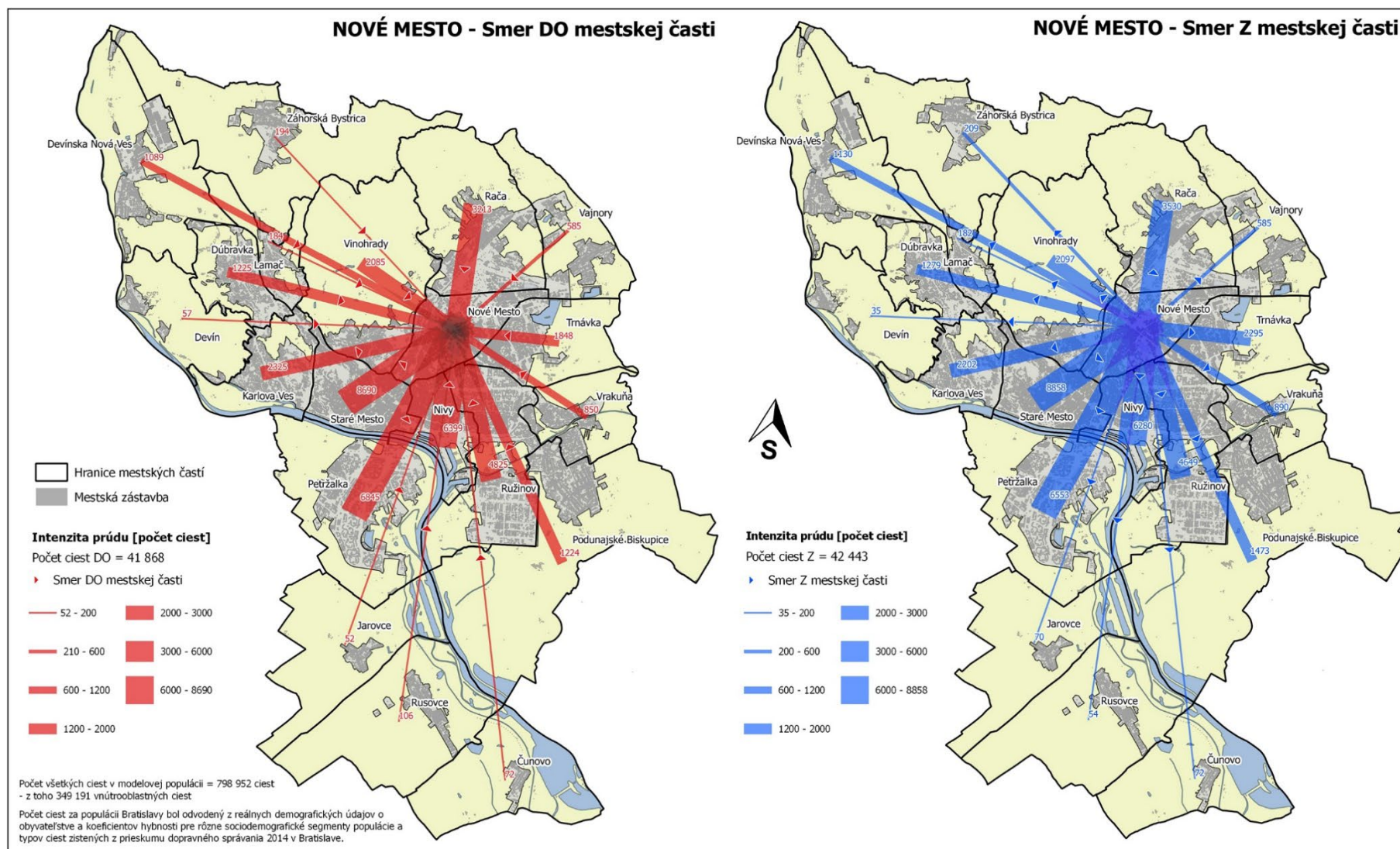
V rámci spracovania ÚGH hl. m. SR bol zorganizovaný prieskum mobility obyvateľov mesta Bratislavy. Vizualizácia vzorky ciest prevážaná na celé obyvateľstvo Bratislavy charakterizuje celkové prepravné vzťahy v rámci Bratislavy odvodené zo vzorky v rámci prieskumu dopravného správania. Metodika je podrobne popísaná v prílohe č. 1.3 územného generelu dopravy Bratislavy. Výsledok prieskumu pre Nové Mesto

a osobne pre Vinohrady ilustruje nasledovná schéma, ktorá reflektuje smer a intenzitu ciest všetkých dopravných módov.

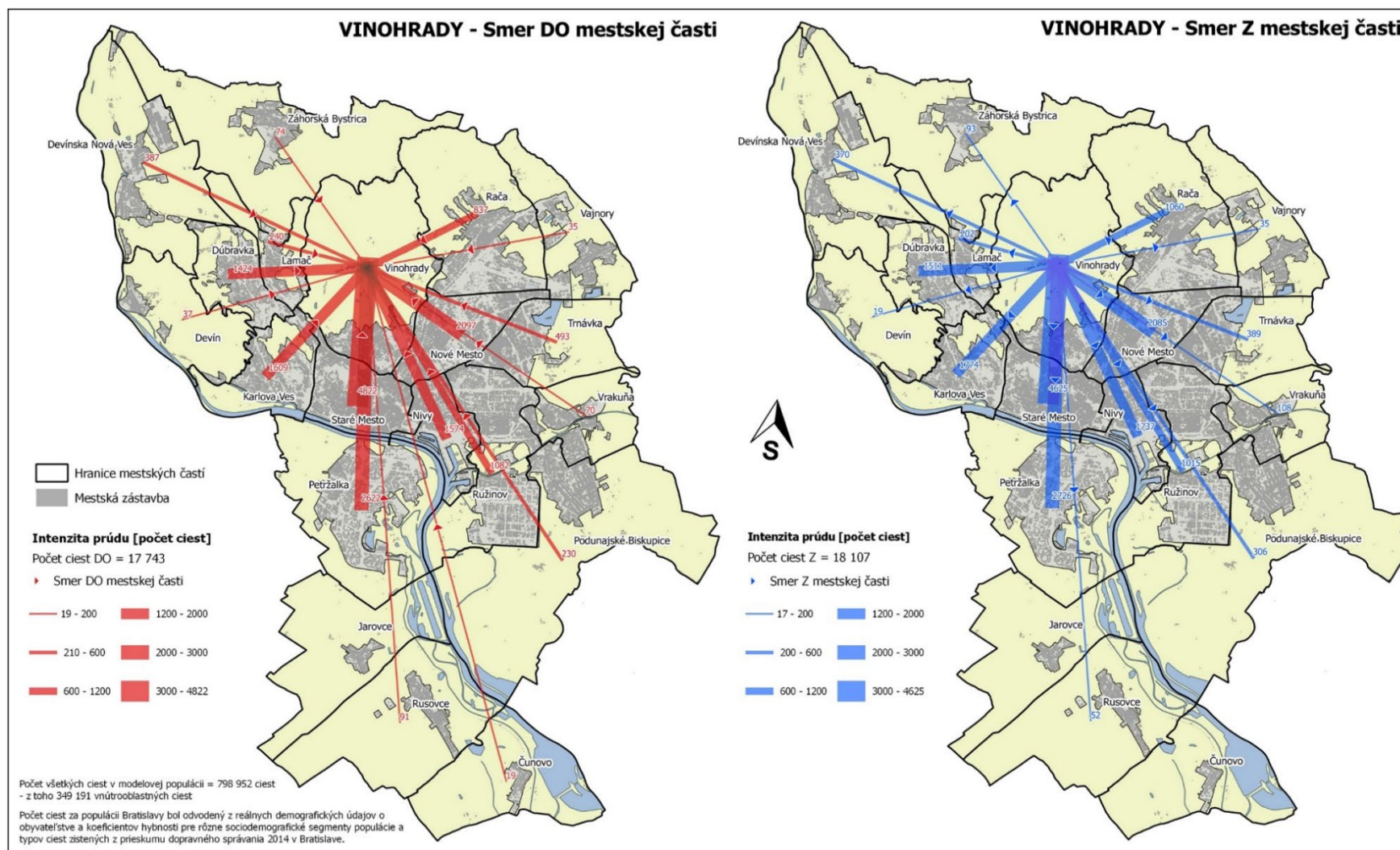
Mapa 20 Smer a intenzita ciest všetkých dopravných módov MČ Bratislava–Nové Mesto

Zdroj: Územný generel dopravy hl. mesta SR Bratislavy, Centrum dopravného výskumu 2014

Mapa 21 Smer a intenzita ciest všetkých dopravných módov – MČ Bratislava-Nové Mesto

Zdroj: Územný generel dopravy hl. mesta SR Bratislavy, Centrum dopravného výskumu 2014

Mestská časť má spracovaný materiál s označením „Informácia o stave cestnej siete v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto“, ktorý Miestne zastupiteľstvo zobralo na vedomie dňa 14.12.2021 ako informáciu o stave cestnej siete z pohľadu pozdĺžnych nerovností v mestskej časti BA NM a ktorá bude slúžiť ako podklad pre plán rekonštrukcií ciest a chodníkov na príslušný kalendárny rok.

Podľa materiálu sa na území mestskej časti nachádza 82,029 km miestnych ciest III. triedy a IV. triedy a 18,617 km účelových a neurčených ciest, vedených v Centrálnej technickej evidencii ciest. Počas zisťovania stavu pozdĺžnych nerovností vozoviek bola zameraná cestná sieť v dĺžke 62,095 kilometrov miestnych ciest III. triedy, zostávajúca dĺžka vozoviek do plného stavu cestnej siete mestskej časti bola neprejazdná, prípadne v havarijnom stave, v odhadovanom pomere 30 % neprejazdných úsekov a 70 % v havarijnom stave z pohľadu nerovností vozovky. Zároveň sa do merania nezahrňala dĺžka účelových ciest a ciest v správe magistrátu.

Z pohľadu pozdĺžnych nerovností je stav vozoviek siete miestnych ciest III. a IV. triedy na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto nasledujúci. Materiál zároveň obsahuje podrobný tabuľkový prehľad jednotlivých meraných ciest s prehľadom meranej dĺžky a dĺžky nameraných klasifikačných stupňov hodnotenia stavu vozovky.

- V dobrom stave je v dĺžke 15,468 km
- Vo vyhovujúcom stave v dĺžke 20,161 km
- V nevyhovujúcom stave v dĺžke 26,448 km.

„Podľa vykonanej analýzy v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je v nevyhovujúcom stave viac ako 26 km miestnych ciest.“

B.1.3.1.5 Statická doprava

Statická doprava predstavuje problematiku aspektu individuálnej formy dopravy. Stupeň automobilizácie narastá, nové odstavné a parkovacie miesta nepribúdajú. Regulyovanie parkovania sa tak javí ako správny krok, avšak bez dopravno-urbanistického plánovania ostáva len v podobe ad hoc komunálno-politických rozhodnutí mesta.

V roku 2000 bolo v Bratislavskom kraji evidovaných 227 495 osobných automobilov, čo predstavoval stupeň automobilizácie 2,649. Začiatkom roka 2020 už tento počet predstavoval 436 309, čo je nárast o 92 %. Stupeň automobilizácie tak dosiahol úroveň 1,523 obyvateľa na jeden osobný automobil¹⁴.

Regulyovanie statickej dopravy predstavuje významný nástroj územného manažmentu. Nielen v rámci finančných benefitov pre MČ/mesto, ale aj pre starostlivosť o verejné priestory. Regulyovať parkovanie možno priestorovo, časovo a finančne. Prvým aspektom je členenie územia do osobitých parkovacích, resp. rezidentských zón. Časom možno rozložiť podmienky státia počas celého dňa i noci. Finančná regulácia je v tomto smere politickým aspektom cenotvorby, t.j. legitímnou daňou za záber verejného priestoru.

Najkritickejšia situácia je na sídliskách viacpodlažnej bytovej zástavby, kde okolo 17 % všetkých všeobecne využívaných miest nespĺňa technické normy o vyznačovaní stojísk. Nejde pritom o ilegálne státia na zeleni,

¹⁴ Zdroj: https://www.mindop.sk/files/statistika_vud/reg_prev_ukazovatele.htm#k4

alebo na peších chodníkoch, námestiach, vo vnútroblokoch, či na iných verejných priestranstvách, ale praktické možnosti riadneho horizontálneho a vertikálneho značenia. Nie všade to je totiž možné. Navyše s rastúcim významom zelených a modrých prvkov v sídlach sa parkovanie posúva od dopravné – inžinierskych riešení smerom ku urbanisticko – architektonickému dizajnu. To všetko si ale vyžaduje náročné riešenia. Časové i investičné. Na rozvoj statickej dopravy treba totiž racionálnu koncepciu. S konkrétnymi číslami, počtami, na báze demografických i dopravných prieskumov a tvrdých dát.

Určité východiskové predpoklady boli spracované v rámci Územného generelu dopravy hl. mesta SR Bratislavy. V roku 2014 boli prieskumom zosumarizované základné údaje o počte zaparkovaných vozidiel, vrátane vyhodnotenia stojísk, ktoré toho času spĺňali požiadavky na riadne horizontálne a vertikálne vyznačenie. (pozn.: Počet obyvateľov za jednotlivé ZSJ zo SODB 2021 nebol doposiaľ štatistickým úradom spracovaný.) Následne môžu byť tabuľkovo uvedené údaje informatívne prepočítané aj na aktuálne demografické údaje obyvateľov a bytov.

Tabuľka 35 Základné ukazovatele statickej dopravy v rámci základných sídelných jednotiek (ZSJ) ¹⁵ mestskej časti

ZSJ	název ZSJ	počet miest celkom podľa ÚGD	počet nelegálnych miest podľa ÚGD	počet legálnych miest podľa ÚGD	% nelegálne podľa ÚGD	počet stojacích vozidiel cez deň podľa ÚGD	Počet obyvateľov podľa SODB 2011	Počet obyvateľov podľa SODB 2021	Odhad počtu domácností podľa ÚGD	Počet legálnych stojísk na 1 domácnosť	Počet obyvateľov na 1 legálne stojisko
29	Belianska ulica	867	102	765	20,0%	332	2036		1004	7,7	2,7
30	Biely kríž	145	47	98	32,4%	55	900		444	1,0	9,2
31	Brezovská ulica	304	51	253	16,8%	104	884		436	2,5	3,5
32	Briežky	29	0	29	0,0%	5	55		27	0,3	1,9
33	Elektrotechnické závody	83	0	83	0,0%	39	40		20	0,8	0,5
34	Figaro	7	3	4	42,9%	2	247		122	0,0	61,8
35	Filiálna stanica	x	x	x	x	x	0		x	x	x
36	Filmové ateliéry	x	x	x	x	x	0		x	x	x
37	Hostinského sídlisko	969	54	915	5,6%	369	1558		769	9,2	1,7
38	Hrubý Drieňovec	x	x	x	x	x	23		11	x	x
39	Chemické závody - Istrochem	272	16	256	5,9%	111	1365		673	2,6	5,3
40	Jeľšovská ulica	195	62	133	31,8%	67	1308		645	1,3	9,8
48	Jiskrova ulica	109	18	91	16,5%	47	1144		564	0,9	12,6
49	Jurajov dvor	502	67	435	12,0%	228	889		439	4,4	2,0
57	Kamzík	27	4	23	14,8%	9	6		3	0,2	0,3
58	Koliba	296	76	220	25,7%	108	1236		610	2,2	5,6
59	Krásna Hôrka	57	7	50	12,3%	26	216		107	0,5	4,3
60	Ľudová štvrť	277	48	229	17,3%	108	1102		544	2,3	4,8
65	Matúškova ulica	108	10	98	9,3%	45	568		280	1,0	5,8
66	Medika	x	x	x	x	x	73		x	x	x
67	Mladá garda	22	10	12	45,5%	7	10		5	0,1	0,8
68	Na Revíne	639	114	525	17,8%	236	2802		1382	5,3	5,3
69	Nad Bielym krížom	284	39	245	13,7%	101	579		286	2,5	2,4
70	Nemocnica Kramáre	166	10	156	6,0%	55	349		172	1,6	2,2
71	Pasienky	143	2	141	1,4%	53	1534		757	1,4	10,9
72	Podkolibský vodojem	22	6	16	27,3%	6	120		59	0,2	7,5
73	Pokrok	398	51	347	12,8%	154	1970		972	3,5	5,7
74	Pri starej prachárni	584	33	551	10,0%	231	3071		1515	5,5	5,6
75	Priemstav	x	x	x	x	x	0		x	x	x
76	Sibírska ulica	1202	75	1127	6,2%	432	3741		1846	11,3	3,3
77	Stará Vajnorská cesta	x	x	x	x	x	353		x	x	x
78	Staving	x	x	x	x	x	3		x	x	x
79	Stráže	1	0	1	0,0%	1	155		76	0,0	155,0
80	Tehelné pole	900	52	848	5,8%	359	3723		1837	8,5	4,4

¹⁵ Pre vysvetlenie a vymedzenie ZSJ viď kapitolu B.1.1.1

81	Teplická ulica	245	16	229	6,5%	92	1340		661	2,3	5,9
82	Trnavské mýto	20	6	14	30,0%	16	7		3	0,1	0,5
83	Unitas	71	2	69	2,8%	28	887		438	0,7	12,9
132	Vlečka chemických závodov	524	44	480	8,4%	226	0		x	4,8	0,0
133	Výskumný ústav zväračský	49	12	37	24,5%	16	34		17	0,4	0,9
190	Zátišie	219	9	210	4,1%	69	1599		789	2,1	7,6
191	Železničné depo	279	11	268	3,9%	105	0		191	2,7	0,0
258	Železničné depo	x	x	x	x	x	387		x	x	x

Zdroj: Zostavené podľa Územného generel dopravy hl. mesta SR Bratislavy, Centrum dopravného výzkumu 2014

Rozvoj statickej dopravy v Bratislave vychádza zo Všeobecne záväzného nariadenia hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, ktorým sa mení a dopĺňa všeobecne záväzné nariadenie hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 8/2019 o dočasnom parkovaní motorových vozidiel.

„Riešenia statickej dopravy sa usiluje implementovať magistrát mesta Bratislavy ako Bratislavský parkovací asistent PAAS. V mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sa v súčasnosti jedná o jednu rezidentskú zóna - Nové mesto / NM1, situovanú v lokalite Tehelné Pole, medzi ulicami Trnavská cesta – Vajnorská – Kukučínova, po Kutuzovovu.“

Z hľadiska implementácie celomestskej parkovacej politiky hlavného mesta, označovanej aj ako Bratislavský parkovací asistent PAAS, by mala MČ Bratislava-Nové Mesto presadzovať hájenie záujmov vlastných obyvateľov. V prvom rade by mala zabezpečiť spracovanie vlastných koncepcných riešení pre všetky územia, do ktorých plánuje v spolupráci s mestom rozšíriť nové rezidentské zóny. K mákkým faktorom politiky by sa pridali tvrdé dáta o koncepcii rozvoja statickej dopravy. Išlo by tak o aktuálny odborný dopravný-urbanistický podklad, na základe ktorého možno usmerňovať rozvoj rôznymi organizačnými, inštitucionálnymi či politickými intervenciami. Nielen pre dopravné značenie, ale aj v analógii pre hľadanie nových možností parkovania a tiež humanizácie verejných priestorov. Dopravu nemožno vymiestniť, ale len upratať. V prípade zavádzania finančnej regulácie je pre verejnosť akceptovateľnejšie, ak sú riešenia podložené nielen dátami, ale aj vyhlídkami na lepšiu budúcnosť. Projekty dopravy je tak potrebné doložiť vysvetľujúcou sprievodnou správou. Tá by mala logicky dopĺňať metodiku a postup spracovania, vstupné dopravné analýzy a prieskumy, definovanie cieľového stavu regulovanej zóny, počet bytov v riešenom území, počet stojísk v rozdelení na „pred“ a „po“ zrealizovaní návrhu značenia, a v neposlednom rade aj počet rezidentských kariet, ktoré môžu byť vydané v rámci celomestskej parkovacej politiky.

Cieľom Koncepcie by malo pritom byť spracovanie transparentného dokumentu na úrovni mestskej časti, po schválení ktorého bude možné udržateľne regulovať rozvoj statickej dopravy s ohľadom na všetky funkčné zložky. V Koncepcii by mali preto byť zohľadnené všetky funkčné zložky mesta, ako je zeleň, občianska vybavenosť, bývanie. V súčasných podmienkach informačnej spoločnosti sa koncepcia rozvoja statickej dopravy metodicky pohybuje medzi plánovaním dopravy a územným plánovaním. Hoci má primárne dopravný-technický charakter, no zároveň vytvára aj územnotechnické predpoklady pre skultúrnenie verejných priestorov a v neposlednom rade chráni plochy zelene. Situácia začína byť neúnosná a preto sú potrebné systémové riešenia.

B.1.3.1.6 Železničná doprava

Mestská časť Nové mesto tvorí významný železničný uzol. Nachádzajú sa tu dve železničné stanice, Železničná stanica Bratislava-Nové Mesto a Železničná stanica Bratislava predmestie a tiež nemenej významná Železničná zástavka Bratislava-Vinohrady. V kontaktnej polohe hranice MČ sa navyše nachádza aj železničná stanica Bratislava – hlavná stanica a železničná zastávka Bratislava – Železná studienka. Taktiež sú pripravené územnotechnické podmienky pre opätovné uvedenie do prevádzky železničnej stanice Bratislava – Filiálka. Potenciálom pre zlepšenie železničnej dopravy, ako ekologickej formy verejnej dopravy, môže byť vybudovanie, resp. opätovné sprevádzkovanie železničných zastávok Patrónka, Mladá Garda, resp. Slovany, či spomínaná Filiálka pri Trnavskom mýte.

Vnútroštátnu železničnú dopravu zabezpečuje Železničná spoločnosť Slovensko a. s. všetkým smermi. Linku Bratislava – Dunajská Streda - Komárno na trati 124A prevádzkuje súkromná spoločnosť Regiojet, a. s.

Na železničnej trati 120A sa v MČ nachádza „Rušňové depo Bratislava hlavné“ (Tupého ulica) s rotundou a točnou. V depe sú deponované (odstavené) koľajové dráhové vozidlá rušňov a vozňov Železničnej spoločnosti Slovensko a. s. a Železníc Slovenskej republiky. V priestoroch depa sa vykonávajú opravy a údržba týchto súprav.

Železničná stanica Bratislava-Nové Mesto je spojená s bratislavskou hlavnou stanicou traťou číslo 127G, s MČ Podunajské Biskupice s pokračovaním v smere na mestá Dunajská Streda a Komárno traťou č. 124A a traťou č. 127C cez ústrednú nákladnú stanicu smerom na stanicu Petržalka. Trať 127C zabezpečuje aj spojenie so stanicou Bratislava-Predmestie. Stanica sa vyžíva ako druhá koncová stanica v bratislavskom uzle a tiež ako odstavné koľajisko. Poskytuje podporu pre bratislavskú hlavnú stanicu. Pri rekonštrukciách alebo v čase neplánovaných výluk sem môžu byť presmerované niektoré vlaky.

Železničná stanica Bratislava - predmestie v minulosti slúžila predovšetkým pre továreň Dynamit – Nobel. Vybudovaná bola asi tri kilometre od stanice Bratislava Filiálka na trati Bratislava – Trnava. Bola do nej zaústená vlečka továrne Dynamit – Nobel, ktorá sa postupne rozrástla na najväčší vlečkový areál v Bratislave. Dnes je stanica predmestie súčasťou integrovaného dopravného systému verejnej dopravy Bratislavského kraja. Od roku 2018 sa využíva ako posilnenie regionálnych vlakov tak, aby sa odľahčila automobilová preprava cez Prístavný most. So železničnou zastávkou Bratislava-Vinohrady je prepojená v pešej dostupnosti cca 250 metrov. Stanica Bratislava - predmestie má svoje parkovisko, prepojená je s električkovými i autobusovými zástavkami MHD a tiež regionálnymi autobusmi. Stanica je prepojená s uzlom Vajnory s pokračovaním na Bernolákovo a Galantu traťami č. 127E a 120A a s uzlom Rača v smere na Trnavu traťami 127C a 125A. Spojenie na železničnú stanicu Bratislava - Nové Mesto plní trať 127C.

Železničná zástavka Bratislava-Vinohrady pôvodne vznikla pri prekládke úseku Bratislava-Vinohrady – Rača-odbočka, v rámci ktorej sa odstránilo mimoúrovňové kríženie úseku s traťou Rača-odbočka – Bratislava-predmestie a tiež aj súvisiaci ostrý oblúk. Týmto sa dopravňa Rača-odbočka premenovala na Odbočka Vinohrady. Denne na zastávke zastaví približne 160 vlakov. Ide o jednu z mála železničných zastávok, v ktorej pravidelne zastavujú nielen osobné vlaky, ale aj rýchliky, hoci žiadne medzinárodné rýchliky. Umožňuje prestup medzi väčšinou vlakov z/do smerov Galanta a Trnava bez nutnosti jazdy na hlavnú stanicu. Poloha zastávky je výhodná pre rýchle spojenie s mestom, ktoré je zabezpečené električkami i autobusmi. Zastávka Vinohrady je s hlavnou železničnou stanicou spojená traťou č. 120A. V smere z hlavnej stanice sa na zastávke dráha rozvetvuje na trať č. 120A cez uzol Odbočka Močiar do stanice Vajnory a trať č. 125A cez uzol Odbočka Vinohrady do stanice Bratislava-Rača, resp. Bratislava-východ.

Územný plán mesta Bratislava v platnom znení stanovuje priestorové podmienok pre opätovné využitie trate č. 127E v smere zo ŽST Bratislava-predmostie do stanice Filiálka. Technické prevedenie by malo byť riešené tunelovým, resp. (polo)zapusteným vedením telesa dráhy. Svojho času sa dokonca uvažovalo aj s umiestnením dráhy na estakáde. Zámer tohto prepojenia pokračuje južným smerom tunelovým vedením pod zónu Pribinova a rieku Dunaj, s následným prepojením na nosný koľajový systém a ŽST Petržalka. Návrh lokalizácie železničnej stanice Filiálka je riešený v súlade s čistopisom Dopravnej urbanistickej štúdie prepojenia multimodálnych železničných koridorov projektu TEN-T a napojenia letiska na železničnú sieť v Bratislave. Hlavným prvkom projektu na území Bratislavy je prepojenie železničných koridorov č. IV a V vybudovaním železničného prepojenia staníc Bratislava-Petržalka a Bratislava-predmestie tunelom popod Dunaj a intravilán mesta, a taktiež železničné napojenie Letiska M. R. Štefánika. V rámci projektu sa predpokladá aj dobudovanie súvisiacich prvkov v rámci železničného uzla Bratislava. V rámci ekologizácie dopravy v kontexte klimatickej zmeny, ako aj po geopolitických zmenách z marca roku 2022 v súvislosti s importom Ruskej ropy, toto riešenie opäť nepriamo získava na dôležitosti. Rentabilitu a kredibilitu overovala aj spoločnosť Reming consult v rámci riešenia územno-technickej štúdie železničného uzla Bratislava ¹⁶, ako aj pri štúdii uskutočniteľnosti ¹⁷. V minulosti už hospodársky silní, a v hlavnom meste etablovaní developeri, niekoľkokrát vyjadrili záujem o podieľaní sa na realizácii tohto zámeru. V rokoch 2022 až 2023 plánuje tieto riešenia ustanoviť aj Územný plán regiónu BSK v podobe svojich Zmien a doplnkov č. 2.

Územný plán Bratislavy stanovuje podmienky aj pre výhľadovú výstavbu trate pre nákladnú dopravu v úseku ŽST Bratislava-Lamač – Odbočka-Vinohrady – ŽST Bratislava-Vajnory, ako nová trať v tuneli pod bratislavskou Kolibou. Týmto riešením by sa z hlavnej stanice eliminovala tranzitná koľajová doprava.

B.1.3.1.7 Letecká doprava

V Bratislave na nachádza verejné medzinárodné Letisko M. R. Štefánika - Airport Bratislava (BTS). Terminály letiska sú situované v susednej mestskej časti Ružinov. Letisko zabezpečuje priame spojenie s 20 destináciami. Každoročne prepraví cca 2 250 000 cestujúcich, pričom počet cestujúcich z roka na rok rastie.

Priame spojenie letiska s mestskou časťou Nové Mesto zabezpečuje autobusová linka mestskej hromadnej dopravy. Z hlavnej železničnej stanice cez Račianske a Trnavské mýto na Bajkalskú a Trnavskú cestu. Spojenie prevádzkuje Dopravný podnik v periódach každých 20 minút.

Na území MČ sa nachádzajú tri heliporty. Heliport Déerovej NsP Kramáre, Heliport LZS NÚSSCH Kramáre a Heliport Rezidencia Bárdošova. Rozhodnutia o zriadení heliportov, ako aj obmedzenia z nich vyplývajúce, má v kompetencii Divízia civilného letectva Dopravného úradu.

Do MČ zasahujú ochranné pásma a prekážkové roviny Letiska M. R. Štefánika.

B.1.3.1.8 Lanová doprava

Špecifikom mestskej časti je lanová dráha zo Železnej studničky na Kamzíkov vrch. Ide o lanovku typu visutá osobná sedačková jednolanová obežná lanová dráha s neodpojiteľnými vozňami. Dĺžka lanovky je 988,4 m s prevýšením 186 metrov. Prevádzkovateľom je EKO-podnik verejnoprospešných služieb, Bratislava - Nové

¹⁶ Zdroj: <http://www.reming.sk/regionalna-a-primestska-zeleznicna-doprava-v-uzle-bratislava-uzemno-technicka-studia-a14-164>

¹⁷ Zdroj: <http://www.reming.sk/zeleznicna-stanica-bratislava-filialka-studia-uskutocniteľnosti-a14-166>

Mesto. Lanovka bola v roku 2008 zaradená medzi pamätihodnosti mestskej časti a zároveň navrhnutá na vyhlásenie za Národnú technickú pamiatku.

Lanovka má športové využitie pre zjazdovú aj rekreačnú horskú cykloturistiku. Taktiež ide o atrakciu cestovného ruchu rekreácie v prírodnom prostredí. Doba prevádzkovania je od mája do konca augusta v pracovných dňoch utorok-nedeľa, v čase od 10:00 do 18:00 hod. Od septembra 2022 sú naplánované ďalšie rekonštrukcie a modernizácie. Nakoľko je v Hornej Mlynskej doline zákaz vjazdu motorovým vozidlám, okrem autobusov mestskej hromadnej dopravy, lanovka plní aj doplnkový produkt k MHD.

Počet prepravených osôb mal v sledovanom období 2014-2019 stúpajúce hodnoty a priemerný počet prepravených osôb bol 32 700 osôb ročne. V rokoch 2020 a 2021 klesol počet prepravených osôb na približne 27 500 z dôvodu pandémie Covid-19.

B.1.3.2 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra sa člení na vodné hospodárstvo a energetiku. Vodné hospodárstvo tvorí primárne systém zásobovania pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd. Osobitou súčasťou je však aj zachytávanie a odvádzanie dažďových vôd, ako aj dodávky úžitkovej vody pre hospodárske aktivity. Energetickú základňu hlavného mesta tvorí zásobovanie elektrickou energiou, teplofikácia, plynofikácia a tiež produktovody. Súčasťou technickej infraštruktúry je aj problematiku odpadového hospodárstva, ktorá je uvedená v samostatnej kapitole B.1.5.1 Odpadové hospodárstvo.

B.1.3.2.1 Zásobovanie vodou

Zásobovanie vodou mestskej časti možno hodnotiť len v rámci celomestských súvislostí Bratislavy. Urbanizované prostredie hlavného mesta je pritom z hľadiska vodného hospodárstva na veľmi dobrej úrovni. Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodu dosahuje prakticky 100 %.

Vodovodný systém tvorí ucelená, prevažne zokruhovaná sústava vodárenských zariadení a vodných zdrojov. Územie MČ zásobujú predovšetkým vodné zdroje VZ Pečniansky les a VZ Podunajské Biskupice, ktoré distribuuju pitnú vodu do 9 vodojemov. V Bratislave sa nachádza celkovo 39 vodojemov s objemom 299 320 m³ vody. Územie MČ Bratislava-Nové Mesto sa nachádza v I., III. – VI. tlakovom pásme rozvodu vody. Kapacita vodných zdrojov nachádzajúcich sa na území mesta dostatočne pokrýva požiadavky na dodávku pitnej vody. Prevádzkovateľom systému zásobovania vodou je Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS).

Štruktúru domov mestskej časti Bratislava-Nové Mesto podľa vodovodnej prípojky reflektuje nasledujúca tabuľka. Bez vodovodnej prípojky je evidovaných len menej ako 0,05 % z pomedzi všetkých 4 613 domov.

Tabuľka 36 Štruktúra domov mestských častí Bratislavy podľa vodovodnej prípojky

Mestská časť Bratislavy	Spolu	v dome - z verejnej siete (abs.)	v dome - z verejnej siete (%)	v dome - vlastná (abs.)	v dome - vlastná (%)	mimo domu - z verejnej siete (abs.)	mimo domu - z verejnej siete (%)	mimo domu - vlastná (abs.)	mimo domu - vlastná (%)	bez prípojky (abs.)	bez prípojky (%)	Nezistený (abs.)	Nezistený (%)
Staré Mesto	4 727	4 409	93,27	25	0,53	109	2,31	0	0	1	0,02	183	3,87
P. Biskupice	3 048	2 175	71,36	14	0,46	803	26,35	22	0,72	2	0,07	32	1,05
Ružinov	6 314	5 209	82,5	39	0,62	237	3,75	1	0,02	0	0	828	13,11

Vrakuňa	2 299	1 319	57,37	21	0,91	842	36,62	6	0,26	1	0,04	110	4,78
MČ BA-Nové Mesto	4 613	3 787	82,09	38	0,82	650	14,09	9	0,2	2	0,04	127	2,75
Rača	2 677	2 372	88,61	30	1,12	230	8,59	3	0,11	3	0,11	39	1,46
Vajnory	1 735	1 483	85,48	223	12,85	5	0,29	0	0	5	0,29	19	1,1
Devínska Nová Ves	2 036	1 791	87,97	4	0,2	32	1,57	0	0	2	0,1	207	10,17
Dúbravka	1 817	1 084	59,66	5	0,28	492	27,08	1	0,06	2	0,11	233	12,82
Karlova Ves	1 805	1 618	89,64	2	0,11	150	8,31	1	0,06	3	0,17	31	1,72
Devín	988	931	94,23	6	0,61	4	0,4	2	0,2	33	3,34	12	1,21
Lamač	1 056	962	91,1	5	0,47	27	2,56	0	0	1	0,09	61	5,78
Z. Bystrica	2 227	2 088	93,76	27	1,21	27	1,21	5	0,22	13	0,58	67	3,01
Čunovo	571	524	91,77	36	6,3	3	0,53	0	0	3	0,53	5	0,88
Jarovce	900	857	95,22	22	2,44	5	0,56	2	0,22	4	0,44	10	1,11
Petržalka	1 924	1 724	89,6	10	0,52	74	3,85	0	0	0	0	116	6,03
Rusovce	1 371	1 316	95,99	32	2,33	6	0,44	0	0	0	0	17	1,24

Zdroj: SODB 2021

Podľa štatistickej ročenky hlavného mesta z roku 2021 predstavuje kapacita vodárenských zdrojov v Bratislave celkovo 3 362 litrov za sekundu. Pitná voda vyrobená vo vlastných vodohospodárskych zariadeniach je 39 599 000 m³ za rok. Spotreba vody predstavuje 31 814 000 m³, z toho 53,0 % pre domácnosti. Napriek rastu počtu obyvateľov si spotreba vody udržuje pomerne stabilnú hladinu.

Technickú špecifikáciu systému uvádza územný plán mesta Bratislavy v znení zmien a doplnkov. Stanovené riešenia overuje a spodrobňuje aj Územný generel zásobovania vodou Bratislavy z roku 2009.

Z vodného zdroja Pečniansky les smeruje dvojica potrubí k Mostu SNP a pokračuje cez územie Starého Mesta. Z ľavého predmostia pokračujú po Žižkovej ulici do prepojavacieho objektu a súčasne sa tu z nich odpájajú dve potrubia, ktoré pokračujú nábrežím a prepájajú systém s vodojemami Podkolibské a Vtáčnik, cez Košickú, Bajkalskú a Sliačsku ulicu. Z vodného zdroja Podunajské Biskupice smerujú potrubia, ktoré prechádzajú naprieč územím Ružinova do Krasňan, kde potrubie pokračuje po Peknej ceste na sever. Tu sa napája na potrubie, ktoré zabezpečuje horizontálne prepojenie vodojemov Podkolibské, Vtáčnik, Koziarka a Krasňany. Z ďalších významných trás I. tlakového pásma je potrubie od Bajkalskej ulice pozdĺž Trnavskej a Rožňavskej ulice, až po čerpaciu stanicu Trnávka a zásobné potrubie z vodojemov Koziarka, v trase Račianska, Pluhová, Tomášikova, MČ Vrakuňa.

Vodovodná sieť III. tlakového pásma je prepojená potrubím v trase MČ Dúbravka - Dúbravská cesta s vodojemom SAV. Voda je sem dopravovaná z čerpacej stanice Gaštanová-Západ, pričom zásobuje oblasť Patrónky. Kramáre spadá do III. tlakového pásma územie medzi železničnou traťou, Opavskou, Limbovou, Stromovou a zástavba pozdĺž Jaskovho radu. Akumuláciu tvorí vodojem Kramáre I - Na Revíne. Voda je do neho dopravovaná z čerpacej stanice Gaštanová-Západ.

Vyššie položené oblasti Koliby a Kramárov sú zásobované z vodojemov IV. tlakového pásma Koliba I a Kramáre II. Oba sú zásobované z čerpacej stanice pri vodojeme Kramáre I potrubiami vedenými po Bárdošovej, resp. Magurskej ulici. Z vodojemu Koliba I smerujú do spotrebiska potrubia po Bárdošovej resp. Jeséniovej ulici. Z vodojemu Kramáre II vedie po Kízávej ulici do spotrebiska vodov potrubie, ktoré pokračuje po Vlárskiej a po Rozvodnej. Do V. tlakového pásma spadá zástavba IBV Kamenné sady a areál filmových ateliérov Koliba. Potrubie z čerpacej stanice pri vodojeme Koliba I plní funkciu výtaku

i zásobného potrubia. Spotrebisko VI. tlakového pásma tvorí televízny vysielateľ a príslušné stravovacie a rekreačné zariadenia. Akumuláciu tvorí vodojem Kamzík a výtlačné i zásobné potrubie.

V Bratislavskom lesnom parku v koridore Cesty Mládeže (od Červeného mosta po lokalitu Snežienka) prechádza verejný mestský vodovod. V sanatóriu je vlastný zdroj vody.

Neverejné vodovody pre priemysel boli vybudované pre podnik Istrochem. Pre krytie potreby úžitkovej vody boli vybudované dva vodné zdroje Vlčie hrdlo a Vrakuňa.

Pre rozvoj MČ je potrebné do budúcnosti podporovať budovanie a etablovanie systémov doplnkového zásobovania úžitkovou vodou pre polievanie a zavlažovanie, odvádzanie odpadových a stokových vôd, ako aj pre chladenie alebo hasenie požiarov, resp. pre všetky aktivity človeka, kde sa využitie pitnej vody hodnotí ako environmentálne neprijateľné alebo neekologické.

B.1.3.2.2 Odokanalizovanie územia

Systém kanalizácie MČ spadá pod nezávislý ľavobrežný kanalizačný subsystém Bratislavy s čističkou odpadových vôd lokalizovanou v MČ Vrakuňa. Ide o najväčšiu ČOV na Slovensku s množstvom čistených odpadových vôd na úrovni 37 581 441 m³ za rok¹⁸. Kapacita kanalizačnej siete je v súčasnosti dostatočná, a to vrátane kapacity ČOV. Hlavným prevádzkovateľom verejnej kanalizácie je Bratislavská vodárenská spoločnosť a. s. (BVS).

Štruktúru všetkých domov mestskej časti podľa typu kanalizačného systému reflektuje nasledovná tabuľka. MČ Bratislava-Nové Mesto má priaznivé hodnoty, bez kanalizačnej prípojky je evidovaných len menej ako 0,2 % z pomedzi všetkých 4 613 domov. Vlastný septik alebo žumpu využíva 355 (7,7 %) domov a domáca čistička odpadových vôd je inštalovaná v 58 domoch.

Tabuľka 37 Štruktúra domov mestských častí Bratislavy podľa typu kanalizačného systému

MČ Bratislavy	Spolu	septik, žumpa (abs.)	septik, žumpa (%)	prípojka na kanalizačnú sieť (abs.)	prípojka na kanalizačnú sieť (%)	domáca čistička odpadových vôd (abs.)	domáca čistička odpadových vôd (%)	bez kanalizácie (abs.)	bez kanalizácie (%)	Nezistený (abs.)	nezistený (%)
Staré Mesto	4 727	94	1,99	4 445	94,03	5	0,11	1	0,02	182	3,85
Podunajské Biskupice	3 048	338	11,09	2 653	87,04	10	0,33	20	0,66	27	0,89
Ružinov	6 314	510	8,08	4 846	76,75	28	0,44	4	0,06	926	14,67
Vrakuňa	2 299	313	13,61	1 828	79,51	37	1,61	7	0,3	114	4,96
MČ Nové Mesto	4 613	355	7,7	4 061	88,03	58	1,26	8	0,17	131	2,84
Rača	2 677	152	5,68	2 471	92,3	11	0,41	4	0,15	39	1,46
Vajnory	1 735	222	12,8	1 471	84,78	5	0,29	19	1,1	18	1,04
Devínska Nová Ves	2 036	195	9,58	1 604	78,78	8	0,39	117	5,75	112	5,5
Dúbravka	1 817	47	2,59	1 503	82,72	15	0,83	9	0,5	243	13,37
Karlova Ves	1 805	109	6,04	1 640	90,86	17	0,94	10	0,55	29	1,61
Devín	988	165	16,7	488	49,39	19	1,92	310	31,38	6	0,61

¹⁸ Zdroj: Výročná správa Bratislavskej vodárenskej spoločnosti a.s. k individuálnej účtovnej závierke a konsolidovanej účtovnej závierke za rok 2020

Lamač	1 056	138	13,07	841	79,64	9	0,85	8	0,76	60	5,68
Záhorská Bystrica	2 227	321	14,41	1 819	81,68	50	2,25	21	0,94	16	0,72
Čunovo	571	40	7,01	442	77,41	5	0,88	66	11,56	18	3,15
Jarovce	900	134	14,89	744	82,67	2	0,22	10	1,11	10	1,11
Petržalka	1 924	68	3,53	1 720	89,4	21	1,09	1	0,05	114	5,93
Rusovce	1 371	155	11,31	1 187	86,58	7	0,51	6	0,44	16	1,17

Zdroj: SODB 2021

Podľa štatistickej ročenky hlavného mesta z roku 2021 sa v Bratislave nachádzajú 3 verejné čistiarne odpadových vôd s celkovou kapacitou 220 692 m³ za deň. Množstvo vypúšťaných odpadových vôd do verejnej kanalizácie pritom predstavuje 48 934 000 m³, z toho 15 473 000 m³ splaškových a 15 350 000 m³ priemyselných. Všetky vody sú čistené.

Technickú špecifikáciu systému odkanalizovania uvádza územný plán mesta Bratislavy v znení zmien a doplnkov. Stanovené riešenia overuje a spodrobňuje aj Územný generel odkanalizovanie Bratislavy z roku 2009.

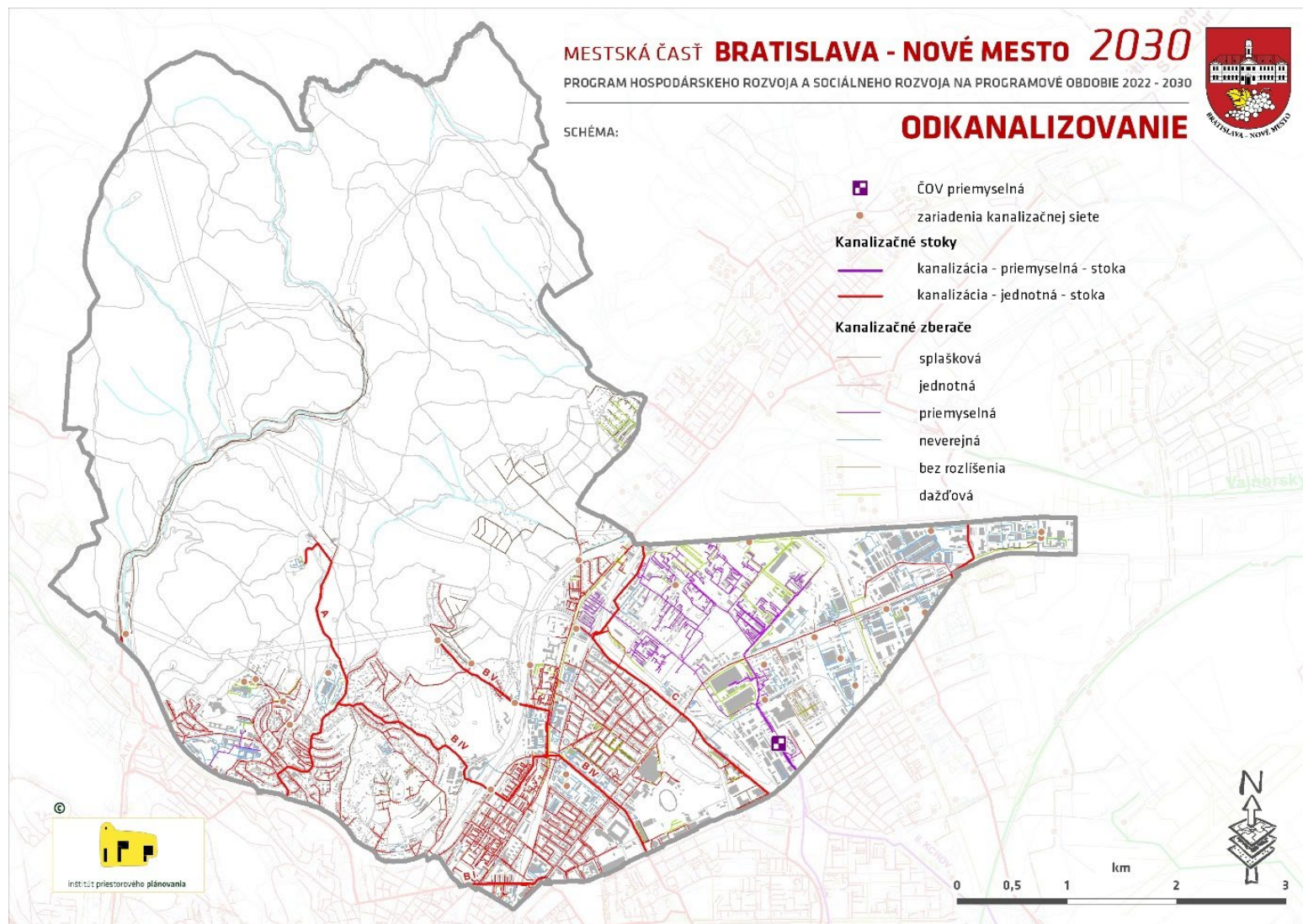
Lokalita Kamzík a Kramáre sú odvádzané jednotnou kanalizačnou vetvou A. Územie Pražskej a Šancovej ulice je odvádzané zberačom B-I, na ktorú sa napájajú zberače B-IV a B-V z lokality Koliba a Briežky, s ulicami Jarošova a Bajkalská. Ostatné územie je odvádzané zberačom C (pozdĺž železničnej trate Račianska – Hattalova - Tomášikova).

Najrozsiahlejšie vlastné (neverejné) kanalizačné systémy má areál Istrochem, ktorý má delenú sústavu kanalizácie. Časť splaškových vôd a časť dažďových vôd sa odvádzajú do systému zberača C verejnej kanalizácie, časť splaškových a dažďových vôd sa odvádzajú do vlastnej mechanicko-chemickej ČOV v areáli pri Rožňavskej ulici. Neutralizované odpadové vody sa odvádzajú gravitačným kanálom chemických odpadových vôd v trase pozdĺž Tomášikovej ul., cez Prievoz a Vlčie hrdlo do Dunaja. Faktom je, že jeho súčasná trasa predstavuje významnú bariéru v zastavanom území mesta. Na odvádzanie neutralizovaných vôd mimo tejto zástavby bol vybudovaný tlakový gravitačný kanál chemických odpadových vôd, vedúci menej zastavaným územím do Dunaja. Jeho kapacita však nikdy nebola plne využívaná.

V rámci budúceho rozvoja MČ je potrebné zvlášť osobitú pozornosť klimatekovej zmene, ktorú je v rámci odkanalizovania územia potrebné usmerňovať v kontexte budovania a etablovania samostatných systémov zachytávania a odvádzania dažďových vôd. Taktiež je potrebné podporovať odkanalizovanie územia v podobe delených sústav so zadržiavaním dažďových vôd v prírodnej časti krajiny.

Mapa 22 Odkanalizovanie územia mestskej časti

Zdroj: ÚPN R BK v znení zmien a doplnkov, 2017

B.1.3.2.3 Elektrická energia

Systém zásobovania elektrickou energiou má celomestský charakter. Zásobovanie mesta Bratislavy elektrickou energiou je v prevažnej miere zabezpečované prostredníctvom nadradených transformovní 400/110/22 kV Podunajské Biskupice a 400/110/22 kV Stupava a z transformovní vodného diela Gabčíkovo, resp. vodného diela Čunovo. Na území mesta je niekoľko zdrojov elektrickej energie - tepelné, závodné a vodné elektrárne - napojených na sústavu veľmi vysokého napätia (VVN).

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy 400 kV je Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a.s. Distribútorom elektrickej energie napäťovej sústavy 110 kV a 22 kV je Západoslovenská distribučná, a.s.. Majoritným predajcom a distribútorom elektrickej energie koncovým zákazníkom je Západoslovenská energetika, a. s. Okrem nich elektrickú energiu ponúka aj Slovenský plynárenský priemysel a.s., Bratislavská teplárenská, a. s. ako aj niekoľko súkromných spoločností, ako napr. ČEZ Slovensko, s.r.o., Energie2, a.s., EP ENERGY TRADING, a.s., GEON, a.s., Istrochem Reality, a.s. alebo SLOVNAFT, a.s..

Na systém 110 kV sú priamo pripojení veľkí priemyselní odberatelia (Istrochem a napájacia stanica ŽSR Vinohrady), pre ostatných odberateľov sa elektrická energia ďalej transformuje v trafostaniciach 110/22 kV. Prostredníctvom distribučného systému VN 22 kV sú zásobovaní jednotliví odberatelia a transformačné stanice 22/0,4 kV. Zo siete nízkeho napätia (NN) sú napájané domácnosti a menšie odbery podnikateľského charakteru. Sústava VVN je tvorená tak, že každá TR 110/22 kV je pripojená aspoň na dve 110 kV vedenia, čím je zabezpečená spoľahlivosť napájania aj v prípade výpadku jedného z nich.

Technickú špecifikáciu systému uvádza územný plán mesta Bratislavy v znení zmien a doplnkov, ktorého spracovanie vychádzalo z Územného generelu zásobovania elektrickou energiou z roku 2001.

Na území MČ sa nachádzajú dve jestvujúce a jedna plánovaná trafostanica. Trafostanica (TR 1 x 25 MVA a 1 x 40 MVA) Pionierska vedľa železničného depa a PPC Vajnorská (TR 2 x 25 MVA). Elektrickú energiu do TR Pionierska distribuuju dve vedenia z lokality Ahoj Briežky. Do trafostanice paroplynového cyklu v Teplárni II na Vajnorskej ulici je zaústené vedenie 4 x 110 kV. Taktiež k týmto uzlom treba priradiť aj priemyselné elektrické stanice Vinohrady (TNS ŽSR 2 x 13,3 MVA 110/25 kV) a Istrochem (TR 2 x 40 MVA 110/25 kV).

Na území MČ Bratislava-Nové Mesto je v zmysle územného plánu stanovená priestorová rezerva pre novú trafostanicu TR 110/22 kV Kramáre, vo vonkajšom prevedení v oblasti Snežienkovej ulice, s dobrou možnosťou napojenia sa na jestvujúce vzdušné vedenie Lamač - smer Podunajské Biskupice.

V kontaktnej polohe riešeného územia sa nachádza aj TR Žabí Majer. Západoslovenská distribučná, a. s. realizovala štúdiu „110 kV káblové prepojenie Rz Žabí Majer - Rz Pionierska – Rz Lamač“. Predmetná štúdia rieši niekoľko alternatív trasovania navrhovaného vedenia 2 x 110kV medzi TR Žabí Majer - TR Pionierska - TR Lamač. Na základe predpokladaného zaťaženia distribučnej sústavy v predmetnej oblasti je reálny predpoklad potreby výstavby prepojenia predmetných elektrických staníc novým 2 x 110 kV káblovým vedením.

B.1.3.2.4 Vykurovanie

Najväčším výrobcom tepla v hlavnom meste je Bratislavská teplárenská, a. s., ktorá vlastní a prevádzkuje dve sústavy (východnú a západnú) centralizovaného zásobovania teplom (CZT). Dodáva teplo a teplú vodu do cca 40 % objektov v Bratislave. Mestská časť Bratislava-Nové Mesto je zásobovaná prostredníctvom sústavy Bratislava – východ, do ktorej je dodávané teplo zo zdrojov s kombinovanou výrobou elektrickej energie a tepla (KVET). Vykurovacím médiom je horúca voda. Účinnosť kombinovanej výroby elektriny a tepla vo východnej sústave predstavuje 89,08%, podiel dodávky tepla CZT z celkovej dodávky tepla je 82,78% a podiel dodávky tepla pre verejnosť z celkovej dodávky tepla zabezpečovanej CZT predstavuje 91,56%. Zdrojom je najčastejšie tepláreň, v ktorej sa vyrába teplo spolu s elektrinou. Ďalšími zdrojmi môže byť výhrevňa alebo kotolňa, v ktorých sa vyrába len teplo. Vyrobené teplo sa zo zdrojov dodáva prostredníctvom primárnych rozvodov (potrubím) do jednotlivých častí mesta, kde sú umiestnené odovzdávacie stanice tepla (OST). Celkovo ide o 387 OST Bratislavskej teplárenskej, 268 OST súkromných spoločností. Odberných miest je 1 372. V OST sa teplo z primárnych rozvodov využije na ohrev vody v sekundárnych rozvodoch ústredného kúrenia a taktiež na ohrev teplej vody (TV). Teplo z OST je pomocou sekundárnych rozvodov ďalej distribuované do jednotlivých odberných miest. V OST je automatická regulácia teploty vykurovanej vody v závislosti od vonkajších teplôt na základe nastavenej ekvitermickej krivky alebo podľa osobitných požiadaviek odberateľov.

Technickú špecifikáciu systému vykurovania uvádza územný plán mesta Bratislavy v znení zmien a doplnkov, ako aj Koncepcia tepelnej energetiky hlavného mesta SR z roku 2007.

Východná sústava CZT je svojím rozsahom najväčšia v Bratislave. Ako centrálné zdroje v tejto sústave pracujú Tepláreň Tp Bratislava II, Výhrevňa – Juh a externý tepelný zdroj, paroplynový cyklus, a.s., Bratislava (PPC). Tieto zdroje sú navzájom prepojené, dodávku tepla zabezpečujú vzájomnou paralelnou spolupracou. Tepláreň Tp Bratislava II je situovaná v priemyselnej oblasti bývalého Istrochemu a jej hlavným poslaním je dodávka horúcej vody na vykurovanie mesta a tiež výroba a dodávka technologickej pary pre organizácie situované v okolí. Ako vykurovacie médium pre PPC slúži zemný plyn. Teplonosným médiom sústavy CZT Bratislava – východ je horúca voda s prevádzkovým tlakom 2,0 MPa. Dĺžka primárnych horúcovodných sietí je cca 120 km. Kostru sústavy tvorí spojnica dvoch potrubí areálov Tp Bratislava II a Výhrevne - Juh s rozvodným uzlom tepla situovaným pri Bajkalskej ulici. Trasy primárnych rozvodov sú vedené v prevažnej miere pozdĺž verejných ciest v súbehu s ostatnými sieťami technickej infraštruktúry. Horúcovodné potrubia sú uložené pri starších rozvodoch v nepriehľadných kanáloch, v malom rozsahu pri rozvodnom uzle tepla na Bajkalskej ulici v priechodnom kolektore, nové rozvody sú modernejšie, realizované ako bezkanálové.

Štruktúru bytov podľa zdroju energie využívaného na vykurovanie reflektuje nasledovná tabuľka. Z pomedzi všetkých 27 325 bytov v MČ má dominantné postavenie plyn, ktorý dosahuje podiel až 88,11 %.

Tabuľka 38 Štruktúra bytov podľa zdroju energie využívaného na vykurovanie

MČ Bratislava	Spolu	plyn (abs.)	plyn (%)	elektrina (abs.)	elektrina (%)	kvapalné palivo (abs.)	kvapalné palivo (%)	pevné palivo (abs.)	pevné palivo (%)	solárna energia (abs.)	solárna energia (%)	iný (abs.)	iný (%)	žiadny (abs.)	žiadny (%)	nezistený (abs.)	nezistený (%)
Staré Mesto	28 248	24 778	87,72	356	1,26	29	0,1	53	0,19	8	0,03	749	2,65	1	0	2 274	8,05
P. Biskupice	11 459	10 266	89,59	753	6,57	2	0,02	64	0,56	0	0	294	2,57	3	0,03	77	0,67
Ružinov	49 881	43 766	87,74	1113	2,23	2	0	79	0,16	13	0,03	2336	4,68	2	0	2 570	5,15
Vrakuňa	9 427	6 763	71,74	301	3,19	3	0,03	36	0,38	6	0,06	2141	22,71	2	0,02	175	1,86
MČ Nové Mesto	27 325	24 077	88,11	646	2,36	231	0,85	148	0,54	9	0,03	1638	5,99	11	0,04	565	2,07
Rača	11 543	11 073	95,93	164	1,42	1	0,01	71	0,62	3	0,03	11	0,1	2	0,02	218	1,89
Vajnory	2 897	2 554	88,16	231	7,97	0	0	87	3	0	0	1	0,03	5	0,17	19	0,66
D. N. Ves	7 677	7 177	93,49	136	1,77	31	0,4	98	1,28	0	0	22	0,29	2	0,03	211	2,75
Dúbravka	18 326	17 887	97,6	25	0,14	2	0,01	29	0,16	2	0,01	88	0,48	5	0,03	288	1,57
Karlova Ves	17 565	16 912	96,28	259	1,47	42	0,24	56	0,32	3	0,02	117	0,67	6	0,03	170	0,97
Devín	1 110	513	46,22	478	43,06	0	0	82	7,39	0	0	22	1,98	4	0,36	11	0,99
Lamač	3 911	3 673	93,91	54	1,38	1	0,03	30	0,77	4	0,1	52	1,33	2	0,05	95	2,43
Z. Bystrica	3 148	2 632	83,61	322	10,23	3	0,1	90	2,86	6	0,19	13	0,41	17	0,54	65	2,06
Čunovo	587	434	73,94	45	7,67	0	0	10	1,7	1	0,17	83	14,14	2	0,34	12	2,04
Jarovce	1 023	951	92,96	42	4,11	0	0	12	1,17	0	0	3	0,29	5	0,49	10	0,98
Petržalka	52 379	51 123	97,6	446	0,85	0	0	35	0,07	0	0	96	0,18	0	0	679	1,3
Rusovce	1 693	1 382	81,63	83	4,9	0	0	20	1,18	0	0	182	10,75	1	0,06	25	1,48

Zdroj: SODB 2021

Systém centrálného zásobovania teplom (CZT) je technicky na vyhovujúcej úrovni, avšak sú nevyhnutné rekonštrukčné, modernizačné a obnovovacie zásahy. Tie sú potrebné vzhľadom k relatívne krátkej životnosti jednotlivých prvkov a zariadení teplofikačných sústav. V ostatných častiach mestskej časti, kde nie je predpoklad rozšírenia centralizovaného zásobovania teplom (CZT), je zásobovanie objektov teplom riešené prakticky výlučne na báze výstavby nových decentralizovaných zdrojov - kotolní rozličného výkonu s palivovou základňou - zemný plyn. Sem patrí aj Žabí majer, Koliba, Podhorský pás.

B.1.3.2.5 Plynofikácia

Na území mesta Bratislava je plynofikovaných 83 % domov, čo predstavuje až cca 93 % domácností. Podiel na dĺžke všetkých plynovodných sietí Slovenska činí približne 9 %. Územie MČ Bratislava-Nové Mesto je pokryté sieťou vysokotlakových (VTL), stredotlakových (STL), ako aj nízkotlakových (NTL plynovodov). Najväčším dodávateľom plynu, ako aj prevádzkovateľom plynofikačnej sústavy je Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (SPP), ktorý má v kompetencii aj postupnú modernizáciu potrubí. Nakoľko mali staršie oceľové potrubia tendencie hrdzaviť, čo spôsobovalo úniky plynu, postupne sú nahrádzané za modernejšie plastové.

Technickú špecifikáciu systému uvádza územný plán mesta Bratislava v znení zmien a doplnkov, ktorého spracovanie vychádzalo z Územného generelu zásobovania plynom z roku 2002.

Vysokotlakové plynovody (VTL) zásobujúce mesto Bratislavu plynom boli vybudované na prepravu zemného plynu pod tlakom 4,0 MPa, resp. 2,5 MPa. Vysokotlakový plynovod DN500 - PN 4,0 MPa prechádza bratislavským lesoparkom (ÚTJ Vinohrady), a to popri severovýchodnej hranici MČ z Marianky na Peknú

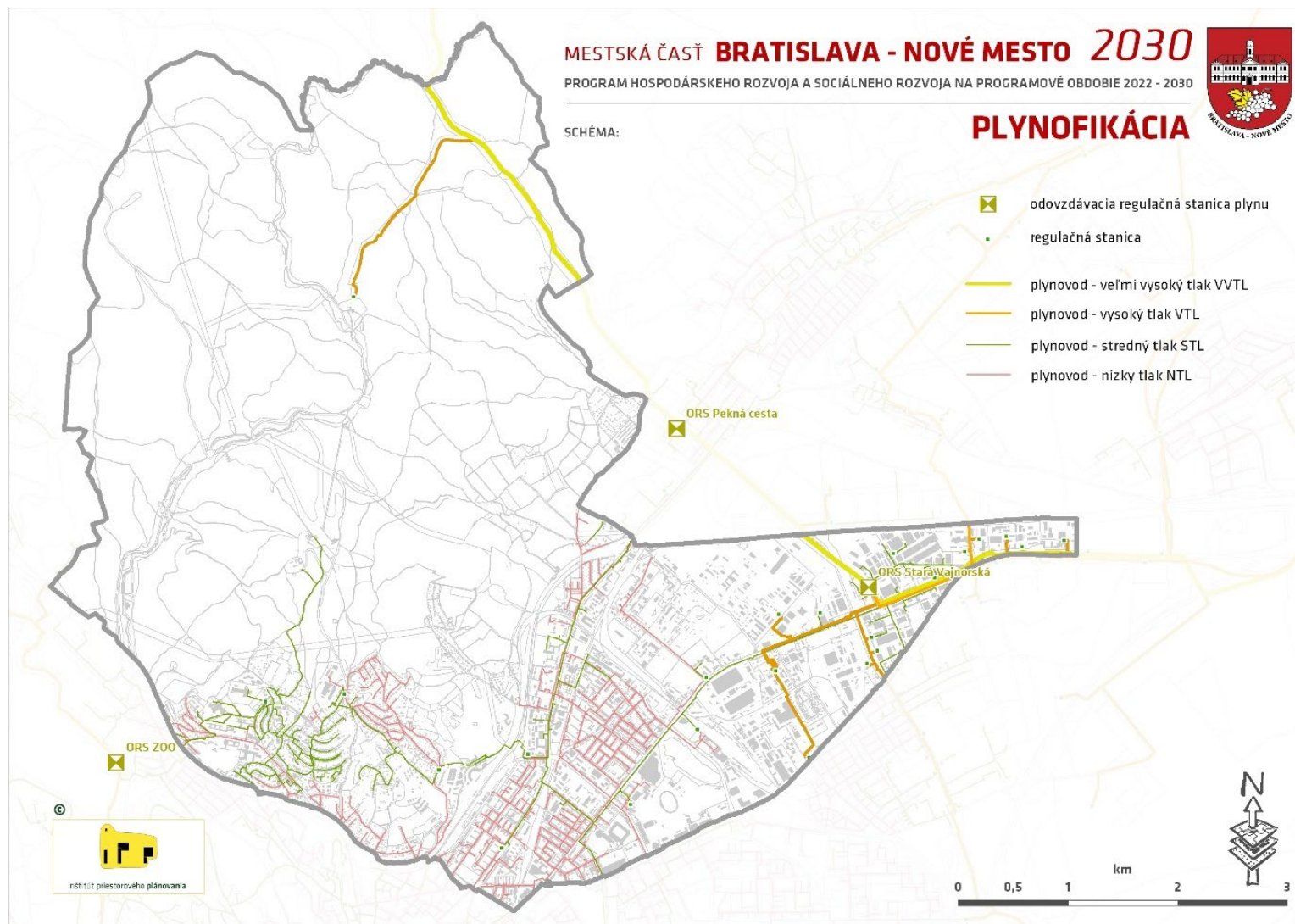
cestu do Krasňan a ďalej smerom Ivanka pri Dunaji. Zásobuje odovzdávaciu regulačnú stanicu (ORS) na Peknej ceste a na Starej Vajnorskej. Tento plynovod má odbočku zo Sparísk k Sanatóriu. Ďalším VTL plynovodom lokálneho významu je VTL plynovod ORS Stará Vajnorská - Bojnická - Galvaniho - Hradská - Medzi Jarky - Slovnaft DN 200 - PN 2,5 MPa, ktorého trasa prechádza prevažne priemyselnými zónami bývalého Istrochemu. Odbočkou z tohto plynovodu vedeného po Vajnorskej je zásobovaná Tepláreň Tp Bratislava II a RS (regulačná stanica) Trnávka. Pre potreby Paroplynového cyklu (PPC) je od ORS Stará Vajnorská vybudovaný ďalší VTL plynovod DN 300 - PN 4,0 MPa smerujúci do areálu Tepláreň Tp Bratislava II (ÚPN Bratislava 2007).

ORS Stará Vajnorská zásobuje STL plynovod DN 300 - PN 0,3 MPa, ktorý vedie južnou stranou Seneckej cesty a Vajnorskej a odbočkami zásobuje RS v správe SPP na Odborárskej a RS Bajkalská. Ďalší STL plynovod s PN 0,3 MPa prechádza od ORS na Peknej ceste a vedie Račianskou, kde zabezpečuje potrebu plynu miestnych odberateľov (napr. Palma, a. s., Mladá Garda, Figaro - Mondelez Slovakia, s.r.o.) a regulačnú stanicu v správe SPP na Pionierskej. Z Pionierskej vedie STL plynovod v profile DN 150 na Vinohrady, kde zásobuje RS v správe SPP na Bellovej. Na západnej strane MČ prechádza STL plynovod DN 200 - PN 0,3 MPa, ktorý zásobuje RS Kramáre - Vlárka. Je vedený od ORS pri ZOO a po trase zásobuje i RS cudzích odberateľov (Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Ústav kardiovaskulárnych chorôb - ÚKVCH). Rozvodné potrubia dimenzií DN 50 - DN 200 - PN 0,1 MPa pokrývajú potrebu plynu v celej časti oblasti Kramáre, profilom DN 100 je zabezpečovaná potreba plynu TV vysielača Kamzík. Hlavným potrubím DN 200 je zásobovaná plynom i RS Koliba II na Brečtanovej. Smerom na západ lokality je STL plynovod PN 0,1 MPa dovedený až do Jeséniovej v profile DN 200, ktorý je prepojený so STL výstupom PN 0,1 MPa zo zrekonštruovanej RS na Bellovej (ÚPN Bratislava 2007).

Štruktúru domov podľa plynovej prípojky reflektuje nasledovná tabuľka. Z pomedzi všetkých 4 613 domov v MČ disponuje prípojkou na plyn 85,87 %, bez plynovodnej prípojky je 11,08 % domov, u 3,06 % domov tento údaj zistení nebol.

Mapa 23 Plynofikácia územia mestskej časti

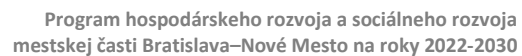

Zdroj: ÚPN R BK v znení zmien a doplnkov, 2017

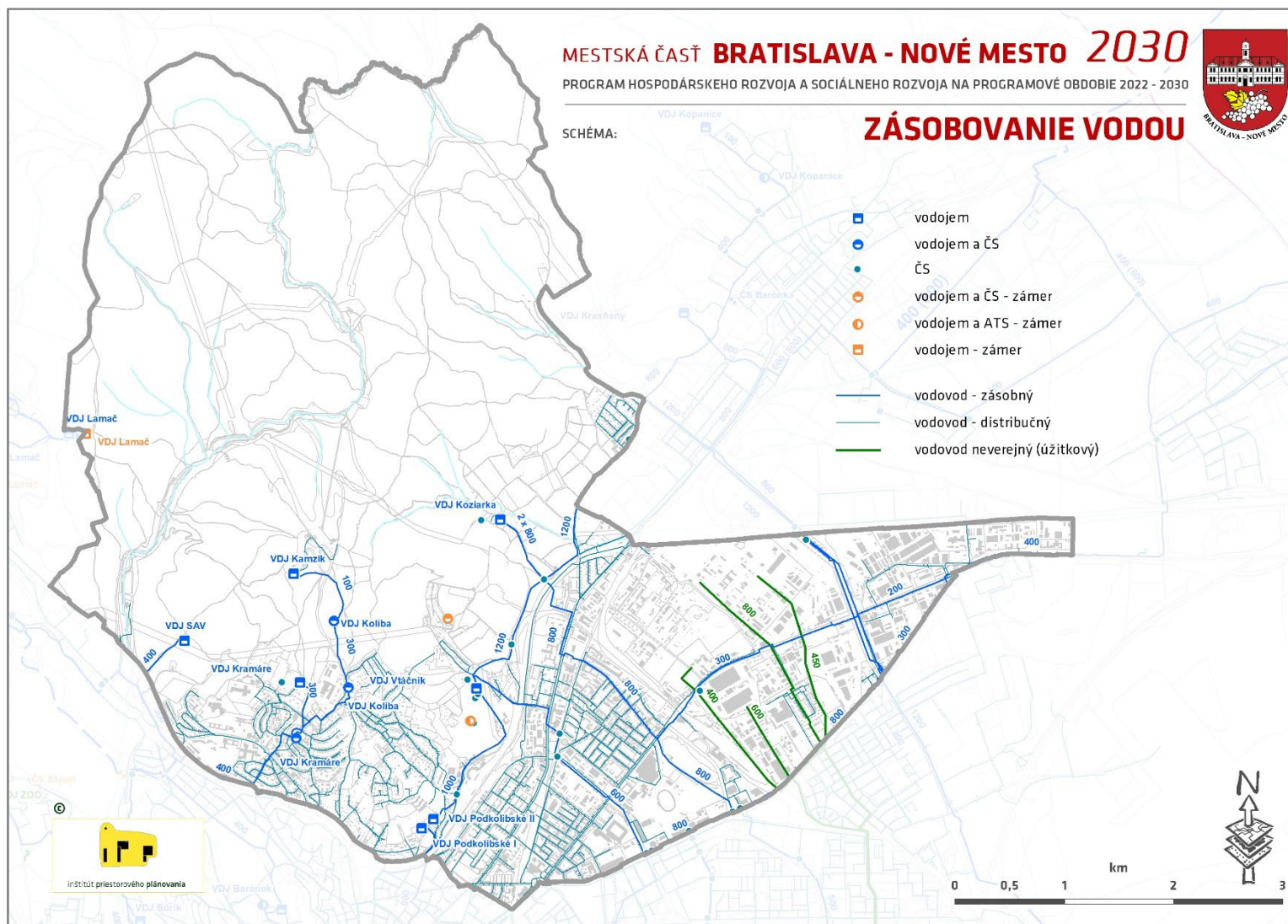
Tabuľka 39 Štruktúra domov podľa plynovej prípojky

Územná jednotka	Spolu	áno (abs.)	áno (%)	nie (abs.)	nie (%)	nezistené (abs.)	nezistené (%)
Staré Mesto	4 727	4 349	92	142	3	236	4,99
Podunajské Biskupice	3 048	2 558	83,92	464	15,22	26	0,85
Ružinov	6 314	4 829	76,48	583	9,23	902	14,29
Vrakuňa	2 299	1 910	83,08	276	12,01	113	4,92
Nové Mesto	4 613	3 961	85,87	511	11,08	141	3,06
Rača	2 677	2 479	92,6	159	5,94	39	1,46
Vajnory	1 735	1 457	83,98	260	14,99	18	1,04
Devínska Nová Ves	2 036	1 606	78,88	314	15,42	116	5,7
Dúbravka	1 817	1 509	83,05	87	4,79	221	12,16
Karlova Ves	1 805	1 540	85,32	234	12,96	31	1,72
Devín	988	482	48,79	500	50,61	6	0,61
Lamač	1 056	871	82,48	120	11,36	65	6,16
Záhorská Bystrica	2 227	1 802	80,92	412	18,5	13	0,58
Čunovo	571	422	73,91	146	25,57	3	0,53
Jarovce	900	854	94,89	36	4	10	1,11
Petržalka	1 924	1 579	82,07	231	12,01	114	5,93
Rusovce	1 371	1 216	88,69	139	10,14	16	1,17

Zdroj: SODB 2021

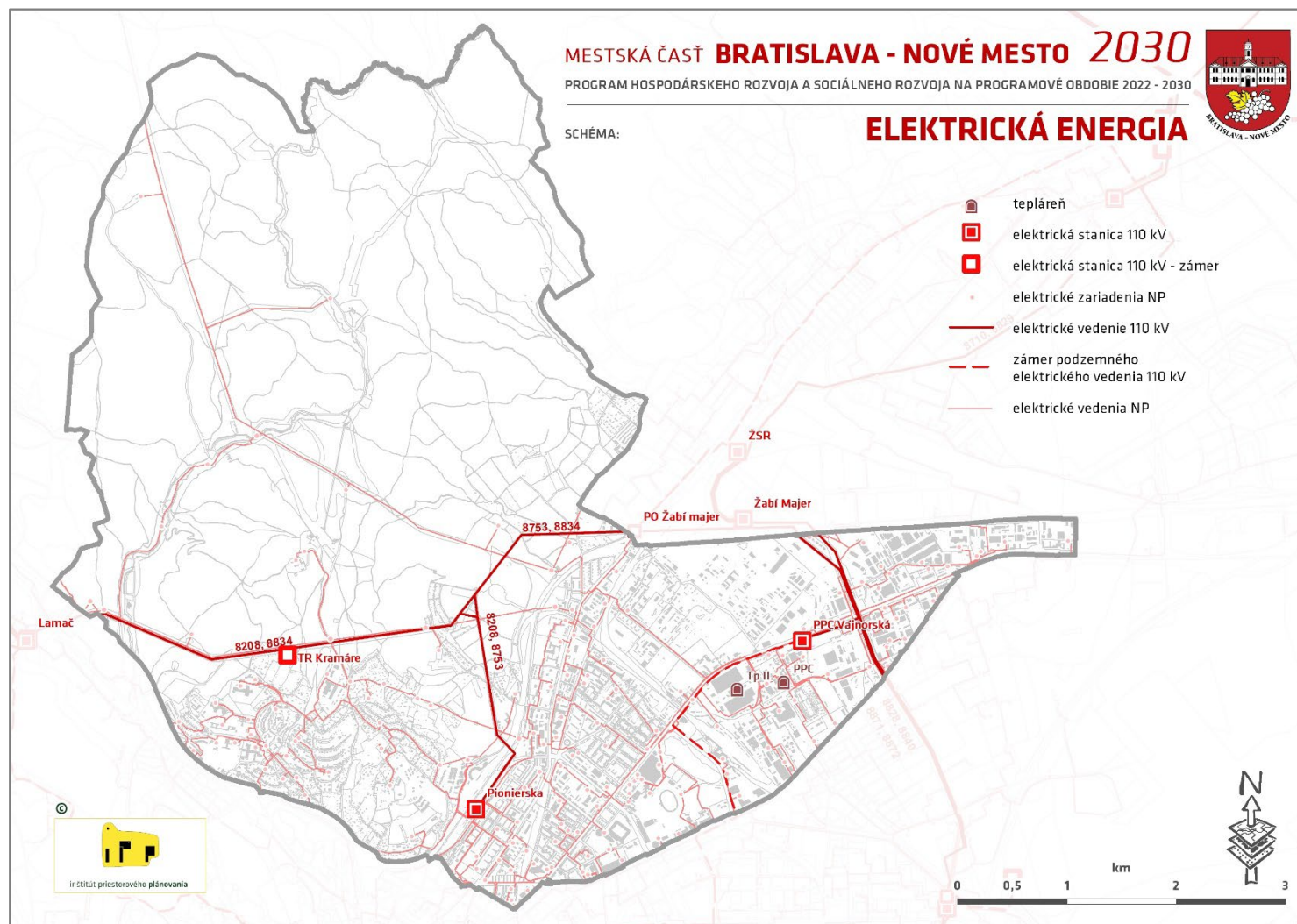
Mapa 24 Vodné hospodárstvo mestskej časti

Zdroj: ÚPNR BSK v znení ZaD 2017

Mapa 25 Energetická základňa mestskej časti

Zdroj: ÚPNR BSK v znení ZaD 2017

B.1.3.2.6 Telekomunikácie a internet

Z hľadiska vybavenia domácností na území Bratislavského kraja informačno-komunikačnými technológiami možno skonštatovať, že podiel domácností s prístupom k internetu má v posledných rokoch stúpajúcu tendenciu.

K poskytovateľom hlasových, internetových a TV služieb pôsobiacim na území MČ BA patria **UPC Broadband Slovakia, s.r.o.** – digitálna TV, optický internet a **Slovanet, a. s.** – DSL, vo vybraných oblastiach optické káble; **SWAN, a.s.** - LTE internet, DSL internet (v lokalite Koliba kompletné služby aj s digitálnou TV); a **Digi Slovakia, s.r.o.** – satelitná TV. Firmy UPC Broadband Slovakia, s.r.o., Slovanet, a. s. a SWAN, a.s. poskytujú navyše aj základné telekomunikačné služby – pevnú linku.

Mobilný operátor **Orange Slovensko, a. s.** uvádza plné (100 %) pokrytie územia sieťou GSM a takmer úplné pokrytie 5G s výnimkou menších plôch v severných časti územia Kramáre a Briežky. Optickou sieťou sú pokrytá celá lokalita Slanec a vybrané budovy v blízkosti ulíc Nobelova, Pri Bielom kríži, Bajkalská, Kukučínova/Riazanská¹⁹. 100 % pokrytie siete GSM, ako aj 5G, uvádza mobilný operátor **O2 Slovakia, s.r.o.**²⁰. Len čiastočné pokrytie signálom 5G siete uvádza operátor **4ka**²¹. **Slovak Telekom, a.s.**, uvádza prevažné pokrytie GSM (4G/5G sieť) s výnimkou malých plôch Hornej Mlynskej doliny (medzi lokalitou Kamzík a Deviaty mlyn) a blízko lokality Kamzík.

¹⁹ <http://www.orange.sk/onas/mapa-pokrytia>

²⁰ <https://www.o2.sk/internet/mapa-dostupnosti-sluzieb-o2>

²¹ <https://www.4ka.sk/mapa-pokrytia>

B.1.4 Bezpečnosť

Polícia

V mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sídli Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave III. Nachádza sa na Vajnorskej ulici. Okresnému riaditeľstvu zodpovedajú 3 obvodné oddelenia, z toho 2 sa nachádzajú na území Nového Mesta. Počas stránkových dní vybavuje najmä agendu občianskych a vodičských preukazov, cestovné doklady, zbrojné preukazy, evidenciu vozidiel a tiež dopravno-inžiniersku činnosť.

V mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sídli aj mestská polícia. Funguje nonstop 24 hodín denne. Sídlo má na Háľkovej ulici. Mestská polícia plní agendu ochrany verejného poriadku, boja proti páchaniu delikvencie, zabezpečuje bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a odhaľuje a objasňuje priestupky. Objem mzdových prostriedkov a technických prostriedkov potrebných na činnosť mestskej polície stanovuje mestské zastupiteľstvo v rozpočte mesta.

Kamerový systém

Od roku 2000 je na území mesta Bratislava v prevádzke mestský kamerový systém, ktorý monitoruje verejné priestranstva. Na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je verejný poriadok monitorovaný aj pomocou kamerového systému. V uliciach mestskej časti je na verejne prístupných miestach inštalovaných 60 kamier. Nachádzajú sa na miestach, kde dochádza k pohybu občanov, na miestach, na ktorých dochádza vo zvýšenej miere k páchaniu trestnej, či priestupkovej činnosti, rovnako ako na frekventovaných križovatkách, kde hrozí vysoké riziko narušenia plynulosti cestnej dopravy, či dopravných nehôd. Bežná lehota uchovania záznamu predstavuje 15 dní.

Smerovanie ďalšieho rozvoja kamerového systému Mestskej polície v Bratislave bude závisieť predovšetkým na celkovej bezpečnostnej situácii v jednotlivých mestských lokalitách, s ohľadom na druh riešenia problémov. Do budúca je možné predpokladať implementáciu moderných digitálnych technológií, umožňujúcich značnú mieru automatizácie kontrolnej činnosti a automatickej reakcie systému na nežiaduce protiprávne jednanie osôb, či narušenie bezpečnosti a plynulosti dopravy a pod.

Civilná ochrana

V mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sa nachádza 36 odolných úkrytov s kapacitou pre 6450 osôb a 12 plynutesných úkrytov s kapacitou pre 1650 osôb (pre 18% obyvateľstva k 1. 1. 2021). Spolu tak poskytuje 8100 miest v úkrytoch v prípade nebezpečenstva. Mestské časti Bratislava-Staré Mesto (20 %), Bratislava-Nové Mesto (18 %), Bratislava-Ružinov (16 %) pokrývajú kapacity pre približne rovnaké percento obyvateľstva, výnimkou je MČ Bratislava-Rača (1 %).

Trestné činy a priestupky

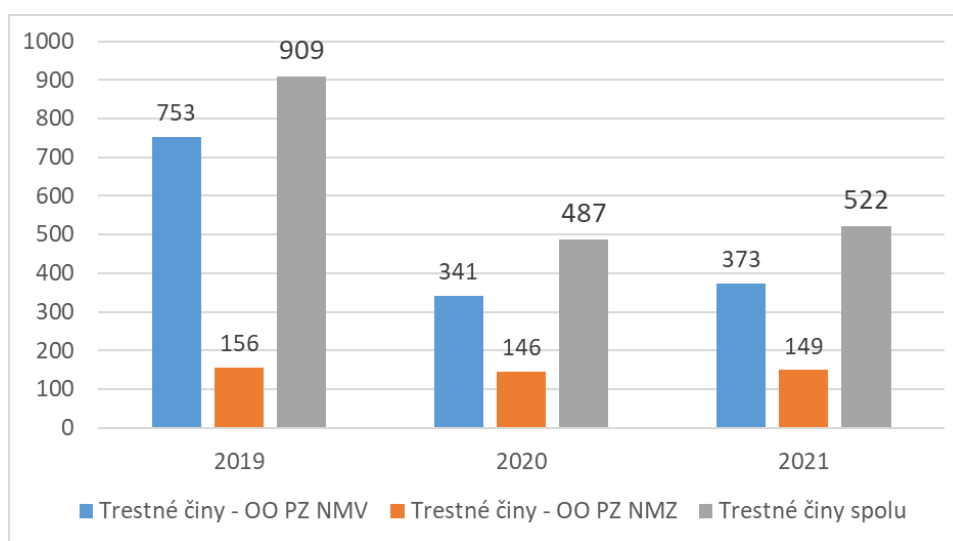
Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Bratislave III zodpovedajú 3 obvodné oddelenia, z toho 2 sa nachádzajú na území Nového Mesta a to Obvodné oddelenie PZ Nové Mesto - východ (OO PZ NMV) a Obvodné oddelenie PZ Nové Mesto - západ (OO PZ NMZ). V období posledných troch rokov v rozmedzí 2019 až 2020 sa v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto udialo celkovo 1918 trestných činov, z toho 1467 ich bolo evidovaných v západnom obvode oddelení a 451 vo východnom obvode oddelení. Najviac ich bolo v roku 2019, kedy ich bolo evidovaných celkovo 909. Najväčší rozdiel môžeme vidieť v roku 2020, kedy klesol počet trestných činov vo východnom obvode oddelení až takmer na polovicu, t. j. na 341

evidovaných trestných činov. V rovnakom období troch rokov bolo v mestskej časti zaevidovaných 2718 priestupkov. Počet priestupkov má opačný trend a ich počet rastie.

Počet trestných činov za rok 2020 na obyvateľa v MČ Bratislava-Nové Mesto pripadá 1,2 obyvateľa. Za Slovensko pripadá 1,0 trestných činov na obyvateľa a 14 za Bratislavský kraj. MČ Bratislava-Nové Mesto má v porovnaní s Bratislavským krajom podstatne menší počet trestných činov na obyvateľa. Za obdobie rokov 2019-2021 klesol v MČ Bratislava-Nové Mesto počet trestných činov na obyvateľa z hodnoty 2,29 na hodnotu 1,17. Slovensko spolu s Bratislavským krajom má taktiež klesajúcu tendenciu.

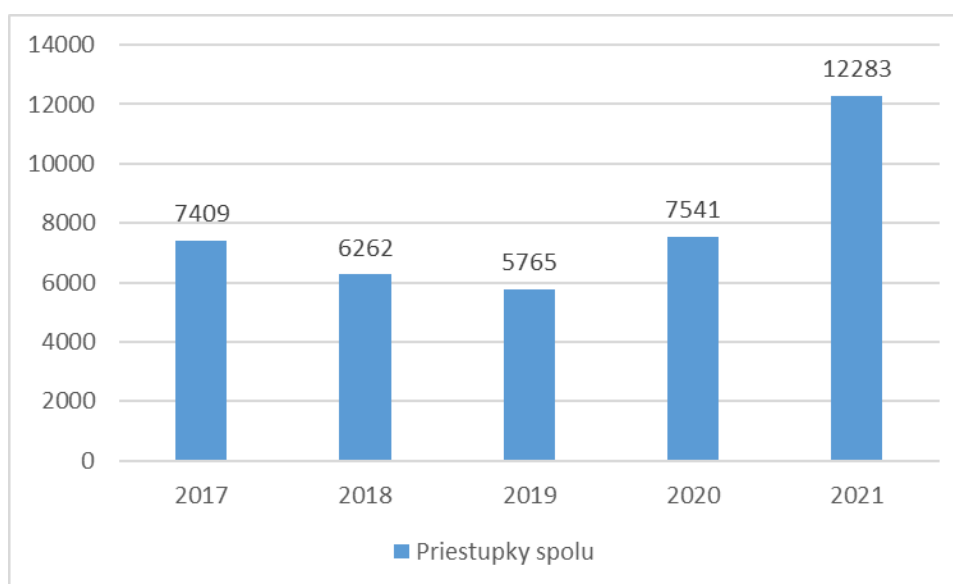
„Počet trestných činov má skôr klesajúcu tendenciu avšak počet priestupkov (najmä v oblasti cestnej premávky) v ostatných rokoch rastie.“

Graf 12 Vývoj počtu trestných činov na území MČ Bratislava-Nové Mesto v rokoch 2019 – 2021

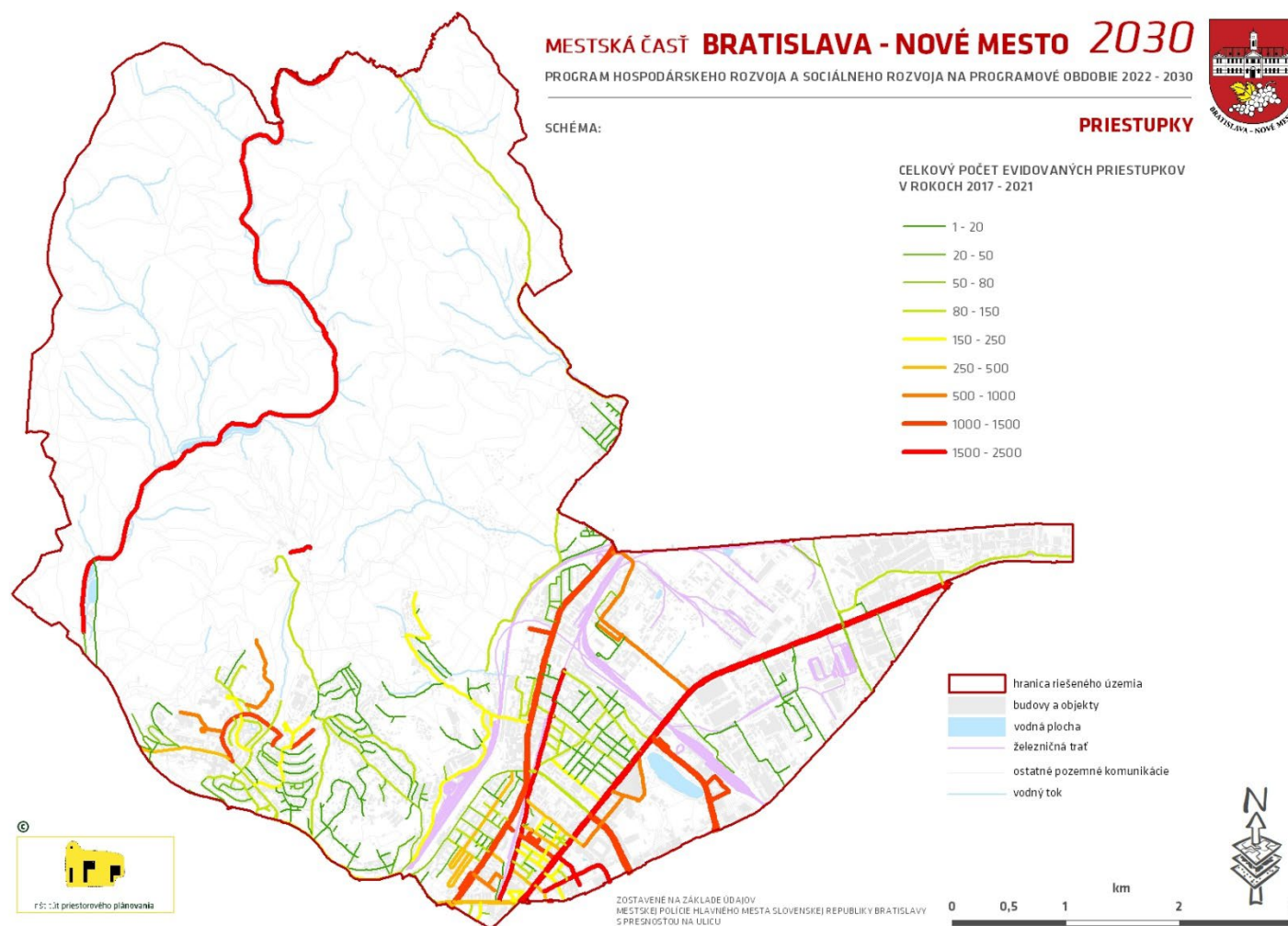
Zdroj: Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave III, 2022

Graf 13 Vývoj počtu priestupkov na území MČ Bratislava-Nové Mesto v rokoch 2017 – 2021

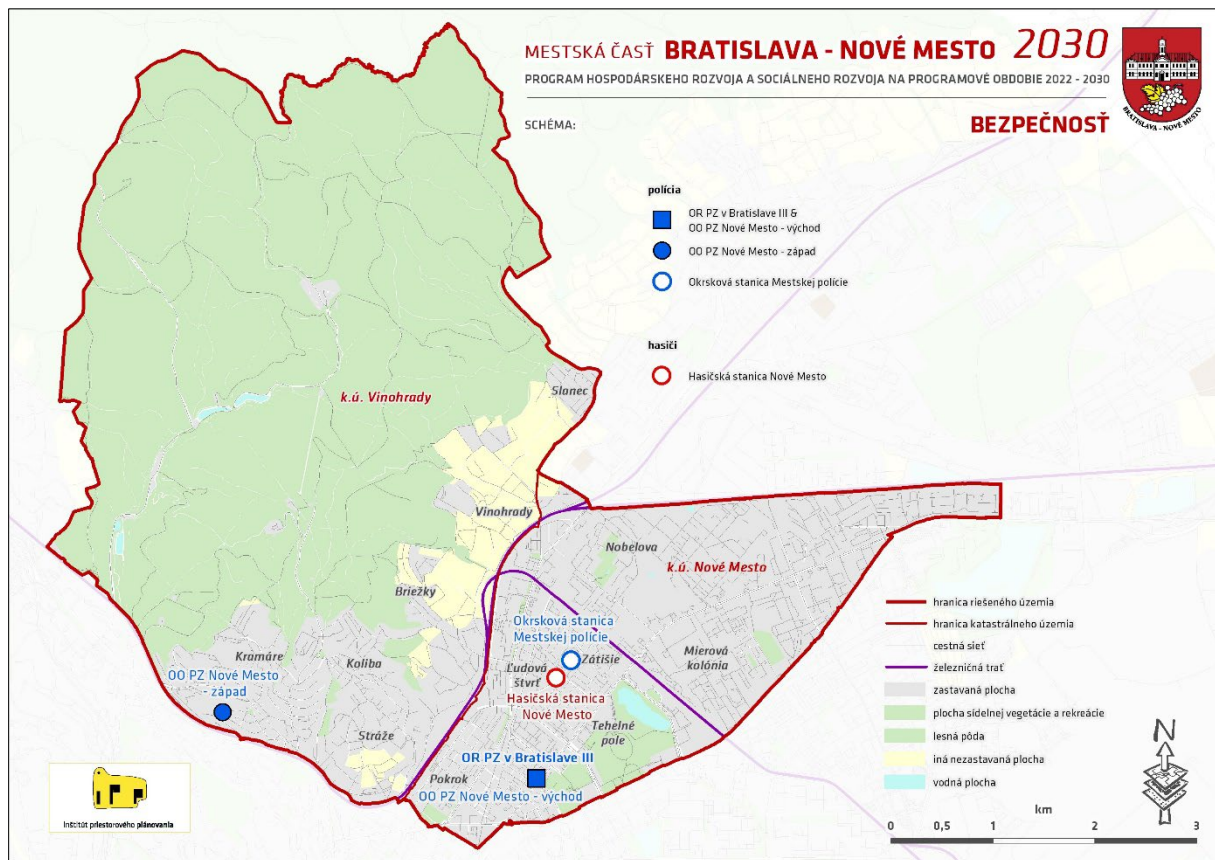
Zdroj: Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave III, 2022

Mapa 26 Priestupky v mestskej časti

Zdroj: Mestská polícia hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, 2022

Mapa 27 Inštitúcie na území MČ Bratislava-Nové Mesto

Zdroj: minv.sk

Protipovodňová ochrana

Cez územie mestskej časti Bratislava-Nové Mesto pretekajú vodné toky, ktoré sú v správe SVP a LSR. Mestská časť Bratislava-Nové Mesto nedisponuje Povodňovým plánom záchranných prác. Na území mestskej časti neboli identifikované Slovenským vodohospodárskym podnikom povodňové oblasti.

Hasičský a záchranný zbor

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto je súčasťou zásahového obvodu HS 3 Bratislava-Nové Mesto, ktorá sa nachádza na Háľkovej 3.

Hasičský a záchranný zbor

- plní úlohy štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi,
- vykonáva štátny požiarny dozor,
- plní úlohy pri zdoľávaní požiarov, pri poskytovaní pomoci a vykonávaní záchranných prác pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach a pri ochrane životného prostredia,
- poskytuje pomoc pri ohrození života a zdravia fyzických osôb, majetku právnických osôb a fyzických osôb,
- vykonáva záchranné práce pri núdzovom odstraňovaní stavieb a ťadových bariér,

- zabezpečuje jednotné uplatňovanie technických požiadaviek protipožiarnej bezpečnosti, posudzovania zhody a vykonávanie dohľadu nad výrobkami,
- plní úlohy v oblasti výchovy, vzdelávania a odbornej prípravy na úseku ochrany pred požiarmi a v oblasti preventívno-výchovného pôsobenia,
- plní úlohy na úseku materiálneho vybavenia a technického zabezpečenia súvisiace s vykonávaním činností zboru.

Pri plnení svojich úloh Hasičský a záchranný zbor spolupracuje so štátnymi orgánmi, s orgánmi samosprávy, právnickými osobami, občianskymi združeniami a s fyzickými osobami.

B.1.5 Prírodno-environmentálna analýza

B.1.5.1 Odpadové hospodárstvo

Významným dokumentom v oblasti odpadového hospodárstva je Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021– 2025. Na predchádzanie vzniku odpadov kladie dôraz dokument „Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025“. Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2025 je odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním najmä pre komunálne odpady. Prvým základným pravidlom v rámci hierarchie odpadového hospodárstva je predchádzanie vzniku odpadu. Poslednými možnosťami pre likvidáciu odpadov by mali byť energetické zhodnotenie a skládkovanie.

Množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu na území mesta Bratislava, ktorého súčasťou je aj územie riešenej mestskej časti predstavuje 10 % množstva, ktoré sa za rok vyprodukuje na celom Slovensku. Z tohto dôvodu mesto disponuje vlastným strategickým dokumentom, a to Stratégiou nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Bratislava s cieľom prechodu na obehové hospodárstvo pre roky 2021 – 2026 (Sekcia životného prostredia, Oddelenie životného prostredia magistrátu hlavného mesta SR).

Súčasný stav odpadového hospodárstva

Zdrojom komunálnych odpadov na území mesta sú obyvatelia, návštevníci, fyzické osoby podnikatelia a právnické osoby, ktoré na území mesta majú zriadené svoje prevádzky.

Na zhromažďovanie zmesového komunálneho odpadu sú v systéme zberu štandardizované zberné plastové nádoby čiernej farby s objemom 120 l a 240 l a kontajnery z pozinkovaného plechu alebo plastové kontajnery čiernej farby s objemom 1 100 l.

Na území Bratislavy má významné postavenie v oblasti nakladania s komunálnym odpadom spoločnosť OLO a.s. ktorej jediným akcionárom je hlavné mesto. Jednou z priorít spoločnosti je aj dlhodobý program na podporu separovaného zberu. Separovaný zber je realizovaný tromi spôsobmi:

- zberné hniezda (umiestnenie kontajnerov na papier, plasty a sklo na dostupnom mieste, určené pre obyvateľov okolitých domov)
- umiestnenie nádob na separovaný zber priamo v bytových a rodinných domoch, odvoz je v gescii OLO, a. s.
- tzv. vrecový zber – určený pre obyvateľov rodinných domov

Spôsob nakladania pre mestskú časť

Dôležitou súčasťou infraštruktúry odpadového hospodárstva sú zberné dvory. Centrálny zberný dvor pre všetkých pôvodcov komunálnych odpadov Bratislavy sa nachádza Starej Ivanskej ceste 22. Vybrané druhy odpadov je možné uložiť aj na zbernom dvore Rača, pri Šajbách 1.

Na triedený zber odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi sa používajú zberné nádoby/kontajnery troch farieb, žltá na plast, kov a kompozitné obaly na báze lepenky, modrá na papier a zelená na sklo, s objemom ako pri zmesovom komunálnom odpade, avšak pre sklo sú využívané najmä kontajnery typu zvon s objemom 1 200 l a 1 800 l.

Zber a prepravu biologicky rozložiteľného odpadu z údržby zelene v individuálnej bytovej výstavbe v meste Bratislava vykonáva spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu a.s. Mesto nedisponuje vlastným zariadením na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov.

Okrem iného Hlavné mesto Bratislava na svojom území umožňuje držiteľovi biologicky rozložiteľného odpadu zriadiť komunitné kompostovisko, ktoré bude slúžiť pre vlastnú potrebu komunity v určitej lokalite. Žiadateľmi môžu byť napríklad skupiny vlastníkov rodinných domov, obyvatelia bytových domov, vlastníci záhrad v záhradkárskejších oblastiach, školské či predškolské zariadenia a ďalší. Cieľom komunitného kompostovania je znižovanie množstva biologicky rozložiteľných odpadov v komunálnom odpade.

Okrem vyššie uvedených zložiek odpadov mestská časť organizuje aj zber elektro odpadu, nebezpečného odpadu, použitých jedlých olejov, nepotrebného oblečenia a textilu a v prípade potreby aj iných zložiek odpadov.

„Mestská časť zabezpečuje zber a prepravu komunálneho odpadu vznikajúceho pri čistení ciest III. a IV. triedy a verejných priestranstiev, ktoré sú v správe mestskej časti, a pri správe a údržbe verejnej zelene vrátane parkov a cintorínov, ktoré sú v správe mestskej časti, a pri údržbe trhovísk v pôsobnosti dopravného oddelenia príslušnej mestskej časti.“

Produkcia komunálneho odpadu

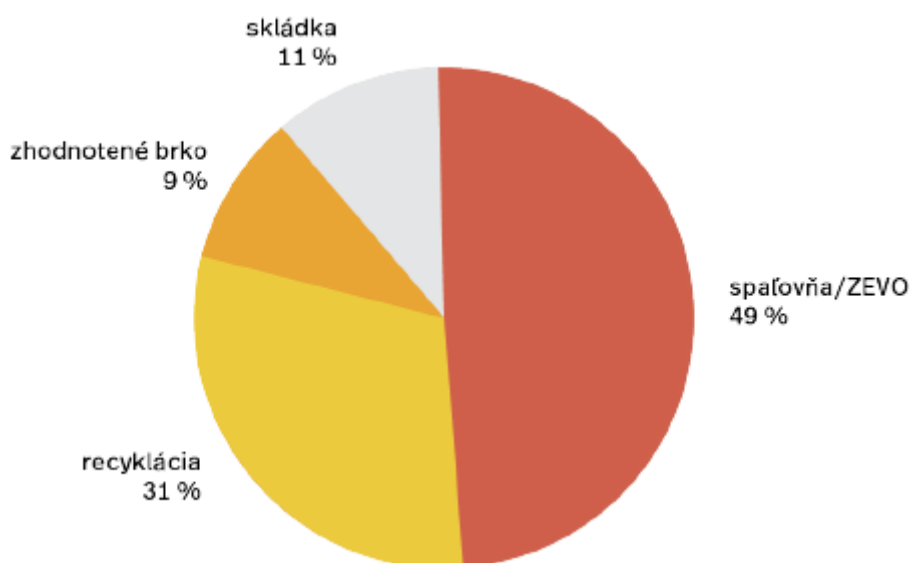
V meste Bratislava sa za rok 2020 vyprodukovalo 214 480,11 ton komunálneho odpadu, čo je pri prepočte na počet obyvateľov 486,5 kg odpadu na obyvateľa za jeden rok. Oproti predošlému roku sa množstvo vyprodukovaného odpadu znížilo. V rokoch 2015 a 2016 bola produkcia odpadu v Bratislave nižšia, čo zobrazujú aj nasledujúce grafy, a môže to znamenať, že aj napriek medziročnému poklesu celkové množstvo odpadu má tendenciu rásť. Hmotnostne najviac zastúpeným druhom odpadu v meste Bratislava za rok 2020 bol zmesový odpad, ktorý tvoril až 51 % odpadu. Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov za rok 2020 bola 37,7 %.

Tabuľka 40 Ukazovatele produkcie komunálneho odpadu na území Hlavného mesta Bratislava

Ukazovateľ	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celková produkcia odpadu (t)	208 658,9	206 907,4	226 692,6	215 732,1	213 047,6	214 480,1
Produkcia odpadu/obyvateľ (kg) - mesto	493,4	485,8	527,7	498,4	486,7	486,5
Produkcia odpadu/obyvateľ (kg) – kraj BSK	463,39	459,42	502,37	516,13	506,64	531,38
Produkcia odpadu/obyvateľ (kg) - SR	348,33	359,77	392,98	427,02	434,63	445,78

Zdroj: *Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Bratislava s cieľom prechodu na obehové hospodárstvo pre roky 2021 – 2026*
Štatistický úrad Slovenskej republiky

Graf 14 Spôsob nakladanie s odpadmi v roku 2020

Zdroj: *Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Bratislava s cieľom prechodu na obehové hospodárstvo pre roky 2021 – 2026*

Hlavné mesto Bratislava dlhodobo patrí medzi mestá s najnižšou mierou skládkovania. Vďaka zariadeniu na energetické zhodnocovanie odpadov sa v Bratislave skládkuje len desatina všetkých komunálnych odpadov, čo je výrazne menej ako 50 %, čo je národný priemer. V meste Bratislava sa v roku 2020 nakladalo s odpadom nasledujúcim spôsobom: 11 % bolo uložených na skládku odpadov, 31 % sa recyklovalo, 9 % tvoril biologicky rozložiteľný odpad, ktorý bol skompostovaný a 49 % odpadov sa zhodnocovalo energeticky v zariadení ZEVO v OLO vo Vlčom hrdle.

Cieľom Bratislavy je udržať mieru skládkovania na úrovni do 10 %. Podľa analýzy Inštitútu environmentálnej politiky (IEP) „Čo s odpadom v Bratislave“ bude počas rokov 2025 až 2045 produkcia komunálneho odpadu v Bratislave medziročne rásť v priemere o 2,5 % a miera recyklácie stúpne. Rast produkcie komunálnych odpadov bude ťahaný vyššou spotrebou domácností a vyšším počtom obyvateľov.

Dôležité organizácie odpadového hospodárstva na území Hlavného mesta Bratislava

OLO a.s. - spoločnosť OLO a.s. je spoločnosť založená mestom Bratislava s cieľom zberu a prepravy komunálnych odpadov na jeho území. Hlavné mesto SR Bratislava je 100 % akcionárom spoločnosti. V rámci nakladania s odpadom vykonáva spoločnosť OLO a.s. tri hlavné činnosti - zber a preprava odpadu, spracovanie odpadov a energetické zhodnotenie.

Zariadenie na energetické zhodnocovanie odpadov (ZEVO) - prevádzka závodu Spaľovňa odpadu (ZSO) je nepretržitá, 24 hodín denne, nesezónna, s plánovaným ročným fondom pracovného času oboch kotlov po 7 500 h/rok. Účelom technologických zariadení dvoch spaľovacích liniek v závode Spaľovňa odpadu vo Vlčom hrdle je termické zneškodnenie (spálenie) dovezeného tuhého odpadu, ktorý už nie je možné inak zužitkovať, spojené s jeho energetickým zhodnocovaním — výrobou elektriny a tepla.

Organizácia zodpovednosti výrobcov (OZV) – v zmysle platných zmlúv vykonáva OZV NATUR-PACK.

Bratislavská recyklačná s. r. o. - významným dodávateľom služieb v oblasti odpadového hospodárstva pre spoločnosť OLO a.s. Je zároveň aj dodávateľom služieb v oblasti triedeného zberu (papieru a plastov) a v zabezpečení odberu, prepravy a zhodnotenia alebo zneškodnenia škvary a popola zo spaľovne odpadov.

Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS) - BVS ročne v rámci svojich prevádzok na území mesta Bratislavy pri čistení odpadových vôd vyprodukuje približne 36 000 ton kalov. Kaly, ktoré vznikajú touto činnosťou, sú zhodnocované pri výrobe kompostu. Celú produkciu čistiarenského kalu skupiny BVS v spádovej oblasti HMBA spracuje BIONERGY, a. s., 100 % dcérska spoločnosť BVS.

Dokumenty, ktoré sú určené pre informovanie verejnosti

- všetky informácie o predchádzaní vzniku odpadov a správnom triedení odpadov na území Bratislavy sú zhrnuté v komplexnom dokumente **Alchýmia odpadov**
- všetky miesta, ktoré súvisia s obehovým hospodárstvom (opravovne, požičovne, zberné dvory...) v meste Bratislava, sú zhrnuté v **Cirkulárnej mape Bratislavy**

Ciele odpadového hospodárstva na území Hlavného mesta Bratislava

Cieľom mesta je, aby ani v rámci odpadového hospodárstva neprispievalo ku klimatickej zmene, ale práve naopak, aby svojimi opatreniami znižovalo dopad na klimatickú zmenu. Ciele, ktoré sú nastavené v schválenom dokumente Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Bratislava s cieľom prechodu na obehové hospodárstvo pre roky 2021 — 2026, má mesto dosiahnuť v rámci samosprávy, tiež s jeho mestskými podnikmi, obyvateľmi a takisto aj s podnikateľmi, ktorí pôsobia na jeho území.

Medzi ciele, ktoré chce Bratislava do roku 2035 splniť patrí:

- minimálne 65 % miera triedenia a recyklácie/materiálového zhodnocovania,
- menej ako 5 % skládkovania,
- zvyšok odpadov energeticky zhodnocovať.

Do roku 2026 chce Bratislava:

- triediť 45 % komunálneho odpadu,
- recyklovať 40 % komunálneho odpadu,
- skládkovať menej ako 10 % odpadu,
- zhodnocovať zvyšok odpadov energeticky.

Problémy v oblasti odpadového hospodárstva

Množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu na území mesta Bratislava, ktorého súčasťou je aj územie riešenej mestskej časti predstavuje 10 % množstva, ktoré sa za rok vyprodukuje na celom Slovensku. Tu však treba poznamenať, že toto môže byť spôsobené vysokou koncentráciou obyvateľstva, ktoré na území nemá trvalý pobyt.

Na území mestskej časti zatiaľ absentuje zberný dvor. V snahe zefektívniť materiálové zhodnotenie odpadu na území mestskej časti sa plánuje vybudovanie zberného dvoru. Vybudovaním zberného dvoru v bližšom dosahu obyvateľov možno zamedziť výskytu čiernych skládok a ich neustálemu vznikaniu, ktoré dlhodobo trápi mestskú časť.

Hlavné mesto Bratislava na svojom území podporuje kompostovanie biologicky rozložiteľného odpadu, avšak na území mestskej časti sa javí táto možnosť ako málo využívaná. Riešením môže byť zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva a následné zriaďovanie kompostovísk v spolupráci s magistrátom mesta Bratislava.

Nelegálne skládky

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto spracovalo lokalizáciu nelegálnych skládok na svojom území za obdobie september-december 2021 a január-máj 2022. Medzi najväčších zistených vlastníkov pozemkov na ktorých sa nachádzajú nelegálne skládky patrí EKO-podnik VPS, Hlavné mesto SR Bratislava, Istrochem Reality, a.s., MČ Bratislava-Nové Mesto a Univerzita Komenského. Medzi lokality, kde bola zaznamenaná väčšia prítomnosť nelegálnych skládok patrí okolie Istrochemu v lokalite Nobelová, lokalita Pokrok pri Račianskom parku, ulica Krahulčia v lokalite Koliba/Stráže a Vtáčnik/Ahoj, okolie železničnej stanice Nové Mesto, okolie železničnej trate Filiálneho nádražia, okolie ulice Bojnická pri železničnej trati.

B.1.5.2 Environmentálne limity

Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty sú z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektorej z kategórií chránených území alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany, ktoré limitujú alebo usmerňujú rozvojové činnosti v území.

Veľkoplošné chránené územia

Priamo do riešeného územia (mestskej časti) zasahuje veľkoplošné chránené územie Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty.

Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty zaberá prevažne zachovalé lesné spoločenstvá s prirodzeným druhovým zložením v nižších vegetačných stupňoch spolu so spoločenstvami na rozhraní karpatského a panónskeho biografického regiónu. Čiastočne zaberá historické štruktúry vinohradníckej krajiny, ktoré sú zastúpené aj na území Bratislavy.

Maloplošné chránené územia a európska sústava chránených území Natura 2000

Do riešeného územia zasahuje prírodná pamiatka Rösslerov lom, ktorá patrí medzi maloplošné chránené územie národnej siete chránených území.

Prírodná pamiatka Rösslerov lom bola vyhlásená v roku 1990 nariadením NV hl. mesta SR Bratislavy o CHPV lokalita Rösslerov lom zo 16.11.1990 - ú. od 5.12.1990, a 4. stupeň ochrany bol aktualizovaný vyhláškou KÚŽP v Bratislave č. 1/2004 z 12.5.2004 – s účinnosťou od 15.5.2004 s celkovou výmerou 2,38 ha. Lokalita predstavuje významnú geologickú lokalitu, kde sú odkryté žulové horniny ma karpatské pomery veľmi kompaktné a málo rozpukané. Lokalita je dôležitá z vedeckovýskumného, náučného a ekologického hľadiska.

Chránené územia spoločnej európskej siete Natura 2000

Sústavu Natura 2000 tvoria dva typy území, a to chránené vtáčie územia (CHVÚ) a územia európskeho významu.

Chránené vtáčie územie sa v riešenom území nenachádza.

V riešenom území sa nachádza územie európskeho významu Vydrica (SKUEV0388 a SKUEV1388). UEV Vydrica je tvorená kombináciou vodných, mokraďových a lesných spoločenstiev. Významný druhom je rak riavový. V súčasnosti je biotop pod silným antropickým tlakom. Na území Vydrica sa navrhuje vyhlásenie prírodnej rezervácie.

Chránené stromy

V riešenom území sa nenachádzajú chránené stromy.

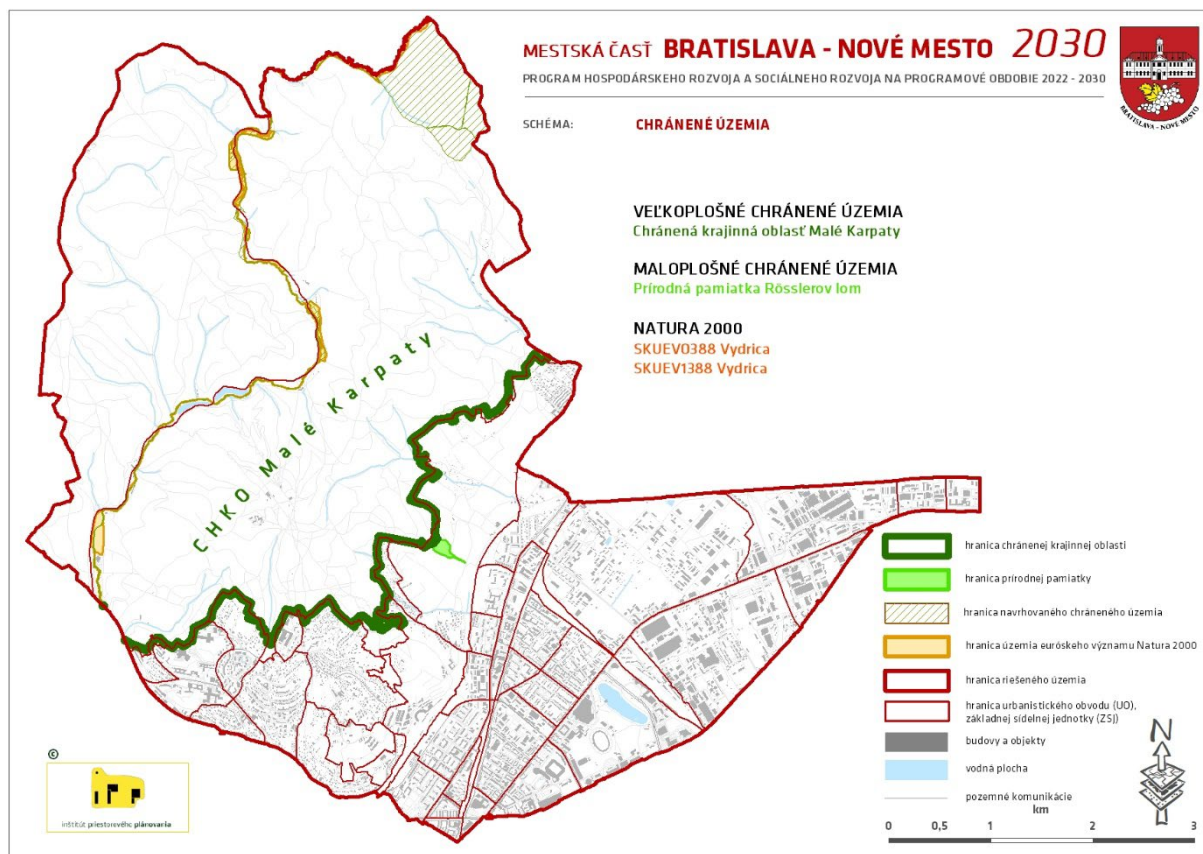
Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability je celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Tvorí ho súbor biocentier a biokoridorov ako dôležitý komplex slúžiaci pre migráciu rôznych druhov organizmov.

Do riešeného územia zasahujú prvky ÚSES:

- Biocentrum regionálneho významu Železničná studnička I. a II. rybník
- Biocentrum regionálneho významu Železná studnička III. a IV. rybník
- Biocentrum regionálneho významu Koliba – Stráže
- Biocentrum regionálneho významu Pekná cesta
- Biocentrum regionálneho významu Hrubý vrch
- Biokoridor nadregionálneho významu juhovýchodných svahov Malých Karpát
- Biokoridor regionálneho významu Vydrica s prítokmi

Mapa 28 Priestorové usporiadanie chránených území na území MČ Bratislava – Nové Mesto

Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR, 06/2022

B.1.5.3 Environmentálne záťaž

Environmentálna záťaž (EZ) je v zmysle geologického zákona zadefinovaná ako znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody. Ide o široké spektrum území kontaminovaných priemyselnou, vojenskou, banskou, dopravnou a poľnohospodárskou činnosťou, ale aj nesprávnym nakladaním s odpadom.

V riešenom území sú evidované podľa informačného systému environmentálnych záťaží nasledovné lokality:

Register A - Pravdepodobná environmentálna záťaž

- B3 (001) / Bratislava - Nové Mesto - Bojnická - obaľovačka bitúmenových zmesí
- B3 (003) / Bratislava - Nové Mesto - Stará Vajnorská 1- obaľovačka

Register B - Environmentálna záťaž

- B3 (004) / Bratislava - Nové Mesto - Tepláreň II - Turbínová - Magnetová ul.
- B3 (2060) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba hnojív
- B3 (2061) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba gumárenských chemikálií

- B3 (2062) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba trhavín
- B3 (2063) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - závod Mieru
- B3 (2064) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - bývalá výroba
- B3 (2065) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - logistika

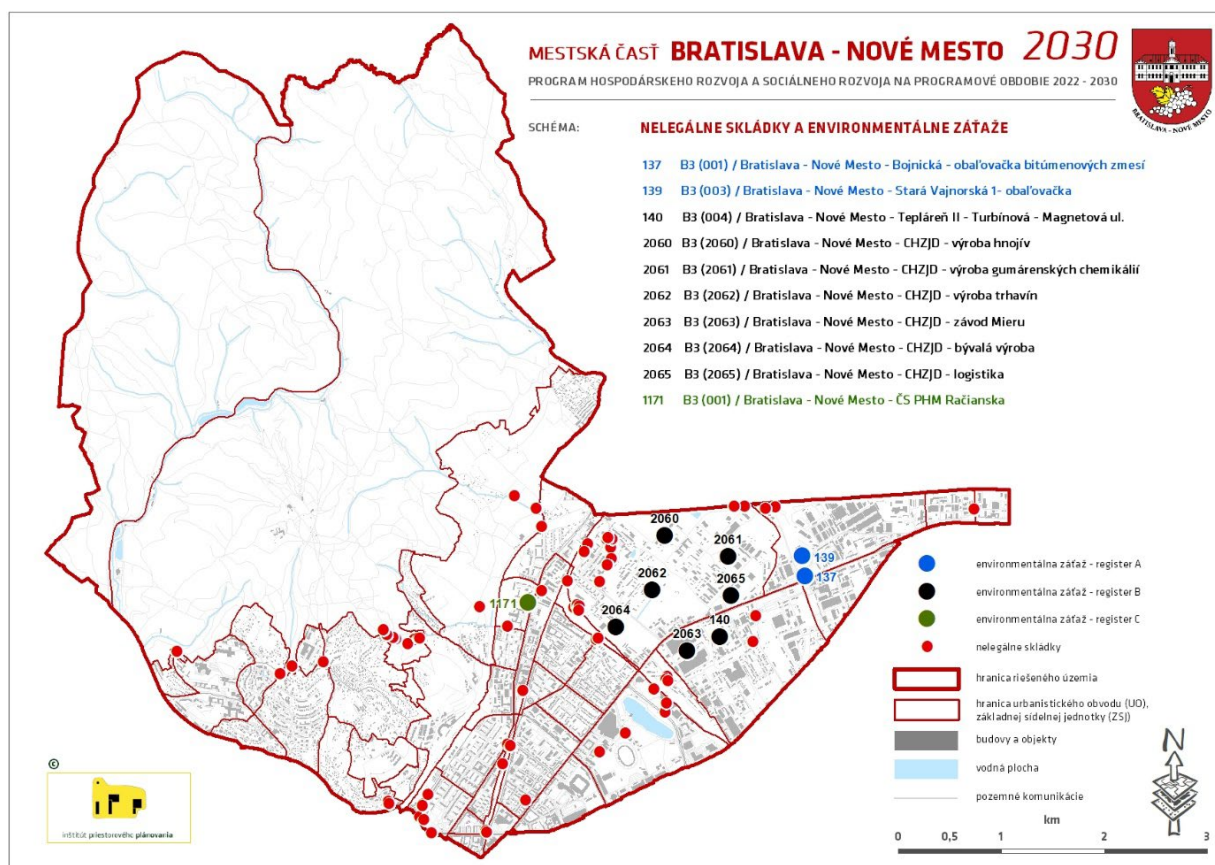
Register C - Sanovaná, rekultivovaná lokalita

- B3 (001) / Bratislava - Nové Mesto - ČS PHM Račianska

Medzi najproblematickejšie lokality a teda environmentálne záťaž s vysokou prioritou patria lokality B3 (2060) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba hnojív, B3 (2061) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba gumárenských chemikálií, B3 (2062) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba trhavín, B3 (2063) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - závod Mieru, B3 (2064) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - bývalá výroba, B3 (2065) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - logistika.

Okrem environmentálnych záťaží sú v mestskej časti problémom lokality s výskytom čiernych skládok a ich neustále vznikanie. Ich priestorové vymedzenie a vymedzenie environmentálnych záťaží je v nasledujúcej schéme.

Mapa 29 Nelegálne skládky a environmentálne záťaž

Zdroj: MŽP SR (záťaž), interné údaje MČ (skládky)

B.1.5.4 Ovzdušie, voda a pôda

Ovzdušie

Na znečistení ovzdušia sa v riešenom území podieľajú výraznou mierou činitele, ktoré sú situované priamo v jeho území, ale aj pôsobiace v okolí tohto územia. Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podieľali na znečistení ovzdušia najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská z ktorých je ale väčšina už nefunkčná. V súčasnosti má najväčší vplyv na znečistenie ovzdušia automobilová doprava a prach z ulíc, nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy.

„Emisie základných znečisťujúcich látok TZL, NOX, CO v dlhodobom horizonte (2015 –2020) poklesli, avšak rýchlosť poklesu sa v posledných rokoch výrazne spomalila.“

Podľa Správy o kvalite ovzdušia v Slovenskej republike za rok 2020 (SHMÚ, 2021) je dominantným zdrojom znečisťovania ovzdušia v hlavnom meste cestná doprava. Najviac áut v Bratislave prejde diaľničným obchvatom mesta D1 od prístavného mostu smerom na Žilinu (na najfrekventovanejšom úseku je to denne v priemere 93 344 vozidiel, z toho 12 762 nákladných a 80 058 osobných áut), diaľničným obchvatom D2 za mostom Lafranconi smerom do Rakúska a Maďarska (82 646 vozidiel, 11 913 nákladných a 70 519 osobných áut), cestou č. 2 (59 121 vozidiel, 3 273 nákladných a 55 545 osobných áut) vedúcou súbežne povedľa diaľnice R1 v Petržalke, cestou č. 61 (Trnavská cesta – 48 720 vozidiel, 3 420 nákladných a 45 141 osobných áut) a cestou 2. triedy č. 572 smerom na Most pri Bratislave (35 051 vozidiel, 2 915 nákladných a 31 984 osobných áut1).

Pre vykurovanie domácností v Bratislave je podľa údajov zo sčítania obyvateľstva využívaný najmä zemný plyn, podiel tuhých palív je v porovnaní s ostatnými zónami najnižší (pravdepodobne ide najmä o prikurovanie v prechodných ročných obdobiach s využitím krbov).

Priemyselné zdroje znečisťovania ovzdušia sú z hľadiska príspevku k lokálnemu znečisteniu ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami menej významné. Najväčší priemyselný znečisťovateľ na území mesta je rafinéria Slovnaft. Má väčšinový podiel na emisiách NO₂, viac ako tretinový podiel na emisiách benzénu a je takmer výlučným zdrojom emisií SO₂. Jej podiel na emisiách PM je pomerne nízky.

V roku 2020 neboli v aglomerácii Bratislava prekročené limitné hodnoty na ochranu zdravia ľudí pre SO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂, benzén ani CO, nebolo tu namerané ani prekročenie cieľovej hodnoty pre benzo(a)pyrén. Vyššie hodnoty denných koncentrácií NO₂ boli zaznamenané na dopravnej automatickej monitorovacej stanici Trnavské mýto, pričom sezónnosť charakteristická pre vykurovanie sa viac prejavuje na automatickej monitorovacej stanici Bratislava, Jesenského, ktorá má v letnom období nižšie koncentrácie oxidu dusičitého. Vplyv protipandemických oparení zavedených začiatkom roku 2020 sa prejavil na poklese intenzity cestnej dopravy, čo sa najviac odrazilo na znížení koncentrácií oxidov dusíka. Prekročenie limitnej hodnoty pre PM₁₀ nebolo v aglomerácii Bratislava zaznamenané od r. 2015, keď prišlo k prekročeniu limitnej hodnoty pre priemernú dennú koncentráciu na Trnavskom mýte; limitná hodnota pre NO₂ bola prekročená na tejto stanici v roku 2018. Výsledky modelovania kvality ovzdušia s vysokým priestorovým rozlíšením naznačujú možnosť prekročenia limitných hodnôt v blízkosti ciest s vysokou intenzitou dopravy.

Podľa Štúdie kvality ovzdušia v aglomerácii Bratislava (Slovenský hydrometeorologický ústav, 2020) je možné konštatovať, že najväčším problémom Bratislavy sú emisie z cestnej dopravy. Tieto spôsobujú podľa

nameraných údajov na dopravnej monitorovacej stanici Trnavské Mýto prekročovania priemerných ročných hodnôt NO₂ a benzo(a)pyrénu. Priemerné ročné hodnoty koncentrácií NO₂ sa v posledných rokoch pohybujú tesne nad alebo pod limitnou hodnotou, v závislosti od klimatických charakteristík daného roka.

Podľa menovanej štúdie prachové častice PM₁₀ a PM_{2,5} na monitorovacích staniciach v posledných rokoch neprekračujú ani priemerné ročné limitné hodnoty, ani (v prípade PM₁₀) maximálny povolený počet prekročení priemerných denných 27 limitných hodnôt koncentrácií. Keďže od roku 2020 platí sprísnený limit pre priemernú ročnú koncentráciu PM_{2,5}, je vysoko pravdepodobné, že na niektorej z monitorovacích staníc bude táto hodnota prekročená.

Výsledky modelových simulácií NO₂, PM₁₀ a PM_{2,5} ukazujú, že v Bratislave existujú aj miesta, kde je situácia pravdepodobne horšia ako na Trnavskom Mýte. Ide hlavne o ulice kaňonovitého typu s vysokou intenzitou dopravy, ako napr. Bajkalská, Šancová (vrátane Račianskeho Mýta), Štefánikova, Staromestská - Hodžovo nám. Nám. 1. mája, Mlynské Nivy-Prievozská.

Štúdia kvality ovzdušia v aglomerácii Bratislava (Slovenský hydrometeorologický ústav, 2020) konštatuje, že hlavné mesto má veľké rezervy v inventarizácii zdrojov emisií. Nedostupnosť aktuálnych údajov o intenzitách dopravy a zložení vozového parku, o bytoch a rodinných domoch (vek, stav rekonštrukcie, spôsob vykurovania a druh paliva), vnášajú do ďalších predpovedí vývoja veľké neistoty. Neexistuje databáza aspoň tých najdôležitejších stavebných projektov s údajmi relevantnými pre odhad emisií a modelovanie, ako napr. začiatok a koniec stavebnej činnosti, jej priestorové vymedzenie, počet, druh a doba zapojenia stavebných mechanizmov so spaľovacími motormi, atď.

Tabuľka 41 Priemerné ročné koncentrácie PM₁₀ (µg.m-3) namerané v sieti NMSKO v rokoch 2003-2019.

AMS	typ oblasti	typ stanice	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bratislava, Kamenné nám.	U	B	32	28	30	29	23	21	26	24	30	26	24	23	24		19	26	22
Bratislava, Trnavské Mýto	U	T	42	37	41	41	29	25	32	34	42	36	34	32	32	29	25	29	24
Bratislava, Jeséniova	S	B				25	25	23	28	24	29	25	22	25	23	20	20	24	19
Bratislava, Mameyova	U	B	49	35	37	31	24	22	23	32	33	27				21	23	26	21
Rovinka (Slovnaft)	S	B						27	25	27	27		19	20	21	17	19	24	22
Bratislava Pod. Biskupice (Slovnaft)	U	B						27	26	29	29		21	23	27	19	19	24	21
Bratislava Vlčie Hrdlo (Slovnaft)	S	I						30	30	30	31		20	24	22	21	22	24	21

Zdroj: Štúdia kvality ovzdušia v aglomerácii Bratislava (Slovenský hydrometeorologický ústav, 2020)

Voda

Riešené územie patrí do hlavného povodia Dunaja, k čiastkovému povodiu Dunaja a Váhu. Zo západných svahov Pezinských Karpát sú vody odvádzané potokmi do rieky Moravy. Z južných svahov priamo do Dunaja ústi len Vydrlica, ktorá preteká riešeným územím a Karloveský potok. Východné úbočie Pezinských Karpát odvodňuje viacero potokov do Dudváhu a Malého Dunaja (Hanzel et al., 1999).

Slovenská republika sa vstupom do Európskej únie zaviazala plniť požiadavky spoločenstva v oblasti ochrany, využívania, hodnotenia a monitorovania stavu vôd zastrešené rámcovým dokumentom známym pod názvom Rámcová smernica o vode – RSV (Water Framework Directive 2000/60/EC). Rámcová smernica bola transponovaná do zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a vyhlášky č. 418/2010 Z. z.. Do uvedeného zákona boli premietnuté aj jednotlivé princípy z príslušných smerníc EÚ.

V oblasti problematiky vôd je potrebné rešpektovať schválené strategické dokumenty na úseku vodného hospodárstva, ako sú Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaj a plány manažmentu príslušných čiastkových povodí (riešené územie je zaradené do plánu manažmentu čiastkového povodia Dunaja a Váhu).

Dominantný podiel na znečistení podzemných vôd má znečistenie z bodových zdrojov. Ide o vypúšťanie odpadových vôd z priemyselných prevádzok, predovšetkým chemického (Istrochem) a verejných kanalizácií. Ďalšími potenciálnymi zdrojmi bodovými zdrojmi znečistenia vôd sú nelegálne skládky odpadu, ktoré predstavujú v záujmovom území nahromadenie stavebnej sutiny, domového a biologického odpadu. Medzi rizikové bodové zdroje znečistenia vôd možno tiež zaradiť priesaky zo žúmp v domoch s nenapojenou alebo nevybudovanou kanalizáciou. K líniovým zdrojom znečistenia vôd možno zaradiť aj vysokú koncentráciu ciest, kde dochádza k zbieraniu dažďovej vody, ktorá sa môže vyznačovať určitým znečistením.

Na území mestskej časti sa nachádzajú lokality s absentujúcou technickou infraštruktúrou. V rámci ochrany vodných zdrojov je tak potrebné povoľovacie procesy podmieniť budovaním vodovodnej a kanalizačnej siete, ako aj monitorovaním čističiek a odpadových žúmp v lokalitách, kde je to nevyhnutné. Dôležité je tiež monitorovať a pravidelne vyhodnocovať kvalitu vodných plôch na území mestskej časti.

V riešenom území je dominantnou vodnou plochou jazero Kuchajda. Problémom Kuchajdy je menšia hĺbka jazera a vysoká koncentrácia dusíka a fosforu pri vysokej vonkajšej teplote vzduchu. Taktiež areál Kuchajdy nie je odkanalizovaný.

Pôda

Z celkovej výmery riešeného územia, ktorá je podľa katastra nehnuteľností 3 748 ha, zaberá poľnohospodárska pôda 388 ha, čo predstavuje 10,35 %. Z toho záhrady a vinice zaberajú rozlohu 306 ha, čo predstavuje 8,2 % z celkovej plochy riešeného územia.

Ochrana poľnohospodárskej pôdy je zabezpečená ochranou najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek, ktorý je uvedený v prílohe č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.

Chránenými poľnohospodárskymi pôdami sú v riešenom území bonity 0032062, 0174231, 0174231, 0174441, 0260432 a 0274432. V rámci ochrany pôd je dôležité vykonávať a vyhodnocovať pravidelný monitoring.

Rozdielnosť fyzicko-geografických podmienok základných typov riešeného územia – horskej časti (Malé Karpaty) a nížinnej časti (Podunajská nížina) sa prejavuje aj z pohľadu pedo-geografických charakteristík územia. V rámci Malých Karpát sú dôležitými pedo-genetickými faktormi substrát, reliéf a klíma. Prevládajúci kryštalinický substrát (metamorfované horniny a horniny granitoidného typu) je príčinou prevahy pôd kambizemného typu. Na území nížiny sú hlavnými pedo-genetickými faktormi azonálne činitele. Najvýznamnejším faktorom je erózna a akumulačná činnosť vodných tokov. Podunajská nížina má pestrejšie pedologické zloženie – nachádzajú sa tu kambizeme, fluvizeme, černozy, čiernice a hnedozeme. V podhorskej časti územia sú to najmä kambizeme.

Hluk

Významné miesto v súbore stresových faktorov, ktoré zhoršujú kvalitu životného prostredia, a tak nepriaznivo vplyvajú na flóru, faunu ako aj na zdravie človeka zastáva hluk.

Najväčším zdrojom hluku v riešenom území je intenzívna doprava, a to ako cestná tak aj železničná. Hluk z automobilovej dopravy predstavuje environmentálnu záťaž postihujúcu takmer každú obytnú zónu pozdĺž ciest zaťažených intenzívnou dopravou. Je závislá najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu počas dňa a od charakteristík trasy cesty. Všeobecne možno konštatovať, že vysoká intenzita dopravy je typická predovšetkým pre cesty prvej triedy. Za významný zdroj hluku v riešenom území je možné považovať aj železničnú trať č. 180 Bratislava – Košice prechádzajúcu územím.

Z krajinnoeekologického hľadiska sú výraznými kolíziami dopravné ťahy prechádzajúce v bezprostrednej blízkosti obytných častí sídiel a chránených území.

Okrem hluku z dopravy je potrebné spomenúť aj stacionárne zdroje hluku, ktorými sú predovšetkým areály a prevádzky priemyselnej výroby (napr. Istrochem).

„Potrebné je poznamenať, že v prípade zvyšujúceho sa počtu obyvateľov mestskej časti alebo zvýšeným počtom ľudí dochádzajúcimi za prácou možno očakávať ešte vyššiu intenzitu dopravy, čo môže mať za následok zhoršenie hlukovej situácie v riešenom území.“

Špecifickým zdrojom hluku je hluk v okolí železničných staníc v mestskej časti (ŽST Vinohrady, ŽST Nové Mesto, ŽST Predmestie, atď.) kde dochádza k zvýšenej koncentrácii ľudí ale aj dopravných prostriedkov cestnej a železničnej dopravy.

B.1.5.5 Klimatické podmienky a dopady zmeny klímy

Riešené územie má špecifickú polohu na styku pohoria a nížiny. Malé Karpaty tvoria klimatickú hranicu medzi Podunajskou a Záhorskou nížinou. Klimatické rozdiely medzi obidvoma nížinami sú vytvárané najmä náveternými a záveternými účinkami pohoria Malých Karpát na atmosférické procesy. Meteorologické aj klimatologické charakteristiky sú teda v záujmovom území veľmi premenlivé.

Riešené územie spadá do dvoch klimatických oblastí a to do teplej a mierne teplej klimatickej oblasti. v urbánnom území zvyčajne k vyššej teplote než v okolitej krajine, čo sa označuje ako efekt mestských horúčav s rôznymi následkami na zložkách životného prostredia.

Priemerná teplota vzduchu (stanica Bratislava – Koliba) dosahuje 10,75 °C. Najchladnejším mesiacom v priemere je január s priemernou mesačnou teplotou – 4,8 °C, najteplejším mesiacom je august s priemernou mesačnou teplotou 23 °C. Ročný úhrn zrážok sa pohybuje medzi 500 až 600 mm. Na svahoch Malých Karpát úhrny zrážok vzrastajú pomerne rýchlo a v polohách nad 400 metrov prekračujú ročnú hodnotu 800 mm.

Ako vyplynulo z klimatických charakteristík, zmena klímy sa negatívne dotýka aj územia mesta Bratislava a dotknutej mestskej časti. Ak bude naďalej pokračovať celosvetový rast emisií, pravdepodobne nás už

na konci 21. storočia čakajú vážne zmeny. V závislosti od vyprodukovaných emisií sa môže teplota zvýšiť o 1,1°C až 6,4°C. Na Slovensku sa od roku 1881 zvýšila teplota v priemere o 1,6°C a poklesli ročné úhrny zrážok.

Ako reakciu na problémy súvisiace so zmenou klímy má Slovensko prijatý dokument na národnej úrovni “Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030” (Ministerstvo životného prostredia SR, Inštitút environmentálnej politiky, 2019), Bratislavský samosprávny kraj má prijatý na regionálnej úrovni “Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí Bratislavského samosprávneho kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy” (Karpatský rozvojový inštitút, 2016) a mesto Bratislava má spracovaný „Atlas hodnotenia zraniteľnosti a rizík nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na území hlavného mesta SR Bratislavy (Útvar hlavnej architektky hlavného mesta SR Bratislavy v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UK v Bratislave, 2020)“, ktoré môže slúžiť ako sprievodca oblasťou adaptácie na zmenu klímy v urbanizovanom prostredí. Z uvedených publikácií vyplýva niekoľko skutočností.

„V oblasti Bratislavy sa priemerná ročná teplota vzduchu zvýšila o takmer 2°C od roku 1951 (priemerný rast teploty za desaťročie je 0,3 °C / desaťročie). Ročný úhrn atmosférických zrážok v priemere vzrástol o 6-12 mm (porovnanie 30-ročných priemerov 1951-1980 a 1981-2010), čo je nárast o necelé 2 %. Počet mrazových dní medzi obdobiami 1951-1980 a 1981-2010 poklesol o 13 dní (z 96 na 83), počet letných dní naopak stúpol o 14 dní, a počet tropických dní o deväť (z 10 na 19).“

Nárast teplôt bude mať dôsledky na živú i neživú prírodu. Rastlinstvo bude mať v priemere teplejšie vegetačné obdobie, územie bude vhodnejšie na pestovanie teplomilnejších plodín, no s rizikom veľkej premenlivosti úrod a zraniteľnosti na mráz. Teplejšie podmienky budú podporovať migráciu nových rastlinných a živočíšnych druhov, ale aj chorôb a škodcov. Vysoké teploty môžu viesť napríklad k poruchám koľajových tratí a poškodeniu asfaltových povrchov.

Zmeny v režime zrážok sa prejavujú vo výskyte povodní, ale aj v silnejšej erózii pôdy, môže dôjsť k znefunkčneniu kanalizačných systémov a zanášaniam vodných nádrží. Pri zvýšenom výskyte a trvaní sucha sa bude zvyšovať nedostatok vody vo vrchnej vrstve pôdy, čiže nastane ďalšie vysušovanie pôdy, zvýšená potreba závlahových vôd, nielen na poľnohospodárske plodiny, ale aj mestskú zeleň. Na poľnohospodárskych pôdach bude treba investovať finančné prostriedky na obnovu zastaranej hydromelioračnej siete alebo vybudovanie novej.

Vplyvy zmeny klímy ohrozujú konkrétne sídla a dotýkajú sa života obyvateľov. V mestskej časti by bolo vhodné znižovať podiel plôch, ktoré sa rýchlo prehrievajú a zvyšovať podiel plôch, ktoré nemajú tendenciu sa prehrievať, resp. dokážu ochladzovať miestnu mikroklimu. Najväčšiu účinnosť v tomto majú rôzne formy zelenej infraštruktúry (vďaka chladivému efektu evapotranspirácie – vzrastlé stromy, vegetačné steny a strechy), ale aj vodepriepustné materiály, či materiály, ktoré majú vysokú odrazivosť slnečného žiarenia. V súvislosti s realizáciou opatrení pre zlepšenie mikroklimy sa odporúča zelenú infraštruktúru realizovať spolu so systémami, ktoré šetria zdroje vody potrebnej na zavlažovanie, napr. systémy umožňujúce udržateľné hospodárenie so zrážkovou vodou. Viac informácií o vhodných adaptačných opatreniach pre jednotlivé sektory je uvedených v *Akčnom pláne adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy na území*

hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, v Katalógu adaptačných opatrení miest a obcí Bratislavského samosprávneho kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy a v envirostratégii Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030.

Významné kľúčové dopady zmien klímy, ktoré možno v riešenom území očakávať:

- dopady zmeny klímy na zdravie obyvateľstva (rizikové skupiny najmä osoby so srdcovocievnyimi chorobami, dýchacími chorobami, rakovina kože, dehydratácia);
- zmeny v druhovej štruktúre drevín, poškodzovanie drevín škodcami, šírenie invázných druhov drevín, usychanie vegetácie v Bratislavskom lesoparku;
- zvýšenie spotreby pitnej vody a vody na osobnú hygienu;
- pokles hladiny spodnej vody, zvýšená spotreba zavlažovania;
- možnosť lokálnych záplav najmä z malých vodných tokov, ktoré stekajú z Malých Karpát (Vydrica) pri tzv. bleskových povodniach, pri privalových dažďoch vyrážanie vody z kanalizačnej sústavy;
- zvýšenie spotreby elektrickej energie v dôsledku zvýšenia účinnosti chladiacich zariadení;
- poškodenie železníc a ciest v dôsledku vyšších teplôt;
- prehrievanie budov a poškodenie spojov budov z dôvodu tepelného rozpínania.

B.1.5.6 Verejné priestranstvá a zeleň

Osobitné postavenie má zeleň v zastavanom území. Kostra zelene v zastavanom území mestskej časti je tvorená existujúcimi plochami verejne prístupnej zelene, a to predovšetkým parkami, menšími parkovo upravenými plochami a plochami zelene pri bytovej zástavbe. Tieto plošné prvky zelene sú doplnené a rozvedené v priestore prostredníctvom líniových prvkov v podobe líniových výsadiieb uličných a prícestných stromoradií. Významnou plochou zelene je park na Račianskom mýte.

Na území mestskej časti sa vyskytuje viacero plôch s pomerne veľkým množstvom invazívnych rastlín a neudržiavanou zeleňou, kde je potrebné identifikovať vlastníkov týchto plôch. Podobný problém sa týka aj obyvateľmi často využívaného areálu Kuchajda, kde sa uvažuje s revitalizáciou a sú už pripravené návrhy na revitalizáciu.

V nasledujúcom období je potrebná systematická výmena invazívnych druhov zelene za vhodné do mestského prostredia, stanoviť ďalšiu starostlivosť o neudržiavanú a invazívnu zeleň, zabezpečiť vypracovanie dokumentu starostlivosť o dreviny a jeho pravidelná aktualizáciu.

Ďalšie problémy v rámci zelene sa prejavujú v súvislosti s revitalizácie vnútroblokov a zelene detských ihrísk. Nie úplne optimálne je nastavená spolupráca medzi mestskou časťou a príspevkovou organizáciou zriadenou mestskou časťou EKO - podnik VPS. EKO - podnik VPS má pre zabezpečovanie pravidelných služieb problém s poddimenzovanými personálnymi kapacitami ako aj s technickou/materiálnou vybavenosťou na reagovanie všetkých požiadaviek zo strany mestskej časti. V súčasnej dobe je preto potrebné nastaviť správne procesy (komunikácie a spolupráce) medzi mestskou časťou a jej príspevkovou organizáciou EKO - podnik VPS.

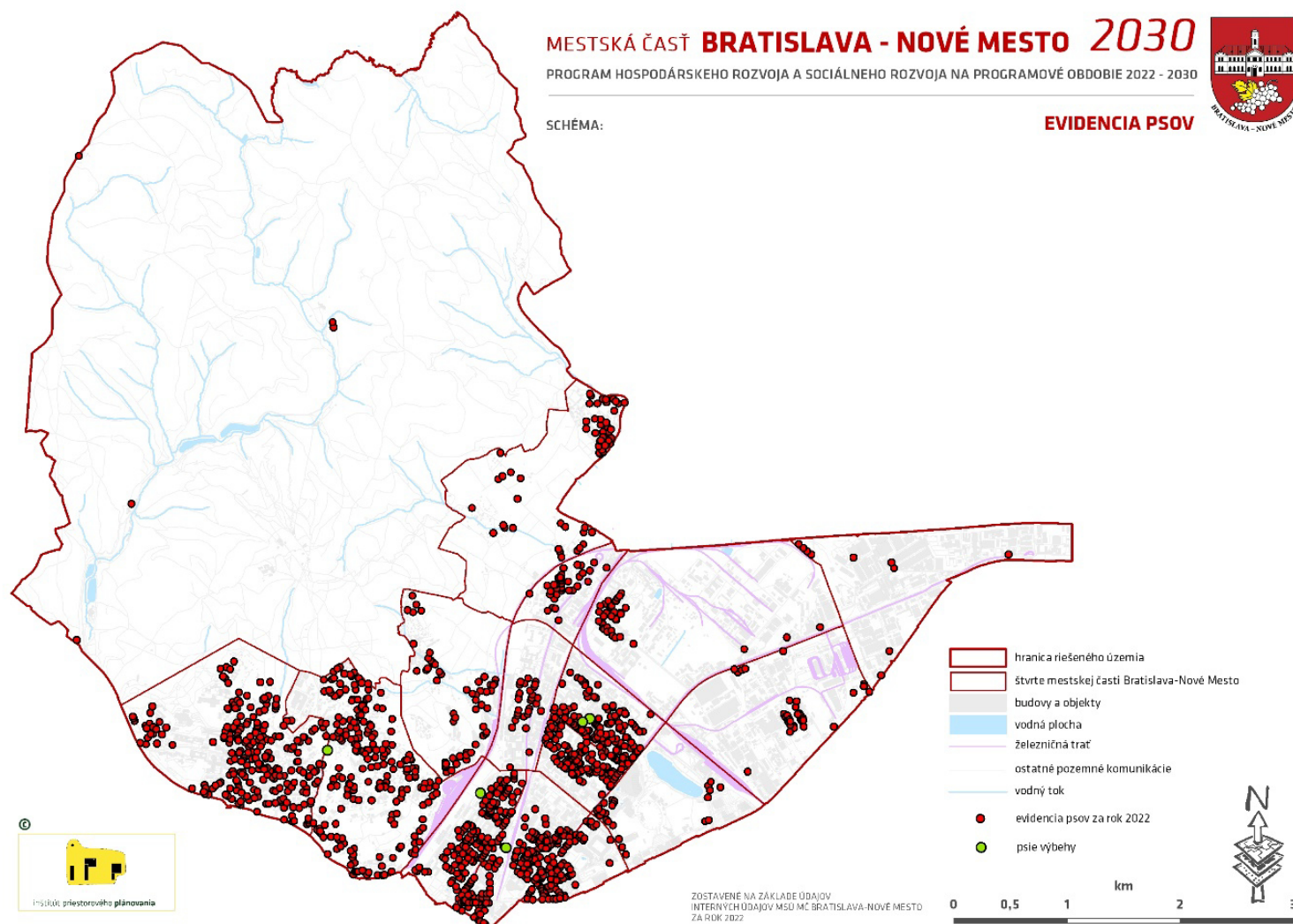
Inventarizácia drevín

MČ Bratislava-Nové Mesto vykonalo inventarizáciu drevín na väčšine svojho územia. Bol zistený celkový počet drevín v počte 13 600 stromov, z toho invázne druhy boli v počte 1013 ks. Pre 1181 stromov bol nariadený bezodkladný výrub (z toho 238 ks boli v kritickom stave) a pri 1057 ks bude vykonaný bezpečnostný rez. Medzi najčastejšie druhy patrí listnatý strom *Acer platanoides* v počte 1338 ks a ihličnatý strom *Pinus Nigra* v počte 1311 ks. Počet krov v MČ Bratislava-Nové Mesto je v počte 1067 ks.

Evidencia psov a psie výbehy

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto má spracovanú evidenciu psov za rok 2022. Najväčší počet evidovaných psov je v lokalitách Kramáre, Koliba/Stráže, Pokrok, Unitas/Filiálka/Tehelná, Tehelné Pole, Ľudová štvrť/Hostinského a Zátišie. Celkovo je v MČ Bratislava-Nové Mesto 5 psích výbehov a sú lokalizované v štvrtiach Kramáre a Koliba/Stráže (počet - 1), Pokrok (počet - 1), Unitas/Filiálka/Tehelná (počet - 1) a Zátišie (počet - 2).

Mapa 30 Evidencia psov a psích výbehov v mestskej časti

Zdroj: Interné údaje MČ, 2022

B.1.6 Inštitucionálno-organizačná analýza

Na území mestskej časti vykonávajú samosprávne funkcie hl. m. SR Bratislava a mestská časť Bratislava-Nové Mesto. Ich rozdelenie je upravené štatútom hlavného mesta.

Mestská časť pri výkone samosprávnych funkcií najmä:

- vykonáva úlohy súvisiace s riadnym hospodárením so zvereným majetkom i s vlastným majetkom
- usmerňuje ekonomickú činnosť v MČ
- vykonáva správu, údržbu a výstavbu miestnych ciest III. a IV. triedy, vrátane k nim patriacej zelene a stromoradií a zabezpečuje ich čistenie. Zabezpečuje správu a údržbu zelene a stromoradií a zabezpečuje ich čistenie
- utvára podmienky pre miestnu kultúru, záujmovú a umeleckú činnosť, telesnú kultúru, rekreáciu a šport
- tvorí a chráni životné prostredie a podmienky pre zdravý spôsob života a práce obyvateľov
- vykonáva vlastnú investičnú a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov a rozvoja MČ,
- zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje organizácie a zariadenia patriace do pôsobnosti MČ
- zabezpečuje hospodársky a sociálny rozvoj mestskej časti v nadväznosti na celomestský rozvoj a celomestské rozvojové dokumenty
- vykonáva správu miestnych daní. Rozhoduje o zavedení alebo zrušení miestnej verejnej dávky a miestnych daní určuje ich náležitosti
- plní úlohy vyplývajúce zo zákona o voľbách a referende,
- vykonáva osvedčovanie listín a podpisov na listinách,
- je zakladateľom základných škôl a školských zariadení.

Orgánmi mestskej časti sú:

- a) miestne zastupiteľstvo (miestne zastupiteľstvo Bratislava-Nové Mesto má 25 poslancov, ktorí boli zvolení v 4 volebných obvodoch a 45 volebných okrskoch);
- b) starosta.

Orgánmi miestneho zastupiteľstva sú:

- a) miestna rada,
- b) tajomník miestnej rady,
- c) komisie,
- d) splnomocnenec miestneho zastupiteľstva.

Ďalším orgán je ešte miestny kontrolór.

Miestny úrad je výkonným orgánom miestneho zastupiteľstva a starostu. Jeho organizačnú štruktúru schvaľuje miestne zastupiteľstvo. Zabezpečuje odborné, administratívne a organizačné veci miestneho zastupiteľstva a starostu, ako aj ďalších orgánov miestneho zastupiteľstva. Starosta na návrh prednostu určuje rámcovú náplň činnosti jednotlivých útvarov a počty zamestnancov osobitným rozhodnutím.

Miestny úrad najmä :

- zabezpečuje písomnú agendu všetkých orgánov MČ,
- zabezpečuje odborné podklady a iné písomnosti na rokovanie miestneho zastupiteľstva, miestnej rady a komisií miestneho zastupiteľstva,
- vypracúva písomné vyhotovenia všetkých rozhodnutí starostu vydávaných v správnom konaní,
- vykonáva nariadenia MČ, uznesenia miestneho zastupiteľstva a rozhodnutia starostu,
- usmerňuje po odbornej stránke organizácie a zariadenia MČ zriadené miestnym zastupiteľstvom,
- vykonáva všetku agendu, zabezpečujúcu výkon samosprávy MČ,
- zabezpečuje plnenie úloh štátnej správy miestneho významu prenesených na MČ príslušnými zákonmi,
- pri plnení svojich úloh spolupracuje s Magistrátom Bratislavy, s inými miestnymi úradmi a územne príslušnými orgánmi štátnej správy,
- vytvára podmienky aj pre prácu sekretariátu starostu, útvaru miestneho kontrolóra, matričného úradu, školského úradu a ostatných pracovísk MČ,
- informuje poslancov o konaní kultúrnych a spoločenských akcií organizovaných a financovaných z rozpočtu mestskej časti.

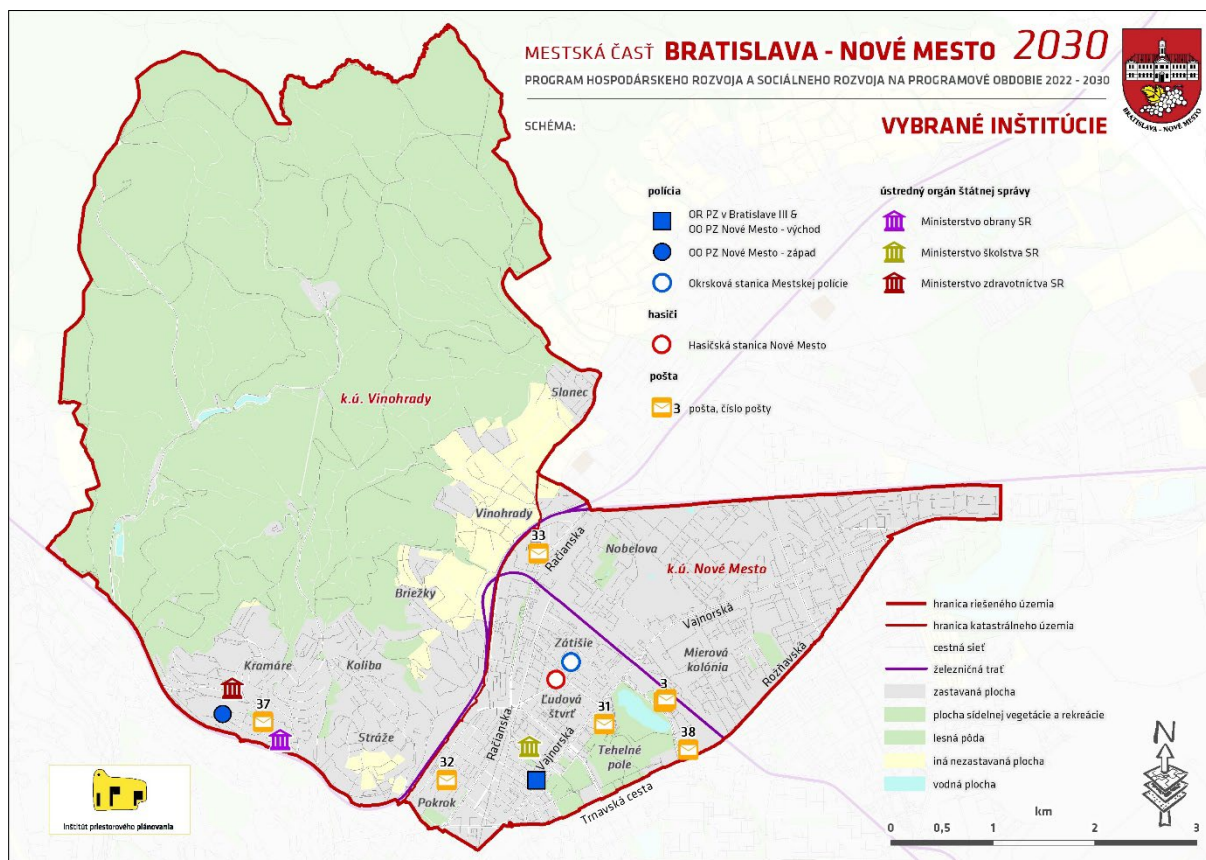
Osobitné postavenie pracovísk v MČ majú :

- matričný úrad, ktorý je riadený starostom. Počet zamestnancov určuje starosta. Na zamestnancov MČ v matričnom úrade sa vzťahuje Pracovný poriadok a ďalšie vnútroorganizačné predpisy. Matričný úrad nie je súčasťou miestneho úradu,
- referát zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa - detské jasle, ktoré majú svoj prevádzkový poriadok. Vedúca detských jaslí je riadená a metodicky usmerňovaná oddelením sociálnych služieb,
- denné centrá, ktoré majú svoj domáci poriadok. Vedúci denných centier sú riadení a metodicky usmerňovaní oddelením sociálnych služieb,
- Školak klub ako zariadenie zdravia a pohybu, ktorý má svoj organizačný poriadok. Vedúci Školak klubu je riadený a metodicky usmerňovaný oddelením školstva, kultúry, športu a voľného času.

Organizácie, ktoré sú v správe a zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti Bratislava – Nové Mesto:

- Základné školy (Základná škola s materskou školou Za kasárňou 2, Základná škola s materskou školou Sibírska 39, Základná škola s materskou školou Riazanská 75, Základná škola s materskou školou Odborárska 2, Základná škola s materskou školou Cádova 23, Základná škola s materskou školou Kalinčiakova 12, Základná škola s materskou školou Jeséniova 54 a Základná škola s materskou školou Česká 10),
- Materské školy (Materská škola Cádova 15, Materská škola Na Revíne 14, Materská škola Osadná 5, Materská škola Rešetkova 6, Materská škola Jeséniova 61, Materská škola Odborárska 2, Materská škola Letná 7, Materská škola Teplická 5, Materská škola Legerského 18, Materská škola Šuňavcova 13, Materská škola Šancova 65, Materská škola Pionierska 12/A a Materská škola Kalinčiakova 12),
- Denné centrá (Denné centrum Vajnorská, Denné centrum „Domovinka“, Denné centrum „Zlatý dážd“, Denné centrum Športová, Denné centrum Chemická, Denné centrum Jeséniova, Denné centrum Stromová a Denné centrum Sibírska),
- Stredisko kultúry,
- EKO - podnik verejnoprospešných služieb,
- Novomestská parkovacia spoločnosť,
- Komunitné centrum (Ovručská 5).

Mapa 31 Inštitúcie na území MČ Bratislava-Nové Mesto

Zdroj: „Inštitút priestorového plánovania“

B.2 Kľúčové trendy vývoja

Predmetom tejto kapitoly je identifikovanie trendov, odhad budúceho vývoja do roku 2030 ak by sa stratégia PHRSR mestskej časti neimplementovala. Jednotlivé identifikované trendy sú zoradené tematicky podľa skúmaných oblastí. Treba poznamenať, že jednotlivé skutočnosti boli vyberané s ohľadom na rozsah kompetencií mestskej časti.

V oblasti Doprava a mobilita:

- rastúce znečistenie ovzdušia z dopravy;
- vznikajúce dopravné kongescie a nadmerné zaťaženie niektorých ciest (vjazdy do Bratislavy), najmä počas dopravnej špičky a neustále zvyšovanie intenzity dopravy,
- vysoký podiel tranzitnej dopravy prechádzajúci územím mestskej časti;
- vysoký počet kolíznych situácií v niektorých zónach.

V oblasti Životné prostredie:

- vysoké platby za komunálny odpad;
- zvyšujúce sa znečistenie územia mesta,
- časté lokálne záplavy spôsobené prívalovými dažďami,
- vysoké teploty v centrálnych častiach mestskej časti na verejných priestranstvách,
- vysoké platby za energie budov vo vlastníctve samosprávy.

V oblasti Školstvo a šport:

- vysoký počet detí a žiakov pripadajúcich na triedu,
- obmedzené možnosti individuálneho vyučovacieho prístupu,
- nízka kvalita vzdelávacieho procesu, vysoký vek pedagogických zamestnancov,
- chýbajúce podmienky pre školský šport, športovanie detí a z toho prameniari nižší záujem detí o športové aktivity v dôsledku nevyhovujúcich podmienok pre športovanie.

V oblasti Cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel:

- malý počet turistov a prenocovaní na území mestskej časti;
- chýbajúce možnosti pre rozvoj kreatívnych aktivít a umenia.

V oblasti Zdravotná a sociálna starostlivosť:

- nižšia dostupnosť bežných aj špecializovaných služieb ústavnej starostlivosti,
- veľký počet pacientov v niektorých ambulanciách,
- zhoršenie zdravotného stavu obyvateľov.

- dlhšie čakacie lehoty na umiestnenie v zariadeniach sociálnej starostlivosti,
- zhoršená kvalita poskytovaných služieb v oblasti sociálnej starostlivosti,
- vysoký počet klientov pripadajúcich na jedného pracovníka v zariadeniach sociálnej starostlivosti;
- rastúca skupina nízkopríjmových pracujúcich s vysokými životnými nákladmi (pracujúca chudoba) a zadlženosťou,
- nedostatočné podmienky pre deti a osoby s poruchou autistického spektra.

V oblasti Technická infraštruktúra, energetika a bezpečnosť obyvateľov:

- časté problémy s fungovaním digitálnych služieb (kybernetické útoky),
- rast počtu trestných činov,
- absentujúce možnosti pre rozvoj elektromobility.

V oblasti Ľudské zdroje, IT, veda a výskum a komplexný rozvoj územia:

- živelný a nekoordinovaný rozvoj územia,
- nízky záujem obyvateľov pri správe vecí verejných.

B.3 Identifikácia potenciálov, výziev, limitov a problémov

Predmetom tejto kapitoly je popis vnútorného aj vonkajšieho potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja a problémov rozčlenený podľa jednotlivých veľkých skúmaných oblastí. Identifikácia najväčších výziev a problémov bola spracovaná na základe výsledkov analytickej časti ako aj na základe výsledkov práce pracovných skupín pre tvorbu PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Treba poznamenať, že jednotlivé skutočnosti boli vybrané s ohľadom na rozsah kompetencií mestskej časti.

V oblasti Doprava a mobilita:

- Nevyhovujúca deľba dopravnej práce – individuálna automobilová doprava : verejná osobná doprava : cyklistická doprava (72:26:2);
- nevyužitý potenciál železničnej dopravy pre vnútromestskú obsluhu,
- zlý technický stav električkových radiál,
- nadmerné zaťaženie ciest smerujúcich do Bratislavy, najmä počas dopravnej špičky a neustále zvyšovanie intenzity dopravy na dopravných vstupoch do Bratislavy;
- nevyriešená statická doprava v Bratislave, nízky počet parkovísk P+R/B+R/K+R, absencia záchytných parkovísk na vstupoch do mesta; chýba regulované parkovanie vo viacerých častiach MČ,
- nedostatočne rozvinutá sieť cyklistických trás v zastavanom území mestskej časti;
- vysoký počet kolíznych bodov medzi automobilovou dopravou, cyklistami a chodcami;
- bariérové verejné priestranstvá,
- zastarané územné plány zón a zastaraná koncepcia obsluhy územia pre lokality Podhorský pás (Kramáre, Koliba),
- znečistenie ovzdušia z dopravy.

V oblasti Životné prostredie:

- množstvo invazívnych rastlín a potreba presnejšej identifikácie vlastníkov území s invazívnou, neudržiavanou zeleňou, veľký problém je to aj v areáli Kuchajda,
- problémy revitalizácie vnútroblokov, zelene detských ihrísk,
- málo sa kompostuje (okrem iného aj kosenie trávy),
- poddimenzované kapacity EKO - podnik VPS pre zabezpečovanie pravidelnej kúpacej sezóny na Kuchajde, problém s poddimenzovanými personálnymi kapacitami ako aj s technickou/materiálnou vybavenosťou na reagovanie všetkých požiadaviek zo strany MČ,
- nie optimálne nastavenie spolupráce medzi MČ a EKO - podnik VPS,
- problém Kuchajdy je hĺbka jazera (veľmi malá) a vysoká koncentrácia dusíka a fosforu pri vysokej vonkajšej teplote vzduchu, areál Kuchajdy nie je odkanalizovaný,
- existencia čiernych skládok ako aj ich neustále vznikanie,
- absencia zberného dvora na území MČ,
- environmentálne záťažové sú v kompetenciách štátu, dlhé lehoty na určovanie povinných osôb, MČ je v pozícii iba ako dotknutá osoba a má iba pasívnu pozíciu v tejto oblasti,
- absencia technickej infraštruktúry (k. ú. Vinohrady a niektoré lokality v k. ú. Nové Mesto) a veľké rozvojové lokality bez adekvátnej tech. infraštruktúry (Veľký Varan, Židiny, Koziarka, Ahoj...),

- potreba aktualizácie územných plánov zón aj v zmysle novej legislatívy pre stavebný poriadok a územné plánovanie vo vzťahu riešenia napr. odkanalizovania, použitia prírodných materiálov a pdb.,
- väčšina budov v správe MČ je energeticky neefektívnych,
- príprava novej legislatívy EÚ-nulová uhlíková stopa najmä pri nových budovách,
- väčší podiel prírodných materiálov pri výstavbe aj v nadväznosti na klimatickú zmenu,
- problematika znečistenia ovzdušia-vysoké hodnoty prachových častí, aj ozónu (stanica Trnavské mýto pre PM10 a Jeséniova SHMÚ pre ozón),
- vyhlasovanie nízkoemisných zón.

V oblasti Školstvo a šport:

- Nedostatočná kapacita škôl (MŠ, ZŠ) vrátane súvisiaceho zázemia (napr. jedálne, telocvičňa);
- očakávaný menší počet otvorených tried v ZŠ v dôsledku aktuálnych udalostí,
- nevyhovujúci stav niektorých objektov školskej infraštruktúry (budovy MŠ a ZŠ),
- nevyhovujúci stav niektorých areálov MŠ a ZŠ;
- zvyšujúce sa nároky na kapacitu (priestorové) v dôsledku rozvoja inkluzívneho vzdelávania,
- zvyšujúce sa nároky na personálne kapacity v dôsledku rozvoja inkluzívneho vzdelávania,
- nízky záujem o celoživotné vzdelávanie a rozširovanie zručností;
- nedostatok a nevyhovujúca úroveň športovísk a zariadení pre voľnočasové aktivity.
- zvýšené nároky na personálne kapacity v školách v dôsledku inkluzívneho vzdelávania, väčšia potreba asistentov,
- rušenie odborných učební v nadväznosti na rozširovanie kapacít škôl,
- nedostatočná kapacita IT infraštruktúry v nadväznosti na rozvoj online vzdelávania,
- nedostatok zázemia pre predmet technika (pracovné dielne),
- nesystémové vzdelávanie pedagogických pracovníkov,
- chýbajúce ihriská pre staršie deti,
- rovnomernejšia podpora športových podujatí pre verejnosť,
- slabá informovanosť o aktivitách Novomestského športového klubu,
- poddimenzované personálne kapacity na úpravu a prevádzku športovísk v správe športového klubu.

V oblasti Cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel:

- Existencia lanovky (lanová dráha) ako významný prvok v rozvoji turizmu aj pre návštevníkov z celého regiónu, zároveň lanovka aj ako prvok rozvoja areálu Snežienky,
- Vinohradnícka turistika ako potenciálna téma rozvoja turizmu,
- nedostatočná spolupráca mesta a MČ v oblasti rozvoja turizmu,
- modernizačný dlh knižničných priestorov, nielen vnútorné vybavenia, ale najmä objekty, chýba koncepčná a komplexná rekonštrukcia objektov + revitalizácia bezprostredného okolia, s tým súvisí aj návštevnosť (Vernosť) to isté aj Kramáre,
- energeticky náročné budovy - kultúrne inštitúcie (Pionerska, Kramáre, Kutuzovova a iné),
- nedostatočne zafinancovaný odborný personál knižnice, problém so zamestnancami (musia kumulovať funkcie),
- chýba väčšia kapacitná sála pre kultúrne a komunitné podujatia (pre väčšie podujatia ako deň žien a pod, bývalo to v Istropolise),

- nedokončená rekonštrukcia strediska kultúry Vajnorská,
- zastarané a nemoderné zázemie areálu Kuchajda, problémov sú aj invázívne rastliny,
- málo využívaný areál Železná studnička, Partizánska lúka a Kačín, v minulosti tam bývali veľké akcie MČ, zároveň je to územie vybavené aj zariadením a potrebným zázemím.

V oblasti Zdravotná a sociálna starostlivosť:

- Problémom je dostupnosť odborných lekárov (pediatri), problémom sú personálne kapacity ani nie tak priestory (napr. pľúcne ambulancie neprijímajú pacientov, detskí oční lekári chýbajú a pod.),
- poliklinika Tehelná sa predáva ako budova a nie ako zdravotnícke zariadenie, ambulancie sú v prenájme,
- plánujú sa nové rozvojové lokality (napr. Palma), pri ktorých nie je jasne zadefinovaná občianska vybavenosť,
- absencia dostatočných kapacít pobytového zariadenia na určitý čas (zariadenie opatrovateľskej služby) pre seniorov a osoby ŤZP,
- nedostatok znalostí o sociálnej pomoci, podpore a sociálnych službách v prípade výskytu krízových a neočakávaných sociálnych problémov a situácií, obyvatelia nevedia, kde treba požiadať o pomoc,
- nedostatočná podpora vzniku a udržateľnosti nízkoprahových sociálnych služieb pre deti a rodinu, klubov pre deti a mládež,
- rozvoj sociálnych služieb, ktoré umožňujú čo najdlhšie zotrvanie obyvateľov v domácom rodinnom prostredí (existujúce terénne a ambulantné služby),
- vybudovanie mechanizmov na zabezpečenie sledovania dodržiavania podmienok kvality pri poskytovaní sociálnych služieb a podporovať sociálne služby, ktoré garantujú ich kvalitné poskytovanie,
- odstraňovať bariéry zabraňujúce najmä osobám so zdravotným znevýhodnením začlenenie do spoločnosti,
- potreba zistenia záujmu o denné centrá a potrebná debariérizácia objektov,
- problematika viacsobných žiadostí/služieb avšak absentuje podrobnejšie vyhodnotenie pre konkrétne osoby a následnú aj skutočnú využiteľnosť služieb, chýba spätná väzba, či tie služby aj daný človek využije,
- problematika nájomného bývania, chýba komplexné riešenie nájomného bývania a systémová správa nájomného bývania, súvisiaca problematika lokality na Bojníckej ulici,
- problematika obnovy nájomných bytov a bytového fondu, tvorba fondu opráv je na pleciach MČ v dôsledku regulovaného nájomného,
- kontinuálne stúpa dopyt po opatrovateľských službách,
- o 2 roky bude končiť financovanie opatrovateľských služieb z verejných zdrojov (štátnych).

V oblasti Technická infraštruktúra, energetika a bezpečnosť obyvateľov:

- Nároky na kapacity komunikačnej infraštruktúry a s tým súvisiace požiadavky na kybernetickú bezpečnosť;
- vyššia miera kriminality spojená s koncentráciou činností,
- potreba zabezpečiť pokrytie telekomunikačných sietí vrátane siete 5G v niektorých lokalitách (Kramáre);
- nedostatočná infraštruktúra pre rozvoj elektromobility a iných foriem ekologických typov dopravy na báze bezuhlíkových palív a problematiku rozširovania infraštruktúry,
- niektoré lokality na podhorí Malých Karpát sú nedostatočne vybavené technickými sieťami, v rámci lokalít Židina a Koziarka nie sú vybudované IS,
- chýba koncepcia a návrh kde by mali byť siete technickej infraštruktúry umiestňované,

- zastaraný stav technickej mapy (lokalizácia IS).

V oblasti digitalizácia a komplexný rozvoj územia:

- HW + SW neustála potreba udržiavania, v prípade krízy obdobnej ako covid-19 (práca z domu) môže byť problém z HW a SW vybavením,
- analýza ďalších webových služieb chýba,
- treba prehodnotiť ekonomickú otázku prechodu na online platformu podobnú Microsoft 365,
- problematika GDPR a používanie „cloudových“ riešení, potreba šifrovania údajov,
- dlhé doby pre zavádzanie jednotlivých nových online riešení a aplikácií na úrade,
- pre používanie nových služieb a aplikácií treba počítať so zaškolením zamestnancov,
- neexistuje ucelený systém vzdelávania v oblasti ľudských zdrojov, skôr sa rieši individuálne podľa potreby.

B.4 Výstupy SWOT analýzy

Analýza SWOT predstavuje prehľad kľúčových silných, slabých stránok, príležitostí a rizík z pohľadu jednotlivých skúmaných tematických oblastí. Jednotlivé zistenia vychádzajú z výsledkov predchádzajúcich analytických kapitol ako aj zo zistení identifikovaných počas zasadnutí pracovných skupín. SWOT analýza je rozdelená podľa tematických oblastí. Silné (S) a slabé (W) stránky predstavujú výstižné pomenovanie aktuálnej situácie na území mesta z pohľadu jednotlivých skúmaných oblastí. Príležitosti (O) a ohrozenia (T) predstavujú pomenovanie budúceho očakávaného stavu, prípadne stavu vyplývajúce z pôsobenia vonkajšieho prostredia (ako napríklad systémové problémy).

Sociálno-ekonomická oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
DEMOGRAFIA • Vyššie zastúpenie najmladšej zložky populácie (vzhľadom na priemer SR), • postupné omladzovanie populácie (pokles priemerného veku), • vysoký podiel obyvateľstva s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním (až 42 % populácie). SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ A INKLÚZIA • Pomerne široký rozsah služieb v oblasti sociálnej starostlivosti poskytovaných zo strany mestskej časti (pobytové, ambulantné aj terénne formy); • pôsobenie mestskej polície (aj v rámci prevencie kriminality), • široké spektrum sociálnych služieb, na ktorých sa podieľajú rôzne subjekty (verejní aj neverejní poskytovatelia). EKONOMIKA A HOSPODÁRSTVO • Dostatok pracovných príležitostí a nízka miera nezamestnanosti; • vysoký podiel terciárneho a kvartérneho sektora, • vysoká koncentrácia sídel podnikov, centier zdieľaných služieb, organizácií pôsobiach v oblasti kreatívneho priemyslu, IT, výskumu a inovácií, • lokalizácia univerzít, vysokých škôl a výskumných ústavov.	DEMOGRAFIA • Zastúpenie produktívneho obyvateľstva je nižšie ako priemer SR a naopak zastúpenie najstaršej zložky obyvateľstva zas vyššie. SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ A INKLÚZIA • Koncentrácia ľudí bez domova na území mestskej časti a to vo viacerých lokalitách; • nedostatok cenovo dostupného bývania, ktorý pociťuje najmä skupina nízkopríjmových pracujúcich (o. i. aj v oblasti sociálnej starostlivosti, školstva a zdravotníctva); • chýbajúce zariadenie typu centra včasnej intervencie, • nedostatočné kapacity zariadenia opatrovateľskej služby, • nevyhovujúce stavebno-technické vlastnosti niektorých objektov sociálnej starostlivosti (bariérovosť objektov), • zvýšili sa problémy u detí (duševné zdravie) – nedostatočné personálne kapacity na riešenie problémov. EKONOMIKA A HOSPODÁRSTVO • Lokalizácia viacerých „brownfield-ov“ (Istrochem, Palma a pod.), teda území po bývalých priemyselných podnikoch, ktoré ešte neprešli prestavbou.

OBČIANSKA VYBAVENOSŤ - Existencia viacerých zdravotníckych zariadení (vrátane ústavnej starostlivosti), dokonca národného významu, - existencia všetkých úrovni školskej infraštruktúry, - až ¾ zariadení predprimárneho a primárneho vzdelávania (MŠ a ZŠ) v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti, - komplexná komerčná vybavenosť územia zahŕňajúca moderné obchodné a ďalšie komerčné prevádzky. TURIZMUS A KULTÚRA - Bratislavský lesopark ako súčasť územia mestskej časti, zóny rekreácie a možnosti pre športovanie a turistiku, - kultúrno-historické pamätihodnosti, - sídlo klubu turistov, - cykloturistické trasy, - existujúce inštitúcie v oblasti kultúry – kultúrne domy, - existujúca infraštruktúra pre kultúrno-kreatívny priemysel (Nová cvernovka na Račianskej), - podpora verejných aktivít vedením mestskej časti.	OBČIANSKA VYBAVENOSŤ - Naplnená kapacita školských zariadení a absentujúce možnosti rozšírenia kapacít v existujúcich zariadeniach, - chýbajúce podmienky pre školský šport, športovanie detí, - nedostatočná osвета o zdravom životnom štýle a obezita u detí a mládeže, - nedostatok ambulancií lekárov pre deti a dorast, resp. dospelých a vysoký vek všeobecných lekárov a pediatrov, - veľký počet pacientov v niektorých ambulanciách. TURIZMUS A KULTÚRA - Modernizačný dlh niektorých kultúrnych inštitúcií, - chýbajúca infraštruktúra pre kultúrno-kreatívny priemysel, - zlý technický niektorých kultúrnych pamiatok a pamätihodností; - obmedzené možnosti koordinácie kultúrnych podujatí zo strany mestskej časti, - nízka miera spolupráce medzi aktérmi cestovného ruchu, nízka úroveň profesionalizácie a kvality služieb.
Príležitosti	Ohrozenia
DEMOGRAFIA - Do roku 2030 sa očakáva pokračovanie trendu nárastu počtu obyvateľov (o približne 7 %). SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ A INKLÚZIA - Podpora služieb na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, zabezpečovanie služieb pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa, - podpora pre ľudí bez domova formou poskytnutia dočasného bývania a pomoci pri uplatnení na trhu práce, - lepšia integrácia cudzincov s cieľom pokrytia potrieb očakávaného nedostatku pracovných síl.	DEMOGRAFIA - Do roku 2030 očakávaný trend starnutia obyvateľstva, zvyšovanie priemerného veku obyvateľstva. SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ A INKLÚZIA - Nepriaznivý demografický vývoj – starnutie obyvateľstva, rastúci počet ľudí v dôchodkovom veku, zvyšujúci sa priemerný vek, - chýbajúce opatrovatelky a vysoký priemerný vek opatrovateľiek, - nedostatočná podpora vzniku a udržateľnosti komunitných sociálnych služieb a sociálnych služieb pre skupiny so špecializovanou starostlivosťou, s akcentom na sociálne služby

EKONOMIKA A HOSPODÁRSTVO • Ďalší hospodársky a sociálny rozvoj hlavného mesta SR Bratislavy – centrum osídlenie najvyššej kategórie, • rozvoj kreatívneho priemyslu, • ďalší rozvoj výskumných a inovačných aktivít v podnikoch aj v nadväznosti na rôzne národné, celoeurópske iniciatívy (napr. Horizon Europe). OBČIANSKA VYBAVENOSŤ • Kontinuálny vývoj počtu detí vo veku od 0 do 5 rokov, • očakávaná digitalizácia zdravotníctva, zdieľanie spoločného vybavenia a služieb, • očakávané finančné prostriedky na budovanie kapacít ambulancií v rámci Plánu obnovy, • otvorenie novej nemocnice v západnej časti Bratislavy v roku 2023, • modernizácia Novej tržnice. TURIZMUS A KULTÚRA • Ďalší rozvoj aktivít v rámci Bratislavského lesoparku, • vytvorenie efektívneho partnerstva medzi jednotlivými subjektmi verejného a súkromného sektora, vrátane orgánov štátnej správy pri tvorbe koordinovanej stratégie turizmu, • posilnenie lokálpatriotizmu, identity mestskej časti, • rekonštrukcia a budovanie kultúrnej infraštruktúry, • podpora kultúrnych subjektov, • zvýšenie podielu návštevníkov mestskej časti v rámci územia mesta, príprava nových atraktivít mestskej časti pre návštevníkov mesta, • ochrana pamiatok, • vytvorenie ďalších priestorov pre realizáciu kultúrnych a kongresových aktivít väčšieho rozsahu.	poskytované terénnou a ambulantnou formou, • nedostatok ľudských zdrojov pracujúcich v zariadeniach sociálnych služieb, • znižovanie reálnych príjmov seniorov a ŤZP ako aj očakávané nízke dôchodky budúcich seniorov. EKONOMIKA A HOSPODÁRSTVO • Daňovo odvodové zmeny schválené na národnej úrovni, ktoré znižujú reálne príjmy samospráv, • vysoká inflácia a s tým spojený nárast cien tovarov a služieb. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ • Rýchla a nekontrolovaná výstavba nových štvrtí bez adekvátneho dopravného napojenia a vybavenia sociálnou infraštruktúrou (komerčná aj nekomerčná vybavenosť), • povinná predškolská výchova detí (už od 3 rokov), • rastúce požiadavky na kapacity ZŠ a MŠ, • nedostatočná a nesytemová podpora špeciálnych pedagógov a školských asistentov zo strany štátu, • rastúca potreba individuálneho prístupu k vzdelávaniu u žiakov, • nedostatok zdravotníckeho personálu (a s ňou spojená aktuálna prepracovanosť personálu v nemocniciach), nedostatok lekárov prvého kontaktu a odborných lekárov. TURIZMUS A KULTÚRA • Nedostatočne efektívne partnerstvo aktérov a koordinovaný postup rozvoja CR, • koncentrácia návštevníkov mesta na území centra mesta, • degradácia a zánik historických, architektonických a urbanistických hodnôt a technických pamiatok, • nárast počtu obyvateľ bez záujmu o dianie v mestskej časti.
--	---

Územno-technická oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
DOPRAVA - Integrovaný dopravný systém v Bratislavskom kraji (IDS BK), existencia intervalovej a taktovej dopravy, - železničná infraštruktúra na území mestskej časti. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA - Vysoký podiel odkanalizovania mestskej časti, - stabilný rozvod energetických zdrojov (elektrina, plyn) a vody.	DOPRAVA - Nadmerné zaťaženie niektorých ciest (vstupy do centra mesta), najmä počas dopravnej špičky a neustále zvyšovanie intenzity dopravy, vysoký podiel tranzitnej dopravy, - v nevyhovujúcom stave viac ako 26 km miestnych ciest na území mestskej časti, - nedostatočne rozvinutá sieť cyklodopravných trás, prepojení v centrálnej časti MČ, - problematika statickej dopravy v niektorých lokalitách (napr. Kramáre). TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA - Chýbajúca technická infraštruktúra v niektorých lokalitách (Podhorský pás), - nedostatočná infraštruktúra pre rozvoj elektromobility a iné formy ekologických typov dopravy na báze bezuhlíkových palív. BEZPEČNOSŤ - Rastúci počet priestupkov.
Príležitosti	Ohrozenia
DOPRAVA - Ďalší posun v integrácii verejnej dopravy (dobudovanie prvkov, ktoré zatriktívnia verejnú dopravu - zladenie označovania cestovných poriadkov, zjednotenie dizajnu zastávok a pod.), - rozšírenie P+R, vrátane K+R, - implementácia celomestskej parkovacej politiky pre ďalšie lokality (najmä Kramáre), - ďalší rozvoj železničnej dopravy, - ďalší rozvoj cyklodopravy a dobudovanie cyklochodníkov, - rozvoj podmienok pre pešiu dopravu. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA - Dobudovanie chýbajúcej kanalizačnej siete v niektorých častiach územia mestskej časti (Podhorský pás), - umiestnenie siete VVN do zeme (Podhorský pás).	DOPRAVA - Zvyšujúci sa podiel individuálnej automobilovej dopravy (IAD). TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA - Požiadavky na rozvoj a rozširovanie informačno-komunikačných technológií a zabezpečenie digitálnej bezpečnosti, - problematické budovanie novej infraštruktúry pre rozvoj elektromobility a iné formy ekologických typov dopravy na báze bezuhlíkových palív.

Prírodno-environmentálna oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
- Významné zastúpenie lesov v priamom dotyku s územím mestskej časti (Bratislavský lesopark), - revitalizované a udržiavané rekreačné body celomestského významu (Koliba), - prírodná pamiatka Rösslerov lom, - existencia samostatného podniku venujúceho sa starostlivosti o zeleň na území mestskej časti (EKO-podnik), - v ostatných rokoch výrazný pokles emisií základných znečisťujúcich látok.	- Znečistenie ovzdušia z dopravy najmä v centrálnej časti (hlavné dopravné uzly mesta), - v centrálnej časti územia vysoký podiel spevnených plôch, - vyššia produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa; nedostatočná miera separácie a zhodnocovania odpadov, - úbytok tradičných vinohradov, - problém s výskytom invazívnych rastlín (pajaseň, agát), - vysoká energetická náročnosť budov (najmä vo vlastníctve samosprávy), - lokalizácia environmentálnych záťaží (bývalé priemyselné podniky), - obmedzené možnosti pôsobenia mestskej časti v niektorých oblastiach ochrany životného prostredia a nakladania s odpadom.
Príležitosti	Ohrozenia
- Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry (vdďaka chladivému efektu evapotranspirácie – vzrastlé stromy, vegetačné steny a strechy), - udržateľné hospodárenie so zrážkovou vodou (realizácia vodozádržných opatrení), - tvorba vhodných podmienok a motivácie obyvateľstva k starostlivosti o zeleň napr. pomocou nefinančných aj finančných nástrojov, - zavádzanie environmentálneho vzdelávania v materských a základných školách, podpora rozvoja environmentálnych vzdelávacích centier vzhľadom k aktuálnym problémom v oblasti životného prostredia, - zachovanie krajinného rázu mestskej časti (vinohrady) a využitie jeho potenciálu pre turizmus.	- Negatívne dôsledky klimatickej zmeny (ohrozenie územia prívalovými povodňami, vetrom, otepľovanie, sucho a prašnosť), - zvýšeným počtom ľudí dochádzajúcimi za prácou možno očakávať ešte vyššiu intenzitu dopravy, čo môže mať za následok zhoršenie hlukovej situácie, - častá zmena legislatívy týkajúca sa nakladania s odpadom (kuchynský odpad, textilný odpad, oleje, zálohovanie PET fliaš, výpočet pre triedený odpad a súvisiace finančné dopady), - nedostatočná podpora regionálnych výrobcov a producentov, klesajúci význam poľnohospodárstva v regióne.

Inštitucionálno-organizačná oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
• Výhodná poloha, lokalizácia európskych dopravných koridorov (Orient-East/Med), • súčasť hlavného mesta SR Bratislavy ako ekonomického a hospodárskeho centra Slovenska.	• Nízka miera digitalizácie verejných služieb spojená s nesystematickým zbieraním dynamických dát a ich nedostatočnou otvorenosťou pre používanie ďalšími inštitúciami či obyvateľmi.
Príležitosti	Ohrozenia
• Zvýšenie miery participácie pri správe vecí verejných a rozvoj dobrovoľníctva, • digitalizácia verejných služieb, • budovanie kapacít verejnej správy pre efektívnejší manažment služieb a lepšie rozhodovanie o veciach verejných, • úprava financovania a kompetencií samosprávy pre efektívnejšie riadenie verejných vecí (financovanie miest a obcí, VÚC, školstvo, zdravotníctvo, sociálne veci a ďalšie).	• Rozvoj alternatívnych dopravných trás mimo územia Bratislavského kraja, • nízka miera záujmu o rozvoj vecí verejných zo strany obyvateľov, • vysoké ceny energií a nižšie príjmy z podielových daní, • časté zmeny legislatívy s dopadom na fungovanie a príjmy samospráv.

B.5 Výstup porovnania v kontexte širšieho územia

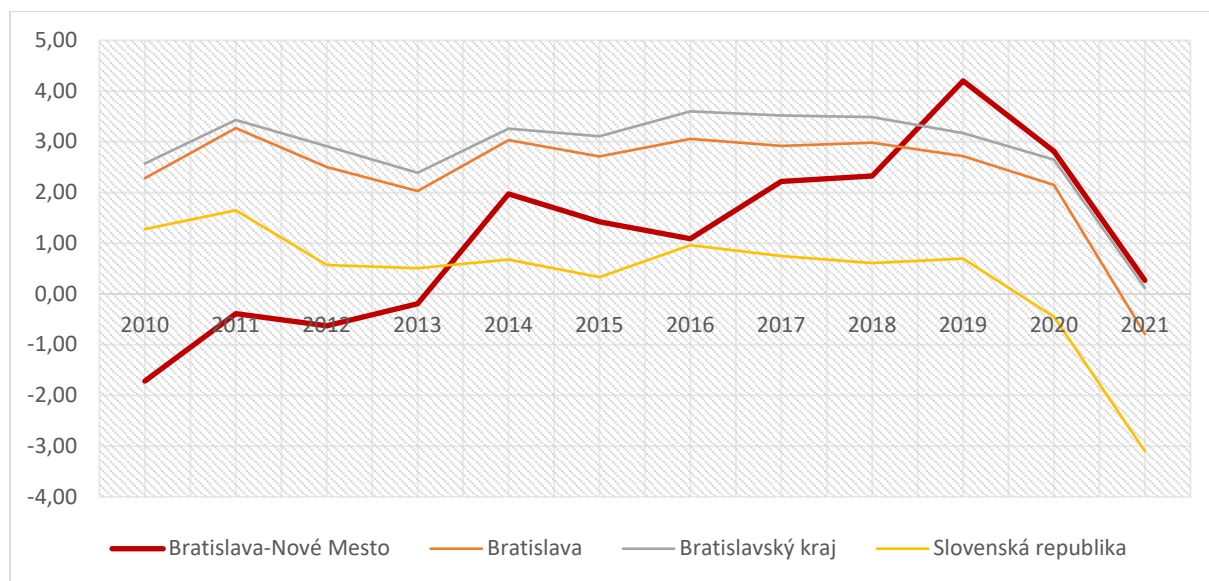
Za účelom získania pohľadu na vývoj základných socio-ekonomických charakteristík MČ Bratislava-Nové Mesto v kontexte širšieho územia je v nasledujúcich schémach uvedené porovnanie vybraných ukazovateľov za okresné mestá v Bratislavskom kraji, hl. mesto SR Bratislavu a Bratislavský kraj. Uvádžeme vývoj ukazovateľov za dlhšie časové obdobie, aby bolo možné identifikovať trendy, resp. dlhodobý stav toho ktorého javu.

Nasledovné grafy hovoria o stave obyvateľstva na území mestskej časti. Z údajov môžeme konštatovať, že stav obyvateľstva kopíruje vývoj na úrovni kraja, resp. Slovenska.

„Špecifikom je vysoký rast počtu obyvateľov jednak v porovnaní so SR ale, čo je zaujímavé, aj v rámci kraja. Na tomto raste sa podieľa najmä migrácia obyvateľstva do mestskej časti.“

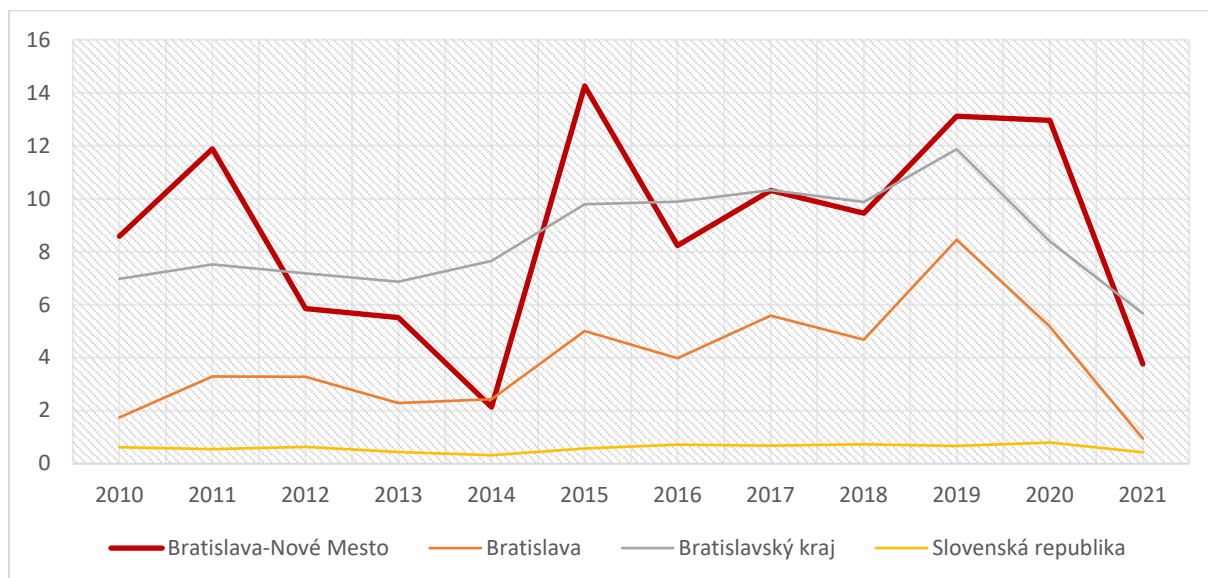
Treba poznamenať, že rok 2021 je špecifický aj z toho hľadiska, že prebiehalo sčítanie obyvateľov, domov a bytov, pričom údaje za rok 2021 môžu vykazovať trendové odchýlky.

Graf 15 Vývoj hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva za obdobie 2010 – 2021 (‰)

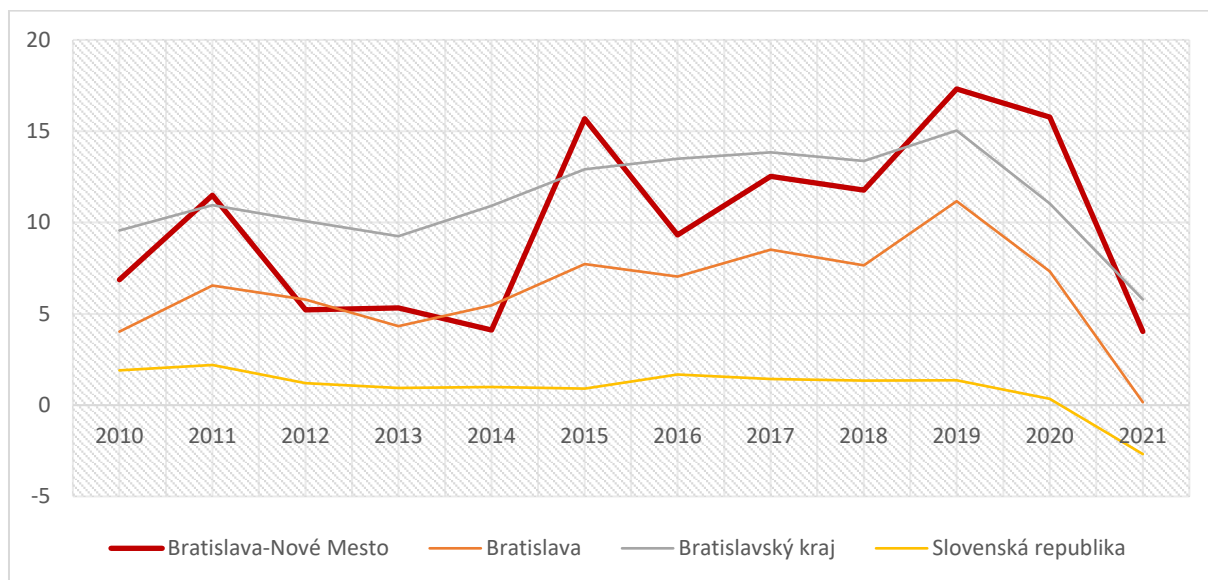
Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

Graf 16 Vývoj hrubej miery migračného salda obyvateľstva za obdobie 2010 – 2021 (%)

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

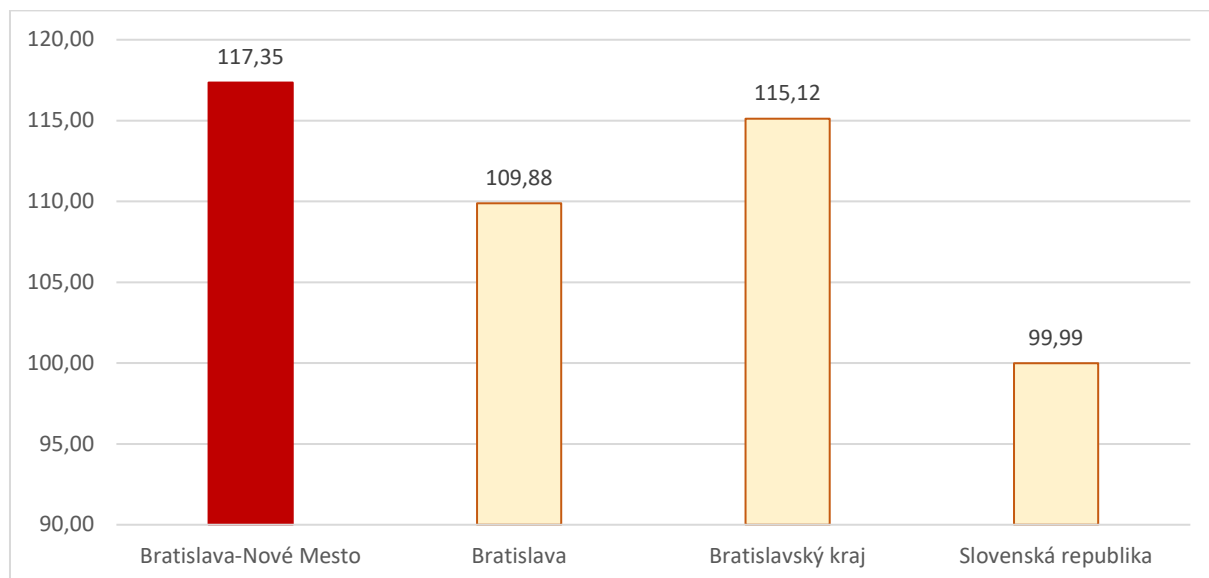
Graf 17 Vývoj hrubej miery celkového prírastku obyvateľstva za obdobie 2010 – 2021 (%)

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

„Pre mestskú časť Bratislava-Nové Mesto pozorujeme výrazný nárast počtu obyvateľov (v dlhodobom horizonte), ktorý sa prejavuje aj v rámci regionálneho, resp. celomestského porovnania. Spolu za dekádu to znamená nárast o takmer 8 tisíc nových obyvateľov.“

Graf 18 Index rastu počtu trvale bývajúceho obyvateľstva za obdobie 2021/2010 (%)

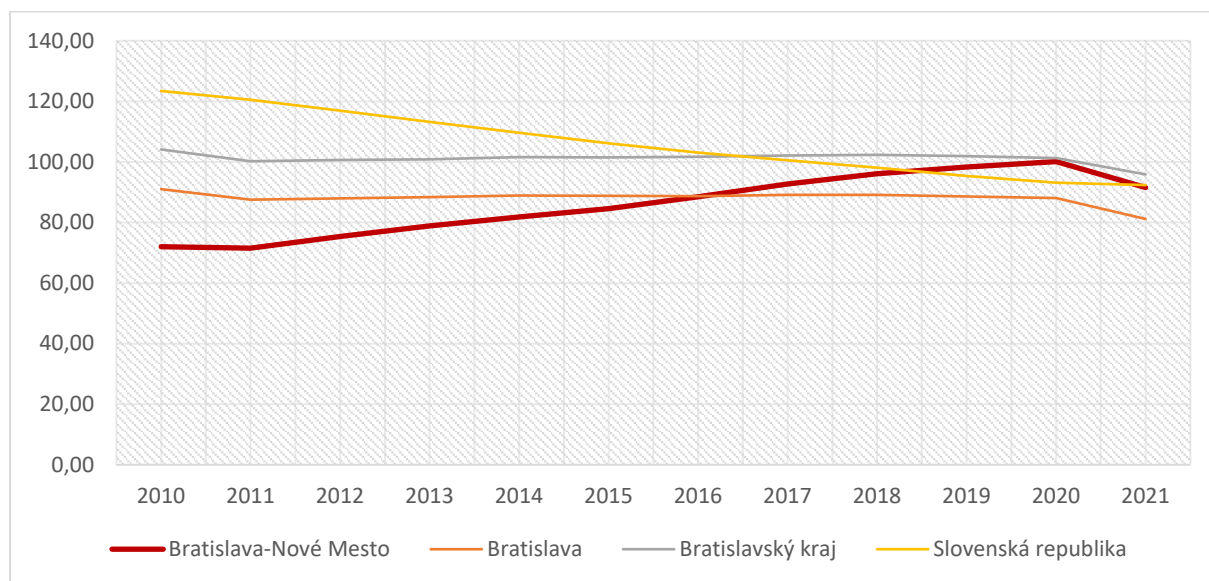

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

Obdobne ako v prípade vývoja počtu obyvateľov aj jeho štruktúra v zásade kopíruje vývoj na úrovni SR, resp. kraja a to v tom zmysle, že dochádza k vyrovnávaniu rozdielov štruktúry vekovej skladby obyvateľstva a omladeniu obyvateľstva, čo je zrejme aj zo znižovania priemerného veku.

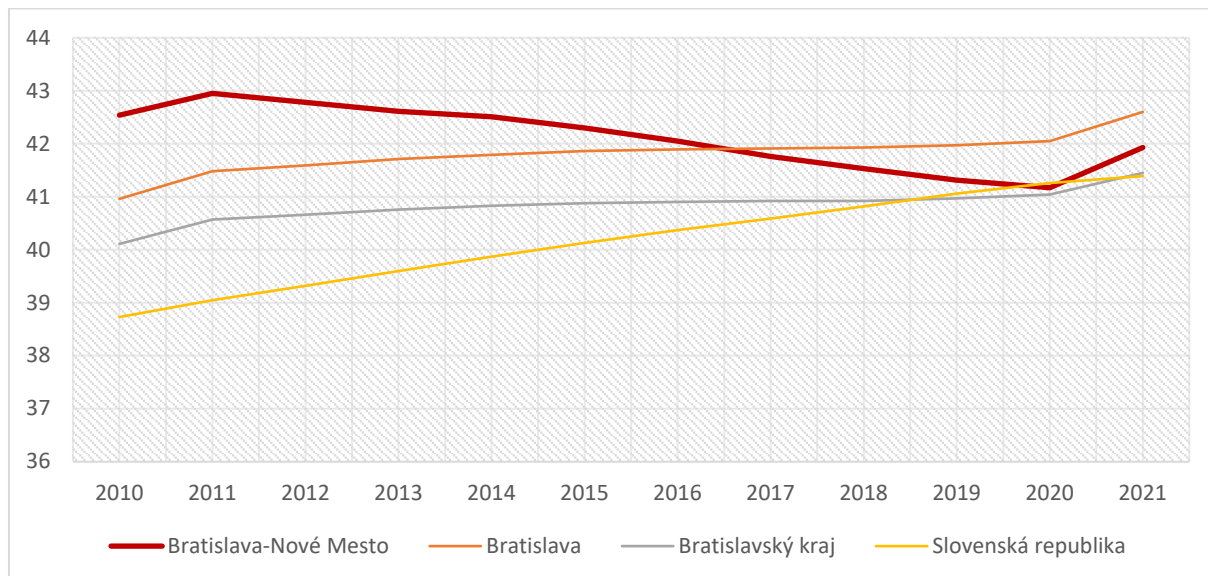
„Dlhodobým trendom typickým pre mestskú časť je omladenie obyvateľstva, pričom za ostatných 10 rokov došlo k zlepšeniu indexu vitality (teda pomer medzi najmladšou a najstaršou zložkou obyvateľstva) o takmer 20 p. b., čo je pomerne výrazný pozitívny posun.“

Graf 19 Vývoj indexu vitality za obdobie 2010 – 2021 (%)

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

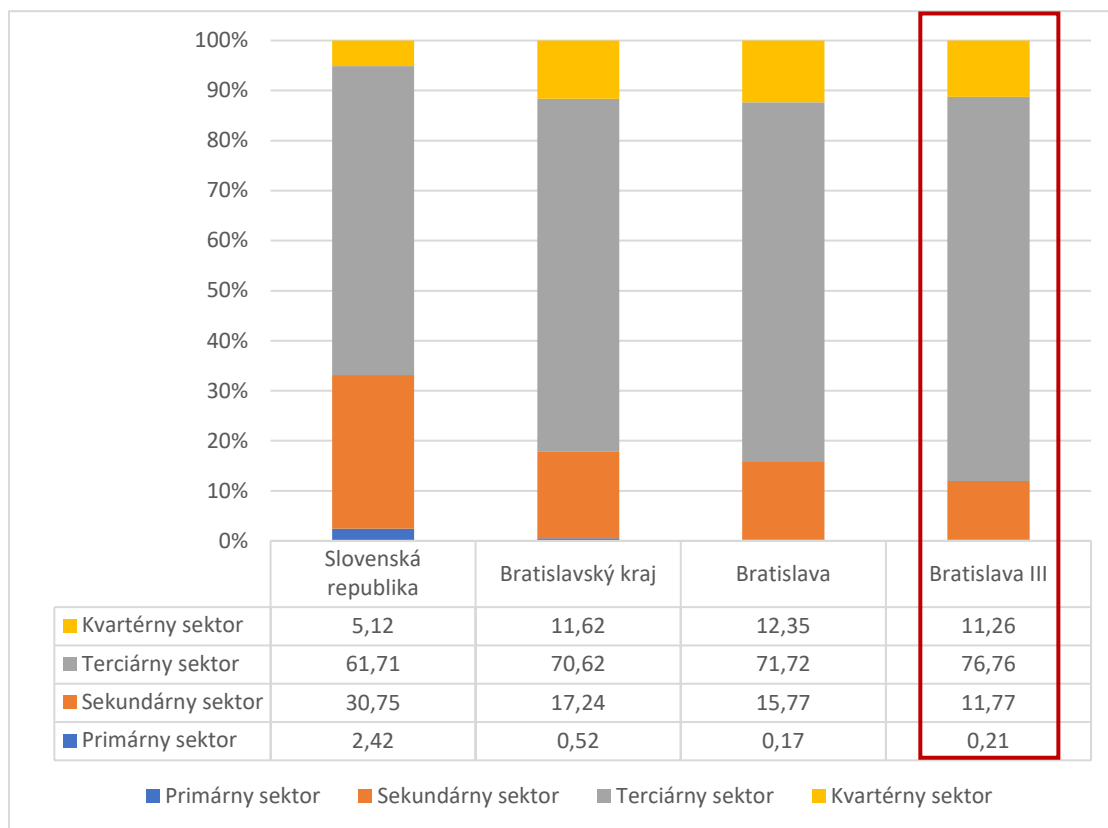
Graf 20 Vývoj priemerného veku obyvateľov za obdobie 2010 – 2021 (rok)

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

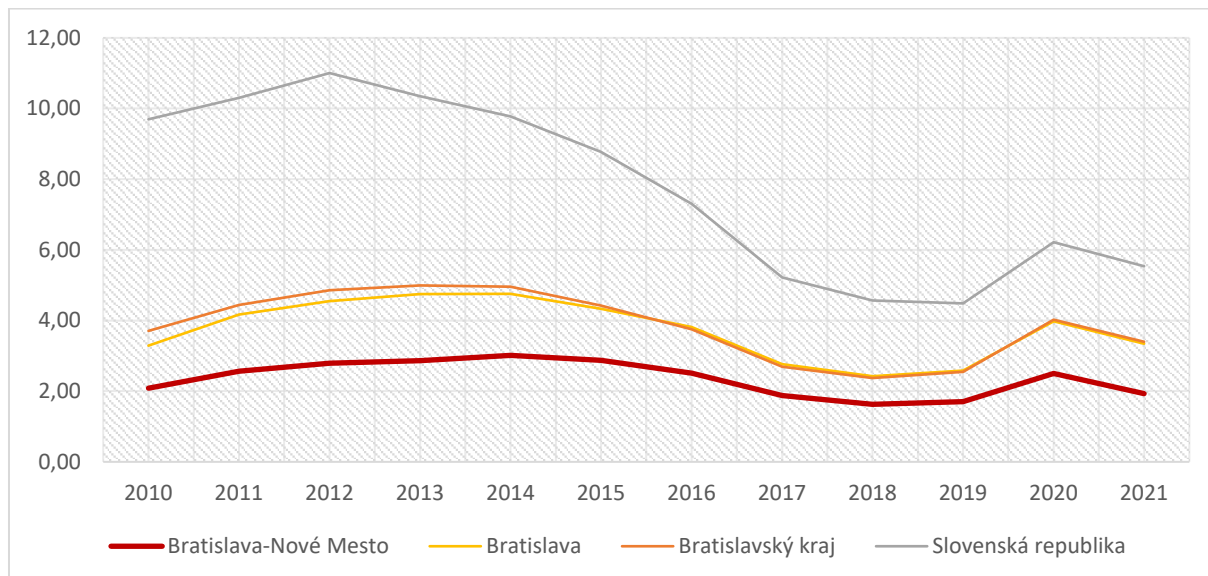
V štruktúre hospodárstva vyniká mestská časť podielom kvartérneho aj terciárneho sektora či už v celoslovenskom a krajom porovnaní, ale aj v rámci Bratislavy. Dôvodom je vysoká koncentrácia služieb (vrátane centier zdieľaných služieb), centrál firiem, inovačných hub-ov a pod.

Graf 21 Štruktúra hospodárstva na základe podielu zamestnancov v jednotlivých sektoroch v roku 2020 (%)

Zdroj: Štatistický úrad SR, 04/2022

Graf 22 Vývoj podielu evidovaných uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte trvale bývajúceho obyvateľstva vo veku 15-64 rokov za obdobie 2010 – 2021 (%)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov Štatistického úradu SR, 04/2022

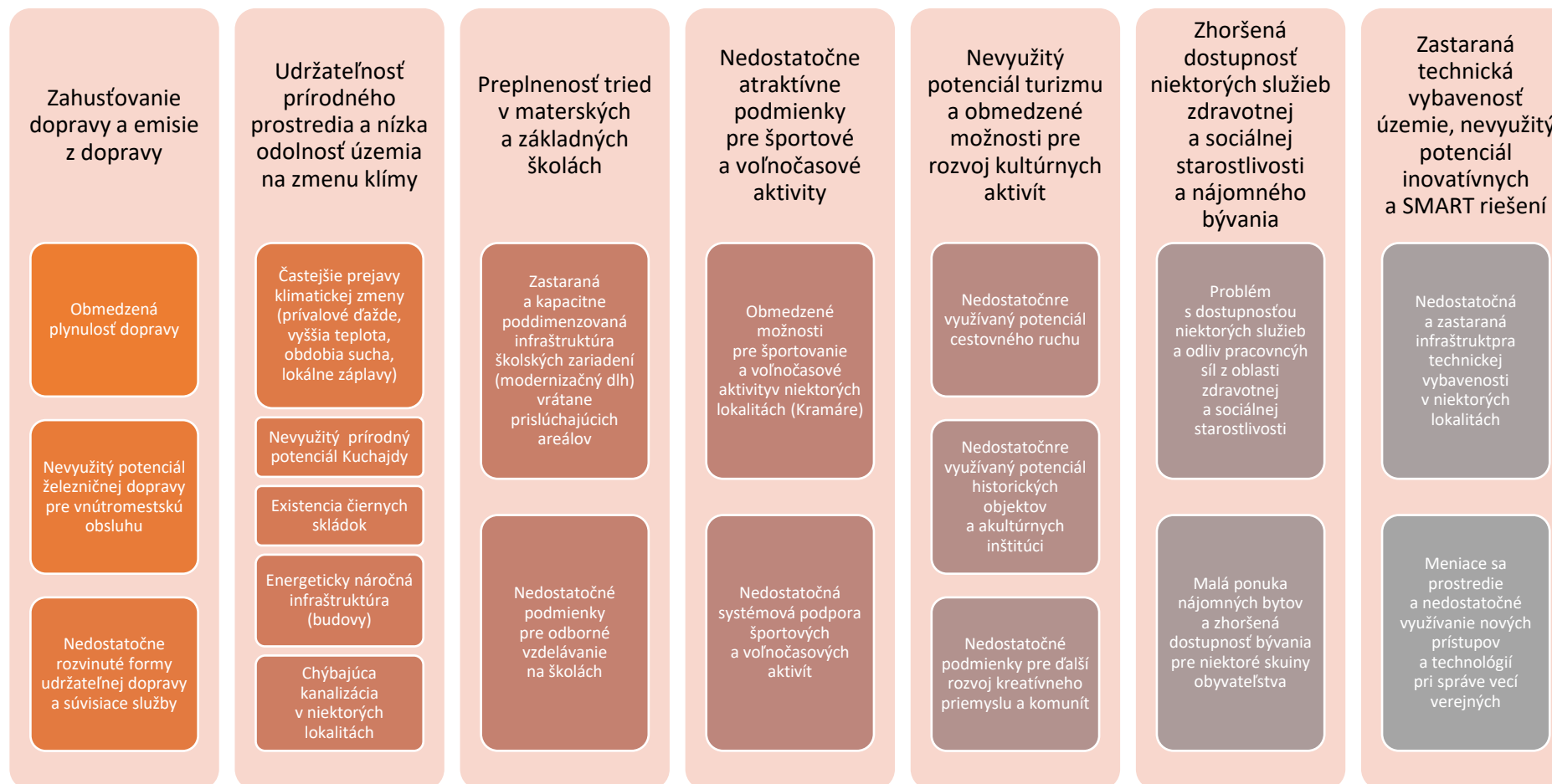
Spomenutá štruktúra hospodárskych činností, ktorá je orientovaná na sektor služieb (tradične v vyššou pridanou hodnotou) a atraktivita pracovných pozícií je dôvodom aj nízkej miery nezamestnanosti. Jednoznačne tu tiež dominuje podiel terciárneho sektora na celkovom hospodárstve.

„Miera nezamestnanosti je v MČ Bratislava-Nové Mesto minimálna, na úrovni prirodzenej nezamestnanosti, to značí dostatok rôznorodých pracovných príležitostí.“

B.6 Strom výziev a problémov

Schéma stromu problémov nadväzuje na kľúčové problémy a zistenia v predch. kapitolách a zároveň predstavuje východisko pre formulovanie cieľov a priorít rozvoja.

Obrázok 4 Schéma stromu kľúčových problémov

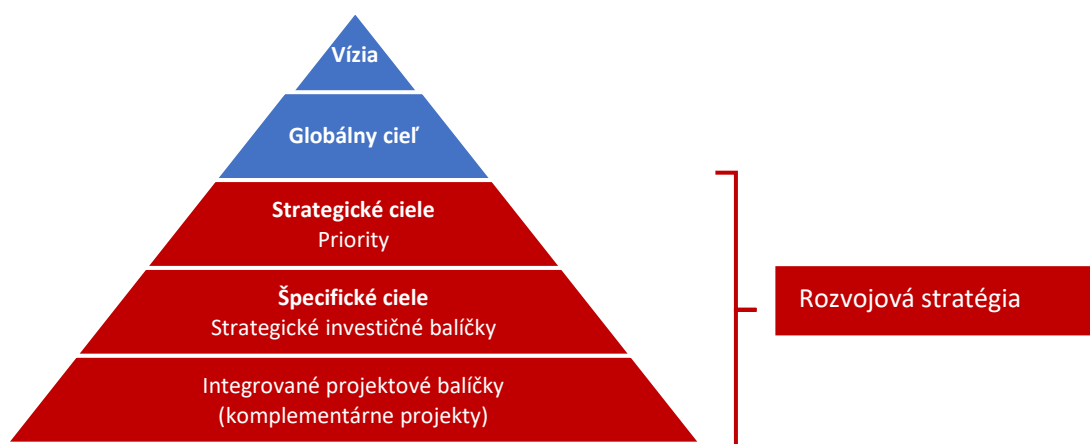

C ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

C.1 Intervenčná logika stratégie

Intervenčná logika stratégie bola zostavená s ohľadom na ostatné metodické pokyny gestora regionálneho rozvoja na Slovensku (MIRRI SR) berúc do úvahy štruktúru návrhovej časti v rámci regionálnej stratégie (PHRSR BSK 2021-2021 (s výhľadom do roku 2030)).

Obrázok 5 Schematické znázornenie cieľov a intervenčnej logiky

Zdroj: vlastné spracovanie

Základné pojmy:

Priorita – hlavná oblasť spájajúca tematicky prepojené strategické investičné balíčky napĺňajúce spoločný „strategický cieľ“, je to oblasť, kde je potrebné smerovať investície a opatrenia, ktoré povedú k eliminácii identifikovaných nedostatkov/problémov, pomôžu zlepšiť situáciu a prinesú rozvoj danej oblasti

Strategický investičný balíček – agregácia tematicky prepojených integrovaných projektových balíčkov, ktoré napĺňajú spoločný „špecifický cieľ“, strategický investičný balíček predstavuje konkrétne opatrenie (súbor aktivít a projektov) na zlepšenie východiskovej situácie

Kľúčové projekty – zoznam projektov, ktorých realizácia je nevyhnutnou podmienkou pre naplnenie strategického cieľa danej priority

Integrovaný projektový balíček – prepojenie investícií v tzv. mäkkej a v tvrdej infraštruktúre rovnakého zamerania, ktoré by sa mali realizovať pre naplnenie „špecifického cieľa“ daného strategického investičného balíčka, integrovaný projektový balíček predstavuje zoznam konkrétnejších rozvojových aktivít v nadväznosti na súvisiaci strategický investičný balíček

Komplementárne projekty – zoznam indikatívnych projektov, ktoré by sa mali realizovať v rámci daného projektového balíčka

Identifikovaná investičná potreba – predstavuje sumu finančných prostriedkov identifikovaných prostredníctvom požiadaviek zo strany jednotlivých sociálno-ekonomických aktérov za danú tému

plánovaných do roku 2030. Finančné požiadavky boli identifikované na základe vyplneného projektového zázobníka počas prác v rámci pracovných skupín za jednotlivé tematické oblasti, resp. akčného plánu mestskej časti a kalkulácii v iných špecializovaných strategických dokumentoch.

C.2 Vízia rozvoja

Vízia rozvoja mestskej časti predstavuje popis žiadaného stavu v dlhšom časovom horizonte (približne do roku 2050). Vízia rozvoja obsahuje popis čiastkových výziev v jednotlivých oblastiach ako doprava a mobilita, životné prostredie a ochrana prírody, vzdelávanie a šport, turizmus a kultúra, sociálna oblasť, technická infraštruktúra, informačné technológie a inštitucionálne kapacity. Definovanie vízie bolo východiskom pre stanovenie strategických cieľov pre najbližších 8-9 rokov.

Vízia rozvoja mestskej časti

V oblasti dopravy:

- veľká väčšina (2/3) osobnej prepravy na území MČ sa realizuje verejnou dopravou a cyklodopravou.

V oblasti životné prostredie a ochrany prírody:

- vodozádržné opatrenia sú súčasťou každého investičného projektu mestskej časti vrátane riešenia udržateľnosti a zodpovedností za ich udržiavanie,
- verejné priestory sú aktívne udržiavané a prispôsobené odolávať klimatickej zmene.

V oblasti moderné školstvo a šport:

- všetky školy v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ zabezpečujú vysokú úroveň kvality vzdelávania,
- všetky objekty školských zariadení, vrátane areálov, v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ sú zrekonštruované a vybavené modernými technológiami.

V oblasti cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel:

- všetky priestory pre kultúrno-spoločenské aktivity zariadení MČ sú bezbariérové, moderné a ponúkajú široké spektrum aktivít,
- na území MČ vyhľadáva rekreačné lokality a zariadenia väčší podiel obyvateľov mestskej časti, turistov a návštevníkov mesta Bratislavy.

V oblasti zdravotnej a sociálnej starostlivosti:

- v blízkosti bydliska dostupné služby zdravotnej starostlivosti,
- dostatočná ponuka sociálnych služieb, ktoré sa poskytujú v domácom prostredí,

- flexibilné prideľovanie nájomných bytov pre ohrozené skupiny obyvateľov.

V oblasti technická infraštruktúra, energetika a bezpečnosť:

- bezpečné miesto,
- všetky domácnosti sú napojené na verejnú vodovodnú aj kanalizačnú sieť,
- nízkoenergetické verejné budovy vo vlastníctve resp. správe MČ.

V oblasti digitalizácie služieb miestneho úradu a komplexný rozvoj územia:

- jednotlivé služby miestneho úradu sú maximálne digitalizované využívajúc „online priestor“ a jednoducho prístupné pre obyvateľov,
- technické vybavenie miestneho úradu a súvisiacich organizácií je moderné a miestna správa využíva najnovšie technologické riešenia a poznatky pri plnení svojich úloh.

V oblasti organizačnej kultúry a štruktúry na úrade:

- správa úradu prešla z tradičnej hierarchickej štruktúry na systém samoriadiacich tímov využívajúci agilné prvky riadenia,
- pracovné prostredie úradu je psychologicky bezpečné - medzi zamestnancami existuje všeobecné presvedčenie a predpoklad, že nikto nebude pokarhaný alebo ponížený za vyslovenie nápadov, otázok, obáv alebo chýb.

C.3 Ciele rozvoja

Pre postupné naplnenie vízie boli pre najbližšie strednodobé obdobie (8-9 rokov a to do roku 2030) definované nasledujúce ciele, ktoré by mali postupne prispieť k naplneniu stanovenej vízie.

Východiskom pre stanovenie jednotlivých rozvojových cieľov boli kľúčové problémy a výzvy definované počas tvorby strategického dokumentu. (Kľúčové problémy a výzvy je možné nájsť v kap. B.3 Identifikácia potenciálov, výziev, limitov a problémov a ich agregáciu v kap. B.6 Strom problémov a cieľov)

Pre naplnenie vízie rozvoja mesta bola stanovená štruktúra cieľov zahŕňajúca hlavný (globálny) cieľ rozvoja a ďalšie strategické (na úrovni priorít) a špecifické ciele (na úrovni strategických investičných balíčkov).

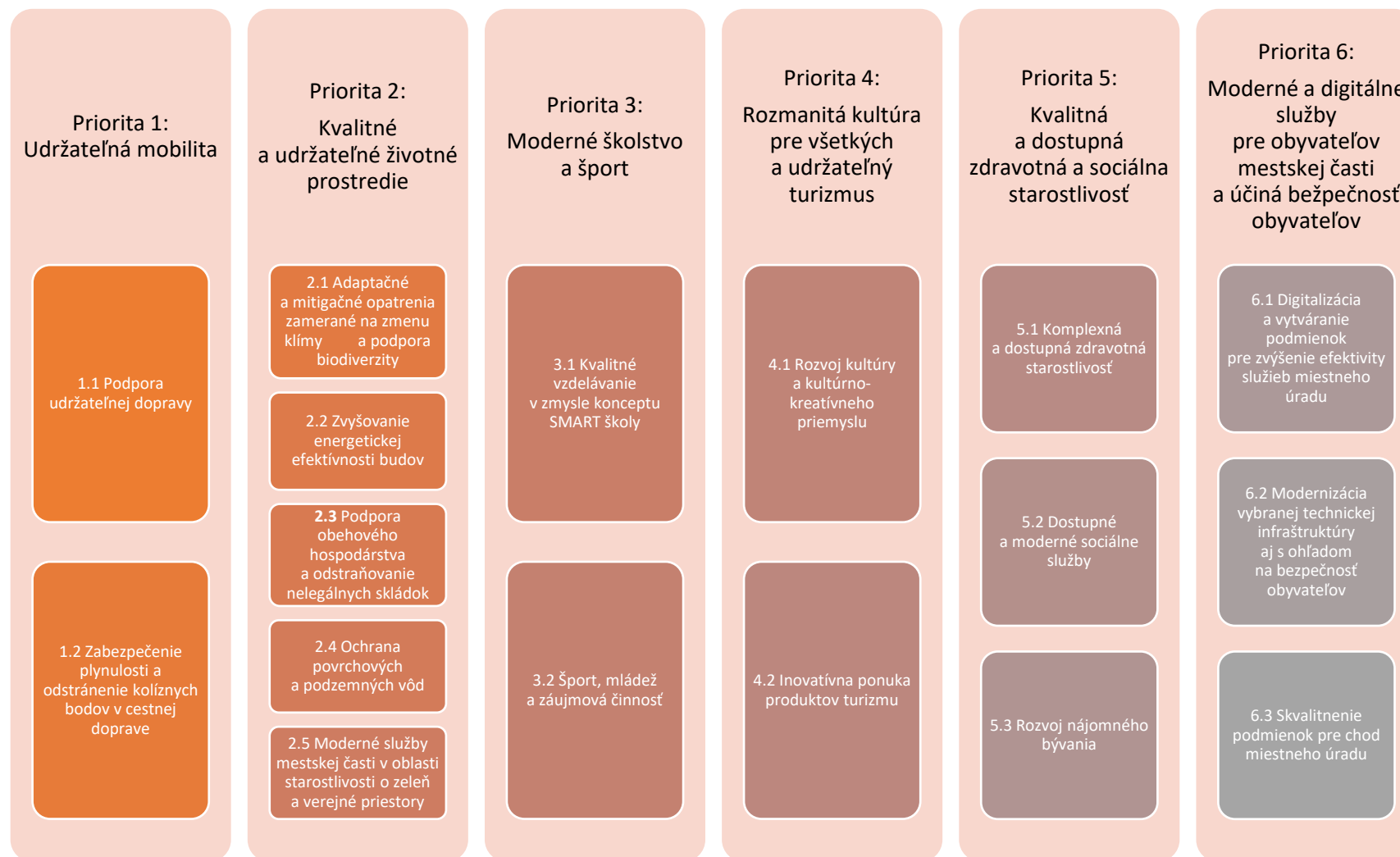
Globálny cieľ mestskej časti

„Posilniť udržateľnosť mobility, zvýšiť odolnosť územia voči klimatickej zmene, skvalitniť systém vzdelávania, zefektívniť podporu kultúry, umenia a športu, zatriktívniť územie pre obyvateľov a návštevníkov, podporiť kvalitnú vybavenosť územia s ohľadom na poskytovanie dostupných zdravotných a sociálnych služieb a zlepšiť riadenie verejných služieb.“

Globálny cieľ: Posilniť udržateľnosť mobility, zvýšiť odolnosť územia voči klimatickej zmene, skvalitniť systém vzdelávania, zefektívniť podporu kultúry, umenia a športu, zatriktívniť územie pre obyvateľov a návštevníkov, podporiť kvalitnú vybavenosť územia a zlepšiť riadenie verejných služieb					
Cieľ 1: Zvýšiť odolnosť dopravného systému a znížiť znečistenie ovzdušia z dopravy	Cieľ 2: Zvýšiť odolnosť územia mestskej časti voči klimatickej zmene a zvýšiť energetickú hospodárnosť	Cieľ 3: Zmodernizovať a zvýšiť dostupnosť vzdelávacieho systému a zefektívniť podporu športových a voľnočasových aktivít	Cieľ 4: Zvýšiť rozmanitosť a kvalitu kultúry a podporiť rozvoj turizmu	Cieľ 5: Vytvoriť kvalitnejšiu a dostupnejšiu sieť zdravotnej a sociálnej starostlivosti a bývania	Cieľ 6: Zmodernizovať technickú vybavenosť miestneho úradu využívajúc SMART riešenia a zlepšiť efektivnosť služieb a rozhodovania
Priorita 1: Udržateľná mobilita	Priorita 2: Kvalitné a udržateľné životné prostredie	Priorita 3: Moderné školstvo a šport	Priorita 4: Rozmanitá kultúra pre všetkých a udržateľný turizmus	Priorita 5: Kvalitná a dostupná zdravotná a sociálna starostlivosť	Priorita 6: Moderné a digitálne služby pre obyvateľov mestskej časti a účinná bezpečnosť obyvateľov

C.4 Priority rozvoja mestskej časti

Obrazok 6 Schéma priorit a strategických investičných balíčkov

C.4.1 Priorita 1 Udržateľná mobilita

Strategický cieľ 1: Zvýšiť odolnosť dopravného systému a znížiť znečistenie ovzdušia z dopravy

Kľúčový výkonnostný ukazovateľ: **Zrekonštruované miestne cesty a chodníky, vrátane odstránenia ich bariérovosti a realizácie vodozádržných opatrení (v celkovej dĺžke 10 000 m) /**

Vybudované cyklotrasy v celkovej dĺžke 5000 m /

Do roku 2030 by mala mať väčšina územia MČ regulované parkovanie (min. 50% zastavaného územia) /

Nižší počet prekročení limitného výskytu prachových častíc v ovzduší / Zavedenie nízkoemisných zón

Identifikovaná investičná potreba: **11,2 mil. EUR**

Špecifický cieľ 1.1: Zvýšiť podiel udržiateľnej dopravy na území mesta

Opatrenie / Strategický investičný balíček 1.1 Podpora udržiateľnej dopravy

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

1.1.1. Integrovaný projektový balíček - Rozvoj cyklistickej infraštruktúry

Komplementárne projekty: dobudovanie siete cyklodopravných trás (v nadväznosti na celomestské radiály, okruhy) v súlade s prijatými strategickými dokumentmi na úrovni mestskej časti ako aj identifikovanými dôležitými dochádzkovými trasami, modernizácia a rekonštrukcia existujúcich cyklotrás, podpora rozvoja cyklistickej dopravy (previazanie cyklistickej dopravy a hromadnej dopravy, možnosť hromadnej prepravy bicyklov v rámci verejnej osobnej dopravy a pod.) a pod.

1.1.2. Integrovaný projektový balíček – Aktivity na upokojenie dopravy

Komplementárne projekty: komplexná revitalizácia verejných priestranstiev s cieľom posilniť pešiu dopravu, modernizácia a rekonštrukcia chodníkov pre peších, revitalizácia peších zón, výstavba chodníkov pre peších, tvorba nízkoemisných zón, realizácia „mäkkých“ opatrení pre podporu cyklistickej dopravy: zjednosmernenie ulíc (tam, kde je to vhodné a spolu s nadväznými opatreniami), možnosť bezpečného parkovania, opatrenia na spomalenie dopravy, doplnenie zvislých vodorovných dopravných značení, ukľudnenie dopravy v rámci ucelených celkov obytných zón a pod.

1.1.3. Integrovaný projektový balíček - Riešenie statickej dopravy

Komplementárne projekty: podporné aktivity pre zavedenie celomestského systému parkovacej politiky, prieskumy statickej dopravy, tvorba plánov organizácie dopravy, budovanie viacpodlažných, najmä podzemných, parkovísk a garáží a pod.

1.1.4. Integrovaný projektový balíček – Podpora verejnej osobnej dopravy a udržateľnej mobility

Komplementárne projekty: rozvoj integrovaného dopravného systému (modernizácia prestupových uzlov – Račianske mýto, Trnavské mýto, Vinohrady/Predmestie, Tomášikova/Nové Mesto); vzdelávacie kampane pre udržateľnú mobilitu a dopravná výchova kontinuálne od materských škôl po ukončenie základných škôl a pod.

1.1.5. Integrovaný projektový balíček – Podporné aktivity pre rozvoj koľajovej infraštruktúry vrátane budovania prestupných terminálov

Komplementárne projekty: podporné aktivity pre rozvoj koľajovej dopravy vrátane modernizácie električkových radiál (Vajnorská, Račianska); podporné aktivity pre rekonštrukciu a modernizáciu železničných staníc a zastávok (vrátane podchodov, nadchodov), podporné aktivity pre budovanie terminálov integrovanej osobnej prepravy na území mestskej časti a pod.

Nositelia projektov: Hl. m. SR Bratislava, IDS BK, ŽSR, Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie dopravy, európskych fondov a verejného obstarávania, Oddelenie investícií), Dopravný podnik Bratislava

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, Nástroj na prepájanie Európy (CEF), štátny rozpočet, rozpočet mestskej časti, rozpočet hl. m. SR Bratislavy a iné

Špecifický cieľ 1.2: Zvýšiť plynulosť dopravy na území mesta

Strategický investičný balíček 1.2 Zabezpečenie plynulosti a odstránenie kolíznych bodov v cestnej doprave

Prehľad aktivít / integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného opatrenia / strategického investičného balíčka:

1.2.1. Skupina aktivít / Integrovaný projektový balíček - Modernizácia a výstavba miestnych ciest a realizácia aktivít organizačného charakteru zameraných na dopravu a mobilitu

Komplementárne projekty: rekonštrukcia, modernizácia, rozširovanie miestnych ciest (najmä Jedenásta ulica, Cesta na Kamzík, Tupého ulica) a budovanie nových miestnych ciest s dôrazom na vodozádržné

opatrenia, v spolupráci s mestom realizácia dopravných projektov cestnej infraštruktúry v zmysle ÚPN hl. m. SR Bratislavy (predĺženie Tomášikovej, predĺženie Bojnickej, predĺženie Odborárskej ulice, predĺženie Vlárskej po Kolibu) ako aj ďalších projektov (rekonštrukcia Tupého ulice), prostredníctvom územných plánov zón zabezpečiť udržateľnú dopravnú obsluhu (cyklisti-chodci-autá) pre lokality v k. ú. Vinohrady (Podhorský pás), opatrenia na reguláciu dopravnej obsluhy v zastavaných územiach, vypracovanie urbanistickej štúdie (územný generel) dopravy mestskej časti, vytvorenie fondu dopravy na financovanie dopravných projektov MČ a pod.

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie dopravy, európskych fondov a verejného obstarávania, Oddelenie investícií, Oddelenie životného prostredia a územného plánovania), Hl. m. SR Bratislava, ŽSR

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, Nástroj na prepájanie Európy (CEF), štátny rozpočet, rozpočet mestskej časti, rozpočet BSK, rozpočet mesta a iné

Kľúčové projekty na úrovni priority

Na úrovni priority boli zadefinované kľúčové projekty, bez ktorých nie je možné dosiahnuť strategický cieľ danej priority.

1. Rekonštrukcia miestnych ciest (najmä Jedenásta ulica, Cesta na Kamzík, Tupého ulica, Budyšínska ulica)

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: 9 mil. EUR

2. Podpora pri budovaní cyklodopravných prepojení a cyklistických ciest

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: 1 mil. EUR

3. Regulácia parkovania v nadväznosti na celomestskú parkovaciu politiku

Zodpovedný: Hl. m. SR Bratislava

Suma: bez dodatočných finančných potrieb

4. Podpora vybudovania TIOP-ov (Dolné Kramáre, Mladá Garda-Biely kríž)

Zodpovedný: ŽSR

Suma: bez dodatočných finančných potrieb

5. Podpora vybudovania žst. Filiálka a revitalizácie príľahlých území

Zodpovedný: ŽSR

Suma: bez dodatočných finančných potrieb

6. Zavedenie nízkoemisných zón v spolupráci s susediacimi mestskými časťami

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: 250 tis. EUR

Priorita nadväzuje na **regionálnu prioritu „1 Udržateľná mobilita“** v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030).

Priorita nadväzuje na **celomestský strategický cieľ „C. 2. 1 Dostupné mesto“** a súvisiace tematické sekcie *C. 2. 1. 1 Dostupne navrhnutá metropola* a *C. 2. 1. 2 Bezpečná a udržateľná mestská mobilita* v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) Bratislava 2030 (Program rozvoja obce 2022-2030).

Zároveň všetky projekty v rámci tejto priority by sa mali realizovať s ohľadom na prístupnosť (bez bariér), vytváranie bezbariérových trás, prípadne odstraňovanie bariér.

C.4.2 Priorita 2 Kvalitné a udržateľné životné prostredie

Strategický cieľ 2: Zvýšiť odolnosť územia mestskej časti voči klimatickej zmene a zvýšiť energetickú hospodárnosť

Kľúčový výkonnostný ukazovateľ: Realizácia vodozádržných opatrení (50 000 m²) /

Odstránenie čiernych skládok /

Zvýšenie podielu zhodnoteného biologicky rozložiteľného
odpadu z areálov a plôch v správe MČ (o 10%) /

Komplexná obnova budov v majetku MČ (zvýšenie energetickej
hospodárnosti budov o min 30%) /

Všetky domy a byty na území mestskej časti sú napojené
na kanalizáciu (kde je to technicky možné)

Identifikovaná investičná potreba: 49,4 mil. EUR

Špecifický cieľ 2.1: Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy a zefektívniť zadržiavanie vody na území mestskej časti

Strategický investičný balíček 2.1 Adaptačné a mitigačné opatrenia zamerané na zmeny klímy a podpora biodiverzity

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

2.1.1. Integrovaný projektový balíček - Adaptačné a mitigačné opatrenia a revitalizácia verejných priestranstiev

Komplementárne projekty: koncepčné nastavenie realizačného projektu areálu Kuchajdy a následná revitalizácia areálu Kuchajdy, nastavenie ďalších postupov starostlivosti o neudržiavanú a invazívnu zeleň, vypracovanie komplexného dokumentu starostlivosti o dreviny a jeho pravidelná aktualizácia, systematická výmena invazívnych druhov zelene za vhodné dreviny do mestského prostredia, kontrola šírenia imela, realizácia dažďových záhrad, rozširovanie špeciálneho režimu kosenia trávnatých plôch (zriaďovanie kvetinových lúk pre opeľovače), podporné aktivity pre zriaďovanie nízkoemisných zón, komplexná rekonštrukcia chodníkov (výmena povrchov, retencia dažďovej vody) s cieľom zavádzania vodozádržných opatrení a výsadbou drevín (Budyšínska, Za kasárňou), spolupráca s odborníkmi a školami pri riešení, resp. následnej starostlivosti o adaptačné a mitigačné opatrenia, podpora zachovania produkčných vinohradov, identifikácia vhodných lokalít pre budovanie komunitných záhrad a nastavenie procesov pre správne fungovanie a podporu komunitných záhrad, obnova, revitalizácia a udržiavanie parkov, revitalizácia

a budovanie prvkov zelenej a modrej infraštruktúry na verejných priestranstvách, podporné aktivity pre všeobecné usporiadanie kolektorov sietí (tam kde je to technicky možné), podpora budovania zelených striech (bezúdržbová zeleň) na budovách v mestskej časti, výmena spevnených plôch za plochy s vyššou priepustnosťou, implementácie zelených a modrých prvkov; komplexná revitalizácia verejných priestranstiev (vnútrobloky, ihriská), vodozadržné opatrenia a využívanie zadržanej vody (s cieľom vylúčenia ich odtoku do verejnej kanalizácie), systematická a odborná starostlivosť o zeleň podložená kompletným pasportom drevín MČ v GIS-e, podpora a rozvoj mestských lúk a iné*

2.1.2. Integrovaný projektový balíček - Podpora environmentálneho vzdelávania

Komplementárne projekty: podpora environmentálnej výchovy a vzdelávania detí, mládeže i dospelých, osвета a vzdelávanie (smerom k obehovému hospodárstvu), koordinácia a iniciovanie dobrovoľníckych aktivít v spolupráci so zamestnávateľmi na úpravu okolia

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií, Oddelenie životného prostredia a územného plánovania)

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet (Envirofond), Plán obnovy, rozpočet mestskej časti a iné

***Pozn.:** Aktivity realizované v rámci *Skupina aktivít / Integrovaný projektový balíček 2.1.1 - Adaptačné a mitigačné opatrenia a budovanie modrých a zelených prvkov (verejné priestranstvá)* je nevyhnutné realizovať v súlade s odporúčaniami definovanými v súvisiacich koncepčných a strategických materiáloch ako najmä Akčný plán adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na roky 2017-2020 a Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, Adaptačný plán Bratislavského samosprávneho kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (rok 2022) a Koncepcia revitalizácie krajiny s ohľadom na dôsledky klimatických zmien v regióne BSK (rok 2022).

Špecifický cieľ 2.2: Znížiť emisie skleníkových plynov

Strategický investičný balíček 2.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

2.2.1. Integrovaný projektový balíček - Rekonštrukcia a modernizácia budov, podpora opatrení na budovanie nízkouhlíkového hospodárstva

Komplementárne projekty: obnova budov v majetku MČ zameraná na zvyšovanie energetickej efektivity budov formou hĺbkovej a komplexnej obnovy budov (zatepľovanie budov, modernizácia zdrojov tepla a chladu, izolácia, príp. výmena rozvodov, úsporné osvetlenie, využívanie lokálnych obnoviteľných zdrojov energií, využívanie smart technológií na riadenie spotreby a zmena správania užívateľov), vypracovanie energetických certifikátov a energetických auditov

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet (Envirofond), Plán obnovy, rozpočet mestskej časti a iné

Špecifický cieľ 2.3: Znížiť množstvo komunálneho odpadu, zvýšiť mieru recyklácie a zhodnocovania odpadu

Strategický investičný balíček 2.3 Podpora obehového hospodárstva a odstraňovanie nelegálnych skládok

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

2.3.1. Integrovaný projektový balíček - Podpora modernej infraštruktúry a vybavenia pre odpadové hospodárstvo a predchádzanie vzniku odpadov

Komplementárne projekty: podpora materiálového zhodnocovania odpadov, aktivity na rozšírenie zberu odpadu zo zelene zo záhrad (mimo individuálnej bytovej výstavby), zriadenie zberného dvora, propagácia obehového hospodárstva – výchova a osвета obyvateľov, vytvorenie partnerstva s magistrátom pri podpore kompostovania, odstraňovanie a prevencia vzniku (osveta, spolupráca s magistrátom, mestská polícia) nelegálnych skládok

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet (Envirofond), rozpočet mestskej časti, rozpočet hl. m. SR Bratislavy, rozpočet BSK a iné (súkromné zdroje)

Špecifický cieľ 2.4: Posilniť ochranu vôd a zvýšiť podiel obyvateľov napojených na kanalizačnú a vodovodnú sieť

Strategický investičný balíček 2.4 Ochrana povrchových a podzemných vôd

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

2.4.1. Integrovaný projektový balíček – Podporné opatrenia na ochranu vôd

Komplementárne projekty: monitorovanie existujúcich žúmp, opatrenia v rámci územnoplánovacích procesov –budovanie vodovodnej a kanalizačnej siete ako podmienka rozvoja novej zástavby, dobudovanie kanalizácie a súvisiacej infraštruktúry v lokalitách MČ, v ktorých aktuálne absentujú (najmä v areáli Kuchajdy, Jedenásta ulica, Cesta na Kamzík, Koziarka a Veľký Varan)

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie životného prostredia a územného plánovania, Oddelenie investícií)

Predpokladané finančné zdroje: rozpočet mestskej časti a iné

Špecifický cieľ 2.5: Rozšíriť existujúce organizačné zázemie pre starostlivosť o zeleň a verejné priestory

Strategický investičný balíček 2.5 Moderné služby mestskej časti v oblasti
starostlivosti o zeleň a verejné priestory

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

2.5.1. Integrovaný projektový balíček – Podporné aktivity pre vytvorenie moderných služieb v oblasti starostlivosti o zeleň a verejné priestory

Komplementárne projekty: vybudovanie nového areálu EKO-podniku VPS (areál s aktuálnymi a možno aj novými funkciami), rozvoj a rozširovanie okruhu činností EKO-podnik VPS, nastaviť efektívne procesy komunikácie medzi MČ a EKO-podnik VPS, zriaďovanie výbehov pre psov

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií), EKO-podnik VPS

Predpokladané finančné zdroje: rozpočet EKO-podniku VPS, rozpočet mestskej časti a iné

Kľúčové projekty na úrovni priority

Na úrovni priority boli zadefinované kľúčové projekty, bez ktorých nie je možné dosiahnuť strategický cieľ danej priority.

1. Komplexná revitalizácia areálu Kuchajdy (nové pódium, modernizácia sociálnych zariadení, šatne pre vystupujúcich, odkanalizovanie areálu, odstránenie inváznych drevín) s ohľadom na záujmy ochrany životného prostredia*

Zodpovední: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií), EKO-podnik VPS

Suma: 3 mil. EUR

2. Vybudovanie nového areálu EKO-podnik VPS

Zodpovední: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií), EKO-podnik VPS

Suma: 6 mil. EUR

3. Nastavenie efektívneho procesu komunikácie medzi MČ a EKO-podnik VPS

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: bez dodatočnej finančnej potreby

4. Komplexná prestavba budovy miestneho úradu

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Suma: 12,8 mil. EUR

5. Komplexná rekonštrukcia Novej tržnice a revitalizácia jej okolia

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Suma: 20 mil. EUR

* Projekt má prepojenie na aktivity definované v rámci podpory športu a kultúry a cestovného ruchu.

Priorita nadväzuje na **regionálne priority** „2. Kvalitné a udržateľné životné prostredie a 7. Moderná technická infraštruktúra a účinná bezpečnosť obyvateľov“ v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030).

Priorita nadväzuje na **celomestský strategický cieľ** „C. 2. 3 Zelené a zdravé mesto“ a súvisiace tematické sekcie *C. 2. 3. 1 Ochrana prírodných zdrojov* a *C. 2. 3. 2 Možnosti pre pohyb, rekreáciu a zdravý životný štýl* v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) Bratislava 2030 (Program rozvoja obce 2022-2030).

Pozn.: Aktivity realizované v rámci tejto priority (Priorita 2 Kvalitné a udržateľné životné prostredie, najmä adaptačné a mitigačné opatrenia) je nevyhnutné realizovať v súlade s odporúčaniami definovanými v súvisiacich koncepčných a strategických materiáloch ako najmä Akčný plán adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na roky 2017-2020, Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, Adaptačný plán Bratislavského samosprávneho kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (rok 2022) a Koncepcia revitalizácie krajiny s ohľadom na dôsledky klimatických zmien v regióne BSK (rok 2022).

C.4.3 Priorita 3 Moderné školstvo a šport

Strategický cieľ 3: Zmodernizovať a zvýšiť dostupnosť vzdelávacieho systému a zefektívniť podporu športových a voľnočasových aktivít

Kľúčový výkonnostný ukazovateľ: **Vytvorenie nových kapacít MŠ (300 detí) /**

Vytvorenie nových kapacít ZŠ (450 žiakov) /

**Všetky deti s trvalým pobytom na území MČ majú zabezpečené
miesto v MŠ**

Identifikovaná investičná potreba: **43,5 mil. EUR**

Špecifický cieľ 3.1: Zmodernizovať školskú infraštruktúru a zvýšiť kapacity školskej infraštruktúry aj s ohľadom na inkluzívne vzdelávanie

Strategický investičný balíček 3.1 Kvalitné vzdelávanie v zmysle konceptu SMART školy

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

3.1.1. Integrovaný projektový balíček - Zvyšovanie kvality a dostupnosti vzdelávania

Komplementárne projekty: zabezpečenie potrebných kapacít MŠ, zabezpečenie potrebných kapacít ZŠ; rekonštrukcia a rozširovanie objektov školskej infraštruktúry (budovy MŠ a ZŠ) vrátane súvisiaceho zázemia, revitalizácia areálov MŠ a ZŠ; vytváranie podmienok pre rozširovanie kapacít (priestorové) v dôsledku rozvoja inkluzívneho vzdelávania, podpora a budovanie personálnych kapacít v dôsledku rozvoja inkluzívneho vzdelávania, vytvorenie motivačných nástrojov pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školských zariadení (rozvoj mäkkých zručností, zvyšovanie kvalifikácie, budovanie kapacít, systém ohodnocovania a odmeňovania zamestnancov, vytvorenie ponuky nájomného bývania pre učiteľov, revitalizované moderné areály, oddychové zóny), zriaďovanie odborných učební v nadväznosti na rozširovanie kapacít škôl, zmodernizovať IT (optická sieť) infraštruktúru na školách pre zabezpečenie online vzdelávania, znovu vybudovanie dielní, resp. priestorov pre technické práce (zázemie pre predmet technika) a pod.

Nositelia projektov: MŠ a ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ, Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií, Oddelenie školstva)

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, Plán obnovy, štátny rozpočet, rozpočet mestskej časti, súkromné zdroje a iné

Špecifický cieľ 3.2: Zlepšiť zdravý životný štýl obyvateľov (prostredníctvom podpory športových, pohybových a záujmových aktivít)

Strategický investičný balíček 3.2 Šport, mládež a záujmová činnosť

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

3.2.1. Integrovaný projektový balíček - Podpora športových, voľnočasových, záujmových aktivít a práca s mládežou

Komplementárne projekty: revitalizácia, modernizácia a budovanie detských ihrísk vrátane ihrísk pre staršie deti, podpora vzniku zariadení pre neorganizované športové aktivity (napr. „skatepark“, „pumptrack“, „in-line“ dráhy pre korčuliarov, atď.), rozšírenie a budovanie nových „workoutových“ ihrísk, pravidelné športové podujatia pre verejnosť, budovanie a modernizácia športovísk a priestorov pre voľnočasové aktivity; podpora (finančná) športových klubov a športových podujatí, podporné aktivity pre propagáciu športových klubov a športovísk (informačné tabule, online informácie), podpora starostlivosti o hracie plochy, dotácie pre podporu fungovania športových klubov, spolupráca športových klubov a mestskej časti, podpora, obnova a rozvoj športových (komplexná obnova) areálov, aby spĺňali podmienky pre športové aktivity, rozvoj športových aktivít v každej časti územia mestskej časti, revitalizácia areálu Kuchajdy aj s ohľadom na blízkosť športového areálu Novomestského športového klubu, podporné aktivity pre zriadenie nového komplexného športového areálu pre mládež a pod.

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie komunikácie, kultúry, športu, mládeže a voľného času, Oddelenie investícií)

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet (Fond na podporu športu), rozpočet mesta, rozpočet BSK a iné

Kľúčové projekty na úrovni priority

Na úrovni priority boli zadefinované kľúčové projekty, bez ktorých nie je možné dosiahnuť strategický cieľ danej priority.

1. Zriadenie nových MŠ

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Suma: 9 mil. EUR

2. Zriadenie novej ZŠ

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie školstva)

Suma: 12 mil. EUR

3. Komplexná rekonštrukcia objektov ZŠ

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Suma: 6 mil. EUR

4. Vytvorenie motivačných nástrojov pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školských zariadení (rozvoj mäkkých zručností, zvyšovanie kvalifikácie, budovanie kapacít, systém ohodnocovania a odmeňovania zamestnancov, vytvorenie ponuky nájomného bývania pre učiteľov, revitalizované moderné areály, oddychové zóny)

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie školstva)

Suma: 1,5 mil. EUR

5. Nový komplexný športový areál

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Suma: 6 mil. EUR

Priorita nadväzuje na **regionálnu prioritu „3 Moderné školstvo, vzdelávanie a šport a kvalitná veda, výskum a inovácie“** v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030).

Priorita nadväzuje na **celomestský strategický cieľ** „C. 1. 1 Starostlivé mesto pre dôstojný život všetkých“ a súvisiacu tematickú sekciu *C. 1. 1. 2 Kvalitné vzdelanie* v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) Bratislava 2030 (Program rozvoja obce 2022-2030).

C.4.4 Priorita 4 Rozmanitá kultúra pre všetkých a udržateľný turizmus

Strategický cieľ 4: Zvýšiť rozmanitosť a kvalitu kultúry a podporiť rozvoj turizmu

Kľúčový výkonnostný ukazovateľ: **Stredisko kultúry Vajnorská ako centrum kultúrno-kreatívneho priemyslu MČ v spolupráci so ZUŠ /**

Debarierizované kultúrno-spoločenské objekty MČ /

Skvalitnenie funkcií lanovej dráhy a jej zázemia

Identifikovaná investičná potreba: **15,5 mil. EUR**

Špecifický cieľ 4.1: Rozvíjať potenciál kultúrneho dedičstva a zlepšiť podmienky pre rozvoj komúní

Strategický investičný balíček 4.1 Rozvoj kultúry a kultúrno-kreatívneho priemyslu

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

4.1.1. Integrovaný projektový balíček – Zachovanie a rozvoj kultúrneho dedičstva, podpora súčasného umenia

Komplementárne projekty: rekonštrukcia objektu Konskej železnice s cieľom kultúrno-spoločenského využitia, komplexná rekonštrukcia a modernizácia, vrátane modernizácie vnútorného vybavenia Domu kultúry Kramáre, modernizácia vnútorného vybavenia a posilnenie personálnych kapacít v rámci služieb knižnice, zároveň aj inovatívne služby knižnice (Knižnica Pionierska), vybudovanie Strediska kultúry Vajnorská ako centra KKP MČ, obnova a rozšírenie kultúrno-spoločenských funkcií Vernosti v lokalite Dimitrovka, vytvorenie podmienok pre vznik novej kultúrno-spoločenskej sály a podpora vzniku kongresového centra, vytvorenie podmienok pre rozvoj kreatívneho priemyslu (zároveň aj regulácia fungovania) v spolupráci s mestom a BSK, zlepšenie energetického hospodárenia budov (knižnice, strediská kultúry), komplexná rekonštrukcia budovy a dobudovanie Strediska kultúry Vajnorská (teleskopické sedenie, stupňovité sedenie, súvisiaca úprava fasády, rekonštrukcia vnútorných priestorov-sociálne zariadenia, zázemie pre zamestnancov a účinkujúcich, dobudovanie osvetlenia, multimediálna tabuľa a pod., celkové odstránenie bariérovosti v stredisku kultúry), podpora aj ďalších lokálnych komúní (vietnamská, ukrajinská a ďalšie)-spoločné podujatia, spolupráca s Aurélium ako podpora ponuky kreatívneho vzdelávania pre deti, efektívnejšie využívanie areálu Železná studnička, Partizánska lúka a Kačín

na kultúrno-spoločenské exteriérové aktivity väčšieho rozsahu s ohľadom na záujmy ochrany životného prostredia, vytvorenie umeleckej akadémie (Stredisko kultúry Vajnorská), dotačná schéma pre podporu návštevnosti kultúrnych podujatí pre deti a seniorov, dotačná schéma pre podporu talentovanej mládeže a detí, vytvorenie mechanizmu na podporu KKP pracovníkov, napr. spolufinancovanie „kultúrnych voucherov“ a pod.

4.1.2. Integrovaný projektový balíček – Podpora miestnych komunít a produktov

Komplementárne projekty: rekonštrukcia a modernizácia objektu Novej tržnice s cieľom predaja regionálnych produktov a kultúrno-spoločenského využitia, modernizácia vnútorného vybavenia a pod.

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie komunikácie, kultúry, športu, mládeže a voľného času), Stredisko kultúry Vajnorská, Knižnica Bratislava-Nové Mesto, BSK, Aurélium, EKO-podnik VPS

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, Plán obnovy, štátny rozpočet (Fond na podporu umenia), rozpočet mestskej časti, rozpočet mesta, rozpočet BSK, súkromné zdroje a iné

Špecifický cieľ 4.2: Zlepšiť propagáciu mestskej časti a modernizovať turistickú ponuku

Strategický investičný balíček 4.2 Inovatívna ponuka produktov turizmu

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

4.2.1. Integrovaný projektový balíček - Zlepšovanie manažmentu, propagácie a služieb udržateľného turizmu, rozvoj turistickej infraštruktúry a ponuky služieb

Komplementárne projekty: komplexná rekonštrukcia a obnova staníc lanovej dráhy, podpora a rozvoj zážitkového turizmu (najmä vinohradnícky turizmus), vypracovať plán spolupráce s magistrátom (BTB) a BSK v oblasti turizmu, podpora aktivít Mestských lesov s ohľadom na udržateľné životné prostredie a ochranu prírody, spolupráca s mestom, MÚOP BA a BKIS na tému vytvorenie novej atrakcie – komentované prehliadky po mestskej časti (napr. pamätihodnosti MČ a mesta, NKP), vytváranie nových nástupných bodov do Bratislavského lesoparku (Ahoj, Koziarka, Horné Židiny) a pod.

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto, BTB, MÚOP BA

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, rozpočet mestskej časti, rozpočet mesta, rozpočet BSK a iné

Kľúčové projekty na úrovni priority

Na úrovni priority boli zadefinované kľúčové projekty, bez ktorých nie je možné dosiahnuť strategický cieľ danej priority.

1. Komplexná rekonštrukcia Strediska kultúry Vajnorská

Zodpovední: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií), Stredisko kultúry Vajnorská

Suma: 1,5 mil. EUR

2. Debarierizácia všetkých kultúrno-spoločenských objektov vo vlastníctve MČ, zlepšenie prístupnosti pre všetkých občanov

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Suma: 500 tis. EUR

3. Komplexná revitalizácia areálu Kuchajdy (nové pódium, modernizácia sociálnych zariadení, šatne pre vystupujúcich, odkanalizovanie areálu, odstránenie invázných drevín) s ohľadom záujmy ochrany životného prostredia

Zodpovední: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto, EKO-podnik VPS

Suma: 3 mil. EUR

4. Vytvorenie mechanizmu na podporu pracovníkov v odvetviach kultúrno-kreatívneho priemyslu, napr. spolufinancovanie „kultúrnych voucherov“

Zodpovední: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie komunikácie, kultúry, športu, mládeže a voľného času), Stredisko kultúry Vajnorská

Suma: 250 tis. EUR

5. Podpora vinohradníckeho turizmu ako unikátnej formy turizmu na území mesta Bratislava

Zodpovední: BTB, Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie komunikácie, kultúry, športu, mládeže a voľného času)

Suma: 250 tis. EUR

6. Rozvoj kvality služieb Novej tržnice

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie komunikácie, kultúry, športu, mládeže a voľného času)

Suma: 500 tis. EUR

Priorita nadväzuje na **regionálnu prioritu „4 Udržateľný turizmus a rozmanitá kultúra“** v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030).

Priorita nadväzuje na **celomestský strategický cieľ „C. 2. 2 Mesto, ktoré ponúka kvalitnú kultúru a súdržné susedstvá“** a súvisiace tematické sekcie *C. 2. 2. 1 Živý verejný priestor a susedstvá* a *C. 2. 2 Rozmanitý kultúrny život* a „*C. 3. 1 Bratislava, rozpoznávaná európska metropola*“ a súvisiacu tematickú sekciu *C. 3. 1. 3 Bratislava ako rozpoznávaná značka* v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) Bratislava 2030 (Program rozvoja obce 2022-2030).

C.4.5 Priorita 5 Kvalitná a dostupná zdravotná a sociálna starostlivosť

Strategický cieľ 5: Vytvoriť kvalitnejšiu a dostupnejšiu sieť zdravotnej a sociálnej starostlivosti a bývania

Kľúčový výkonnostný ukazovateľ: **Vyššia kapacita služieb sociálnej starostlivosti (120 klientov) /**

Zabezpečenie bezbariérovosti denných centier do konca roku 2024 /

Zvýšenie počtu nájomných bytov majetku MČ (zo súčasných 250 na 400)

Identifikovaná investičná potreba: **14 mil. EUR**

Špecifický cieľ 5.1: Zabezpečiť primeranú dostupnosť zdravotnej starostlivosti

Strategický investičný balíček 5.1 Komplexná a dostupná zdravotná starostlivosť

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

5.1.1. Integrovaný projektový balíček - Komplexná zdravotná starostlivosť

Komplementárne projekty: podporovať zachovanie existujúcich a vznik nových zariadení zdravotnej starostlivosti (ambulancie a ďalšie), podporovať riešenia pre bližšiu dostupnosť zdravotníckych zariadení, pri riešení problematiky poskytovania služieb v oblasti zdravotníctva (ambulancie) spolupráca s mestom aj krajom a pod.

Nositelia aktivít: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie životného prostredia a územného plánovania), BSK, združenia lekárov, ďalší poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, Plán obnovy, štátny rozpočet, rozpočet mestskej časti, rozpočet BSK a iné

Špecifický cieľ 5.2: Zvýšiť dostupnosť a atraktivitu služieb sociálnej starostlivosti

Strategický investičný balíček 5.2 Dostupné a moderné sociálne služby

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

5.2.1. Integrovaný projektový balíček – Dostupnejšie a kvalitnejšie sociálne služby a podpora rozvoja ľudských zdrojov

(Rozvoj komunitných druhov sociálnych služieb v súlade so zákonom o sociálnych službách)

Komplementárne projekty: vytvorenie podmienok pre poskytovanie pobytových služieb poskytovaných na určitý čas – zriadiť dostatočné kapacity zariadení opatrovateľskej služby, vytvorenie centra sociálnych služieb (v rámci miestneho úradu alebo v objektoch v majetku MČ) so zameraním na poskytovanie informácií o dostupnosti sociálnych služieb a na poskytovanie základného sociálneho poradenstva, vytvorenie centrály monitoringu, signalizácie pomoci ako aj pre analýzu sociálnych služieb, podporovať zriaďovanie nízkoprahových sociálnych služieb pre deti, mládež a rodiny, prispievať na činnosť neverejným poskytovateľom sociálnych služieb (myslí sa tým nepriamo cez podporu), vytvárať podmienky pre podporu materských centier a podporovať dostupnosť už existujúcich zariadení starostlivosti o deti do troch rokov, podporovať rozvoj existujúcej terénnej sociálnej služby opatrovateľskej služby (aj finančne po skončení projektov z EÚ, štátu), podporovať rozvoj existujúcej ambulantnej sociálnej služby v denných centrách pre seniorov a osoby s ZŤP, vytvoriť metodiku sledovania dodržiavania štandardov kvality sociálnych služieb, motivovať kvalifikovaných zamestnancov na poskytovanie sociálnych služieb primeraným finančným ohodnotením, zabezpečovať ich pravidelné vzdelávanie a zvyšovanie odborných znalostí, debarierizácia existujúcich denných centier, riešenie problematiky financovania opatrovateľských služieb po roku 2024 (napr. formou vytvorenia fondu pre podporu rozvoja opatrovateľských služieb), spolupráca s tretím sektorom pri riešení sociálnej inklúzie (lokalita Bojnická a pod.), zriaďovanie jasí a pod.

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie sociálnych služieb, Oddelenie investícií)

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, Plán obnovy, štátny rozpočet, rozpočet mestskej časti, súkromné zdroje a iné

Špecifický cieľ 5.3: Zvýšiť dostupnosť nájomného bývania

Strategický investičný balíček 5.3 Rozvoj nájomného bývania

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

5.3.1. Integrovaný projektový balíček – Podpora nájomného bývania

Komplementárne projekty: vytvorenie ponuky nájomného bývania pre riešenie sociálnej inklúzie, aj s ohľadom na stabilizáciu pracovníkov samosprávy a v oblasti školstva - nákup nehnuteľností, rekonštrukcia a modernizácia objektov za účelom tvorby nájomného bývania, nastavenie mechanizmu spolupráce s mestom a developermi aj pre potreby zriadenia nájomného bývania, vytvorenie vhodného organizačného spôsobu pre zabezpečenie a následné udržiavanie a obnovu priestorov pre nájomné bývanie

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet (ŠFRB), rozpočet mestskej časti a iné

Kľúčové projekty na úrovni priority

Na úrovni priority boli zadefinované kľúčové projekty, bez ktorých nie je možné dosiahnuť strategický cieľ danej priority.

1. Debarierizácia existujúcich denných centier

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Suma: 300 tis. EUR

2. Zriadenie zariadenia opatrovateľskej služby

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie sociálnych služieb)

Suma: 1,4 mil. EUR

3. Vytváranie podmienok pre lepšiu dostupnosť zdravotníckych zariadení pre obyvateľov MČ

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: bez dodatočnej finančnej potreby

4. Zachovanie základnej zdravotnej starostlivosti Polikliniky Tehelná

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: bez dodatočnej finančnej potreby

5. Vytváranie podmienok pre rozvoj služieb sociálnej starostlivosti poskytovaných v domácom prostredí klientov

Zodpovední: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto, BSK, hl. m. SR Bratislava (Oddelenie sociálnych služieb)

Suma: 250 tis. EUR

6. Zvýšenie ponuky nájomného bývania

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie investícií)

Suma: 8 mil. EUR

7. Zriadenie centra včasnej intervencie

Zodpovední: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (Oddelenie sociálnych služieb), BSK

Suma: 1,4 mil. EUR

Priorita nadväzuje na **regionálnu prioritu** „6 Podpora sociálnej inklúzie a dostupná sociálna starostlivosť“ v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030).

Priorita nadväzuje na **celomestský strategický cieľ** „C. 1. 1 Starostlivé mesto pre dôstojný život všetkých“ a súvisiace tematické sekcie C. 1. 1. 1 *Dostupné bývanie pre základ kvality života* a C. 1. 1. 3 *Bezpečné mesto, ktoré sa stará o slabších a znevýhodnených* v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) Bratislava 2030 (Program rozvoja obce 2022-2030).

Definovanie strategických investičných balíčkov pre napĺňanie strategického cieľa zohľadňuje aj ciele a opatrenia definované v rámci strategických dokumentov kraja zameraných na oblasť sociálnej inklúzie a to „Koncepcie sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020-2030“ ako aj ciele a opatrenia definované v rámci strategických dokumentov mesta zameraných na oblasť sociálnej starostlivosti a to Komunitný plán sociálnych služieb mesta 2022-2030

Pozn.: Aktivita realizovaná v rámci tejto priority je nevyhnutné realizovať v súlade s odporúčaniami definovanými v súvisiacich koncepčných a strategických materiáloch, najmä Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti (rok 2022).

C.4.6 Priorita 6 Moderné a digitálne služby pre obyvateľov mestskej časti a účinná bezpečnosť obyvateľov

Strategický cieľ 6: Zmodernizovať technickú vybavenosť miestneho úradu využívajúc SMART riešenia a zlepšiť efektívnosť služieb a rozhodovania

Kľúčový výkonnostný ukazovateľ: **Zavedené moderné formy „zdieľania informácií“ v rámci fungovania miestneho úradu a súvisiacich organizácií /**

Fungujúci manažment úloh miestneho úradu /

Na úrade sú prítomné prvky samoriadenia /

Zrealizované opatrenia na znižovanie miery kriminality a priestupkov /

Nové služby geografického informačného portálu pre obyvateľov (min. 10 nových služieb)

Identifikovaná investičná potreba: **1 mil. EUR**

Špecifický cieľ 6.1: Podporiť inovácie, zjednodušiť prístup obyvateľov k informáciám a zaviesť SMART riešenia pre služby mestskej časti

Strategický investičný balíček 6.1 Digitalizácia a vytváranie podmienok pre zvýšenie efektivity služieb miestneho úradu

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

6.3.1. Integrovaný projektový balíček – Elektronizácia a digitalizácia verejných služieb a podpora v oblasti získavania a zverejňovania dát

Komplementárne projekty: modernizácia internej kabeláže v budove miestneho úradu, výmena servera a koncových zariadení v rámci budovy miestneho úradu, presun služieb miestneho úradu do „cloudu“, zavádzanie moderných „cloudových“ riešení pre fungovanie služieb miestneho úradu vrátane školenia zamestnancov, aktualizovať softvérové riešenie (manažment úloh), pokračovanie v rozvoji GIS aplikácií a ďalšie využívanie interných údajov, elektronické služby mestskej časti, tvorba špecializovaných portálov určených na publikáciu dát, vrátane geografických údajov a územnoplánovacích dokumentácií založených na GIS; manažment dát a analýz spracovaných s geografickým priemetom a otvorených pre verejnosť a tretie strany

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, rozpočet mesta, súkromné zdroje a iné

*Špecifický cieľ 6.2: Zvýšiť kvalitu vybranej technickej infraštruktúry
a zariadení s ohľadom na realizáciu SMART riešení a bezpečnosť*

*Strategický investičný balíček 6.2 Modernizácia vybranej technickej
infraštruktúry aj s ohľadom na bezpečnosť obyvateľov*

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

6.2.1. Integrovaný projektový balíček – Modernizácia vybranej technickej infraštruktúry, rozvoj a rozširovanie informačno-komunikačných technológií

Komplementárne projekty: podpora zavádzania inteligentných riešení pre verejnú správu, podpora pri modernizácii a budovaní optických sietí v niektorých lokalitách (Kramáre)

6.2.2. Integrovaný projektový balíček – Opatrenia zamerané na zvyšovanie bezpečnosti

Komplementárne projekty: budovanie a rozširovanie kamerových systémov, prvkov pasívnej ochrany majetku a osôb za účelom vyššej bezpečnosti, predchádzanie páchaniu trestných činov a prevencia kriminality kombináciou spolupráce na úrovni mestská časť, občianske združenia, školy, Polícia SR a Mestská polícia na základe štatistických ukazovateľov; identifikácia oblastí najväčšie postihnutých kriminalitou s cieľom posilniť policajné hliadky v problémových územiach; získavanie verejnej podpory formou informovanosti občanov a vyzývanie občanov k aktívnej spolupráci, v súčinnosti s mestom dobudovanie verejného osvetlenia v lokalitách kde verejné osvetlenie aktuálne absentuje (napr. lokalita Mierová kolónia)

Nositelia projektov: Mestská polícia, Hl. m. SR Bratislava, Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Predpokladané finančné zdroje: Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, rozpočet mestskej časti a iné

Špecifický cieľ 6.3: Zlepšiť efektívnosť organizačnej štruktúry miestneho úradu

Strategický investičný balíček 6.3 Skvalitnenie podmienok pre chod miestneho úradu

Prehľad integrovaných projektových balíčkov realizovaných v rámci daného strategického investičného balíčka:

6.3.1. Integrovaný projektový balíček – Rozvoj kvality personálnych kapacít pri správe vecí verejných

Komplementárne projekty: rozvoj osobných mäkkých zručností zamestnancov (napr. zavedenie CAF), zavedenie systému monitorovania výkonnosti útvarov (zamestnancov) – ciele a vyhodnotenie plnenia cieľov, podpora pri zvyšovaní kvalifikácie a zručností, personálne posilnenie sektorových špecialistov na úrovni miestnej samosprávy, vyhodnocovanie práce zamestnancov (KPI), aktivity zamerané na prechod z pyramídovej štruktúry na samoorganizačný model fungovania - t. j. zvýšenie slobody a úmerne k tomu zodpovednosti zamestnancov, podpora psychologicky bezpečného prostredia na úrade, vytváranie efektívnych priestorových podmienok pre zamestnancov

Nositelia projektov: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Predpokladané finančné zdroje: rozpočet mestskej časti

Kľúčové projekty na úrovni priority

Na úrovni priority boli zadefinované kľúčové projekty, bez ktorých nie je možné dosiahnuť strategický cieľ danej priority.

1. Zavedenie „cloudu“ v rámci miestneho úradu a jeho aktívne využívanie v rámci pracovných činností

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: 250 tis. EUR

2. Zavedenie systému manažmentu úloh

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: 25 tis. EUR

3. Systematický rozvoj osobných mäkkých zručností zamestnancov

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: 50 tis. EUR

4. Pokračovanie v rozvoji GIS aplikácií a ďalšie využívanie interných údajov

Zodpovedný: Mestská časť Bratislava-Nové Mesto

Suma: 50 tis. EUR

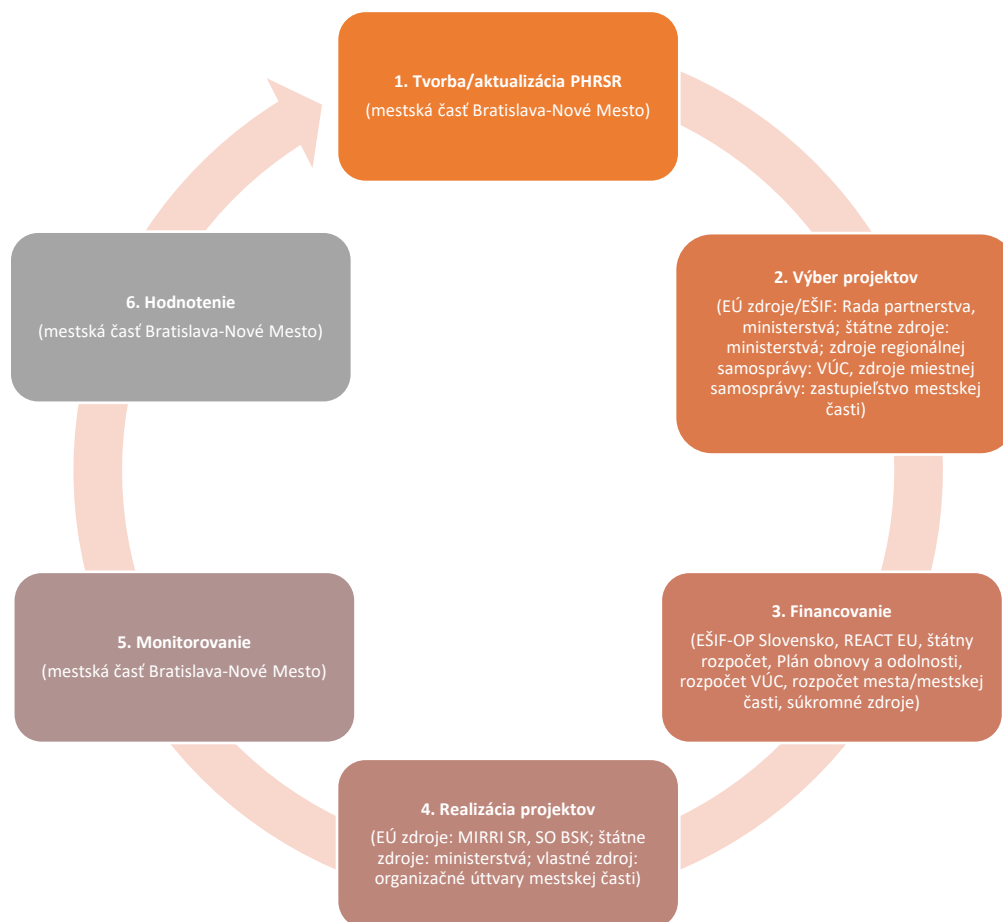
Priorita nadväzuje na **regionálne priority** „7 Moderná technická infraštruktúra a účinná bezpečnosť obyvateľov a 8 Efektívne financovanie a komplexný rozvoj regiónu“ v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030).

Priorita nadväzuje na **celomestský strategický cieľ** „C. 3. 2 Moderné a efektívne mesto“ a súvisiace tematické sekcie C. 3. 2. 1 *Strategické riadenie, priorizácia a spolupráca*, C. 3. 2. 2 *Digitálne sebavedomé mesto* a C. 3. 2. 3 *Zosúladená technická sieť pre budúcnosť* v zmysle implementácie (napĺňania cieľov) Bratislava 2030 (Program rozvoja obce 2022-2030).

D REALIZAČNO-FINANČNÁ ČASŤ

Samotný proces implementácie PHRSR pozostáva z viacerých častí (krokov), ktoré môžeme znázorniť prostredníctvom manažmentu projektového cyklu. Jednotlivé kroky sú realizované priebežne. Zodpovednosť za vypracovanie, prípadne revíziu strategického dokumentu nesie **mestská časť Bratislava-Nové Mesto**. Tvorba dokumentu PHRSR predstavuje 1. krok v rámci tohto procesu. Nasledujúce kapitoly pomenúvajú procesy, ktoré je potrebné realizovať následne po schválení strategického dokumentu.

Obrázok 7 Implementačný proces PHRSR mestskej časti

Vysvetlivky: SO-sprostredkovateľských orgán, EŠIF-Európske štrukturálne a investičné fondy, VÚC-vyšší územný celok, REACT EU-Plán obnovy a odolnosti SR (Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe), MIRRI SR-Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

D.1 Inštitucionálne zabezpečenie implementácie PHRSR

D.1.1 Základná štruktúra inštitucionálneho zabezpečenia

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto vystupuje ako subjekt koordinujúci proces regionálneho rozvoja naprieč jednotlivými tematickými oblasťami, ktoré zahŕňajú najmä dopravu, životné prostredie, školstvo, šport, kultúru, turizmus, zdravotníctvo, sociálnu starostlivosť, a ďalšie súvisiace oblasti. Koordinátorom implementácie PHRSR bude prednosta miestneho úradu. Prípravou jednotlivých projektov a v neposlednom rade aj monitorovaním a hodnotením pokroku v plnení stanovených cieľov bude poverené Oddelenie dopravy, európskych fondov a verejného obstarávania.

Treba poznamenať, že na území mestskej časti vykonávajú samosprávnú činnosť v podstate až 3 subjekty. Okrem samotnej mestskej časti je to magistrát hlavného mesta ale aj Bratislavský samosprávny kraj. Kompetencie jednotlivých aktérov sú rôzne a sú zadefinované v príslušnej legislatíve, prípadne v štatúte hlavného mesta.

PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto predstavuje podklad mestskej časti a ďalších relevantných aktérov pôsobiach na území mestskej časti pre komunikáciu so štátnymi orgánmi a regionálnou samosprávou v rámci jednotlivých sektorových politík. PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto zároveň vytvára rámec pre tvorbu strategických dokumentov na miestnej úrovni.

PHRSR predstavuje integrovaný prístup k regionálnemu rozvoju na území mestskej časti/mesta a to tým, že zastrešuje požiadavky jednotlivých aktérov rôznych systémových úrovní (štát-samospráva-súkromný sektor-tretí sektor) a zároveň vytvára podmienky pre plnenie týchto požiadaviek z viacerých zdrojov (zdroje EÚ-štátne zdroje-zdroje samospráv-súkromné zdroje).

Implementácia PHRSR sa teda realizuje prostredníctvom viacerých nástrojov ako sú najmä: Akčný plán mestskej časti, programový rozpočet mestskej časti a Integrovaná územná stratégia kraja (stratégia pre územie hl. m. SR Bratislavy).

Tabuľka 42 Prehľad inštitucionálneho zabezpečenia implementácie PHRSR

Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR	
Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Nové Mesto (Monitorovací výbor)	- Preskúmava vykonávanie PHRSR mestskej časti a pokrok dosiahnutý pri plnení cieľov PHRSR mestskej časti pričom zohľadňuje ukazovatele PHRSR mestskej časti vrátane zmien v hodnotách ukazovateľov a podľa potreby výsledky kvalitatívnych analýz s cieľom vyhodnotiť, či tieto ciele boli dosiahnuté a predkladá riadiacemu orgánu (Miestny úrad MČ Bratislava-Nové Mesto) pripomienky týkajúce sa vykonávania hodnotenia programu; - Výbor skúma a schvaľuje správy z hodnotenia PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto; - V prípade potreby navrhnutie revízie PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.	
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR
Miestny úrad MČ Bratislava-Nové Mesto (Riadiaci orgán)	Starosta Zástupcovia starostu	- Zodpovedný za efektívne riadenie a implementáciu, - zaistenie súladu financovaných aktivít s kritériami PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, - kontrola toho, že spolufinancované produkty a služby sú efektívne realizované v súlade s národnými predpismi a predpismi EÚ (v spolupráci s finančným a ekonomickým oddelením), - zaistenie riadneho monitorovania a hodnotenia výsledkov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR
Miestny úrad MČ Bratislava-Nové Mesto / Oddelenie životného prostredia a územného plánovania	Vedúci pracovníci jednotlivých oddelení a útvarov	- Zodpovedný za implementáciu aktivít príslušnej tematickej oblasti, - zaistenie riadneho monitorovania výsledkov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto príslušnej tematickej oblasti, - aktualizácia projektového zásobníka, - komunikácia so sociálno-ekonomickými aktérmi.
Tematické pracovné tímy:	- Výskum, vývoj, informačno-komunikačné technológie a inovácie ľudské zdroje, ľudský kapitál - Školstvo a šport - Zdravotná a sociálna starostlivosť - Cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel - Udržiateľná mobilita a technická infraštruktúra a energetika - Životné prostredie	- Revízia plánovaných projektov (operácií); - revízia potrieb územia.

D.2 Monitorovanie a hodnotenie

D.2.1 Monitorovanie

Systém monitorovania slúži pre účely hodnotenia implementácie PHRSR a to na základe vyhodnotenia zvolených ukazovateľov plnenia priorít a cieľov stratégie. Využíva sa pri tom sada zadefinovaných ukazovateľov pre jednotlivé ciele, ktoré majú určené cieľové hodnoty.

V procese monitoringu sa uplatňuje princíp participácie partnerov. Za proces monitorovania zodpovedá tzv. „**Monitorovací výbor**“ (MV). V tomto prípade **Zastupiteľstvo mesta mestskej časti Bratislava-Nové Mesto** reprezentuje monitorovací výbor.

Predmetom monitorovania sú najmä ukazovatele pokroku implementácie stratégie. Ukazovatele sú priradované jednotlivým cieľom, a majú definované cieľové hodnoty.

Proces monitoringu sa opiera o systém zberu a spracovania dát, ktorý bol základom aj pre analytickú fázu tvorby PHRSR a výber ukazovateľov.

Úlohy monitorovacieho výboru:

- Preskúmava vykonávanie PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a pokrok dosiahnutý pri plnení cieľov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, pričom zohľadňuje ukazovatele PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, vrátane zmien v hodnotách ukazovateľov a podľa potreby výsledky kvalitatívnych analýz s cieľom vyhodnotiť, či tieto ciele boli dosiahnuté a predkladá riadiacemu orgánu (mestská časť Bratislava-Nové Mesto) pripomienky týkajúce sa vykonávania hodnotenia programu;
- schvaľuje správy z hodnotenia PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto;
- v prípade potreby navrhuje revíziu PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

Správa z hodnotenia PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Monitorovanie napĺňania PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto sa vykonáva na základe vypracovania výročných správ o hodnotení PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto za jednotlivé monitorovacie obdobia (spravidla za kalendárny rok). Pričom prvá hodnotiacia správa musí byť spracovaná najneskôr za tretie ukončené monitorovacie obdobie (t. j. za rok 2025).

Predmetom výročných správ je najmä sledovanie vývoja jednotlivých ukazovateľov podľa prioritných oblastí, resp. strategických cieľov.

Prehľad monitorovacích ukazovateľov pre jednotlivé priority je uvedený v tabuľkách nižšie.

Tabuľka 43 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 1 Udržateľná mobilita

Názov ukazovateľa	Špecifický cieľ	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovania	Zodpovednosť za monitoring
Vybudované cyklotrasy (cieľ: v celkovej dĺžke min. 5000 m)	1.1: Zvýšiť podiel udržateľnej dopravy na území mesta	Konkrétne projekty, projektové dokumentácie.	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie dopravy, európskych fondov a verejného obstarávania
Do roku 2030 by mala mať väčšina územia MČ regulované parkovanie (cieľ: min. 50% zastavaného územia)		Celková rozloha zastavaného územia MČ patriaca do celomestského parkovacieho systému (PAAS).	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Zastavané územie MČ	Oddelenie dopravy, európskych fondov a verejného obstarávania
Zavedenie nízkoemisných zón (cieľ: min. 1 zóna)		Interné údaje, projektová dokumentácia.	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Oddelenie dopravy, európskych fondov a verejného obstarávania
Zrekonštruované miestne cesty a chodníky, vrátane odstránenia ich bariérovosti a realizácie vodozádržných opatrení (cieľ: v celkovej dĺžke spolu 10 000 m)	1.2: Zvýšiť plynulosť dopravy na území mesta	Konkrétne projekty, projektové dokumentácie.	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie dopravy, európskych fondov a verejného obstarávania

Tabuľka 44 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 2 Kvalitné a udržateľné životné prostredie

Názov ukazovateľa	Špecifický cieľ	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovania	Zodpovednosť za monitoring
Realizácia vodozádržných opatrení (cieľ: min. 50 000 m ²)	2.1: Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy a zefektívniť zadržiavanie vody na území mestskej časti	Konkrétne projekty, projektové dokumentácie.	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Oddelenie investícií
Komplexná obnova budov v majetku MČ (cieľ: zvýšenie energetickej hospodárnosti budov o min 30%)	2.2: Znížiť emisie skleníkových plynov	Konkrétne projekty, projektové dokumentácie.	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Oddelenie investícií
Odstránenie čiernych skládok	2.3: Znížiť množstvo komunálneho odpadu, zvýšiť mieru recyklácie a zhodnocovania odpadu	Konkrétne projekty	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Oddelenie životného prostredia a územného plánovania
Zvýšenie podielu zhodnoteného biologicky rozložiteľného odpadu z areálov a plôch v správe MČ (cieľ: zvýšenie o min. 10%)	2.3: Znížiť množstvo komunálneho odpadu, zvýšiť mieru recyklácie a zhodnocovania odpadu	Objem zhodnoteného biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a z areálov a plôch v správe MČ v porovnaní s rokom 2021 (podiel).	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie životného prostredia a územného plánovania
Všetky domy a byty na území mestskej časti sú napojené na kanalizáciu (kde je to technicky možné) (cieľ: 100 %)	2.4: Posilniť ochranu vôd a zvýšiť podiel obyvateľov napojených na kanalizačnú a vodovodnú sieť	ŠÚ SR-podiel domácností napojených na verejnú kanalizáciu	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie životného prostredia a územného plánovania

Tabuľka 45 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 3 Moderné školstvo a šport

Názov ukazovateľa	Špecifický cieľ	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovania	Zodpovednosť za monitoring
Vytvorenie nových kapacít MŠ (cieľ: nové kapacity pre min. 300 detí)	3.1: Zmodernizovať školskú infraštruktúru a zvýšiť kapacity školskej infraštruktúry aj s ohľadom na inkluzívne vzdelávanie	Jedná sa o nové kapacity v porovnaní so šk. r. 2021/2022. Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, projektových dokumentácií.	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie školstva
Vytvorenie nových kapacít ZŠ (cieľ: nové kapacity pre min. 450 žiakov)		Jedná sa o nové kapacity v porovnaní so šk. r. 2021/2022. Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, projektových dokumentácií.	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie školstva
Všetky deti s trvalým pobytom na území MČ majú zabezpečené miesto v MŠ		Interné údaje Oddelenie školstva	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Materské školy v zriaďov. pôsobnosti MČ	Oddelenie školstva
Vytvorenie motivačných nástrojov pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školských zariadení (min. 4 vytvorené motivačné nástroje)		Príklady aktivít: rozvoj mäkkých zručností, zvyšovanie kvalifikácie, budovanie kapacít, systém ohodnocovania a odmeňovania zamestnancov, vytvorenie ponuky nájomného bývania pre učiteľov, revitalizované moderné areály, oddychové zóny.	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Školy v zriaďov. pôsobnosti MČ	Oddelenie školstva
Nový komplexný športový areál	3.2: Zlepšiť zdravý životný štýl obyvateľov (prostredníctvom podpory športových, pohybových a záujmových aktivít)	Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, projektových dokumentácií.	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Oddelenie komunikácie, kultúry, športu, mládeže a voľného času

Tabuľka 46 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 4 Rozmanitá kultúra pre všetkých a udržateľný turizmus

Názov ukazovateľa	Špecifický cieľ	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovania	Zodpovednosť za monitoring
Stredisko kultúry Vajnorská ako centrum kultúrno-kreatívneho priemyslu MČ v spolupráci so ZUŠ	4.1: Rozvíjať potenciál kultúrneho dedičstva a zlepšiť podmienky pre rozvoj komunít	Interné údaje Strediska kultúry Vajnorská	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Stredisko kultúry Vajnorská
Debarierizované kultúrno-spoločenské objekty MČ		Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, projektových dokumentácií.	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Oddelenie investícií
Skvalitnenie funkcií lanovej dráhy a jej zázemia	4.2: Zlepšiť propagáciu mestskej časti a modernizovať turistickú ponuku	Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, projektových dokumentácií.	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Oddelenie investícií

Tabuľka 47 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 5 Kvalitná a dostupná zdravotná a sociálna starostlivosť

Názov ukazovateľa	Špecifický cieľ	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovania	Zodpovednosť za monitoring
Vytváranie podmienok pre lepšiu dostupnosť zariadení zdravotníckeho zariadenia pre obyvateľov MČ (cieľ: minimálne 2 vytvorené nástroje)	5.1: Zabezpečiť primeranú dostupnosť zdravotnej starostlivosti	Interné údaje	31. 12. 2026, 31. 12. 2030	Územie MČ	Miestny úrad MČ
Vyššia kapacita služieb sociálnej starostlivosti (cieľ: 120 klientov)	5.2: Zvýšiť dostupnosť a atraktivitu služieb sociálnej starostlivosti	Interné údaje Oddelenia sociálnych služieb, v porovnaní s rokom 2022	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie sociálnych služieb
Zabezpečenie bezbariérovosti denných centier do konca roku 2024		Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, projektových dokumentácií.	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie investícií
Zvýšenie počtu nájomných bytov majetku MČ (cieľ: zo súčasných 250 na 400)	5.3: Zvýšiť dostupnosť nájomného bývania	Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, projektových dokumentácií.	Ročne (k 31. 12.)	Územie MČ	Oddelenie investícií

Tabuľka 48 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 6 Moderné a digitálne služby pre obyvateľov mestskej časti a účinná bezpečnosť obyvateľov

Názov ukazovateľa	Špecifický cieľ	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovania	Zodpovednosť za monitoring
Zavedené moderné formy „zdieľania informácií“ v rámci fungovania miestneho úradu a súvisiacich organizácií	6.1: Podporiť inovácie, zjednodušiť prístup obyvateľov k informáciám a zaviesť SMART riešenia pre služby mestskej časti	Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, interných údajov MČ.	Ročne (k 31. 12.)	Miestny úrad MČ	Miestny úrad MČ
Fungujúci manažment úloh miestneho úradu		Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, interných údajov MČ.	Ročne (k 31. 12.)	Miestny úrad MČ	Miestny úrad MČ
Na úrade sú prítomné prvky samoriadenia		Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, interných údajov MČ.	Ročne (k 31. 12.)	Miestny úrad MČ	Miestny úrad MČ
Zrealizované opatrenia na znižovanie miery kriminality a priestupkov		Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, interných údajov MČ.	Ročne (k 31. 12.)	Miestny úrad MČ	Miestny úrad MČ
Nové služby geografického informačného portálu pre obyvateľov (cieľ: min. 10 nových služieb)		Monitorovanie sa bude vykonávať na základe konkrétnych projektov, interných údajov MČ.	Ročne (k 31. 12.)	Miestny úrad MČ	Oddelenie životného prostredia a územného plánovania

D.2.2 Hodnotenie

Hodnotenie je neoddeliteľnou súčasťou programového cyklu a slúži ako nástroj riadenia PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a prostriedok na zvýšenie kvality, účinnosti a efektívnosti programu a slúži aj na posúdenie vplyvu a dopadov na dosahovanie cieľov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a nadradenej stratégie na regionálnej úrovni a na posilnenie politiky súdržnosti európskej územnej spolupráce.

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto ako riadiaci orgán pre PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto vykonáva hodnotenie v zmysle § 12 Zákona o podpore regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, časová verzia predpisu účinná od 01. 07. 2020).

Pre zlepšenie kvality hodnotenia je kľúčovým prvkom zostavenie plánu hodnotení a časového rámca hodnotení pre celé programové obdobie. Plán hodnotení by nemal byť záťažou, ale užitočným nástrojom pre zlepšenie implementácie PHRSR.

Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHRSR. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať minimálne raz za 3 roky. **Správu z hodnotenia PHRSR** predkladá mestská časť Bratislava-Nové Mesto miestnemu zastupiteľstvu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto najneskôr do 9 mesiacov po uplynutí príslušného monitorovacieho obdobia.

Pravidelné ročné Hodnotenie plnenia cieľov na úrovni priorít a špecifických cieľov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto (priebežné hodnotenie PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto)

Predmetom hodnotenia bude priebežné hodnotenie PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Cieľom hodnotenia bude identifikovať riziká ovplyvňujúce implementáciu PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a dosahovanie cieľov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a navrhnúť prípadné opatrenia.

Zdôvodnenie potreby hodnotenia:

- Hodnotenie bude vykonané pre potreby efektívnejšej implementácie PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030;
- Podklad pre prípadný návrh revízie PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030;
- Podklad pre Správu o stave implementácie stratégie na národnej úrovni;
- Podklad pre výročné a záverečnú správu o vykonávaní PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030.

Hlavné hodnotiace otázky:

1. Aké je priebežné dosiahnuté plnenie merateľných ukazovateľov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030?
2. Aké je priebežné dosiahnuté napĺňanie očakávaných výsledkov jednotlivých špecifických cieľov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030?
3. Existuje na základe doterajšieho vývoja riziko nenaplnenia cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030?
4. Existuje na základe doterajšieho vývoja riziko nenaplnenia očakávaných výsledkov jednotlivých špecifických cieľov PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030?

5. Aké sú odporúčania pre zlepšenie implementácie PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030?
6. Ako boli zohľadnené odporúčania pre zlepšenie implementácie PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030 z predchádzajúceho ročného hodnotenia PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030?

Hodnotenú obdobie predstavuje obdobie od 1. 1. do 31. 12. V relevantných častiach však hodnotenie pre poskytnutie komplexnejšieho pohľadu uvádza aj kumulatívne údaje.

Po uplynutí obdobia, pre ktoré je PHRSR nastavené je vypracované následné hodnotenie, ktoré skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je **Záverečná správa o hodnotení** PHRSR. Monitorovacie obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzn. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím orgánom a končí 31. 12. 2030. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí mestská časť Bratislava-Nové Mesto, ktoré ju do 9 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá miestnemu zastupiteľstvu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

D.3 Akčný plán mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Dokument tvorí samostatnú prílohu. Akčný plán predstavuje zoznam projektov viazaný na programový rozpočet mestskej časti, ktorý je schvaľovaný v rámci miestneho zastupiteľstva mestskej časti.

Pripojený je aktuálny Akčný plán platný v čase schválenia tohto dokumentu.

Pre tvorbu návrhovej časti dokumentu a identifikáciu finančnej potreby jednotlivých intervencií (balíčkov investícií) boli využité informácie zaznamenané v rámci projektového zásobníka (akčný plán). Zásobník projektov reprezentuje zoznam projektových zámerov, ktoré boli zozbierané počas spracovania PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Projektové zámery kľúčových aktérov umožnili jasne zdefinovať ciele, priority, investičné balíčky, kľúčové a komplementárne projekty, ktoré budú viesť k naplneniu stanoveného globálneho cieľa. Zároveň bude tento zásobník slúžiť ako podklad pre ďalšiu fázu realizácie PHRSR, a to je výber projektov určených na financovanie z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, popr. iných externých zdrojov.

Projektový zásobník obsahuje informácie o jednotlivých predmetoch projektoch, miestach ich realizácie a ich nositeľoch, rozpočte, resp. potrebe finančných prostriedkov, či plánovanom harmonograme realizácie.

Spolu bolo zaznamenaných približne 80 projektových zámerov.

Akčný plán predstavuje dokument, ktorý by mal byť pravidelne (napr. raz ročne) vyhodnocovaný a v prípade potreby aj pravidelne (napr. raz ročne) aktualizovaný.

D.4 Finančné špecifiká

Spolu pre celé územie mesta bolo identifikovaných približne 80 projektových zámerov **v celkovej požadovanej sume viac ako 134 mil. EUR** (interné a externé zdroje spolu). Financovanie jednotlivých projektov je plánované z viacerých zdrojov ako sú napr. prostriedky EŠIF a Plánu obnovy. **Vlastné zdroje mestskej predstavujú za celé obdobie sumu vo výške približne 53 mil. EUR** (približne 40 % z celkovej finančnej potreby), čo sa, aj vzhľadom k aktuálnej finančnej situácii mestskej časti, javí ako realistické. Väčšina prostriedkov (takmer 81 mil. EUR), na realizovanie plánovaných intervencií, je plánovaná z iných verejných zdrojov.

Približne 2/3 všetkých identifikovaných projektov je možné zrealizovať v priebehu 4 nasledujúcich rokov.

Najväčšie investičné projekty sú zamerané na obnovu a zvýšenie energetickej hospodárnosti objektov vo vlastníctve, resp. správe mestskej časti, obnovu verejných priestranstiev, miestnych ciest a chodníkov a budovanie školskej infraštruktúry (materské a základné školy).

Tabuľka 49 Prehľad finančnej potreby podľa jednotlivých priorít

Priorita	Projekty / aktivity (počet)	Suma (v tis. EUR)
1 Udržateľná mobilita	9	11 170 000
2 Kvalitné a udržateľné životné prostredie	23	49 361 481
3 Moderné vzdelávanie a šport	18	43 474 496
4 Rozmanitá kultúra pre všetkých a udržateľný turizmus	15	15 478 000
5 Kvalitná a dostupná sociálna a zdravotná starostlivosť	9	13 923 281
6 Moderné a digitálne služby pre obyvateľov mestskej časti	9	1 075 000
Celkový súčet	83	134 482 258

Zdroj: projektové zábery (projektový zázobník)

E ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030 predstavuje **základný strategický dokument mesta** v oblasti regionálneho rozvoja. Spolu s územným plánom predstavujú tieto dva dokumenty základné stavebné kamene v plánovaní rozvoja mesta/mestskej časti.

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto vypracovala tento dokument na základe Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov ako aj v súlade so štatútom hlavného mesta SR Bratislavy. Jeho vypracovaniu predchádzal niekoľkomesačný proces počnúc tvorbou analytických podkladov, prácou v rámci pracovných skupín až po samotný návrh strategicko-programovej a realizačno-finančnej časti. Počas jeho tvorby boli zároveň zohľadnené pravdepodobné vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia.

Špecifikom pri tvorbe dokumentu bolo zapojenie pracovných skupín v rámci jednotlivých fáz jeho tvorby. Kľúčovou časťou bol proces identifikácie konkrétnych projektových zámerov s ich jasnou špecifikáciou.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta predstavuje **základné východisko pre nasledujúcu dekádu v oblasti plánovania a programovania** (v zmysle regionálnej politiky) **pre územie mestskej časti**. Dokument zároveň obsahuje stratégiu rozvoja územia mesta. Plnenie cieľov definovaných v rámci tejto stratégie sa bude realizovať najmä prostredníctvom verejných zdrojov (zdroje EÚ, štátny rozpočet, rozpočet mesta, prípadne kraja), ale čiastočne aj prostredníctvom iných zdrojov (súkromné zdroje).

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto vystupuje **ako subjekt koordinujúci proces regionálneho rozvoja** naprieč jednotlivými tematickými oblasťami, ktoré zahŕňajú najmä dopravu, životné prostredie, školstvo, šport, kultúru, turizmus, zdravotníctvo, sociálnu starostlivosť, a ďalšie súvisiace oblasti. Koordinátorom implementácie PHRSR bude zástupca primátora. Prípravou jednotlivých projektov a v neposlednom rade aj monitorovaním a hodnotením pokroku v plnení stanovených cieľov bude poverené Oddelenie životného prostredia a územného plánovania.

PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto predstavuje podklad mesta a ďalších relevantných aktérov pôsobiacich na území mesta pre komunikáciu s regionálnou samosprávou ale aj so štátnymi orgánmi v rámci jednotlivých sektorových politík. PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto zároveň vytvára rámec pre tvorbu strategických dokumentov na úrovni miestnej samosprávy (špecializované sektorové dokumenty).

PHRSR predstavuje integrovaný prístup k regionálnemu rozvoju na území mestskej časti/mesta a to tým, že zastrešuje potreby jednotlivých aktérov rôznych systémových úrovní (štát-samospráva-súkromný sektor-tretí sektor) a zároveň vytvára podmienky pre plnenie týchto požiadaviek z viacerých zdrojov (zdroje EÚ-štátne zdroje-zdroje samospráv-súkromné zdroje).

Implementácia PHRSR sa teda realizuje prostredníctvom viacerých nástrojov ako sú najmä: Akčný plán mesta, programový rozpočet mestskej časti a Integrovaná územná stratégia kraja (stratégia pre územie mestského rozvoja hl. m. SR Bratislavy).

Implementácia PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto bude pravidelne monitorovaná a hodnotená. **Každoročne** sa spracuje Správa z hodnotenia PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, prostredníctvom ktorej sa zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie plnenia PHRSR mestskej časti Bratislava-Nové Mesto a aktualizácia Akčného plánu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto pre implementáciu PHRSR na nasledujúci kalendárny rok. **Každoročne** sa realizuje odpočet plnenia projektov Akčného plánu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto pre implementáciu PHRSR.

Samotný dokument obsahuje analytickú časť, ktorá skúmala jednotlivé tematické oblasti a obsahuje nielen analýzy, ale aj ich závery; strategicko-programovú časť (rozvojová stratégia), ktorá obsahuje samotnú stratégiu rozvoja mesta.

Spoločne bolo pre územie mesta definovaných 6 strategických cieľov, ktorú budú napĺňané prostredníctvom **6 priorít**:

1. *Zvýšiť odolnosť dopravného systému a znížiť znečistenie ovzdušia z dopravy (Udržateľná mobilita);*
2. *Zvýšiť odolnosť územia mestskej časti voči klimatickej zmene a zvýšiť energetickú hospodárnosť (Kvalitné a udržateľné životné prostredie);*
3. *Zmodernizovať a zvýšiť dostupnosť vzdelávacieho systému a zefektívniť podporu športových a voľnočasových aktivít (Moderné školstvo a šport);*
4. *Zvýšiť rozmanitosť a kvalitu kultúry a podporiť rozvoj turizmu (Rozmanitá kultúra pre všetkých a udržateľný turizmus);*
5. *Vytvoriť kvalitnejšiu a dostupnejšiu sieť zdravotnej a sociálnej starostlivosti a bývania (Kvalitná a dostupná zdravotná a sociálna starostlivosť) a*
6. *Zmodernizovať technickú vybavenosť miestneho úradu využívajúc SMART riešenia a zlepšiť efektívnosť služieb a rozhodovania (Moderné a digitálne služby pre obyvateľov mestskej časti a účinná bezpečnosť obyvateľov).*

Zároveň boli na úrovni každej priority definované kľúčové projekty, bez realizácie ktorých nie je možné naplniť strategický cieľ danej priority.

Na záver treba poznamenať, že plnenie stanovaných cieľov a realizácia definovaných aktivít je najmä v rukách volených zástupcov mestskej časti, mesta (hl. m. SR Bratislava), regionálnej samosprávy (BSK) a štátnej správy (ministerstvá), pričom rozhodovanie o podpore/financovaní jednotlivých aktivít (projektov) musí byť založené na dátach a ich správnej interpretácii. Pokrok v plnení jednotlivých cieľov je potrebné realizovať pod dohľadom verejnosti.

F PRÍLOHY

F.1 Akčný plán mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Túto prílohu tvorí samostatný dokument.

F.2 Výsledky dotazníkového prieskumu

Túto prílohu tvorí samostatný dokument.

F.3 Bibliografia

- Balizs, D., Bajmócy, P. (2019): Cross-border suburbanisation around Bratislava - changing social, ethnic and architectural character of the “Hungarian suburb” of the Slovak capital. Geografický časopis, 71(1), 73-98. DOI: <https://doi.org/10.31577/geogrcas.2019.71.1.05>
- BANM (2017): Koncepcia rozvoja cyklistickej dopravy v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto: strategický dokument.
- Bezák, A. (2000): Funkčné mestské regióny na Slovensku. Geographia Slovaca 15, Bratislava (Geografický ústav SAV).
- Halás, M. Et Al. (2014): Funkčné regióny na Slovensku podľa denných tokov do zamestnania. Geografický časopis 66(2), 89-114.
- Ira, V., Szöllös, J., Šuška, P. (2011): Vplyvy suburbanizácie v Rakúskom a Maďarskom zázemí Bratislavy. In Andráško, I., Ira, V., Kallabová, E., eds. Časovo – priestorové aspekty regionálnych štruktúr ČR a SR. Bratislava (Geografický ústav SAV), pp. 43-50.
- Koncepcia rozvoja mestskej hromadnej dopravy v Bratislave na roky 2013-2025, časť: Rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry dopravnej siete električkových a trolejbusových tratí.
- BSK (2017): Koncepcia územného rozvoja cyklotrás Bratislavského samosprávneho kraja vo vzťahu k integrovanému dopravnému systému a významným bodom cestovného ruchu-Aktualizácia 2017. BSK
- PHRSR BSK (2021): Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2027 (s výhľadom do roku 2030), BSK, jún 2021
- Plán rozvoja verejných vodovodov BSK
- Regionálny plán udržateľnej mobility BSK (2019): Regionálny plán udržateľnej mobility Bratislavského samosprávneho kraja – Časť IV. Analýzy. SGS Czech Republic, s.r.o.
- Stratégia rozvoja turizmu v Bratislavskom kraji do roku 2020 (2015). Bratislava: Odbor cestovného ruchu a kultúry (František Stano, Ing. Zita Schneiderová, Mgr. Rastislav Šenkírik) BSK.
- SRZS BSK (2021): Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2022 -2026 (verzia: október 2021), BSK, 2021
- ÚPN-R BSK (2017): Územný plán regiónu Bratislavského kraja v znení Zmien a doplnkov č. 1, AUREX spol. s r.o.
- ÚPN hl. m. BA (2022): Územný plán hl. m. SR Bratislava v znení zmien a doplnkov 01, 02, 03, 05, 06, 07, Magistrát hl. m. SR Bratislava.
- ÚGD hl. m. BA (2015): Územný generel dopravy hl. m. SR Bratislava
- ŽSR (2019): ŽSR dopravný uzol Bratislava-štúdia realizovateľnosti, Bratislava: ŽSR-Reming, Sudop, Prodex, Dopravoprojekt. URL: <https://crinfo.iedu.sk/RISPortal/register>

F.4 Zoznam tabuliek, grafov, obrázkov a mapiek

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Vymedzenie kľúčových partnerov rozvoja mestskej časti	11
Tabuľka 2 Komponenty Plánu obnovy v piatich kľúčových oblastiach verejných politik	15
Tabuľka 3 Návrh rozvojových opatrení OP Slovensko	16
Tabuľka 4 Vecný a časový harmonogram realizácie tvorby strategického dokumentu	37
Tabuľka 5 Počet obyvateľov v základných sídelných jednotkách Nového Mesta	41
Tabuľka 6 Vývoj počtu obyvateľov v r. 2012-2021 (stav k 31.12. a 01.01.2021) – ŠÚ SR, SOBD	49
Tabuľka 7 Vývoj počtu obyvateľov v r. 2015-2021 (stav k 31.12.) – register obyvateľov MČ Bratislava-Nové Mesto	50
Tabuľka 8 Trvalo bývajúcce obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania (v %)	55
Tabuľka 9 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v okresoch Bratislavského kraja do r. 2040	55
Tabuľka 10 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v okresoch Bratislavy do r. 2040	56
Tabuľka 11 Zariadenia sociálnych služieb na území MČ Bratislava-Nové Mesto, v rátane druhu, formy, kapacity a cieľovej skupiny	59
Tabuľka 12 Zariadenia sociálnych služieb v MČ Bratislava-Nové Mesto, v rátane druhu, formy, kapacity a cieľovej skupiny	60
Tabuľka 13 Zariadenia sociálnych služieb zriadené alebo založené Bratislavským samosprávnym krajom, prevádzkované na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto	60
Tabuľka 14 Zariadenia sociálnych služieb na území kraja v rokoch 2001-2021	63
Tabuľka 15 Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti za roky 2016-2021	63
Tabuľka 16 Počet všetkých dokončených bytov v mestskej časti Nové Mesto za roky 2018-2020 a čiastočne za rok 2021	65
Tabuľka 17 Počet všetkých dokončených bytov v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto za roky 2012-2020	65
Tabuľka 18 Počet všetkých dokončených bytov	66
Tabuľka 19 Cena za 1 m ² obytnej plochy (v €) v krajoch SR	66
Tabuľka 20 Cena za 1 m ² obytnej plochy (v €) v okresoch Bratislavy, v meste Bratislava a v MČ Bratislava-Nové Mesto	66
Tabuľka 21 Vývoj počtu podnikov podľa ekonomických činností v okrese Bratislava III v rokoch 2015 – 2020	68
Tabuľka 22 Vývoj počtu podnikov v okrese Bratislava III kategorizovaných podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov	71
Tabuľka 23 Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie v MČ Bratislava-Nové Mesto medzi rokmi 2011 – 2021	71
Tabuľka 24 Pamätihodnosti MČ BANM	78
Tabuľka 25 Ambulancie na území MČ Bratislava-Nové Mesto podľa ŠÚ SR	80
Tabuľka 26 Ambulancie v okrese Bratislava III v roku 2021 podľa Stratégie rozvoja zdravotnej starostlivosti Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2021-2026	81
Tabuľka 27 Počet zariadení lekárenskej starostlivosti (lekární)	81
Tabuľka 28 Základné umelecké školy	88

Tabuľka 29 Stredné školy	88
Tabuľka 30 Fakulty vysokých škôl.....	88
Tabuľka 31 Prehľad vybraných ukazovateľov finančného zdravia verejných financií mestskej časti Bratislava-Nové Mesto	93
Tabuľka 32 Prehľad Programového rozpočtu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022, 2023 a 2024 (v EUR)	94
Tabuľka 33 Prehľad navrhovaných (bežné) výdavkov programového rozpočtu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022 – 2024, za jednotlivé rozpočtové programy (v EUR)	95
Tabuľka 34 Prevádzkové ukazovatele dopravy k 31.12.2020.....	101
Tabuľka 35 Základné ukazovatele statickej dopravy v rámci základných sídelných jednotiek (ZSJ) mestskej časti	113
Tabuľka 36 Štruktúra domov mestských častí Bratislavy podľa vodovodnej prípojky	117
Tabuľka 37 Štruktúra domov mestských častí Bratislavy podľa typu kanalizačného systému	119
Tabuľka 38 Štruktúra bytov podľa zdroju energie využívaného na vykurovanie	124
Tabuľka 39 Štruktúra domov podľa plynovej prípojky	127
Tabuľka 40 Ukazovatele produkcie komunálneho odpadu na území Hlavného mesta Bratislava	137
Tabuľka 41 Priemerné ročné koncentrácie PM ₁₀ (µg.m ⁻³) namerané v sieti NMSKO v rokoch 2003-2019.	145
Tabuľka 42 Prehľad inštitucionálneho zabezpečenia implementácie PHRSR	210
Tabuľka 43 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 1 Udržateľná mobilita	212
Tabuľka 44 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 2 Kvalitné a udržateľné životné prostredie	213
Tabuľka 45 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 3 Moderné školstvo a šport	214
Tabuľka 46 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 4 Rozmanitá kultúra pre všetkých a udržateľný turizmus.....	215
Tabuľka 47 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 5 Kvalitná a dostupná zdravotná a sociálna starostlivosť.....	215
Tabuľka 48 Prehľad monitorovania ukazovateľov pre Prioritu 6 Moderné a digitálne služby pre obyvateľov mestskej časti a účinná bezpečnosť obyvateľov	216
Tabuľka 49 Prehľad finančnej potreby podľa jednotlivých priorít	220

Zoznam grafov

Graf 1 Bilancia pohybu obyvateľstva MČ Bratislava-Nové Mesto v r. 2012-2021	50
Graf 2 Veková štruktúra obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja a v SR v r. 2001, 2011 a 2021...51	
Graf 3 Index starnutia.....	52
Graf 4 Index vitality	53
Graf 5 Priemerný vek obyvateľov.....	54
Graf 6 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v okresoch Bratislavy do r. 2040	57
Graf 7 Rozdelenie sociálnych služieb medzi poskytovateľmi	58
Graf 8 Podiel zamestnancov podľa sektorov hospodárstva v roku 2020.....	70
Graf 9 Podiel uchádzačov o zamestnanie na počte obyvateľov vo veku 15-64 rokov (2010 – 2021)	72
Graf 10 Počet detí / žiakov v materských a základných školách na území MČ Bratislava-Nové Mesto.....	84

Graf 11 Počet detí vo veku od 0 do 5 rokov na území MČ Bratislava-Nové Mesto.....	84
Graf 12 Vývoj počtu trestných činov na území MČ Bratislava-Nové Mesto v rokoch 2019 – 2021	132
Graf 13 Vývoj počtu priestupkov na území MČ Bratislava-Nové Mesto v rokoch 2017 – 2021.....	132
Graf 14 Spôsob nakladanie s odpadmi v roku 2020	138
Graf 15 Vývoj hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva za obdobie 2010 – 2021 (%).....	167
Graf 16 Vývoj hrubej miery migračného salda obyvateľstva za obdobie 2010 – 2021 (%).....	168
Graf 17 Vývoj hrubej miery celkového prírastku obyvateľstva za obdobie 2010 – 2021 (%)	168
Graf 18 Index rastu počtu trvale bývajúceho obyvateľstva za obdobie 2021/2010 (%)	169
Graf 19 Vývoj indexu vitality za obdobie 2010 – 2021 (%).....	169
Graf 20 Vývoj priemerného veku obyvateľov za obdobie 2010 – 2021 (rok)	170
Graf 21 Štruktúra hospodárstva na základe podielu zamestnancov v jednotlivých sektoroch v roku 2020 (%)	170
Graf 22 Vývoj podielu evidovaných uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte trvale bývajúceho obyvateľstva vo veku 15-64 rokov za obdobie 2010 – 2021 (%).....	171

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Ciele a priority PHRSR BSK 2021 – 2027 (s výhľadom do roku 2030)	18
Obrázok 2 Dotazník pre zisťovanie potrieb obyvateľov	39
Obrázok 3 Príklad ukážky zdieľaných priestorových informácií - mapa zdravotnej a sociálnej starostlivosti (mapy.banm.sk).....	91
Obrázok 4 Schéma stromu kľúčových problémov.....	172
Obrázok 5 Schematické znázornenie cieľov a intervenčnej logiky.....	173
Obrázok 6 Schéma priorít a strategických investičných balíčkov.....	177
Obrázok 7 Implementačný proces PHRSR mestskej časti	208

Zoznam máp

Mapa 1 Identifikácia územia mestskej časti Bratislava-Nové Mesto	14
Mapa 2 Funkčno – priestorová regulácia podľa Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy	35
Mapa 3 Územné plány zóny na území mestskej časti	36
Mapa 4 Pozícia mestskej časti v rámci funkčného mestského regiónu Bratislavy (rôzne prístupy)	40
Mapa 5 Členenie na urbanistické obvody, t. j. na základné sídlenské jednotky.....	43
Mapa 6 Hmotovo – priestorová analýza	47
Mapa 7 Kompozičné vnímanie Mestskej časti	48
Mapa 8 Zariadenia a destinácie cestovného ruchu.....	75
Mapa 9 Zariadenia športu	76
Mapa 10 Nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (NNKP) a Pamätihodnosti MČ BANM.....	79
Mapa 11 Zariadenia zdravotnej starostlivosti na území MČ Bratislava-Nové Mesto	82
Mapa 12 Zariadenia školskej infraštruktúry – MŠ a ZŠ	87
Mapa 13 Zariadenia komerčnej vybavenosti-pošty	89
Mapa 14 Zariadenia komerčnej vybavenosti-vybrané.....	90
Mapa 15 Cyklistická doprava.....	100

Mapa 16 Funkčné triedy cestnej siete podľa Územného plánu Bratislavy	106
Mapa 17 Modelové intenzity privátnej cestnej dopravy (IAD, LND a TND)	107
Mapa 18 Modelové intenzity TND a LND	107
Mapa 19 Úroveň kvality dopravy v širšom centre Bratislavy	108
Mapa 20 Smer a intenzita ciest všetkých dopravných módov MČ Bratislava-Nové Mesto	110
Mapa 21 Smer a intenzita ciest všetkých dopravných módov – MČ Bratislava-Nové Mesto	111
Mapa 22 Odkanalizovanie územia mestskej časti	121
Mapa 23 Plynofikácia územia mestskej časti	126
Mapa 24 Vodné hospodárstvo mestskej časti	128
Mapa 25 Energetická základňa mestskej časti	129
Mapa 26 Priestupky v mestskej časti	133
Mapa 27 Inštitúcie na území MČ Bratislava-Nové Mesto	134
Mapa 28 Priestorové usporiadanie chránených území na území MČ Bratislava – Nové Mesto	142
Mapa 29 Nelegálne skládky a environmentálne záťaž	143
Mapa 30 Evidencia psov a psích výbehov v mestskej časti	151
Mapa 31 Inštitúcie na území MČ Bratislava-Nové Mesto	154

Schvaľovacia doložka

Strategický dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na roky 2022-2030“ bol schválený Uznesením Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Nové Mesto č. 41/08 zo dňa 27. 09. 2022.

.....
Mgr. Rudolf Kusý,
starosta

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto